

1^e Predikatie over het leven van David
door Ds. A.J. Britstra
HHK Doornspijk – 1 mei 2011

Votum en groet.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 16 vers 1 t/m 13

1 Toen zeide de HEERE tot Samuël: Hoe lang draagt gij leed om Saul, dien Ik toch verworpen heb, dat hij geen koning zij over Israël? Vul uw hoorn met olie en ga heen; Ik zal u zenden tot Isaï, den Bethlehemit, want Ik heb Mij een koning onder zijn zonen uitgezien.

2 Maar Samuël zeide: Hoe zou ik heengaan? Saul zal het toch horen en mij doden. Toen zeide de HEERE: Neem een kalf van de runderen met u en zeg: Ik ben gekomen om den HEERE offerande te doen.

3 En gij zult Isaï ten offer nodigen, en Ik zal u te kennen geven wat gij doen zult, en gij zult Mij zalven dien Ik u zeggen zal.

4 Samuël nu deed hetgeen de HEERE gesproken had en hij kwam te Bethlehem. Toen kwamen de oudsten der stad bevende hem tegemoet en zeiden: Is uw komst met vrede?

5 Hij dan zeide: Met vrede; ik ben gekomen om den HEERE offerande te doen; heiligt u en komt met mij ten offer. En hij heiligde Isaï en zijn zonen en hij nodigde hen ten offer.

6 En het geschiedde toen zij inkwamen, zo zag hij Eliab aan, en dacht: Zekerlijk is deze voor den HEERE Zijn gezalfde.

7 Doch de HEERE zeide tot Samuël: Zie zijn gestalte niet aan, noch de hoogte zijner statuur, want Ik heb hem verworpen; want het is niet gelijk de mens ziet, want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan.

8 Toen riep Isaï Abinádab en hij deed hem voorbij het aangezicht van Samuël gaan; doch hij zeide: Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren.

9 Daarna liet Isaï Samma voorbijgaan; doch hij zeide: Dezen heeft de HEERE ook niet verkoren.

10 Alzo liet Isaï zijn zeven zonen voorbij het aangezicht van Samuël gaan; doch Samuël zeide tot Isaï: De HEERE heeft dezen niet verkoren.

11 Voorts zeide Samuël tot Isaï: Zijn dit al de jongelingen? En hij zeide: De kleinste is nog overig, en zie, hij weidt de schapen. Samuël nu zeide tot Isaï: Zend heen en laat hem halen; want wij zullen niet rondom aanzitten, totdat hij hier zal gekomen zijn.

12 Toen zond hij heen en bracht hem in (hij nu was roodachtig, mitsgaders schoon van ogen en schoon van aanzien); en de HEERE zeide: Sta op, zalf hem, want deze is het.

13 Toen nam Samuël den oliehoorn en hij zalfde hem in het midden zijner broederen; en de Geest des HEEREN werd vaardig over David van dien dag af en voortaan. Daarna stond Samuël op en hij ging naar Rama.

Wij schrijven onder dit gedeelte uit Gods Woord:

GODS UITVERKOREN KONING

- 1^e. Samuëls zending.
- 2^e. Davids zalving.

Gebed.
Zingen Psalm 78 : 34, 35 en 36.

Als je eens vraagt wie de eerste koning van Israël, van Juda, het ongedeelde koninkrijk, was, dan krijg je nog wel eens als antwoord: David. David is toch de eerste koning geweest! Maar wij weten dat dat niet het geval is. Immers, Saul was eerst tot koning gezalfd. En als wij zo gaan luisteren naar het leven van David en al de genadelessen die daaruit te trekken zijn en wat de Heere daarin ons ook wil verkondigen aangaande de grote Davidszoon, Jezus Christus, dan is het wel van belang om zo eens aan het begin op Saul en David te letten, wat nu het onderscheid tussen die twee is. Dat heeft ook alles te maken met de zending van Samuël tot David, als de Heere hem gaat zeggen in het eerste vers en daar het bevel geeft: "Vul uw hoorn met olie". Er wordt wel vaker op gewezen. Als u dat eens vergelijkt met 1 Samuël 10 vers 1, dan ziet u dat Samuël voor de zalving van Saul een kruik gebruikt, een oliekruid om Saul te zalven, maar een oliehoorn om David te zalven. Vanwaar het onderscheid? Waarbij wij bij kruik moeten denken aan breekbaar, vergankelijk, zwak, het wordt stukgeslagen. En bij hoorn voornamelijk aan kracht, aan duurzaamheid. Wel, dat heeft alles te maken met het feit hoe Saul koning werd in Israël, hoe dat er aan toe gegaan is en hoe David nu koning geworden is. Als wij 1 Samuël 8 zouden lezen, dan zien wij daar dat het volk in opstand komt. Ze verwerpen de beide zonen van Samuël. Dat is wel te begrijpen. Want ze gingen niet in het spoor van hun vader Samuël, die tempeldienaar was geweest. Immers, als klein jongetje, al jong in de tempel was gebracht, aan de dienst van de Heere was toegewijd. Die de Heere ook het profetenambt heeft doen bekleden. Maar Hij heeft hem voornamelijk als richter over het volk van Israël gesteld, om hen te regeren. En de beide zonen van hem gaan niet in zijn weg. We lezen nergens dat zij de Heere gevreesd hebben. We lezen juist dat zij het recht verbogen hebben. Dan gaan zij een koning eisen. Nu zouden we kunnen vragen vanmorgen: "Mag dat dan niet?" Mocht Israël geen koning hebben? Doorgaans wordt nog al eens gezegd dat dat zo is: ze mochten geen koning hebben. Dan wordt er verwezen naar wat de Heere tegen Samuël zegt: "Samuël, getroost u, ze hebben u niet verworpen, maar ze hebben Mij verworpen, dat Ik geen Koning over hen zou zijn". Dan wordt er heel vaak de conclusie aan verbonden: dat volk van Israël, die twaalf stammen die de Heere geformeerd heeft tot één volk, om onder hen te wonen en uit het hen het heil te doen komen, dat volk zou nooit een koning mogen hebben.

Maar dat is niet waar. Want de Heere had juist aan dat volk een koning beloofd. De Heere had hen het koningschap toegezegd. We kunnen bijvoorbeeld de koningswetten al in Deuteronomium 17 lezen, al veel eerder dan dat dat volk een koning gaat eisen. Dus het koningschap op zich was niet tegen de wil van God. Onze kanttekenaren leren dat ook heel duidelijk, om de zaken uit te leggen. Er lagen zelfs beloften voor. Denk eens aan Jakob. "Totdat Silo komt. Uit Juda zal voortkomen de scepter, oftewel het koningschap". En Bileam heeft geprofeteerd dat er een ster op zou gaan, een heerser zal op gaan uit Jakob. En uiteindelijk vinden al die beloften hun volle vervulling in de Heere Jezus

Christus. Maar de Heere heeft al van tevoren bepaald, dat de drie ambten, waartoe Christus geordi-neerd was, dat die drie ambten alle drie, ook in de Oudtestamentische bedeling onder het volk hun afschaduwingen zouden hebben, in de profeten, in de priesters en in de koningen. Het is dan ook niet zozeer de vraag om een koning, die te veroordelen is, maar de wijze waarop zij dat gedaan hebben. Zij hebben naar de andere volkeren gekeken en ze hebben gedacht: "Wij willen dat net zo. Wij willen net zo als de andere volkeren zijn". Kijk, en daar gaat het mis, gemeente. Als wij naar de wereld gaan kijken en als wij het net als in de wereld willen hebben, dat de wereld voor ons de maatstaf wordt, dat de wereld voor ons het voorbeeld is en dat wij als de wereld willen leven.

Wij willen een koning, zoals alle anderen een koning hebben, want dan horen wij er bij. En ze hebben van de Heere geëist. Samuël heeft gezegd: "Alzo niet". Maar het volk heeft halsstarrig en hardnekkig vol gehouden: "Wij willen een koning, wij eisen van God een koning". Niet een pleiten, niet een nederig, ootmoedig pleiten op de beloften. Niet een vragen: "Heere, zouden wij ook een koning in Uw gunst mogen ontvangen?" Het ging hen helemaal niet om de gunst van de Heere. En daar gaat het nu mis met het koningschap van Saul. God heeft Saul niet in Zijn gunst tot een koning gezalfd over Israël, maar in Zijn toorn tot een vloek. En dat heeft dat volk ook geweten. Daarom moest hij uit een kruik gezalfd worden, want dat koningschap zal gebroken worden. Het is ook niet het koningschap wat een beeld zou kunnen zijn van het Koningschap van Jezus Christus. In het koningschap van Saul wordt niets zichtbaar van Christus. Waarom niet. Omdat het niet uit God is. De Heere heeft het gedaan in Zijn wijsheid, overeenkomstig Zijn raad, waarin Hij ook de zonde regeert en tot Zijn doel gebruikt. Hoewel de zonde nooit Zijn verantwoordelijkheid is. Maar de zonde kan nooit iets tegen God doen. Ook de zonde moet medewerken wat God wil. Zo machtig is Hij. Zo wijs is Hij. Zo heilig is Hij.

En zo is Saul gezalfd tot koning, maar wel in Gods toorn. Maar voor David moet Samuël een hoorn nemen. En waarom? Om David is niet gevraagd. Om David was men niet verlegen. Saul was ook een grote man, stak met kop en schouders boven de rest van het volk uit. Samuël had hem ook hartelijk lief. En wij merken ook in dit gedeelte dat Samuël een zwak had voor uiterlijke verschijning, voor uiterlijke kracht, voor uiterlijke grootheid. Ja, ook Gods meest geliefde kinderen hebben zwakheden. Daardoor gaat het nogal eens mis in hun leven. Zoals wij het ook lezen hier zo aan het begin van het hoofdstuk. Daar komt de Heere opnieuw tot Samuël. Samuël die in het vorige hoofdstuk Saul heeft aangezegd op Gods bevel en gezag, dat zijn koninkrijk van hem zal worden af genomen, dat zijn koningschap hem zal worden ontnomen.

Dan lezen wij zo aan het begin van dit hoofdstuk dat Samuël over Saul getreurd heeft. Mag dat wel? Daar moet je toch eens serieus over nadenken. Mag je wel treuren? Als wij onze geliefden verliezen, dan is dat altijd krachtens het besluit van God. Toch! Als onze geliefde sterft, dan sterft hij/zij op Gods tijd onder de omstandigheden die bij God bekend zijn. Niet te vroeg en niet te laat, hoeveel daar ook voor ons niet aan te ontrafelen is. Wel, als dan het sterven van onze geliefde op Gods tijd is en dus overeenkomstig de wil en raad van God, zouden we dan wel eigenlijk mogen treuren? Zou ons treuren dan niet ten diepste het oneens met God zijn? Zou dat kunnen betekenen dat ons treuren er een uiting van is dat wij vinden dat God het verkeerd gedaan heeft? Dat kan! Dat kan! Zoals hier bij Samuël. Ziet u ook hier de zonde in het leven van Samuël? Niet

het feit dat hij getreurd heeft, maar het feit dat hij buitensporig, overmatig getreurd heeft. Gemeente, daar ligt wel een les in voor ons allen. Ook als we getroffen worden door moeite, door verdriet, door tegenslag, als naar de wil van God die Hij in Zijn voorzienigheid, in Zijn regeren van ons leven, want niets gaat bij geval. Daar moeten we op leren letten hoor. God regeert in Zijn voorzienigheid ons leven, met al onze lotgevallen die ons uit Zijn hand toekomen. Dan staat nergens in de Bijbel dat je niet zou mogen treuren over een geliefde die je is ontvallen. Maar dan staat er wel in de Bijbel: ook daarin hebben wij ons te matigen. In onze aandoeningen, in onze ontroeringen, in onze emoties hebben wij ons te beheersen. Want als wij onbeheersd zijn, dan gaan wij de grenzen over. En dan blijkt dat wij tegen God strijden.

Samuël wordt door de Heere berispt. Niet omdat hij treurt, maar zoals hij treurt. Daar gaat het om. Want wij kunnen treuren en daarin blijf geven: "Heere, ik ben het er niet mee eens dat U het zó hebt gedaan. Ik ben het er niet mee eens dát U het hebt gedaan". Dan is het mis! Want dat betekent dat we het niet met de Heere eens zijn. En wij behoren het ten alle tijden met de Heere eens te zijn. En als we het niet eens zijn met de Heere, het eens te worden.

Samuël moest het ook weer met de Heere eens worden door zijn verdriet te matigen en op de plaats te stellen waar God zijn verdriet wilde hebben, in onderworpenheid en gehoorzaamheid aan God. Ons past dus nooit dat wij ons buitensporig in onze emoties laten gaan. Want onze liefde tot onze naasten moet nog altijd in gehoorzaamheid staan in onze liefde tot God.

Dat moest ook Samuël hier leren. Daarom is hij door God bestraft. Hoelang, Samuël, denk je nog leed te dragen om Saul, dien Ik verworpen heb? Dan moeten wij hier niet zozeer denken aan de verwerping van eeuwigheid tot de eeuwige buitenste duisternis. Daar moeten wij hier niet allereerst aan denken. Wij weten wel dat dat de weg van Saul is geweest. Maar niet omdat hij van God in het koningschap verworpen was, maar omdat hij aan zijn zonden en schuld vastgehouden heeft, gemeente; omdat hij tegen God gestreden heeft, en dan geeft God hem ook over in het boze goeddunken van zijn hart. En dan eindigt het tegen God, buiten God, in zijn volle verantwoordelijkheid voor God. Want als wij mensen niet meer verantwoordelijk zouden zijn, dan hoeven we ook geen rekenschap af te leggen. Gods Woord leert ons dat wij ten alle tijden verantwoordelijk zijn. Als wij die verantwoordelijkheid niet accepteren, hoe vroom pratend wellicht ook, dan betekent dat dat u ten diepste verwerpt dat u voor God rekenschap af zult leggen. Waar het op aankomt is wel dat u voornamelijk allereerst verantwoordelijkheid gaat dragen voor uw schuld en dwaasheid; dat u zich verantwoordelijk weet voor de val van Adam; dat u zich verantwoordelijk weet voor al uw zonden, boosheid en doodstaat. En dat u zich daar voor verantwoordelijk wetend, ook verantwoordelijk weet onder de bediening van het heilig Woord van God; u verantwoordelijk weet onder al Zijn geboden, bevelen en nodigheden. Dan kan het maar één kant op gaan in uw leven hoor: zo verantwoordelijk als wij allen zijn ten opzichte van God, onder al de voorrechten en leidingen van Hem in ons leven, namelijk dat wij daarmee in de klem terecht komen voor God. Heere, ik ben verantwoordelijk, maar ik heb er niets van gemaakt. Kijk, en daar kwam Saul nu net niet uit. Daarom is het voor eeuwig mis gegaan met hem. Hij wilde niet voor God verantwoordelijk zijn in zijn schuld, in zijn dwaasheid, in zijn ongehoorzaamheid. En aldus heeft God hem verworpen. En dan nogmaals, dan blijkt de eeuwige verwerping, dan blijkt dat hij van eeuwigheid niet verkoren is geweest. Maar dat kon hij niet van te

voren weten hoor. Het blijkt uit hoe hij zich ten opzichte van God opstelt. Nou, gemeente, daar ligt wat in voor ons hoor. Hoe stelt u zich op ten opzichte van het Woord? Hoe stelt u zich op ten opzichte van de dienst van de Heeren? Hoe stelt u zich op ten opzichte van Zijn heilige Naam in uw leven? Daaruit blijkt of er genade in ons leven is, of dat wij ons tegen God verhardten, met alle gevolgen daarvan.

Ik heb Saul verworpen, Samuël. Om dat nu eens te bedenken in ons verdriet. Dat is niet gering en niet gemakkelijk gezegd. En toch, het moet gezegd worden. Niet omdat ik het zo goed weet of omdat ik het zo goed kan. Maar omdat het hier in Gods Woord staat. Ik heb uw geliefde weggenomen. Hoe lang zult u nog boven mate treuren?

En dan krijgt Samuël een bevel. U moet naar Bethlehem gaan. Daar moet u één die Ik heb uitgekozen, zonder dat er een mens tussen gekomen is. Niemand heeft om hem gebeden. Niemand is om hem verlegen. En niemand ziet hem straks staan. Niemand telt hem straks mee. Kijk, dat zijn de mensen die God gaat meetellen. Niet omdat zij niet meegeteld worden, maar omdat God het onedele, het zwakke, hetgeen dat niets is, dat verkiest Hij. Datgene wat onder de mensen geen aanzien heeft, wat de mens niet ziet staan, waar de mens geen oog voor heeft, die alleen maar op de schijn en het uiterlijk af gaat. Dat kan dus ook Gods volk gebeuren, zullen we vanmorgen horen. Maar de Heere neemt wat niet meetelt.

U moet naar Bethlehem gaan en daar moet u zalven degene die Ik heb uitverkoren. En dan weer, gemeente, dat betreft hier niet de eeuwige verkiezing. Dat betreft hier niet de verkiezing tot zaligheid in dit hoofdstuk. Maar het betreft hier de verkiezing tot de koninklijke waardigheid, in 1 Samuël 16. God openbaart hier niet aan Samuël dat David Zijn gunsteling van eeuwigheid is, dat David in de raad der eeuwigheid behoort bij degenen die de Vader, de Zoon en de Heilige Geest uit het ganse menselijke geslacht verkoren heeft om hen tot de zaligheid te leiden. Nee, over die verkiezing gaat het hier niet. Dat David zo'n verkorene is, dat blijkt in zijn leven. Waaruit? Uit de vreze des Heeren, zullen we straks horen. Uit het liefhebben van de Heere. Uit het dienen van de Heere. Dat zijn hart naar de Heere uit gaat. Dat het hem ook om de Heere te doen is en dat hij ook alzo zijn plicht vervult en zijn verantwoordelijkheid draagt, in diepe afhankelijkheid van de Heere. Maar het gaat in dit hoofdstuk over de verkiezing tot zijn koninklijke waardigheid.

Dan merken wij dat Samuël daar nogal tegen opziet. Kunt u dat nu begrijpen? Ziet u nu wel dat degenen die de Heere vrezten er helemaal niet makkelijk over denken. Ziet u nu wel dat in het leven van degenen die door de Heere geroepen zijn en die de Heere ook liefhebben, dat het daar niet allemaal zomaar gaat, dat ze niet zomaar klaar staan, dat ze ook ingewonnen moeten worden, dat ze bereid gemaakt moeten worden, dat de Heere ook in hun leven allerlei hindernissen en tegenwerpingen op gaat lossen.

Samuël zegt: "Heere, dat durf ik eigenlijk niet. Als ik eerlijk ben, ik durf niet, want ik ben bang dat Saul het hoort en dat hij zal komen om mij te doden". "Samuël, je bent toch een kind des Heeren! Als jij sterft, dan ga je toch eeuwig naar God". Ja maar, zo makkelijk gaat dat niet. Zo heeft Samuël niet gedacht. Samuël weet dat hij ook verantwoordelijk is voor de levenstijd die hij heeft. Samuël zal ook als mens, geschapen voor het leven, aan het leven hebben gehangen op een gezonde wijze. We moeten maar niet makkelijk over de dood denken. Samuël dacht niet makkelijk over de dood, net zomin als Paulus.

“Heere, ik ben bang dat hij het hoort en dat het dan afgelopen is. Hoe moet het dan verder?” Want dat moeten we ook zien vanmorgen. Daar wijst Calvijn heel leerzaam op. Ook daar moeten we op letten in het verdriet van Samuël en in zijn vrees voor de dood. “Heere, hoe moet het dan met Uw volk?” Nu kunnen wij zeggen: “Samuël, dat kun je rustig aan de Heere over laten”. Mensen, dat gaat altijd door de strijd heen hoor! En het is een oprechte zorg van Samuël. En het is zijn liefde tot het volk van die God. Hoe moet het dan met Uw volk? De koning weg. Saul verworpen. En als hij mij vindt, zal hij mij wellicht doden. Niet dat Samuël denkt: dan wordt het helemaal niets met Israël, alsof hij onmisbaar is. Maar hij weet wel wat zijn plaats is. “Heere, hoe moet het dan?”

Dan komen we vervolgens een andere moeilijkheid tegen. Want dan lijkt het er op dat de Heere daarin met Samuël mee gaat. Samuël vreest voor de dood, vreest voor Saul. En dan lijkt het wel dat de Heere hem een halve waarheid aan de hand doet om zijn eigen leven te sparen. Ik geloof daar helemaal niets van. Weet u waarom niet? Omdat God nooit liegt. God bedriegt nooit. God zet nooit een mens op het verkeerde been. Dat kan niet, want God is waarheid. En de God Die waarheid is, zal nooit een mens misleiden en zal dus ook nooit een mens helpen met een halve waarheid, die eigenlijk een halve leugen is. Ik moet eerlijk zeggen dat ik ook niet veel voel voor de verklaring van Calvijn. Die spreekt over het verschil tussen “veinzen”, wat altijd met valsheid, met liegen, misleiden te maken heeft. Dat is duidelijk. En verzwijgen. Niet alles zeggen. Maar ja, hoe snel is verzwijgen ook zonde en schuld! Dat weten de kinderen op school wel. Als je niet alles eerlijk vertelt na wat je hebt uitgehaald en je verzwijgt iets, dan ben je niet eerlijk. Verzwijgen is gauw niet eerlijk zijn. Aan de andere kant, we hoeven ook niet altijd alles te vertellen. Je moet soms en je mag soms mensen niet eens wijzer maken dan ze zijn, opdat je ze niet zou beschadigen.

Maar toch voel ik weinig voor zo’n verklaring. Weet u wat ik veel meer denk? God gaat er helemaal niet op in. De Heere gaat helemaal niet in op het bezwaar, de hindernis van Samuël. Hij zegt eenvoudigweg... Want het woordje waar “toen” staat in dat 2e vers: “Toen zeide de Heere...” Dat mogen we rustig vanuit het Hebreeuws met “maar” vertalen, of “en”. Dat is best weleens lastig. Altijd hetzelfde woordje, in het Hebreeuws één letter. Dat kan “toen” betekenen, of “nadat”, of “zodat”. Het kan soms allerlei verschillende verbanden in de tekst aanwijzen. Dan ziet u gelijk dat ook het verklaren van de Schrift, dus ook het vertalen van de Schrift maar niet zomaar iets is. Want vertalen heeft ook altijd te maken met uitleggen. Je kunt het alleen vertalen als je het verstaat. Als je het niet verstaat, ga je het verkeerd vertalen. Daarom is vertaalwerk ten diepste toch een werk dat in de hand van degenen die de Heere vrezden gelegd moet worden en niet in de hand van degenen die taalkundig misschien heel veel weten. Die kunnen wel hand- en spandiensten verlenen. Maar die kunnen ten diepste niet het vertaalwerk verrichten. Want vertalen heeft alles te maken met verstaan. Daarin zijn wij altijd afhankelijk van God de Heilige Geest. En dat vraagt altijd om gelovige onderwerping en afhankelijkheid. Denk daar maar eens over na. Niet zomaar wegwerpen, goed over nadenken. Goed je op bezinnen. Even tot je door laten dringen.

Toen zeide de Heere... Of: En de Heere zeide. De Heere gaat zo voorbij aan het bezwaar van Samuël. Samuël, neem nu maar een offer, neem nu maar een kalf mee, ga nu maar naar Bethlehem, Ik zorg wel voor jou. Het hart van Saul ligt ook in Mijn hand en Ik neig het als waterbeken. Want als straks David ge-

zalfd wordt... U denkt toch niet dat dat een geheim in Israël kon blijven. In het midden van zijn broederen. En dat in dat kleine stadje Bethlehem, waar ze Samuël allemaal kennen, waar de oudsten bevende tot hem komen, waar ze allemaal tot de maaltijd worden genodigd, tot het offer. Daar is wat gebeurd! Wat denkt u! Daar zou weinig voor nodig zijn en het zou zo bij Saul liggen. Dan zou hij zo bij Samuël komen: "Wat heb je daar gedaan, Samuël?" Maar de Heere kon Saul ook in het hart geven dat hij toch nog zoveel ontzag voor Samuël zou houden, dat hij het niet zou wagen om zijn vingers aan Samuël te branden, waar hij straks rustig al de priesters van Nob door het zwaard doodt van een ander. Mensen, als je nu maar in de weg van God mag zijn. Als je nu maar in de weg van de geloofsgehoorzaamheid mag zijn. Als je mag wandelen in de weg die de Heere je bevolen heeft, dan is dat ook de weg waar de Heere je beschermen zal. Dan is dat ook de weg waar de Heere je bewaren zal. Daarom zegt de Heere eenvoudigweg tegen Samuël: "Samuël, ga, doe wat Ik je heb gezegd en zeg straks maar dat jij een offer aan de Heere wilt brengen, en je nodigt al de zonen van Isaï, met hun vader (de moeder was er waarschijnlijk niet meer, wij lezen ook verder niets van de moeder van David, behalve dan in Psalm 22, in het Boek van de Psalmen, Psalm 139, maar verder in heel de geschiedenis zozeer niet). En laat ze maar komen, en dan ga jij doen wat Ik wil". Daar is Samuël toe bereid. De Heere geeft hem het bevel, hij drukt het bevel in zijn hart en Samuël gaat, met alles wat hem nog bezwaart, bij alles waar hij nog tegen op ziet. Want, mensen, de weg van Gods kinderen hoeft geen makkelijke weg te zijn. Het is ook niet een weg waarin de Heere, voordat zij de eerste stap zetten, al de bezwaren heeft opgelost. Dat doet Hij doorgaans langzamerhand en sommige bezwaren lost Hij pas heel laat op, veel later dan hen lief zou zijn.

Nee, ga maar. En zo wordt Samuël naar Bethlehem gezonden, met de opdracht om daar te zalven die God heeft uitverkoren. Gods uitverkoren zoon, Gods uitverkoren koning.

Wel, hij komt in het stadje Bethlehem en daar roept hij het offer uit, de maaltijd. Iedereen wordt genodigd die daar moet komen. Daar komt Isaï aan met zijn zeven zonen. Soms is er weleens de gedachte dat dit bij Isaï thuis gebeurd is. Maar dat is geenszins het geval. De zalving van David heeft niet bij hem thuis plaats gevonden. Onze kanttekenaren wijzen daar ook heel duidelijk op. Dat heeft plaats gevonden op de plaats waar het offer is gebracht. Eerst het offer. Ze moesten dan ook geheiligd worden.

Heiligen wij ons ook als we 's zondags naar de kerk gaan? Of is ons daarin bekering nodig? Bereiden wij ons daarop voor? Beseffen wij dat wanneer we naar de kerk gaan, dat wij op een heel bijzondere wijze tot God naderen? Tot Zijn Woord. Beseffen wij wat het is om naar de kerk te gaan? Te mogen gaan. Te kunnen gaan. Bidden wij dan: "Heere, bereidt ons hart om Uw Woord vruchtbaar te mogen ontvangen". Wat denkt u, dat u zonder zulk een gebed, dan zal het u ook niet tot zegen gedijen. Dat kan de Heere bij uitzondering weleens doen. Maar doorgaans is het zo dat de Heere de zijnen er op voorbereidt. Dus Hij maakt ze biddende. Hij maakt ze ontvangende. Opdat ze op de plek waar God wil uitdelen ze ook daadwerkelijk zullen ontvangen.

Ze hebben zich moeten wassen, opdat ze zichzelf zouden beproeven en in hun bezoedeling maar niet zomaar voor het aangezicht van God zouden komen. Want dat kan niet. Je kunt niet zomaar voor het aangezicht van God komen.

Dat moet gebeuren met aandacht. Dat moet gebeuren in de weg van de voorbereiding. Niet alleen met Avondmaal of op de Doop. Maar elke kerkdienst. Zo zijn ze gegaan. Dan komt daar na de offermaaltijd als eerste, Samuël heeft gezegd: "Laat de jongens maar komen", komt daar als eerste Eliab. Dat is ook een boom van een kerel. Dat is een sterke jongen, die zeer waarschijnlijk ook al door de strijd gehard is. Dan zien we dat het weer misgaat bij Samuël. Want Samuël denkt: "Zekerlijk, dit moet hem zijn, dat kan niet anders. Zie hem maar aan: groot, sterk, uitstraling, overwicht, hij heeft alles mee". Samuël, Ik heb hem verworpen. Niet om voor eeuwig verloren te gaan, gemeente. Nee, Ik heb hem verworpen om niet koning te zijn, in dit hoofdstuk. Want, Samuël, jij en alle mensen, zien aan wat voor ogen is. Als het maar sterk is. Als het maar kan. Als het maar volhoudt. Als het alles mee heeft. Als het zoiets heeft van: "Ja, daar zie ik het mee zitten". Zo denkt God niet. Want God kijkt niet naar de uiterlijke verschijning, naar het uiterlijke voorkomen. Maar hij ziet het hart aan. Is dat hart wel recht? Je kunt de sterkste en de beste hebben, waar alle mensen zeggen: "Ja, geef ons die maar, toe maar, dat willen wij wel". En het is tot hun verwoesting, omdat zijn hart niet recht is voor God. Dat is nu het voornaamste, gemeente, is je hart recht voor God? Het is niet Eliab. Het is niet Abinadab. Het is niet Samma. En één voor één gaan ze aan hem voorbij. En dan is de laatste geweest. Dan zou je zeggen: "Hoe kan dat nu?" Wij weten natuurlijk dat er nog een achtste was. Maar dat wist Samuël niet hoor. Althans, niet zoals wij het weten.

Dan zijn ze allemaal geweest en er is er niet één aangewezen. Er klopt iets niet. Dan zegt Samuël niet: "Heere, hebt U Zich niet vergist?" Dan zegt Samuël niet: "Het klopt bij God vandaan niet". Maar dan gaat hij eens even naar Isaï toe. Want als het niet klopt, mensen, dan moet je het altijd maar bij jezelf zoeken. Als er iets niet klopt in de wegen des Heeren, dan moet je altijd de fout aan je eigen kant zoeken, altijd zoeken aan de kant van de mens. Want God doet het nooit fout! Hij vergist Zich nooit! Hij heeft het altijd bij het rechte eind. Hij heeft altijd het gelijk aan Zijn kant. Hij is altijd heilig in wat Hij doet. Daarom komt Samuël ook niet bij de Heere terecht, maar bij Isaï. Want als er iets niet klopt, dan ligt het aan Isaï. Isaï, zijn dit wel al je zonen? En dan zegt Isaï... Hij zal misschien wel met schaamte voor het aangezicht van Samuël hebben gestaan. Want ja, Isaï had echt niet gedacht dat hij David ook moest laten komen, die jongen van misschien 15, 16, 17 jaar, wie zal het zeggen. Hij is nog zo jong. Hij weet nog helemaal niets. Die komt net kijken. Laat die eerst maar eens een paar jaar achter de schapen zijn werk doen. Laat hij daar maar eerst eens gehard worden in de strijd met de beren en de leeuwen. Zo'n jongeling, de kleinste? Hij wil maar zeggen...! De jongste? Wie kiest nu de jongste?! De eerstgeborene, ja daar kunnen wij allemaal wat bij voorstellen. Dat dacht Jakob al. Dat dacht Jozef al. Maar ja, zo denkt de Heere weer niet. David telde niet mee. David was er door zijn vader en door zijn broers buiten gezet. Zou je dat prettig vinden? David heeft het wel geweten hoor. Reken er maar op. Hij heeft wel geweten dat zijn vader met zijn broers tot het offer kwamen. En zijn vader had gezegd: "Ga jij maar naar de schapen toe, want jou hebben ze vast niet nodig". Zo rekent een mens. Daarom moet je zo voorzichtig zijn, gemeente, want ons redeneren en ons wegen en ons wikken, daar deugt doorgaans helemaal niets van. Wees maar voorzichtig in de vreze des Heeren. Want Samuël zegt: "Wij gaan echt niet eerder aan tafel en afsluiten, totdat ook die jongste zoon gekomen is".

Dan wordt er een boodschapper het veld ingestuurd. Die jongens zullen elkaar weleens hebben aangekeken. Want ja, nu kon het er nog maar één zijn. Dan wordt David gehaald. Dan lezen wij zulk een mooi getuigenis. Dan moeten we maar oppassen dat wij dat alleen maar uitleggen als lichamelijk, alleen maar als uiterlijk. Want toen zond hij heen en bracht hem in. In vers 12: “Hij nu was roodachtig”. Bij ons worden meisjes met rode haren en jongens met rode haren nog weleens geplaagd op school. Maar in het Oosten is dat iets begeerlijks. Dat vinden ze prachtig. Dat vinden ze mooi. Dat vinden ze schoon. Roodachtig is bijzonder. Mitsgaders schoon van ogen en schoon van aanzien. Wij zouden zeggen: “Dat was een knappe jongen en zijn reinheid en zijn onschuld in zijn uiterlijke vertoning, dat straalt er van af. Hij heeft iets aantrekkelijks, David”. Ja, heel anders dan Eliab. Niet zo indrukwekkend in zijn grootheid. Maar toch wel aantrekkelijk in zijn schoonheid. Maar, gemeente, pas nu op. Als de Bijbel hier zegt dat hij schoon van ogen was en schoon van aanzien, dan ziet dat woordje “schoon” hier met name op de genade die er in David lag. We zeggen weleens: “De ogen zijn de spiegel van de ziel”. Wel, in de ogen van David straalde iets van zijn oprechtheid. In de houding, het aanzien van David, straalde er iets van zijn nederigheid door. Als de Bijbel dit getuigenis geeft over David, dan zegt zij daarmee wat hij door genade ook was. Niet alleen maar het uiterlijk, maar ook wat hij uitstraalde. Niet zoals Eliab. Maar wat hij uitstraalde. Het was te zien dat het een jongen was die de Heere vreesde. Jonge mensen, jong en oud, maar met name de jeugd vanmorgen, David heeft de Heere lief gehad van jongs af aan. David heeft geen tijd gehad dat hij in de zonde en in de wereld leefde, dat hij daarin mee ging. David was net als Jozef, een jongen die van het kwade week. Zulk een diep ontzag leefde er in zijn hart voor God. Zo leren wij hem kennen, al van jongs af aan, uit de Schriften. Grote hoogachting voor het Woord van de Heere. Zoek het eens in je eigen leven na. Hoe staat het met de eerbied voor Gods Woord, voor Gods dienst, voor Gods Naam in ons leven? Is het ook aan ons te zien, dat in ons hart oprechte eerbied voor God leeft? Waardoor wij wijkende zijn van het kwade. Dat wij de Heere niet willen raken. Dat wij de Heere niet willen krenken. Maar dat wij Hem zo lief hebben, dat wij, ondanks al onze schuld, ondanks al ons struikelen, ondanks al onze zwakheid toch in de weg van Zijn Woord zoeken te gaan. Heeft dat iets aantrekkelijks, ook voor jullie, jonge mensen? Bidt je er ook om: “Heere, leer mij toch U te vrezen, dat ik U mag kennen, mag vrezen, mag eren in mijn leven”. Dan ben je ook een nederig mens. Want dan vraag je naar de wil van God. Dan ben je ook een mens die het niet erg vindt om in de eenzaamheid te zijn. Dat wil niet zeggen dat je altijd eenzaam bent. Maar David was veel in de eenzaamheid. Dat bracht zijn taak als schaapherder ook met zich mee, de taak die hij van zijn vader had gekregen. Maar in die eenzaamheid heeft hij veel onderwijs van de Heere mogen ontvangen. Dat leren wij wel uit de Schriften. De vreze des Heeren. Dan zeg ik het nogmaals, doorgaans bekeert de Heere de mensen in hun jonge levensdagen. De meesten van Gods kinderen worden in hun jeugd bekeerd. Dat is ook de beste tijd. Zul je ook naar de Heere vragen!! Vraag je ook naar de Heere? Vind je het belangrijk dat je Zijn goedkeuring hebt? Vind je het voornaamste dat je onder Zijn gunst mag leven? Is het een heilige ijver in je leven om naar Zijn wil te leven? En worstel je met de boosheid van je hart, met de zwakheid van je wil en met die neiging naar het kwade? Dat was het leven van David. Schoon van ogen. Oprecht van geest. Nederig van hart.

Dan zegt de Heere: "Deze is het. Deze heb Ik Mij uitverkoren". Ziet u dan iets van Christus in hem oplichten? Veracht en de onwaardigste onder de mensen. Verschoven van iedereen. Iedereen ging aan Hem voorbij. Deze kan het nooit zijn. Tot op het kruis: "Indien Gij de Zone Gods zijt..." Naar het uiterlijk alles tegen. Maar als er in Eén de vreze des Heeren zichtbaar geworden is, dan wel in Hem. En dat heeft wat gewetens veroordeeld hoor. Want dat heeft men gevoeld. Daar kun je gerust op rekenen. In de omgang met Christus, die omgang was voor de zondaar alleen al een veroordeling van zijn eigen onoprechtheid.

En als de Heere nu (we hebben er van gezongen) naar Zijn eigen vrije wil, naar Zijn soeverein welbehagen David, die niet meetelde, tot die koninklijke waardigheid laat zalven door Samuël, dan ziet dat op Christus, Die in de stilte van de eeuwigheid, in de vrederaad tussen de Vader, de Zoon en de Heilige Geest van de Vader verkoren is tot een Borg en Zaligmaker, ja tot de Christus voor Zijn Kerk die Hij zal zalig maken, om voor hen die eeuwige Koning te zijn, Die hen zal weiden in gerechtigheid, Die hen zal beschermen en Die hen zal leiden, Die het Hoofd voor Zijn Kerk zal zijn. Dat mag nu zichtbaar worden in David. Hem heb Ik uitverkoren om de verlosser en de beschermer van Mijn volk te zijn.

Als David dan gezalfd wordt... Dat moet wat voor hem zijn geweest, wat er toen door die jongen heen gegaan is, en wat Samuël daarbij verklaard heeft. Zijn broers, die daar omheen staan en die dat allemaal zien gebeuren, God is aan hen voorbij gegaan in dat opzicht. Dan heeft die zalving zo ontzaglijk veel te zeggen. David kon altijd weer terug wijzen naar deze plaats, als het om zijn koningschap ging, in de grootste moeite en nood van zijn leven. Want daar gaat het over, gemeente, of we in ons leven terug mogen vallen op de daden en de woorden des Heeren, want die zullen bestaan, wat er ook maar in je leven gebeurt en hoe diep je er soms maar door heen moet gaan. Ook dat zien we in het leven van David. Maar als je nu mag terug vallen op wat de Heere heeft gezegd en wat de Heere heeft gedaan, dan mag je ondanks alles wat je in de war brengt, ondanks alles wat je niet kunt verklaren en ondanks alles wat er tegen je op komt, mag je toch terug verwezen: "Heere, daar hebt U gesproken, daar hebt U het gezegd, daar heb ik mogen bidden, daar hebt U het in mijn hart gegeven, daar hebt U gehandeld met mij, gezalfd, geroepen van Godswege".

Zalven betekent: je bent door God aangesteld. Je hebt er niet zelf voor gekozen. Je hebt er niet zelf om gevraagd. Je bent door God aangesteld. Het is een daad van God. Het is de wil van God. Maar het betekent ook: nu lig je ook voor de rekening van God. David, nu moet je het niet straks zelf waarmaken. Ja, je bent verantwoordelijk. Zeker! En het brengt zijn plicht mee. Zeker! Dat heeft David ook begrepen. Want als God je zalft tot christen, want dat is de ware zalving. Dan weet je je ook verantwoordelijk. Dan weet je ook wat je plicht is. Dan weet je ook wat de wil van de Heere is, wat de weg van de Heere is. Dan zoek je ook in die weg te gaan. Maar dan mag je ook altijd terug vallen, dat ik niet mezelf heb gezalfd, dat Gods kind niet zichzelf heeft gezalfd, maar dat God dat heeft gedaan. Dat betekent dan ook: de Heere staat er voor in.

David, kind des Heeren, hetzij in dat bijzondere ambt voor David, hetzij in het ambt aller gelovigen, voor heel Gods volk, je ligt voor rekening van God. Hij heeft de bekwaamaking, ook om op aarde als christen te leven, Hij heeft de bekwaamaking voor David om straks koning te zijn voor Zijn volk. God heeft overal mee gerekend. God heeft overal op gerekend en in die zalving verzegelt Hij het, verzekert Hij het: Ik zal je in alle opzichten leiden, leren Mijn oog zal op u zijn. Het zal u aan niets ontbreken wat u nodig hebt om uw ambt en plicht

getrouw te vervullen. Mijn verbond met u zal bestendig zijn. Daaruit zal Ik u bedienen, telkens weer.

Dan mogen wij straks ook wel eerlijk bidden en vragen: "Heere, leer ons dan ons ambt en plicht getrouw te vervullen, want dat brengt het bevel van de Heere met zich mee".

Dan gaat Samuël weer terug naar huis. En David weet dat hij gezalfd is. Hoe zal het nu gaan? Nu zal hij wel gauw koning zijn. Denkt u niet? Zo ging het toch met Saul, die was gauw koning. Dat was gauw klaar. Nee, David gaat terug achter de schapen. David zal nog een hele tijd in een staat van vernedering leven. Hij zal nog een hele tijd onaanzienlijk zijn, opgejaagd worden als een veldhoen op de bergen. Nog een hele tijd en een hele strijd en vele aanvechtingen zullen zijn deel zijn. Ziet u het leven van de Heere Jezus Christus? Hem heb Ik uit het volk verhoogd. Hem heb Ik uitverkoren en met heilige zalf aan Mijn Rijk verbonden. Mijn gunst ligt op Hem. Hebt u dat weleens mogen zien in de Heere Jezus Christus? In Zijn zalving daar door Johannes de Doper bij de Doop in de Jordaan, toen de Heilige Geest op Hem nederdaalde in de gedaante van een duif, en Hij tot het heilige Ambt openbaar gezalfd is geworden. Hebt u al gezien hoe de gunst van God op die lieve Zaligmaker rust? In Hem ligt al uw heil en zonder Hem zult voor eeuwig vergaan.

AMEN.

Dankgebed.

Zingen Morgenzang : 3.

Zegenbede.

2^e Predikatie over het leven van David
door Ds. A.J. Britstra
HHK Doornspijk – 8 mei 2011

Votum en groet.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 16 vers 14 t/m 23

14 En de Geest des HEEREN week van Saul, en een boze geest van den HEERE verschrikte hem.

15 Toen zeiden Sauls knechten tot hem: Zie toch, een boze geest Gods verschrikt u.

16 Onze heer zegge toch uw knechten, die voor uw aangezicht staan, dat zij een man zoeken die op de harp spelen kan; en het zal geschieden als de boze geest Gods op u is, dat hij met zijn hand spele, dat het beter met u worde.

17 Toen zeide Saul tot zijn knechten: Ziet mij toch naar een man uit, die wel spelen kan, en brengt hem tot mij.

18 Toen antwoordde een van de jongelingen en zeide: Zie, ik heb gezien een zoon van Isaï, den Bethlehemiet, die spelen kan, en hij is een dapper held en een krijgsman en verstandig in zaken en een schoon man; en de HEERE is met hem.

19 Saul nu zond boden tot Isaï, en zeide: Zend uw zoon David tot mij, die bij de schapen is.

20 Toen nam Isaï een ezel met brood en een lederen zak met wijn en een geitenbokje, en zond ze door de hand van zijn zoon David aan Saul.

21 Alzo kwam David tot Saul en hij stond voor zijn aangezicht; en hij beminde hem zeer en hij werd zijn wapendrager.

22 Daarna zond Saul tot Isaï om te zeggen: Laat toch David voor mijn aangezicht staan, want hij heeft genade in mijn ogen gevonden.

23 En het geschiedde als de geest Gods over Saul was, zo nam David de harp en hij speelde met zijn hand; dat was voor Saul een verademing, en het werd beter met hem en de boze geest week van hem.

Met de hulp des Heeren hopen wij te luisteren naar de boodschap zoals die in dit Schriftgedeelte tot ons komt en wij schrijven daar onder:

DAVID DOOR GODS LEIDING AAN HET HOF
VAN SAUL GEBRACHT

1^e. De straf van Saul.

2^e. De raad van zijn hovelingen.

3^e. De zegen door David.

Gebed. Zingen Psalm 119 : 69, 72 en 73.

Het was als een Goddelijke vreugdekreet geweest. De Heere had Zich zeer verheugd in de vervulling van Zijn raad tot verlossing van Zijn volk. Hij had door de zalving Zijn gunsteling aan Hem en Zijn rijk verbonden. En Hij had het, toen David voor het aangezicht van Samuël kwam, als met een diepe vreugdekreet door de Heilige Geest in het hart van Samuël uitgeroepen: "Sta op, zalf hem,

want deze is het. Deze is het in wie Mijn welbehagen is. Deze is het door wie Ik Mijn volk zal regeren, door wie Ik Mijn volk zal verlossen, deze is het die Ik aan Mijn volk zal schenken als een gezegend koning in Mijn gunst". Zo was er vreugde en is er vreugde in het hart van God over Jezus Christus als de volkomen Verlosser van allen die Hij tot het eeuwige leven heeft uitverkoren en die Hij door krachtdadige roeping, wedergeboorte, waarachtige bekering en waar zaligmakend geloof ook zal toebrengen om Hem te vrezen en Christus te omhelzen en al hun zaligheid buiten zichzelf in Hem te zoeken, opdat Zijn volk ook de Christus des Heeren, de van God geschonken Koning, zal eren. Want dat zullen zij doen, want daartoe zijn zij van eeuwigheid uitverkoren. Daarom zal de Heere hen daar ook zeker toe bewegen en zal dat in hun leven ook kennelijk worden. Hun leven zal daar getuigenis van af geven. Zie maar naar David! Want nu is hij gezalfd en hoe gaat het nu verder? Hij krijgt verder geen enkele aanwijzing mee. Samuël is naar huis gegaan en we mogen aannemen dat er een goede verstandhouding en ook een omgang is geweest tussen David en Samuël, al lezen wij daar verder niet van. We kunnen dat wel enigszins concluderen uit hoe het verder gaat in het leven van David en Samuël. Maar Samuël gaat wel naar Rama. Dat moet je maar zo voorstellen: Israël, je had Bethlehem meer in het zuiden en als je dan wat meer naar het noorden ging kwam je de Jebusburch tegen, het vroegere Jeruzalem, en dan iets ten noorden daarvan Gibeon en dan nog iets hoger Rama. Allemaal in het bergland van Efraïm, van Judéa. En Samuël gaat terug naar Rama.

En waar gaat David naar toe? Naar Gibéon, om Saul van de troon te stoten? Gaat David nu, terwijl hij toch vast mag weten dat God hem geroepen heeft en dat God hem gezalfd heeft... Met eerbied gesproken (nou, eigenlijk is dat niet zo eerbiedig), maar ik wou bijna zeggen: hij heeft de zalving op zak. God heeft het hem geschonken! Hij weet wat er is gebeurd. Hij weet wat hem is beloofd, wat hem van Godswege is toegesproken en toegezegd. Waar gaat hij daarmee nu naar toe? Naar de mensen? Om te vertellen wat wel niet allemaal in zijn leven is gebeurd? En dat nu toch iedereen eigenlijk wel uit de veren moet komen en werkzaam moet worden om hem op de troon te krijgen? Je hebt van die mensen, die krijgen dit van God en die krijgen dat van God, en vervolgens lopen ze stad en land af om het ook te bewerkstelligen. Doorgaans moet je er dan maar helemaal niets van geloven. Want Gods volk leert dat ze God moeten laten werken en Gods volk leert dat als de Heere iets heeft beloofd, ook als zij bijvoorbeeld in een ambt mogen komen te staan, dat de Heere er dan ook voor zorgt, dat het dan niet mijn verantwoordelijkheid is om dat waar te maken. Wel naar de plicht te wandelen. Nou, dat heeft David gedaan, want hij is terug achter de schapen gegaan. Hij is terug gekeerd als een jongeling van zo ongeveer 16 jaar, zoals vele Schriftverklaarders inschatten. Veel jonger zal hij zeker niet zijn geweest, maar veel ouder ook niet. Hij gaat terug om zijn dagelijkse werk te doen. Op Gods tijd, door Gods leiding, tot Gods eer. De vreze des Heeren leert ons om het in de hand van de Heere te leggen. De vreze des Heeren maakt beducht om er zelf ons steentje aan bij te dragen en daarmee het werk te verknoeien. Want dat zien we zo vaak in de Schrift gebeuren, dat als Gods kinderen zelf gaan werken, dan gaan ze het verknoeien. De vreze des Heeren leert om in de weg van de plicht te wandelen, heel eenvoudig gehoorzaam aan de wil des Heeren. Met al hun zwakheid en struikelingen, maar toch, dat is de weg. Hoe moet het dan met zijn zalving? Hoe zal het dan gaan met Zijn beloften? Dat heeft hij in het gebed stil voor de Heere neer gelegd en in de

eenzaamheid is dat een worsteling geworden tussen de Heere en zijn ziel. Maar hij heeft het wel aan de Heere over gelaten. En weet u, als we het nu aan de Heere over mogen laten, dan komt het ook wel goed hoor. Als je echt iets van de Heere hebt gekregen, dan kun je er staat op maken hoor, dan zorgt de Heere ook dat het terecht komt. Dat leert de Bijbel ons en we moeten ons maar aan de Bijbel houden. Daarin staan de beste voorbeelden. Daarin staan de betrouwbare voorbeelden in. Dat is hemels onderwijs.

Dus David gaat terug achter de schapen. David leert wachten op Gods tijd. En God zal er voor zorgen dat die tijd komt. Maar hoe dan? Dat kunnen de kinderen van de Heere vaak ook niet bekijken. En soms lijkt het wel alsof ze in al de wegen die de Heere met hen houdt alleen maar verder van huis geraken. Maar dat komt omdat wij de wijsheid van God niet kunnen doorgronden. Dat komt ook omdat Gods volk ook moet leren dat God op Zijn eigen eer aan werkt. Want de Heere werkt wel. Want wat gaat er gebeuren? Dat lezen we en dat is huiveringwekkend, gemeente, als je daar over na gaat denken. En u moet goed begrijpen vanmorgen, de Bijbel is geen Boek vol psychologie. Als we gaan zien dat de Geest van de Heere van Saul wijkt en dat daarvoor in de plaats een boze geest van God in zijn leven wordt gezonden. Als we gaan zien hoe de Heere in Zijn gunst en goedertierenheid gaat wijken van Saul, met al de psychische klachten die dat in zijn leven geeft, psychische klachten hoor!, dan moeten we heel voorzichtig zijn om daaruit voor onszelf zomaar een toepassing te maken. De Bijbel is niet een Boek vol psychologie, maar (ik maak het maar wat moeilijk) vol theologie. Wij mogen van de Bijbel ook nooit een handboek voor psychologie of psychiatrie of wat voor vakgebied dan ook maken. Er ligt wel genoeg in om van te leren en er liggen goede beginselen in voor elk vakgebied. Maar we vinden er geen blauwdruk in. Want dit is ook de enige plaats in de Bijbel waar we uitdrukkelijk lezen dat de Geest van de Heere van iemand wijkt. En niet zomaar van iemand. Van iemand die Hij Zelf gezalfd heeft tot koning over Zijn volk. De Geest des Heere gaat hier wijken van een ambtsdrager, die de stem des Heeren wederspanning is geweest. Daarom moeten wij heel erg voorzichtig zijn om psychische klachten zomaar te gaan vertalen vanuit dit vers. Want dan doe je verkeerd en dan krijg je levensgevaarlijke ongelukken in het leven. Want onze psychische klachten komen niet allereerst hier vandaan, dat wij als ambtsdrager door de Heere verworpen zijn. Maar al onze psychische klachten komen uit onze val in Adam vandaan, net als al onze lichamelijke klachten. Al die onlust gevoelens, al die onrust gevoelens, al de angsten, al de vrees, al de pijn, alles wat een mens kan kwellen, dat komt uit onze val in Adam. Daarom moet het ons ook leren vernederen voor God, zonder dat we nu zo heel direct benauwd worden dat met ons hetzelfde gebeurt als met Saul. Hoewel die vrees door de Heere wel heel gunstig gebruikt kan worden in ons leven. Als die vrees ons dan maar de Heere doet aankleven. Als datgene wat de Heere in ons leven zendt en waardoor we terneer gedrukt worden, ons maar bij onze schuld brengt voor God, en wij daarmee in waarachtige bekering en oprecht berouw terug keren tot God. Want dat is de weg.

En kijk, dat is nu de weg die Saul net niet gaat. Dat is de weg waar Saul zich ook met hand en tand verzet heeft innerlijk. En dát moet ons doen huiveren, gemeente. Want het is huiveringwekkend dat de Geest van de Heere van Saul wijkt. Of zoals het in 2 Samuël 7 vers 15 staat, dat is de kern van de zaak: dat de Heere Zijn goedertierenheid van Saul weg neemt, en dat Hij Saul over geeft in de boosheid van zijn hart. En dat Hij hem ten prooi laat vallen, vanwege zijn

ongehoorzaamheid, aan de duivelen. Dat moeten we goed onthouden. Dan moeten wij huiveren, één voor één, allen te samen. Wij die aanbidders van de zonde zijn. Wij die slaven van de duivel zijn. Wij die van nature een hart hebben dat afkerig is van de stem des Heeren. Wij die niet bekeerd willen worden, zoals God een mens wil bekeren met verlies van zijn eigen ik. Dan moeten we vrezen, gemeente, zolang wij de roepstemmen van de Heere nog verwerpen en Hem alle gehoorzaamheid in ons leven ontzeggen en onze eigen wegen gaan en aan de zonde vasthouden. Dat is de weg van Saul, gemeente. En dan mag je wel huiveren. Want wat als God jou los gaat laten, omdat jij/u God hebt los gelaten. Want zo ligt het in onze geschiedenis. God laat Saul los omdat Saul God heeft los gelaten. En wee degene die God los laat. Die God verlaat, heeft smart op smart te vrezen. De goddelozen zullen geen rust hebben. En de lamp der goddelozen zal door God Zelf worden uitgedoofd. Al hun welzijn en welvaart zal Hij door de adem van Zijn mond doen vergaan. Vrees! Vrees! Vrees, gemeente. Dat meen ik oprecht. Vrees om die stem van de Heere te weerstaan. Om zelf uit te maken hoe u de Heere dient. Om zelf te bepalen wat u met Gods Woord doet. In plaats van dat u zich laat binden en gezeggen en dat u zo als een gebondene nog geleid zou mogen worden tot de kennis van de Heere Jezus Christus, in al uw smart, psychisch, lichamelijk, maar boven alles in de smart van al die smarten, het venijn in al die smarten: de zondesschuld. Want zeker, Saul is geteisterd geworden door een schuldig geweten. En die boze geest des Heeren is een duivel geweest, een demon, waar de wereld vol van is. Dat hebben we vorige week nog gelezen in Efeze 6. Wij staan onder de beïnvloeding van één geest. Althans, óf wij worden geleeft door de satan, óf de teugels van ons leven liggen in zijn handen, of we dat nu zien en beleven of niet, óf de teugels van ons leven zijn door genade in de handen van de Heilige Geest terecht gekomen. En weet u, beide komt openbaar. Want als de teugels van ons leven in de handen van God de Heilige Geest liggen, dan komt dat openbaar in een leven naar Zijn Woord, in een ernst maken met Zijn Woord, dat wij zelfs in de zwaarste noden ons weten te vermaken in het getuigenis van Zijn Woord. Dan wordt ons hart geneigd tot liefde en gehoorzaamheid, zoals we dat in het leven van David vinden. Dat komt openbaar hoor. Waar je hart naar uit gaat, waar je schat dus ligt, en wie alzo de teugels van je leven en de uitgangen van je hart, door wie je dat laat bepalen. U bent geen eigen baas hoor. Niemand van ons is eigen baas. Niemand van ons bepaalt zelf hoe hij denkt, hoe hij leeft. Of je wordt daarin beïnvloed en bepaald, beheerst door de duivel, of de Heere vernieuwt je leven door Zijn Geest. Daar ligt niets tussenin. Het is van tweeën één.

Saul verlaat God. God verlaat Saul. Saul is dubbel schuldig, want hij is in zijn ambt trouweloos geweest en heeft ambtelijk gezondigd. Dat is dubbel erg. Dat mogen wij ons als ambtsdragers wel aantrekken. Dubbel erg om te zondigen in ons ambt.

En die boze geest, van wie is die nu? Zoals al de harten van elk mens in de handen van God liggen, Die het als de almachtige Schepper leidt zoals Hij wil. Ja hoor, met behoud van je verantwoordelijkheid. Met behoud van je redelijke ziel. Maar Hij leidt het leven hoor. Ook als dat het pad der zonde kiest, leidt Hij nog je leven. Maar dan wel in straffende zin en in Zijn toorn. Met al de gevolgen daarvan. Steeds harder. Steeds ongevoeliger. Steeds verder van het Woord vandaan. Meer en meer vervreemd van God. Kijk maar naar Saul. Vanwege zijn afval, vervalt hij. Een boze geest. De Heere, zo schrijft Calvijn, en zo heb ik

het op meerdere plekken heel helder gelezen, het is de waarheid van Gods Woord: de duivelen worden gebruikt door God als gesels in Zijn hand, om de zondige mensheid te straffen voor haar zonden. Rechtvaardig hoor, zullen we vanmiddag nog wel horen, als het over de Dordtse Leerregels gaat. Dan beginnen we waar we beginnen moeten: wij zijn van God afgegaan. Als je daar niet begint en als je daar nog nooit bent uit gekomen, zwijg dan om iets over God en Zijn Woord te zeggen. Want dan vergis je je altijd, altijd!

Die boze geest zendt God als een gesel voor Saul. En Saul heeft ook gemerkt hoor, dat God hem verlaten heeft. Lees het maar na in 1 Samuël 18 vers 12. Daar merkt Saul het zelf op dat de Heere van hem geweken is, maar dat Hij met David is. Hij heeft er wel erg in gekregen hoor. Maar hij heeft het God nooit gewonnen gegeven. Hij kon er niet mee onder God komen. Hij kon er geen zondaar en schuldenaar mee voor God worden. Daarom had hij aanvallen, buien. Buien van wreveligheid. Hij werd opgeschrikt door onrust, door een akelige leegte vanbinnen. Want als God je verlaat, dan krijg je een akelige leegte vanbinnen die alleen maar door duistere onrust wordt opgevuld. Onze kanttekenaren gebruiken het woord "melancholie". Hij werd zwartgallig. Hij werd diep somber. Hij verloor de lust in het leven. Hij werd achterdochtig, leren we verderop in de geschiedenis. Hij werd nijdig. Hij werd opstandig in zijn nijd jegens God. En straks eindigt het met zijn leven bij de waarzegster in Endor. Straks eindigt in zijn leven met een zichzelf beroven van het leven. Wie God verlaat, heeft smart op smart te vrezen. En niet slechts te vrezen, die zal smart op smart ontvangen.

Nu is er misschien iemand geweest die hoofdstuk 8 eens grondig heeft door gelezen. Dat hoort er bij. Er is niet over gepreekt, maar laat ik nu maar eens lezen wat er aan vooraf gaat. Dan is dat misschien iemand die zegt: "Dominee, nu lees ik in hoofdstuk 8, dan heb ik toch sterk de indruk dat Saul tot berouw komt". Immers, Saul zegt op een bepaald moment in vers 24 van 1 Samuël 15: "Ik heb gezondigd, omdat ik des Heeren bevel en uw woord overtreden heb". En hij grijpt Samuël aan: "Bid toch voor mij". Wij zouden zeggen: die man komt nog tot bekering, die man zoekt nog de verzoening met God en hij grijpt de enige voorbidder op aarde aan die de Heere daartoe aangesteld heeft, de tempel dienaar, de richter Israëls, Samuël. Maar wat denkt u, zou het nu een waarachtige, een oprechte bekering zijn geweest? Zou dat nu een oprechte belijdenis van schuld zijn geweest? Is hij nu eerlijk voor God in de schuld gekomen? Dan moeten wij op grond van datzelfde hoofdstuk zeggen: Nee! Bekering is namelijk niet zo makkelijk hoor. Zo doen we vaak. We hebben de tijd nog wel. Dat komt nog wel. Wij denken heimelijk: ik kan mezelf bekeren op het moment dat mij het beste uitkomt. Het kan nog wel. Ik heb nog wel de tijd. Ik heb nog wel de gezondheid. Het komt nog wel. Zo denken wij stiekem over bekering. Wij denken dat het niet zo moeilijk is. Wij denken dat het allemaal nog wel zal gaan. Wij denken dat wij het in onze eigen hand hebben. Want dat is de reden waarom je het uitstelt. Dat is de reden waarom je niet plat op de grond voor God wordt gevonden om bekeerd te worden door God. Dat is de reden dat je zo makkelijk door kunt leven zonder waarachtige bekering, zonder dat je hart werkelijk gericht wordt op de Heere in de vreze des Heeren, zonder dat je nu gebonden wordt aan het Woord en gebonden wordt door de Geest Die dat Woord heeft geïnspireerd. Daarom kun je zo makkelijk flauw, halfslachtig, lauw bidden, als je al bidt. Want dat je niet bidt, jonge mensen, maar misschien ook wel de ouderen... Hoe ligt dat? Hoe ligt het met het gebed? Kun je er makkelijk aan

voorbij gaan? Kun je het makkelijk laten? Doe je het niet meer? Misschien een enkele keer? Of doe je het alleen maar uit gewetensovertuiging? Doe je het alleen maar omdat het je geleerd is? Als je bidden na kunt laten, als je daar zo gemakkelijk en snel mee klaar bent, dan geeft dat alleen maar aan dat je niet bekeerd wilt worden. Dan geeft dat ook aan dat je denkt: als het nodig is, dan kan het later ook nog wel. Maar ik zal u eerlijk zeggen: gisteren was een betere dag dan vandaag, om tot bekering te komen! Want tussen gisteren en vandaag liggen een heel aantal uren van verharding. Maar vandaag is beter dan morgen. Stel de bekering niet uit. Want hoe langer je het uitstelt, hoe onmogelijker het is om er oprecht in te zijn.

Saul was niet oprecht. Eerst had hij ontkend: "Ik heb gedaan wat de Heere gezegd heeft", en ontkent hij dat hij overtreden heeft. Maar als Samuël door gaat, dan komt hij uiteindelijk wel voor de dag. Hij kan immers ook niet ontkennen dat de koeien loeien en de schapen blaten en dat Agag inderdaad nog in levende lijve onder hen is. Dat kan hij niet meer ontkennen. Het komt wel openbaar hoor. Maar dan begint hij vervolgens een ander de schuld te geven. Herkenbaar hè! Ik heb het volk gevreesd, enz. enz. Hoe oprecht ben je dan? Weet u hoe het bij Saul was? Net als bij de koning van Egypte. Net als bij Farao, die zich meer en meer verhardde, hoewel hij in Exodus 10 vers 16 en 17 heeft gezegd..., en je zou er bijna blij van worden. Ja maar, pas maar op. Mooie taal, maar het hart is er niet. Dat blijkt wel in het vervolg. Toen haaste Farao om Mozes en Aäron te roepen en zeide: "Ik heb gezondigd tegen de Heere uw God en tegen ulieden. En nu, vergeef mij toch mijn zonde alleen ditmaal en bidt vuriglijk tot de Heere uw God, dat Hij slechts deze dood van mij weg neme". Het ging Saul niet om de Heere. Mensen, je kunt jezelf niet eerlijk in de schuld brengen. Je kunt je eigen hart niet recht voor God maken. Is dat uw nood al wel geworden? De waarachtige bekering zal nooit uit uzelf, uit jozelf opkomen, al laat je de duivel het je wijs maken dat het nog wel kan en dat het in je eigen hand ligt. Maar Gods Woord zegt: "Nee!" En laat dan de straf van Saul nog nood in uw leven mogen geven, en laat het nog uw hart mogen knellen en kwellen, opdat het u nog tot God uit gaat drijven, om door Zijn almachtige en onwederstandelijke Geest tot waarachtig berouw voor God gebracht te worden, om u werkelijk eerlijk voor God te vernederen in het stof van het berouw, in het stof van de zelfbeschuldiging, in het stof van het nederig buigen voor Hem en het aanklagen van uzelf en eerlijk te belijden: "Heere, ik ben Uw vonnis waardig. U bent rechtvaardig. Ik ben Uw gramschap dubbel waardig, want ik heb mij al zo lang als jongere van de kerk, als gedoopte, ik heb mij al zo lang als oudere verzet".

Want wee u, als Gods goedertierenheid van u gaat wijken en Hij u over geeft naar uw eigen wil.

Ik wil er nog iets bij zeggen. Dit: zelfs Gods kinderen kunnen gekweld worden door de duivel. Ze worden ook gekweld door de duivel, allen, één voor één. Ze worden vervolgd door de hel. Dat is een ding dat zeker is. Maar soms wel op een heel bijzondere en aangrijpende wijze. Dan denk ik aan Paulus. Weet u, dat is toch een diepe troost voor de aangevochtenen onder ons, die juist met deze vragen zo kunnen worstelen. Hoe zit het er toch mee, Heere? Die misschien wel bevreesd zijn: "Zou ik nog als een Saul openbaar komen?" Dan mag ik u toch ook wijzen op het vertroostende voorbeeld uit het Nieuwe Testament. Ik meen dat het is 2 Korinthe 12 vers 7. Daar lees ik van Paulus. Dat was toch een lief kind van God. Dat was een bevestigd kind van God, een geoefend kind

van God. Die zou er nooit meer uit vallen hoor. Want hij heeft gezegd: "Wie zal beschuldigingen inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Christus is het Die voor ons gestorven is, Die voor ons is opgestaan. Ja, wat meer is, Die ten hemel is gegaan en voor ons bidt". Weet u wat hij zegt in 2 Korinthe 12 vers 7? "En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen, niet zou verheffen, zo is mij gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans. Een duivel, een demon, een boze geest Gods. Is hij mij gegeven dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen". Dus, gemeente, waar brengt het ons? Dat is de vraag. Waar brengt het ons? In opstand, wrevelig jegens God of door genade met liefdevolle onderwerping aan de voeten van God? Daar loopt het over. Want God kan een boze geest zenden als een rechtvaardig oordeel over de goddelozen die Hem verlaten. Maar ook als een zegen en tot het nut van Zijn kinderen. Kijk maar naar het voorbeeld van Paulus. Dus de vraag is maar: waar komt u met uw klachten, met uw smarten, met uw zorgen terecht? Vandaar we die drie verzen van Psalm 119 hebben gezongen. Die zijn helder hè! Is u dat ook opgevallen tijdens het zingen? Die zijn helder hè! Is dat uw leven? Want dat was Davids leven. Dat is het leven uit God.

Dan krijgt de gekwelde, geplaagde, door God verlaten Saul raad. Dat is nog een zegen op zich. Die man werd onbekwaam om als koning te kunnen functioneren. Dat hebben ze allemaal gezien hoor. Hij kon zijn werk niet meer doen. Hij stuurde het allemaal in de war. Hij werd onbekwaam. Want de bekwaamheid die uit de Geest van God is, die week van hem. Maar dan krijgt hij nog een raad. "Zoek iemand die muziek voor u kan maken". Ja, die vind je niet bij Wolf. Daar vind je niet zulke muzikanten als waar die hovelingen op gewezen hebben. Die vind je niet in de hitparade. Die vind je niet in de disco's hoor. Die komt niet met luide stralen uit je auto, waarmee je alleen maar een last bent voor anderen. Nee, dat is geen muziek die door God geliefd is. Die ook niet tot God bekeert. Die ons hart ook niet gevoelig maakt voor de inwerking van de Heilige Geest. Die ons ook niet onze troost en hulp bij de Heere doet zoeken. Wees maar eerlijk, jonge mensen, waar kom je er mee bij terecht? Niet bij God hè! Dat is toch duidelijk! Je komt er niet mee bij God terecht. Dan moet je ook eerlijk zijn. Popmuziek brengt geen mens bij God. Gewoon eerlijk zijn. Je eigen geweten getuigt het. Daar ben ik diep van overtuigd, want ik weet er uit eigen ervaring van. Als je een beetje eerlijk bent, dan weet je hoe het zit. Dan heb je ook geen poplezingen verderop nodig, om dat te leren, want die bevestigen alleen maar wat je hier diep in je geweten toch wel weet. Want ik vrees dat je daar bij die poplezingen ook nog een boodschap uit de Bijbel mee krijgt die niet de boodschap van de Bijbel is.

Zoek iemand die muziek voor u kan maken. Die de harp of de lier of de citer (hoe je het ook maar vertaalt vanuit het Hebreeuws, en wat ook maar precies dat muziekinstrument is geweest) die dat gebruikt. Want wij weten allemaal dat muziek een hele aangename invloed op ons kan hebben. Trouwens, bij die popmuziek nog even. Dat is natuurlijk niet alleen maar wat lady Gaga doet. Dat is ook wat Jan Smit zingt. Helder hè! Nee, die de Heere vrezen zoeken wel andere muziek. Die zoeken al hun troost, hun vermaak, hun genietingen in het Woord des Heeren. Kijk, zo heeft David gezongen achter de schapen. Daar heeft hij zich verlustigt in God. Daar heeft hij de harp gespeeld om God te eren. Daar heeft hij op de harp geslagen om uiting te geven aan wat er in zijn hart ten opzichte van de Heere leefde. In zijn verdriet. In zijn somberheid. Maar ook in

Zijn blijdschap. David heeft door de Heilige Geest op de harp en met de mond mogen vertolken Wie de Heere voor hem is, hoe de Heere Zich aan hem had bekend gemaakt, en hoe hij dus ook bij de Heere in zelfs zijn zwaarste noden zijn uitkomst, zijn vreugde, zijn verlustiging zocht. Nou, dan stoor je je niet meer aan het zingen van de Psalmen. Want daar ben ik ook van overtuigd hoor. Die krijg je hartelijk lief. Dat vind je dan niet vroom, ook al zul je er niet mee te koop lopen. Dan geloof ik ook niet dat zij zich laten lenen om ze met oordoppen op te beluisteren zozeer. Maar je mag je best eens afvragen: zing je graag in de kerk? Zing je graag, wat naar Gods Woord is? Vind je daarin troost? Vind je daarin genoeg? Vind je daarin onderwijs? Want dat bindt aan de troon der genade. En dat weet je ook, ook al ken je het niet. Maar dat weet je ook.

Zoek maar zo iemand. Dat is een aangename raad. Maar toch zou ik vanmorgen maar kort willen zeggen, om niet te lang uit te gaan lopen straks. Ik zou maar willen zeggen: dat is niet een raad van de hovelingen van Naäman geweest. Die geschiedenis kennen we wel. Kinderen, Naäman, wat was dat ook alweer? Die man was doodziek. Dan kreeg hij raad van dat kleine meisje om naar de profeet in Israëel te gaan, want in Israëel woonde een profeet die werkelijk door God gezonden was. Die kan u helpen. Ja, de God van die profeet, Naäman. En daar gaat die man. En dan krijgt hij dure raad: "Ga u zeven keer wassen in de Jordaan". Ja maar dát wil hij niet. Goede raad. Aangename raad. Raad en leven, gemeente, uit Gods Woord, in Gods gunst, tot zijn genezing. Maar nee, zo niet. En hij vertrekt gewoon naar huis. Althans, dat is zijn voornemen. Gelukkig komt de Heere hem nog tegen. Is de Heere jou al tegen gekomen also? Is de Heere u al tegen gekomen zo? Gelukkig, Hij heeft Naäman niet aan zichzelf over gegeven. Dat had hij verdiend. En hij had melaats naar huis moeten gaan en melaats moeten sterven en altijd buiten God moeten blijven. Want dat was zijn voornemen. Maar de Heere staat het hem niet toe. Nee, in Zijn uitverkiezende liefde staat God het Naäman niet toe, en hij krijgt andere raad. Want de Heere gebruikt middelen. Kijk, daar gaan andere hovelingen spreken. "Zou u het nu toch maar niet doen! Zeker, de rivieren in ons land zijn uitnemend mooier, schoner, beter. Maar ja, van deze ene rivier geldt het woord van God. En wat is er eigenlijk op tegen, Naäman?" Wat hebben ze bij hem aangedrongen. En God de Heilige Geest zegent de raad aan zijn hart en hij komt met al zijn bezwaren uit de kleren en hij daalt tegen al zijn bezwaren in in de Jordaan. En de Heere heeft hem rijk gezegend, want hij kwam er uit op met de huid als van een jonge jongen. Wat een raad!

Ja maar, denk dan ook eens aan de raad van de Heere Jezus Christus, Die ons allen nog aanraadt om van Hem te kopen goud, beproefd komende uit het vuur; de witte klederen der rechtvaardigmaking door de verzoening met God in Zijn bloed; en die heilige zalf van de Heilige Geest, waardoor ze verlicht worden in de waarachtige kennis van de Heere Jezus Christus. Wat een dure raad krijgen wij nog allen tesamen vanmorgen. En dat is een raad die ons zoekt te brengen in de verootmoediging voor het aangezicht van die God Die wij in het aangezicht beledigd hebben, maar Die nochtans roept en Die het nochtans nog zegt, hoe zwaar wij Hem ook getergd hebben. Straks gaan we het zingen, Psalm 103 vers 4. Waarom, denkt u? Waarom? Opdat de hoop der genade onder ons niet zou worden uitgeblust bij hen die vrezden. Opdat de handen en de knieën niet slap gemaakt worden van hen die moeten zeggen: "Heere, als U Uw goedertierenheid van mij neemt, als U Uw Geest niet aan mij schenkt, maar mij in de boosheid van mijn hart en de dwaasheid van mijn bestaan laat omkomen, dan

is het eeuwig recht". Dan zegt de Heere nochtans: "Hoewel Ik zwaar door u getergd ben, nochtans, Mijn goedertierenheid is onuitsprekelijk groot en u kunt niet zoveel gezondigd hebben en u kunt zich niet zoveel tegen Mij verzet hebben, u kunt de verzenen niet zo tegen Mij verheven hebben, of Mijn ontferming is groter dan al uw onverdiensten, onwaardigheid, verzet en vijandschap". En dat mag nog hoop geven en moed voor hen die vrezen dat God hen als Saul verlaat.

Kijk, nu gaan ze goed spreken van David. Ik kan er niet te veel meer op in gaan vanmorgen. Maar degenen die de Heere vrezen, daar gaat sprake vanuit hoor. David is bekend bij de hovelingen. De zalving des Heeren is nooit leeg en ijdel. En de zalving die de kinderen van God deelachtig zijn, de zalving van Christus, die hen alles leert, is niet ijdel in hun leven. Want God is niet ijdel in Zijn genade. Dus dat doet wat. Dat werkt wat uit en dat wordt opgemerkt. Dan spreken ze over zijn dapperheid. Dan spreken ze over verstandig in zaken. Dat mogen we vertalen met welbespraakt. Die man kon goed zijn woordje doen. Hij wist het goed te zeggen, te vertolken. Hij was niet om woorden verlegen, maar hij kon de dingen precies zeggen zoals ze waren. En hij kon in zijn welbespraaktheid... Dan moeten we bovenal maar denken: welbespraakt om het Woord des Heeren te spreken, om troostrijke redenen te spreken met de verslagen harten en de verbroken geesten. Maar het allervoornaamste is in al die dingen: "En de Heere is met hem". Dat hebben ze gezien. De Heere is met hem. Weet u, dat is de vervulling van Psalm 1 en de vervulling van Psalm 119. Die de Heere vreest, die alle goddeloosheid haat, die niet in het huis van de goddeloze wil zijn, die geen gemeenschap zoekt met de wereld via wat voor 'n middelen en op welke plaats dan ook. Maar degenen voor wie al hun lust in de Wet des Heeren is, om die te overdenken. Dat is het Woord des Heeren in Wet en Evangelie allebei. Om dat te overdenken, dat te bepeinzen, zelfs 's nachts bij ogenblikken. Dat zijn degenen die de Heere ook doet gelukken. Het gelukt hem al wat hij doet, zingen we in Psalm 1 dan in vers 2. En dat lezen we ook in Psalm 119. Met wie is de Heere? De Heere is met degenen die Hem vrezen, die Zijn Naam ootmoedig eren, die in Zijn wegen wandelen. Met alle gebrek, met al hun schuld, met al de bezoedeling die hen aankleeft. Maar dat is nu een vrucht van het werk van de Heilige Geest. En dat volgt Hij na met Zijn zegen.

Wat is de vreze des Heeren toch aangenaam en aantrekkelijk! Of niet?

Nou, dan gaan ze. Ze moeten hem maar roepen. Dat is de kern van dit hoofdstuk, gemeente. Want in dit hoofdstuk, in dit gedeelte, gaat de Heere ons nu leren hoe Hij David aan het hof gaat brengen. David hoeft het niet te doen, maar de Heere doet het. De Heere zal niet feilen noch falen, en Hij brengt hem aan dat hof in een weg, die had David niet kunnen bedenken. Maar ook in een weg waar David eerlijk van mag zeggen: "Heere, het is Uw weg". Dat is heerlijk! Dat is heerlijk, gemeente, als je dat mag getuigen in je leven. Het was niet mijn weg. Het was niet mijn gekonkel. Het was niet mijn doen en laten. Al was het wel mijn gebed en menigmaal mijn zorg. Maar het is Uw weg en het is Uw werk in mijn leven geweest. Om dat nu naar eer en geweten te mogen zeggen, dat je daar zelf schoon buiten gevallen bent. Zalig!

En David komt aan het hof. Als we dan die laatste drie verzen lezen, vers 21 t/m vers 23, dan moeten we dat recht verstaan. Hoe verstaan we dat recht? Alleen maar in het licht van hoofdstuk 17 en 18. Wat er nu staat verder in vers 21 t/m vers 23, dat vindt zijn nadere verklaring in de komende hoofdstukken. Dat David Saul welgevallig is. Dat hij in goede aarde valt bij Saul. Dat is ook

wat. Ik zou bijna zeggen: dat is de ironie van de Hemel. Daar heb je een verworpen koning en die verkiest de pas gezalfde koning. Dat is een heilige spot van God met Saul.

David komt in Gods gunst en David valt in de gunst, in de genegenheid van Saul. En zo werkt de Heere er op aan dat het volk hem gaat liefkrijgen, dat het volk gezag voor hem krijgt. Dat straks de vrouwen zingen: "Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden". Zo zien wij dat het licht van Saul langzamerhand uit gaat en dat het licht en de ster van David gaandeweg, onder Gods zegen en leiding, gaat rijzen. Zo werkt God. En dan wordt David nog tot zegen gebruikt voor Saul. Zo genadig is de Heere nog in het verlaten van Saul, die getergde en geteisterde geest en ziel. Dat David, als Saul zo'n bui krijgt en ongenaakbaar en ongenietbaar en zelfs levensgevaarlijk wordt, dat David de harp pakt. Ja en dan zingt hij de Psalmen Davids hoor. Daar kunt u gewis van zijn. Dan heeft hij met dat spel God bedoeld en in zijn liefde het nut van Saul. Want waar de liefde heerst, daar gebiedt de Heere Zijn zegen. Zelfs voor een goddeloze die Hem verlaat. En dan mag Saul nog verademen en dan mag Saul nog verlichten.

Nu hoop ik maar dat wij niet bij de middelen uit komen uiteindelijk. Want wij zoeken allemaal verademing onder onze kwalen. Wij zoeken allemaal verlichting in onze kwalen. Maar waar zoekt u die? Wie roept u daarvoor te hulp? Wie roept u, door hartstochtelijk gebed, daarin om hulp? Moeten wij dan niet van David naar die grote Davidszoon! Er is er maar Eén Die de muziek van het Evangelie in je ziel tot klinken zal brengen, in de smart over de zonde. Maar ook daar waar je soms zo verward kunt liggen in de lusteloosheid van je ziel. In de angsten die je hart kunnen bekruipen als je denkt wie je voor de Heere bent geweest. Of hoe het met je toekomst moet. Hoe het met je huwelijk moet. Hoe het met je gezin moet. Hoe het met je kinderen moet. Hoe het met de Hersteld Hervormde gemeente van Doornspijk moet. Hoe het moet met al die onsterfelijke zielen. Hoe het moet met al die jonge mensen die in hun leven klaarblijkelijk laten merken dat ze de wegen van de Heere niet verkiezen. Hoe het moet met hen die dreigen te verdrinken in hun klachten. Hoe het moet met hen die de duivel plaagt met allerlei gedachten en gevoelens, waardoor ze maar niet op de plek kunnen komen en ook niet weten hoe het met hun leven verder moet. Er is er maar Eén. Er is maar één Geneesmiddel voor ons allemaal. Er is er maar Eén Die het Evangelie, die Harp, zo weet te bespelen dat de vertroosting van de Heilige Geest je gaan vervullen. Er is er maar Eén Die je kan inleiden in de zaligheid van dat woordje: "Het is volbracht". Er is er maar Eén Die in je ziel uitkomst kan geven in al je raadsels en alles waar je mee vast gelopen bent, als Degene Die ons van God tot Wijsheid is gegeven. Er is er maar Eén Die je zielerust geeft, in een gerechtigheid die het houdt voor God, waaronder je kunt bestaan voor God. Die Gerechtigheid die de Heere Jezus Christus is en waarmee Hij een eeuwige verlossing en vertroosting is voor allen die op Hem hopen, hoe vaak ze ook vrezin. Er is er maar Eén Die, waar u worstelt met uw ongehoorzaamheid en uw hart maar niet recht en geschikt kunt krijgen en dat het maar niet in uw leven wil worden wat het zou moeten zijn. Er is er maar Eén Die Zich dan in Zijn gehoorzaamheid zo aan U kan openbaren, dat al de zorgen vlieden, dat al de tranen worden gedroogd en dat heel de strijd voor een ogenblik wordt opgelost, als Hij laat zien dat Hij alleen de gehoorzaamheid voor God is die Hem behaagt. En dat er maar Eén de Heiligmaking voor u kan zijn. Ik vraag u: Hebt u die muziek weleens in uw hart gehoord?

Heeft de Heilige Geest op die Harp van het Evangelie van Jezus Christus weleens liefelijke vertroosting in uw overleggingen, in uw smarten, in uw zorgen weten aan brengen, waardoor de boze geest moest vlieden? Want de ware goede muziek, die tot eer van God is, en in de weg waarvan je God zoekt, dat verjaagt de duivel. Al die andere muziek, al die popmuziek, van zwaar tot licht, van datgene waarvan we zeggen "Daar wil ik liever niets mee te maken hebben", tot datgene waarvan we zeggen "We zijn er eigenlijk op tegen". Het komt allemaal uit de hel. En het zal je ziel verderven. Echt waar! Je zult er nooit de ware rust in vinden. En de zegen zal je eeuwig ontnomen worden. Want die muziek is van de duivel. Daarom al die onrust. Daarom al die opgejaagdheid. Daarom ook dat brutale wat bij die muziek hoort. Het werkt alleen maar brutaliteit bij mensen die het beluisteren. Het werkt alleen maar afkerigheid van het Evangelie bij de mensen die het beluisteren. Het werkt alleen maar dat ik de zonden bemin. Eerlijk waar! Maar als nu de Heilige Geest de hemelse muziek van het Evangelie tot vertroosting in je hart brengt. Dat brengt bij de Heere. Dat maakt dankbaar voor Hem. Dat leert buigen voor Hem. En dat geeft rust in Hem. Daarom, God wijkt van Saul en van iedereen die in onbekeerlijkheid voort gaat. God wijkt van je. God wijkt van u. Gaandeweg. Steeds meer. Maar Hij be-toont Zijn welbehagen aan hen die nederig naar Hem vragen. Hoe vol vrees en angst ook. Die zich, hoe het ook moog' tegenlopen, gestadig op Zijn goedheid in Christus hopen.

AMEN.

*Dankgebed.
Zegenbede.*

3^e Predikatie over het leven van David
door Ds. A.J. Britstra
HHK Doornspijk – 15 mei 2010

Votum en groet.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 17 vers 31 t/m 47

31 Toen die woorden gehoord werden, die David gesproken had, en in de tegenwoordigheid van Saul verkondigd werden, zo liet hij hem halen.

32 En David zeide tot Saul: Geen mens ontvalle het hart om zijnentwil. Uw knecht zal heengaan en hij zal met dezen Filistijn strijden.

33 Maar Saul zeide tot David: Gij zult niet kunnen heengaan tot dezen Filistijn om met hem te strijden; want gij zijt een jongeling en hij is een krijgsman van zijn jeugd af.

34 Toen zeide David tot Saul: Uw knecht weidde de schapen zijns vaders, en er kwam een leeuw en een beer en nam een schaap van de kudde weg.

35 En ik ging uit, hem na, en ik sloeg hem en redde het uit zijn mond; toen hij tegen mij opstond, zo vatte ik hem bij zijn baard en sloeg hem en doodde hem.

36 Uw knecht heeft zo den leeuw als den beer geslagen; alzo zal deze onbesneden Filistijn zijn gelijk een van die, omdat hij de slagorden van den levenden God gehoord heeft.

37 Verder zeide David: De HEERE, Die mij van de hand des leeuws gered heeft en uit de hand des beers, Die zal mij redden uit de hand van dezen Filistijn. Toen zeide Saul tot David: Ga heen en de HEERE zij met u.

38 En Saul kleepte David met zijn klederen en zette een koperen helm op zijn hoofd; en hij kleepte hem met een pantsier.

39 En David gordde zijn zwaard aan over zijn klederen en wilde gaan, want hij had het nooit verzocht. Toen zeide David tot Saul: Ik kan in deze niet gaan, want ik heb het nooit verzocht. En David legde ze van zich.

40 En hij nam zijn staf in zijn hand, en hij koos zich vijf gladde stenen uit de beek en legde ze in de herderstas die hij had, te weten in den zak, en zijn slinger was in zijn hand; alzo naderde hij tot den Filistijn.

41 De Filistijn ging ook heen, gaande en naderende tot David; en zijn schilddrager ging voor zijn aangezicht.

42 Toen de Filistijn opzag en David zag, zo verachtte hij hem; want hij was een jongeling, roodachtig, mitsgaders schoon van aanzien.

43 De Filistijn nu zeide tot David: Ben ik een hond, dat gij tot mij komt met stokken? En de Filistijn vloekte David bij zijn goden.

44 Daarna zeide de Filistijn tot David: Kom tot mij, zo zal ik uw vlees den vogelen des hemels geven en den dieren des velds.

45 David daarentegen zeide tot den Filistijn: Gij komt tot mij met een zwaard en met een spies en met een schild; maar ik kom tot u in den Naam van den HEERE der heirscharen, den God der slagorden Israëls, Dien gij gehoord hebt.

46 Te dezen dage zal de HEERE u besluiten in mijn hand, en ik zal u slaan en ik zal uw hoofd van u wegnemen en ik zal de dode lichamen van der Filistijnen leger dezen dag den vogelen des hemels en den beesten des velds geven; en de ganse aarde zal weten dat Israël een God heeft.

47 En deze ganse vergadering zal weten dat de HEERE niet door het zwaard noch door de spies verlost; want de krijg is des HEEREN; Die zal ulieden in onze hand geven.

In afhankelijkheid van de bediening van de Heilige Geest hopen wij te luisteren naar de kernboodschap zoals die uit dit gedeelte tot ons komt, want er zouden vele lessen uit te trekken zijn. Maar wij willen ons beperken tot de kernboodschap die tot ons komt. Daar mogen wij in samenvatten het hele gebeuren wat u vindt in vers 47. Dat zetten wij ook boven de preek, vers 47, iets verder dan halverwege:

Want de krijg is des HEEREN.

1e. Goliaths hoon.

Zijn uitdagen van Israël, met name de God van Israël.

2e. Davids geloof.

3e. Gods overwinning.

Gebed.

Zingen Psalm 68 : 1 en 16.

Wij lezen, nadat Egypte één van de machten is geweest die zich verhief tegen het volk des Heeren, het volk dat de Heere Zichzelf tot een volk had uitgekozen, waar Hij ook Zijn eer aan verbonden had; een volk, ook al was het niet hoofd voor hoofd tot de eeuwige zaligheid uitverkoren, ook al was het niet zo dat een ieder, dus hoofd voor hoofd, de Heere heeft gevreesd in oprechtheid. Maar toch, dat hele volk was Zijn volk. En Hij heeft dat volk altijd beveiligd. Ja, Hij heeft hun zonden ook bestraft. Hij heeft ook wraak gedaan over hun ongeloof, hun opstandigheid en verzet. Maar Hij heeft Zich ook in Zijn ontferming altijd weer over dat volk ontfermd. Waarom? Omdat Hij Zich vrijwillig aan dat volk had verbonden. Dus vanwege Zijn eigen wil, Zijn eigen Woord, Zijn eigen trouw en liefde. En alle vijanden van dat volk heeft Hij verslagen. Egypte, ze konden het uittrekken van Israël niet tegen houden. De Heere heeft ze door een machtige hand uitgeleid. En toen ze er alsnog achteraan kwamen, we weten het allemaal, heel dat Egyptische leger met haar aanvoerder Faraó is reddeloos verdronken in de Schelfzee.

Toen Amalek. Hoeveel last heeft het volk, dat door de woestijn ging, gehad van de Amalekieten. Ook dat volk heeft de Heere geslagen. Dat hele volk heeft Hij gedood. Dat had de Heere trouwens ook gezegd: "Geen Amalekiet mag blijven leven. Heel dat volk moet worden uitgeroeid". God is soeverein. Hij doet met het Zijne wat Hij wil. Geen mens heeft recht op leven. Wij zijn tegenwoordig zo beschaafd geworden, dat wij daar grote moeite mee hebben. Maar dat geeft alleen maar aan dat veel van onze beschaving niet veel anders is dan zondige opstand jegens God. Hij doet met de volken, die Hij scheidt, wat Hij wil. En als zij in hun zonden zich tegen Zijn hand verheffen, dan slaat Hij hen. Sommigen tot verdelgens toe, zoals de Amalekieten.

Samuël heeft de Koning Agag... U moet er maar op letten in de Bijbel, in het Oude Testament. De Heere had hen uitdrukkelijk bevolen: "Amalek, mannen, vrouwen, kinderen, tot de zuigelingen toe, moesten allen gedood worden". Er

mocht er niet één gespaard worden, op straffe dat God het volk Israël dan zou straffen vanwege haar ongehoorzaamheid. Dat heeft Hij ook gedaan.

Saul is met name geen koning meer geweest, mocht geen koning meer zijn, omdat hij de Amalekieten had gespaard, de koning van de Amalekieten. Samuël heeft hem in stukken gesneden. Hij heeft gedaan wat de koning van Amalek met zoveel anderen had gedaan. Een mens krijgt terug in zijn leven wat hij anderen heeft aangedaan. Daar kun je op rekenen.

Wat vind je er nog van? Al die heersers, Farao, later Sisera, de Heere stond op tot de strijd en Hij heeft ze allen geslagen.

Nu zien wij in de geschiedenis van Israël dat ze heel veel hinder/last hebben gehad van de Filistijnen. Een Kanaänitisch volk. Daar heeft het volk van Israël onder leiding van Saul al eerder mee gestreden. Toen hebben zij de overwinning behaald. En dat dat volk weer op kon staan uit die val, dat kwam omdat Saul ze niet hard genoeg geslagen had, maar ze zonder Gods goedkeuring gespaard heeft. En nu komen ze opnieuw. Nu trekken zij het gebergte van Judéa binnen. Wij lezen in Gods Woord..., dan moet u zelf de eerste helft van dit hoofdstuk maar eens door lezen, hoe zij tussen Sogo en Azeka zich gaan legeren in het Eikendal. Dat is op het grensgebied van de koning van Saul, Israël dus, ongeveer op 25 km afstand van Bethlehem. Vandaar dat wij kunnen begrijpen, dat als zij daar bijna 40 dagen zijn geweest en dat zo onderhand de proviand wel op zal zijn. Van beide kanten is in die 40 dagen geen initiatief genomen om de strijd te beginnen. Nee, telkens is die grote reus Goliath, die kampvechter van zijn jeugd af aan, Goliath uit Gath, uit gegaan, 's morgens en 's avonds. De legerscharen van Israël, de slagorden van de levende God, zegt David, honend. "Als iemand van jullie het durft, laat er dan niet vele doden onder ons vallen, maar zendt er eentje tot mij, dat wij het samen uitvechten. Het lot van de Filistijnen ligt in mijn hand. Het lot van Israël ligt in zijn hand. Want als ik win zijn jullie onze slaven, en als die van jullie wint, zijn wij jullie slaven". En hij is steeds brutaler geworden. Hij heeft steeds meer gespot. "U hebt toch een levende God! U zegt toch dat uw God almachtig is! Nou, dat er dan niemand uit jullie durft op te staan". 's Morgens, 's avonds, veertig dagen lang, tachtig keer uitgedaagd. En het enige wat wij van het volk van Israël lezen, is dat zij gebeefd hebben. Want die verzen zal ik met u lezen. Als je dat zo leest, hoe die Goliath daar dan komt en hoe die Goliath er uit ziet. Dat lezen we aan het begin van dat hoofdstuk vanaf vers 4: "Toen ging er een kampvechter uit, uit het leger der Filistijnen, zijn naam was Goliath van Gath. Zijn hoogte was zes ellen en een span". Dat zegt ons niet zoveel. Zes ellen. Een el is ongeveer 45 cm. En een span is een halve el, dus ongeveer 22,5 cm. Nou, reken het maar uit. Die man is om en nabij de 3 meter geweest. Dat is hoger dan de deuren van de kerk. Dus een boom van een kerel geweest. En het zal wel niet een smalle lat zijn geweest. Die zal ook goed gespierd zijn geweest. Dat is een verschijning op zich geweest. Saul stak met kop en schouders boven zijn medegenoten uit. Maar deze man stak nog wel drie koppen boven Saul uit. Dat was iemand waar de langste onder ons nog tegenop zou moeten kijken.

Dan lezen we hoe hij daar staat in zijn wapenrusting. Hij had een koperen helm op zijn hoofd. Hij had een schubachtig pantsier aan. Schubachtig net als een vis, de ene schub over de andere schub. Dus allemaal stukjes ijzer of staal of koper. Wat is het geweest? Het zal wel niet allemaal koper zijn geweest. Koper is veel te zacht, wat dat betreft. Dat heb ik eens ergens gelezen. Maar die heeft, lezen wij in vers 5, een pantsier aan waarvan het gewicht was 5000 sikkelen

koper. Dan zit je weer, 5000 sikkelen koper, wat is dat precies, hoe zwaar is dat ongeveer? Een sikkel is ongeveer 11 gram. Eén sikkel is dus niet zo zwaar. Maar als je er 5000 hebt, dan zit je op ongeveer 57 kilo. Dus die man heeft daar een pantsier gedragen van 57 kilo. Daar liep hij gewoon mee. Daar vocht hij in. Dat droeg hij met gemak. Daar was hij in geoefend. Daar was hij in gegroeid. Dus daar staat een boom van een man. Daar staat hij met een krachtig pantsier op zijn huid.

Dan lezen wij verder: “En een koperen scheenharnas boven zijn voeten en een koperen schild tussen zijn schouders”. Dus van voor en van achteren, maar ook zijn voeten, tot op de knieën ongeveer, helemaal beschermd. Wij zouden zeggen: daar staat een menselijke tank. “En de schacht zijner spies was als een weversboom”. Dus dat wat hij als een lans vast hield, dat was een balk die in het weefgetouw voor kwam. Nou, die kon één man ternauwernood, die kon hem eigenlijk niet tillen. Laat staan dat je hem zo kunt tillen, dat je er mee gaat vechten. Laat staan dat je dat als een wapen gebruikt waar je met gemak een ander mee doodt, trefzeker.

En het lemmer. Het lemmer zijner spies was van 600 sikkelen ijzer. U weet inmiddels dat een sikkel 11 gram is. Keer 600, dan zit je op zo'n 6,5 kilo. Dus alleen al de punt van zijn lans was 6 kilo. Hoe gooi je 6 kilo weg? En dan nog wel zo dat het op het verste punt van je lans zit. Dus die man moet beresterk zijn geweest. Die man moet een gigantische kracht hebben gehad. Hij was één van de Enakskinderen, waarvan we lezen ook uit de intochtsgeschiedenis van het volk Israël. Daar zagen ze zo tegenop. Het land was goed. Maar vechten? Laat maar. Begin er niet eens aan. Als ik die mensen zie op afstand, dan denk ik: laten we maar een ander stukje land zoeken, want daar de strijd mee aanbinden, is bij voorbaat een verloren strijd. Zo leefde dat nu ook onder dat hele volk van Israël.

Saul had gehoord: de Filistijnen waren gekomen. Hij is ook gekomen met zijn wagens en met zijn voetvolk. Ze hebben zich gelegerd, de ene slagorde tegenover de andere slagorde. De ene met de rug naar de ene kant van het gebergte, het dal er tussen, de andere aan de andere kant met de bergen in de rug. En niemand verroert een vin, behalve die kampvechter, die verroert zijn hart en mond jegens God en Zijn volk. Als hij begon te spreken, dan vluchtten sommigen van de soldaten al weg, want dit was niet alleen maar oorlogsvoering door kracht, maar dit was ook psychologische oorlogsvoering. Gedurig de ander kleineren. Gedurig de ander overheersen. Gedurig de ander naar beneden drukken.

Dan zouden wij vanmorgen de vraag kunnen stellen: Hoe komt het nu dat heel dat volk moedeloos was? Gemeente, dat er nu niet één was die er zich voor over had. Waarvoor over, zegt u. Dat er niet één was die zijn leven over had voor de eer van God. Liever sterven in de hand van die Goliath, dan dat ik nog één dag aan moet horen hoe hij de God van ons hoont.

Wij lezen van Saul: “De Geest des Heeren was van hem geweken”. Dan wijkt ook de dapperheid. Dan wijkt de moed. Dan wijkt de wijsheid. Dan wordt het een man die niet meer besturen kan, die ook in het leger niet meer de eerste plaats durft in te nemen, die zijn leven er ook niet meer voor over heeft.

Maar ja, ik lees ook in Gods Woord van Jonathan. En, kinderen, Jonathan was een jongen die de Heere vreesde. En Jonathan was een jongen, daar lees ik van in 1 Samuël 14 vers 6. U moet eens kijken wat hij daar zegt. Dan hebben ze weer strijd rond Gibeon met de Filistijnen. Die zijn als een horde sprinkhanen

gekomen, overweldigend. Saul weet niet hoe hij de overwinning moet halen. Hij weet niet hoe hij dat volk moet bestrijden. Het zit van alle kanten vast, de strijd. En wat zegt Jonathan. Hij zegt alleen tegen zijn wapendrager, niemand weet er van af: "Kom, wij gaan ze tegemoet, wij gaan eens naar die klip toe". Dan belijdt hij zijn geloof in de almachtige God. Jonathan nu zeide tot de jongen die zijn wapenen droeg: "Kom en laat ons tot de bezetting van deze onbesnedenen..." Dat zegt David ook van Goliath, onbesneden. Weet u wat dat betekent? Buiten het verbond. Niet binnen de band van dat verbond dat God met Zijn volk heeft opgericht. Zij behoren niet tot het volk van God. Zij behoren niet tot dat volk die een God heeft Die leeft, tot een God Die de zonden vergeeft, tot een God Die in Zijn trouw, ondanks de zonden van Zijn volk, dat volk beveiligt en bewaart, een God Die Zijn volk niet zomaar overgeeft. Zij behoren niet tot dat volk dat mag leven onder de rijke beloften van die God, Die machtig is om te verlossen. Nee, ze staan er buiten.

"Laten wij nu overgaan naar de bezetting dezer onbesnedenen, misschien..." Want de Heere is vrij. De Heere is soeverein. Dat is geen twijfel! Jonathan twijfelt niet. Want in het geloof is geen twijfel. Maar in het geloof belijdt hij de soevereiniteit van God. Hij is vrijmachtig om te doen wat Hij wil. Hij is machtig om ons die vijanden in de hand te geven, maar als God het niet wil om Zijn wijze redenen, waarvan Hij mij geen rekenschap hoeft te geven, dan is de Heere daarin recht en goed. Maar misschien, misschien zal de Heere hen ons wel in onze hand geven, voor ons werken, zegt hij letterlijk. Want bij de Heere is geen verhindering om te verlossen door velen of door weinigen.

Dat zijn geen lege woorden geweest, want waar het geloof spreekt, volgen de daden van het geloof, onherroepelijk.

Dus hij klimt op. En op die dag behalen ze een grote overwinning. Hij is niet beschaamd uitgekomen in zijn geloof, in zijn vertrouwen op de Heere.

Nou, waar is Jonathan, gemeente? Waar is Jonathan vanmorgen? Van Saul kunnen we het nog begrijpen. Van onbekeerde Israëlieten kunnen we het ook nog wel begrijpen. Niet vergoeilijken, en dat doen we al gauw. Maar waarom is Jonathan de moed in de schoenen gezonken? Want ze staan er maar niet enkele dagen. Nee, veertig dagen. Dus Jonathan heeft meer dan genoeg gelegenheid gekregen om aan het front te komen. En Jonathan heeft hem ook horen vloeken, heeft hem ook horen tergen, heeft hem ook de Naam van de Heere horen ontheiligen. Waar is Jonathan vanmorgen? Ziet u nu hoe het kan gaan in het leven van Gods kinderen! Het volk wordt gestraft om de zonden van Saul. Ja, zeggen wij weleens, dat kan niet, je wordt niet gestraft om de zonde van een ander. Nou, je draagt doorgaans nogal eens wat gevolgen van de zonde van een ander. Hoeveel kinderen dragen levenslang gevolgen van de zonden van hun ouders! Is dat dan een straf voor hun zonden? Laten we dat maar even liggen. Maar ze dragen hun levenlang de gevolgen van de misdadingen van hun ouders. Dus we moeten daar maar niet te makkelijk over praten.

Ten tweede. Als de Heere een heel volk straf, nadat wij misschien denken: dat is alleen vanwege Saul. Nee, wie had Saul ook alweer uitgekozen? Althans, wie hadden God een koning afgeëist? Dat volk! En nu worden ze met hun koning gestraft over hun zonde. Zij hebben God verlaten. Dan kan de Heere om wijze redenen zelfs Zijn eigen volk, Zijn lieve kinderen alle moed ontnemen. Ze zijn ook, hebben we gezien bij de laatste preek over de Catechismus, ook maar klein van moed en zwak van krachten. En hier, het geloof lijkt ook in Jonathan

wel als uitgeblust. Niemand verroert een vinger. En daar staat nu de wereld te brallen. Want de wereld bralt hoor. De wereld is ook heel zeker. De wereld is er heel zeker van dat ze gelijk heeft. Kijk maar naar Goliath. Goliath twijfelt er geen moment aan. Later in de strijd, daar komt David aan. Hij ziet David staan en hij zegt: "Ben ik een hond, dat jullie tot mij zijn gekomen met stokken?" Want dan ziet hij daar die knots, die herdersstaf. Dan moeten we niet zozeer denken aan een smalle stok, die de herder kan gebruiken om een schaap wat dichterbij te tikken. Nee, bij die herdersstaf kunnen we ook denken aan een herdersknots. De herders hadden een knots bij zich, waarmee ze de wilde dieren probeerden dood te slaan. Dat doe je niet met een staf.

"Jullie zijn tot mij gekomen met stokken, alsof je tot een onrein beest bent gekomen, om slechts een hond even weg te jagen. Ik zal je levend grijpen in mijn grote handen en ik zal je (mag ik het maar eens in mijn eigen woorden zeggen?) de nek breken met mijn beide handen". Want zo machtig was hij wel. "En ik zal je op mijn spies spitsen en ik zal je aan de vogels van de hemelen voeren". Zo praat de wereld hoor. Zo praat een atheïst. Zo praat een moslim. Dat wil niet zeggen dat alle moslims slecht zijn, maar hun godsdienst is slecht. En ze kunnen er heel zeker van zijn, zo zeker als Goliath. Je denkt toch zeker niet dat die kleine David...! Je denkt toch zeker niet dat de godsdienst van dat kleine volk...! Je denkt toch zeker niet dat die gelijk hebben! Je denkt toch zeker niet dat die de overwinning gaan halen! Zul je het goed onthouden? De wereld is zeker van haar zaak. Velen in de wereld. Maar die zekerheid, ze kunnen er nog zo zeker van zijn, daarmee hebben ze het gelijk nog niet aan hun kant. Ze hebben God niet aan hun kant. En als je God niet aan je kant hebt, kun je 100% zeker zijn, maar het is één grote vergissing. En hopelijk leren ze dat terwijl ze nog leven en niet pas als ze sterven en voor God verschijnen. Denk maar niet dat de wereld twijfelt aan zichzelf, hoeveel twijfel je er ook tegen zult komen. Maar velen zijn zelfverzekerd en vertrouwen volstrekt op hun eigen verstand, inschatting en hoe zij gevoelsmatig de zaken beoordelen. Net als Goliath.

Dus daar staat Goliath te honen. En David wordt nu naar dat leger gezonden. David moet dan wat eten en drinken mee nemen. Daar moesten ze allemaal zelf voor zorgen. Dat zal zo onderhand wel op zijn. En natuurlijk, vader Isaï wil weten hoe het met zijn drie oudste zonen, die in de strijd zijn mee gegaan, hoe het met hen gaat. Hij wil een teken van leven en dat het goed met hen mag gaan. En zo wordt David door Gods voorzienigheid..., want alles wordt door God bestuurd. Hoe moet hij nu koning worden? Laat het maar aan God over. Hij is zo nu en dan op het hof van Saul geweest. Nu is hij weer terug bij zijn vader, achter de schapen. Dat vond hij niet te min blijkbaar. Er zijn mensen, als ze terug gezet worden, dat vinden ze te min. David vond het niet erg om van het hof terug achter de schapen te gaan. Want het geloof kan dat allemaal wel in de hand van God geven. Dan is men tevreden met hoe de Heere hun leven leidt. Dan is men ook gerust hoe de Heere hun leven leidt. Ook al gaat het van meer naar minder en van beter naar slechter. En hoe het dan moet?

Er komt een strijd. David is er niet. David is niet uitgenodigd. Niemand vindt het ook nodig om hem te vragen. Maar God weet hem er wel te krijgen. De Heere brengt de Zijnen wel op de plaats waar Hij hen wil hebben. Daar hoeven ze helemaal geen zondige wegen voor te zoeken, om te draaien, hier linksom, daar rechtsom om binnen te komen. Nee, als het van God is, dan kun je God rustig laten werken. Dat heb ik vorige week ook gezegd. En als het niet van

God is, dan ga je zelf werken, of als het geloof ontbreekt, en dan gaat het ook niet goed.

Nou, David gaat naar het front. En op het moment dat hij daar aan komt, dat lezen wij in het eerste gedeelte, dan ziet hij hoe men zich weer klaar maakt voor de strijd en de wapens pakt, de gespen aangordt, hoe men de wagenburg verlaat. De wagenburg, wat is dat? Dat zijn de wagens die koning Saul heeft mee genomen, strijdagens wellicht of anders wagens waar het eten mee vervoerd werd, of de proviand mee vervoerd is, de tenten die ze op hebben geslagen, waar ze straks misschien wel de gewonden mee af moesten voeren. Die wagens hebben ze in een grote rondte gezet en daarbinnen de tenten opgeslagen. Dat is de wagenburg. Dat is het veiligste gedeelte. Daar zit je het veiligst. Daar komt David aan. Hij ziet hoe de soldaten zich gaan opmaken voor de strijd, hoe ze de slagorde gaan vormen. En daar ziet hij dan die grote kampvechter aan komen. Daar gaat die grote kampvechter de mond weer openen en dan gaat de hel weer spreken. Want, mensen, dit is de strijd tussen het slangenzaad en het Zaad van de vrouw. Dat moet je goed zien. Het is niet zomaar een oorlog. Dit is niet zomaar een strijd om eens een mooie heldendaad van David te vertellen. Want het gaat helemaal niet over David op zich. Het is niet een prachtig verhaal voor de zondagsschool, waar je soms de kinderen, als je goed kunt vertellen, als je mooi en levend kunt vertellen, waar ze aan je lippen hangen. Daar gaat het niet om. Het gaat hier om de grote daden des Heeren, zoals wij daarvan gezongen hebben. Het gaat erom om hier te tonen Wie de Heere is, en in het leven van David hoe Hij hem langzamerhand een naam zal geven, zodat hij straks ook door het volk als geheel gekozen zal worden. En het gaat hier met name om de strijd tussen de duistere machten van de satan en de macht van de levende God. Daar gaat het om. En die strijd is nu een strijd vanaf het Paradijs en die gaat al de eeuwen door, tot in onze dagen. Dat is ten diepste de wereldgeschiedenis ook. Dat is de zaak waar het om gaat op deze wereld. Daar lees je niet zo veel van in de krant. Maar dát is de zaak waar het over gaat. Die strijd.

En dan bralt, dan spuwt Goliath zijn woorden er weer uit, vol van verachting voor dat volk van Israël. Enigszins begrijpelijk. Er is niemand die durft. Er is niemand die zich over heeft voor de Naam van God. Niemand! Ook Jona-than niet hier.

En als David dat hoort... En weet u, daar krijgt u weer een bewijs: als God een mens zalft. Die zalving moeten we niet alleen in het bijzondere zoeken. Hier allereerst wel. Maar elk kind van God dat gezalfd is met de zalving van Christus, dat kan niet leeg zijn. Maar die zalving wordt door Gods Heilige Geest, want het is de Geest waarmee zij gezalfd zijn, waarmee zij aan Christus verbonden zijn; die Geest is werkzaam in hun hart. Als David dan hoort hoe Goliath hier met God en Zijn volk spot, nou, al is de Geest geweken van Saul en al is het dat velen van het volk Israël de geboden des Heeren niet onderhouden, en ziet hij hoe het ongingezonken ligt bij de kinderen van de Heere, dan grijpt hem dat aan. Waarom? Omdat David beter is ofzo? Omdat David een edeler gemoed heeft ofzo? Helemaal niet! Omdat David wederom geboren is? Op zich ook niet. Maar als je gezalfd bent met de Heilige Geest, dan werkt Hij in je. En als het goed is, dan kun je het niet hebben als ze met God en Gods dienst spotten. Als je dat wel kunt hebben en verdragen, dan zit er iets niet goed. Dan sta je de werkingen van de Geest, kind Gods, tegen. Want die Geest Die in hen woont verdraagt het niet dat men zich verheft tegen God en Zijn Woord. Maar

dan geeft Hij hen ook de moed en de wijsheid om daar op te reageren. Die Geest is niet leeg, maar die Geest is vaardig in hen. Die legt de eer van God op hun hart. En daarom is het te vrezen dat velen wel praten, maar omdat ze zich er niet voor over hebben, er niets van weten. Dat moet je nakijken hoor. Ook Jonathan moest het nakijken, want dit klopte niet in zijn leven. Dan kun je denken: ja maar, Jonathan was een kind van God. Maar hier klopte het niet in zijn leven. Hij zal zichzelf ook hebben moeten veroordelen in zijn eigen geweten. Maar de Geest van God, waarmee David gezalfd was tot het koningschap, werd vaardig in hem en hij verontwaardigt zich erover, oprecht. Vanwege de eer van God. Dat kwam teer op zijn hart te liggen. En als die eer wordt aangetast, dan voelt hij daar de smart en de krenking van. Maar dan wordt hij ook heilig toornig. Nou, dan gaat hij het een en ander navragen, en dan zegt hij eigenlijk: "Ik zou wel met hem willen vechten". Maar hij loopt niet zelf naar de tent van Saul. Hij gaat ook niet alvast stenen uitzoeken, vooruit lopend. Dat doet hij ook niet. Hij wacht op Gods tijd, in de voorzienigheid, in de regering van God in zijn leven.

Degene die Goliath verslaat, krijgt veel geld, rijkdom. Hij krijgt de oudste dochter, Merab, van Saul. Daar mag hij mee trouwen. En zijn huis zal in Israël worden vrijgemaakt. Hij wordt van allerlei belastingen vrijgesteld.

Maar hoe hoog de beloning ook is, niemand neemt het tegen Goliath op. Maar als Saul hoort dat David in het leger is en dat die David heeft gezegd: "Hoe kan het nu toch dat niemand tegen hem strijden wil?", en heeft geproefd in de woorden van David dat David genegen is om die Filistijn aan te grijpen. Immers, zegt hij niet in vers 32, als hij voor Saul gebracht is: "Geen mens ontvalle het hart om zijnentwil". Weet u wat dat betekent? Niemand van ons hoeft moedeloos te zijn. Dat betekent het. Dat is een aanklacht. Niemand van ons ontvalle het hart.

Ja maar, we hebben toch wel goede reden om bang te zijn voor die Goliath. "Nee", zegt David. U hebt helemaal geen goede reden om bang te zijn voor Goliath. U hebt alleen een goede reden om u te verootmoedigen vanwege uw ongelof voor God. Daar hebt u een goede reden voor. Maar we hebben geen enkele reden om de wereld, de duivel en de hel te vrezen. Want ongelof beneemt onze moed. Dat kunnen we begrijpen, dat kunnen we ons voorstellen, maar we kunnen het nooit goedpraten. Geen mens, zegt David, ontvalle het hart.

We denken dat hij hier ongeveer twintig jaar is. Niemand zij moedeloos vanwege die brallende onbesnedene daar. Maar God is aan onze zij.

Nou, zegt Saul, hoe zou nu zo'n jongen, die helemaal niet geoefend is in de strijd...? Je ziet het aan hem. Je ziet het aan zijn handen. Je ziet het aan zijn hoofd. Hij maakt niet de indruk dat hij een geoefend militair is.

David, weet je wel wat je doet? Nou, dan vertelt hij wat hij gedaan heeft. Vroeger? Nee, niet vroeger. Maar wat hij gedaan heeft in die dagen. Hoe hij de kudde van zijn vader heeft beschermd. Hij heeft niet gedacht: Ach, hij heeft er honderd, als er nu eentje opgevreten wordt door een wild dier, nou ja, dan zij dat zo; jammer toch, we hebben er nog 99. Maar zo dacht hij niet. Hij was zuinig op elk schaap, op elk lam, op elke geit. Hij waagde zijn leven voor het kleinste lam en voor het oudste schaap. Als er dan een syrische beer kwam of een syrische leeuw kwam, die roofde één van de schapen van zijn kudde, van de kudde van zijn vader...! Voelt u het nu? Voelt u het een beetje vanmorgen? Ziet u nu iets van de Zaligmaker door schijnen in David? Hoe nu de Zaligmaker de

kudde van Zijn Vader voor Zijn rekening heeft genomen, en dat Hij geen enkele daaruit zal verliezen.

David zegt: “Dan ging ik er op uit en dan ging ik hem achterna. Dan begon ik de strijd met dat beest”. Niet op afstand. Zometeen op afstand. Maar toen niet op afstand. “Nee, ik greep hem bij zijn baard”. Dat wil zeggen: bij zijn manen, bij zijn lange haren in zijn keel. In zijn oprechte zorg en liefde voor dat schaap, en in zijn afkeer van dat roofbeest heeft hij hem aangegrepen. En ik sloeg hem. Ik stak hem dood. Ja, een leeuw en een beer hoor! En zoals de Heere... Kijk, daar hebt u het nu: zoals de Heere mij die leeuw en die beer gaf. Hij heeft zijn werk gedaan in de vreze Gods. Zoals Hij nu die beer en die leeuw in mijn hand gegeven heeft, zo zal Hij ook vast en zeker... Ik twijfel er geen ogenblik aan. Want degene die gelooft, twijfelt niet. Ik moet het misschien wat iets genuanceerder zeggen. Waar dat ware geloof levend beoefend wordt, daar is geen twijfel hoor. Echt niet! Dat kan niet. Zo zal de Heere mij ook die onbesneden Filistijn in de handen geven. Want hij heeft de slagorde van de levende God gehoond. En dat kon David niet hebben. Want het geloof is bekommerd, niet in de eerste plaats of ik zalig word, maar of God Zijn eer ontvangt. Daar maakt het ware geloof zich bezorgd over.

Dan krijgt hij een harnas aangemeten, de wapenrusting van Saul. Dan zeggen velen: “Dat paste niet, want David was te klein”. Dat is natuurlijk onzin. Want je moet niet denken dat Saul zo dom is om zijn te grote wapenrusting aan een te kleine jongen te geven. Dan had hij wel iemand anders laten komen, die van zijn formaat was. Nee, Saul en David zijn ongeveer van dezelfde statuur geweest. David zegt ook niet: “Het lukt niet, want het past mij niet”. Nee, hij zegt: “Ik kan me er niet in bewegen. Ik heb er geen vaardigheid in. Ik kan er niet in lopen. Als ik hierin moet strijden? Dat kan ik niet”. Hij zegt dan niet: “Nou ja, ik geloof, dus het komt allemaal wel goed”. Nee, degene die gelooft, weet ook van zijn verantwoordelijkheid af. Ik zal u eerlijk zeggen: niemand kent zijn eigen verantwoordelijkheid, dan degenen die gelooft. Al de anderen weten niets van eigen verantwoordelijkheid.

Dus alles doet hij af. Dan gaat hij daar heen langs de beek. Die beek had hij ook gevolgd om er te komen. Vijf gladde stenen doet hij in zijn herderstasje. Hij denkt niet: “Ik heb er toch maar één nodig”. Nee, hij kiest er vijf uit. Dan staat hij daar. Dan komen we eigenlijk bij het hoogtepunt. Dan staat hij daar voor Goliath. Goliath snuift vol verachting. Hoe durven ze zo'n jochie naar mij te sturen.

Maar hoor dan hoe David zijn geloof belijdt. Gemeente, kennen wij dat geloof? Kent u dat geloof, in de reuzen van uw leven? Reuzen van zorg. Reuzen van moeite. Reuzen van verdriet. Reuzen van strijd.

Dan zegt David daar: “Gij komt tot mij met een zwaard en met een spies en met een schild. Maar ik kom tot u in de Naam des Heeren”. Dat is, zegt onze kanttekening, door ingeving van God en hebbende Zijn Naam eerst aangeroepen. En verlaat mij op Zijn genadige hulp en bijstand. Dat is het geloof. Dewelke Hij degenen die op Hem vertrouwen beloofd heeft. Dat is nu het geloof. Het ware geloof ziet al-tijd op Wie God is in Zijn deugden. Daar heeft het zich voor over. Daar verwacht het alles van, van God. In de deugd van Zijn heiligheid. In de deugd van Zijn almacht. In de deugd van Zijn wijsheid. In de deugd van Zijn rechtvaardigheid. In de deugd van Zijn genade. En noem maar op. Zijn zien op God. Het ware geloof redeneert ook niet. Dat kan het helemaal niet in een zeker opzicht. Maar het heeft alleen maar te zien op Hem. En waar het op Hem ziet,

daar is geen reus te groot. Al werden nu de bergen verzet in het hart van de zee, al schudde deze aardbol om haar as, ik vrees niet, want God, mijn God in Christus, leeft. Dus ik kom tot u in de Naam des Heeren, de God der slagorden Israëls, Die gij gehoond hebt. Te dezen dage zal, want de krijg is des Heeren. Hij geeft de overwinning en Hij zal niet verdragen dat Zijn deugden en Zijn eer in het stof vertreden worden door onbesneden Filistijnen. En al durft niemand het op te nemen, de Heere heeft mij aangegord met geloofskracht en ik zal tegen u strijden.

Nou, daar komt die grote reus aan. Hij begint te lopen en hij gaat zijn spies al aanheffen. Die wapendrager loopt voor hem uit met zijn schild, om hem te beschermen tegen pijlen en stenen. Want slingeraars kwamen ook in de legers van Israël voor. Lees alleen maar Richteren 20 vers 16. Zevenhonderd linkshandige Benjaminiten die de slinger wisten te beheersen, zodanig, dat ze nog niet op een haar na misten. Ze konden 135 meter haarscherp, trefzeker met die stenen raken. Die stenen konden wel een snelheid krijgen van 90 km per uur. En als David daar die geweldenaar van de Filistijnen op zich af ziet komen, dan denkt hij niet: "Waar ben ik aan begonnen?" Nee, de Geest Gods is krachtig en vaardig in hem. En daar trekt hij op. Hij haast zich. Hij neemt zijn loop. En of hij nu hard gelopen heeft of niet... De afstand mocht niet te groot zijn voor de steen. Dan neemt hij in zijn loop die steen uit zijn herderstas. Die legt hij in zijn slinger. Een slinger was een recht touw van wol of leer, met in het midden iets breder. Daar legde hij die steen in. Dan pakte hij die twee uiteinden bij elkaar en die slingerde hij. Of hij dat nu bovenshoofds of langs het lichaam deed. Dat weten we helemaal niet. Maar hij slingert en dan laat hij dat ene uiteinde los, en die steen vliegt er uit, vol van de kracht van de almachtige God, vol van het heil des Heeren.

Dat er nog eens zulke stenen in onze harten zouden mogen wegzinken.

En hij treft die Filistijn in zijn voorhoofd. Hoe beschermd hij ook was. Hoe machtig hij ook was. Ondanks de wapendrager die er aan vooraf gaat. Die steen, gestuurd door de wijsheid Gods en naar de raad van God, zinkt daar in zijn voorhoofd. Want God doet grote dingen met kleine dingen hoor. En terwijl die reus daar stampend in de richting van David gaat, wordt hij getroffen en valt bewusteloos voorover. Net als zijn god Dagon in de tempel. Weet u wel? En dan snelt David. U kunt zich gerust voorstellen hoe ze ademloos in het Filistijnse en Israëlietische kamp hebben gekeken. Het lot van de beiden lag in de handen. Nou, bij de Filistijnen zullen ze wel gedacht hebben: "De overwinning is zeker. Dat duurt nog maar even". En bij de Israëlieten zullen ze wel gedacht hebben: "Hoe moet dat gaan? Hoe zou ons de overwinning ooit met zo'n jongen in de hand vallen?" Ja, zo doet het ongelooft.

Maar daar valt die grote reus voorover als zijn afgod. En David gaat recht op hem staan en snijdt hem zo zijn kop eraf. Ik zeg het misschien een beetje plat, maar zo ging dat. Wij zijn een beetje teergevoelig geworden door onze beschaving. Wij bezien die dingen ook door onze zogenaamde beschaafde ogen. Gemeente, daar moesten we ook maar wat kritischer naar kijken. Maar daar hakt hij de kop van zijn vijand er af. Want God weet de harige schedel van Zijn vijanden wel te vellen. Wee u, indien u een vijand van God bent. Wee u, wanneer u nog onbekeerd, net als Goliath bent. U moet het van God verliezen hoor. U gaat het van God verliezen. Eerlijk waar hoor, je gaat het van God verliezen. Net als Goliath. Dan is God niet wreed, maar rechtvaardig. Dat is het goede

woord. Bekeert u. Bekeert u in oprechte ernst. Want anders zal Goliaths deel uw deel en jouw deel zijn.

Maar zalig degenen die nu moed mogen grijpen uit die kleine David, uit die jonge David, uit die zogenaamd onervaren David. Weet u, wij kijken op al die dingen. Maar God ziet maar naar één ding. En dat maakt bekwaam. Geloof. Het geloof in de almachtige God. Het geloof dat in alle rust en kalmte de hand in Gods hand mag leggen. Het geloof dat zich eerlijk bekommert om de eer van God. En die eer ligt ook hierin, dat Hij Zijn Woord altoos trouw volbrengt. Want het staat op recht en waarheid pal! Dat geloof kan God laten werken en de uitwerking aan God overlaten. Dat geloof vervult nooit met moedeloosheid. Al kan Gods kind soms vol van moedeloosheid zijn. Maar dat geloof vervult met nieuwe moed en krachten, want het is Israëls God Die krachten geeft en Die de krachten vernieuwt.

Gemeente, dan staat er toch een machtige boodschap, zo midden in 1 Samuël 17 voor onze aandacht. Daar is een God Die machtig is om te verlossen. Hoe ongelijk de strijd voor ons gevoel ook is. Maar daar is een God Die machtig is om te verlossen. In Wie? In Jezus Christus, Die, zo lees ik in Kolossenzen 2 vers 15, de overheden en machten uitgetogen hebbende aan het kruis, in Zijn vernedering heeft Hij in het openbaar tentoon gesteld heel die wereld van Goliath, en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd.

Zijn hand is niet verkort, gemeente. Noch om u te redden. Want in de ere Gods ligt de verlossing van Zijn volk. Noch om u op al uw wegen te leiden en te leren. Dan zeg ik tenslotte nog één ding. Als het dan vanmiddag gaat over de Dordtse Leerregels, Art. 3, over de prediking, en ik hoor Paulus zeggen in 2 Korinthe 10 vers 4: "Want de wapenen van onze krijg zijn niet vleselijk". Nee, de prediking van het Evangelie is niet vleselijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten. Dan past het ons om ook 's middags getrouw (de meesten doen het), maar nu ook om als gemeente als geheel 's middags getrouw in Zijn huis te komen. Want daar slingert de grote Davidszoon de slinger van het Evangelie, opdat u nog dodelijk en levend makend getroffen zou worden in uw hart, om geveld God in de handen te vallen, opdat u mocht smeken, in Christus: "O God, wees mij, de zondaar, genadig". Wie zo valt in de handen van God, die zal merken dat Hij niet toornig is, noch hen zal verdoemen. Maar zulke zondaren neemt Hij in Christus aan.

AMEN.

Dankgebed.

Slotzang Psalm 118 : 7.

Zegenbede.

4^e Predikatie over het leven van David
door Ds. A.J. Britstra
HHK Doornspijk – 22 mei 2011

Votum en groet.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 18 vers 1 t/m 16

1 Het geschiedde nu als hij geëindigd had tot Saul te spreken, dat de ziel van Jónathan verbonden werd aan de ziel van David; en Jónathan beminde hem als zijn ziel.

2 En Saul nam hem te dien dage, en liet hem niet wederkeren tot zijns vaders huis.

3 Jónathan nu en David maakten een verbond, dewijl hij hem liefhad als zijn ziel.

4 En Jónathan deed zijn mantel af, dien hij aanhad, en gaf hem David; ook zijn klederen, ja, tot zijn zwaard toe en tot zijn boog toe en tot zijn gordel toe.

5 En David toog uit, overal waar Saul hem zond; hij gedroeg zich voorzichtiglijk, en Saul zette hem over de krijgslieden; en hij was aangenaam in de ogen des gansen volks en ook in de ogen der knechten van Saul.

6 Het geschiedde nu toen zij kwamen en David wederkeerde van het slaan der Filistijnen, dat de vrouwen uitgingen uit al de steden van Israël met gezang en reien, den koning Saul tegemoet, met trommels, met vreugde en met muziekinstrumenten.

7 En de vrouwen spelende, antwoordden elkander en zeiden: Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden.

8 Toen ontstak Saul zeer, en dat woord was kwaad in zijn ogen en hij zeide: Zij hebben David tienduizend gegeven, doch mij hebben zij maar duizend gegeven; en voorzeker zal het koninkrijk nog voor hem zijn.

9 En Saul had het oog op David, van dien dag aan en voortaan.

10 En het geschiedde des anderen daags, dat de boze geest Gods over Saul vaardig werd en hij profeteerde midden in het huis, en David speelde op snaarspel met zijn hand, als van dag tot dag. (Saul nu had een spies in de hand.)

11 En Saul schoot de spies en zeide: Ik zal David aan den wand spitten. Maar David wendde zich tweemaal van zijn aangezicht af.

12 En Saul vreesde voor David, want de HEERE was met hem en Hij was van Saul geweken.

13 Daarom deed hem Saul van zich weg en hij zette hem zich tot een overste van duizend; en hij ging uit en hij ging in voor het aangezicht des volks.

14 En David gedroeg zich voorzichtiglijk op al zijn wegen; en de HEERE was met hem.

15 Toen nu Saul zag dat hij zich zeer voorzichtiglijk gedroeg, vreesde hij voor zijn aangezicht.

16 Doch gans Israël en Juda had David lief, want hij ging uit en hij ging in voor hun aangezicht.

In afhankelijkheid van de bediening van de Heilige Geest hopen wij te luisteren naar de boodschap zoals die in dit gedeelte tot ons komt. Ik zou boven de preek willen zetten wat wij tot tweemaal, als we het hoofdstuk wat verder zouden door lezen, nog een keer tegen komen, wat er in vers 12 en 14 staat:

EN DE HEERE WAS MET HEM

- 1^e. In de vriendschap van Jonathan.
- 2^e. Ondanks de vijandschap van Saul.

Gebed.

Zingen Psalm 26 : 3, 4 en 5.

Er is een heel bekend spreekwoord dat in ons midden nogal eens gebruikt wordt: "Zeg mij wie uw vrienden zijn en ik zal u zeggen wie u bent". Het betekent heel eenvoudig: vertel mij eens met wie je graag om gaat en door wie je dus ook beïnvloeden laat. Vertel mij eens trouwens waarom jij die vriend, die vriendin hebt uitgekozen, waarom het zo gelopen is dat je vriend/vriendin met elkaar bent geworden. Och, dat hoeft helemaal niet in een buitensporig spoorloos leven te zijn. Terwijl toch uit je vriendschap blijkt: je helpt elkaar niet op weg en reis naar de eeuwigheid. Het voornaamste in je vriendschap staat niet vooraan. Wellicht komt het zelfs niet achteraan, dat je samen de Heere zou mogen dienen. Dat je vriendschap zijn grondslag hierin heeft, dat je bij elkaar hebt geproefd dat er ernst wordt gemaakt met het luisteren naar Gods Woord.

Vriendschappen kunnen heel goed zijn. Zo even heel horizontaal. Wij mogen nooit horizontaal denken trouwens, gemeente. Wij hebben altijd maar verticaal te denken, en dan horizontaal. Want anders gaan wij nog voor zeer goed houden wat uiteindelijk ons ongeluk kan worden. Want een vriend of een vriendin die je niet op de Heere wijst, die je niet voor je zonden waarschuwt, die je niet gekregen hebt in de vreze des Heeren, is uiteindelijk een vriend en een vriendin die niet het beste voor je op het oog heeft. Laten we nu maar heel eerlijk zijn. Ja natuurlijk, in ons tijdelijke leven kunnen ze heel veel voor ons betekenen, kunnen ze zelfs heel veel aan ons geven, kunnen ze van grote betekenis voor ons zijn en kunnen anderen weleens met jaloersheid vervuld worden dat je nu zo'n vriend, zo'n vriendschap mag hebben. Een vriendschap waarin de ander voor je weet te offeren. En toch, dat offer komt nooit uit de wortel van hét Offer op. Dan hoeven we helemaal niet verkeerd te spreken over zulke vriendschappen, maar het blijft toch maar staan: een vriendschap die je niet dichterbij de Heere brengt, een vriendschap waar niet over de Heere en Zijn dienst gesproken kan worden, een vriendschap waarin het dienen van de Heere ten diepste niet het hart is, is leeg, is ijdel! Met alles wat je misschien tijdens het leven aan elkaar hebt, laat je elkaar rustig in een verkeerde weg afreizen naar de eeuwigheid.

Waarom heb jij die vriend, waarom hebt u die vriendschap met diegene? Denk er eens over na. Hoe ben je aan elkaar gekomen? Waarin stimuleer je elkaar? Op welke wijze ondersteun je elkaar? Een vriendschap kan een zegen van de Heere zijn. Maar laten we hopen dat het maar niet een zegen voor de tijd is. Want als Jonathan David lief gaat krijgen, dan is dat niet omdat David een aardige jongen is. Dan is dat niet omdat Jonathan om de een of andere menselijke deugd zeer op hem gesteld raakt. Dan komt het ook niet zozeer omdat ze hetzelfde hebben mee gemaakt. Het komt ook niet omdat ze samen op school hebben gezeten, bij elkaar in de klas, altijd van jongs af aan met elkaar gespeeld hebben. Maar deze vriendschap komt tot stand door God de Heilige Geest. Dat zijn de vriendschappen waar het ons ook maar om te doen zou moeten zijn. Want alle andere vriendschap gaat voorbij en laat je leeg achter. Maar alleen de vriendschap die zijn grondslag vindt, zijn fundament heeft en

dus gevoed wordt, steunt op en gevoed wordt door de vreze van de Heere, door die eerbiedige gehoorzaamheid aan Zijn Woord en dat nederige buigen voor het gezag van God de Allerhoogste. Dat zijn andere vriendschappen. Dat is een vriendschap uit God. Dan weet je ook heel goed hoe je aan diegene gekomen bent. Dan weet je ook heel goed waar het in je vriendschap om te doen is. Dan kun je ook rustig met elkaar spreken over de dingen van Gods Koninkrijk. Dan heb je niet alleen maar discussies. Maar als het wel is, kun je ook met elkaar van hart tot hart spreken over wat God aan je ziel heeft gedaan; kun je elkaar hartelijk verstaan in je geloofsbelijdenis; kun je elkaar hartelijk verstaan in Wie de Heere voor je is, welke plaats Hij in je leven inneemt, Zijn dienst, Zijn eer. Dan stimuleer je elkaar ook niet, zoals in de meeste vriendschappen, in de dingen van het kwaad. Hoe vreselijk is het om elkaar als vriend, als vriendin, terwijl je op school zit, het kwade, het boze, het verkeerde, dat wat tegen Gods wil, dat wat tegen de gehoorzaamheid van je ouders in gaat, te stimuleren, bij elkaar op te roepen, elkaar daar in te staven. Verschrikkelijk! Want je staft elkaar in de zonde. Je staft elkaar in de afval van God. Je staft elkaar in de zonde die je de dood zal worden. Ik hoop dat je er ernstig over na gaat denken. Dat je het niet wegwuift. Want mensen die zulke dingen wegwuiven, het is te vrezen dat je je verhardt tegen Gods Woord in. Een vriendschap waarin je ten diepste elkaar de vernieling in helpt. Een vriendschap waarin je elkaar helpt om nog meer van de Heere te vervreemden. Een vriendschap waarin je elkaar vruchtbaar maakt in het overtreden van de geboden van God. Dan help je elkaar in je vriendschap de vernieling en de verwoesting in. Zullen we er aan denken, jonge mensen? Dat is geen vriendschap uit God, hoe goed je het met elkaar dan ook kunt vinden en hoe goed je elkaar ook voor elkaar vindt, hoeveel steun je ook aan elkaar zou mogen hebben. Maar het wordt je ondergang, zo'n vriendschap, als God het niet verhoedt. En het maakt ook, zo'n vriendschap, dat je een moeilijk sterfbed zult hebben, als God al die dingen in je gedachten zult terug brengen en Hij al je zonden ordentelijk, ordelijk, één voor één, goed zichtbaar, helder in al het gewicht dat ze mee brengt voor God, voor de ogen gaat stellen. Denk goed na wie je tot je vriend uitzoekt. Denk goed na wie je tot je vriendin maakt. Want zeg mij wie uw vrienden zijn, en ik zal zeggen wie u bent. Hetzij in goddeloosheid, hetzij in pure oppervlakkigheid, hetzij in het enkel en alleen gericht zijn op de dingen van het hier en nu.

Zo lag het bij David en bij Jonathan nu net niet. Principieel niet. Fundamenteel, wezenlijk niet. Want als ik in dat eerste vers lees hoe de ziel, het hart, het innigste van Jonathan verbonden wordt aan David, dan vraag je: hoe, waarom? Wij lezen: "Nadat David gesproken had". Welke woorden zijn dat? De laatste woorden van het vorige hoofdstuk? Nee! Dat zijn al de woorden die David heeft uitgesproken voor Saul, toen hij voor Saul werd gebracht, omdat hij te kennen had gegeven dat hij bereid was om te strijden tegen de reus Goliath. Want wij lezen in vers 1 hoe zijn ziel aan David wordt verbonden, en pas in vers 2 hoe Saul David nu na heel dat gebeuren voor vast aan zijn hof neemt. Dus wat in vers 1 staat slaat terug op de geloofsbelijdenis, het belijden van zijn diepe vertrouwen op God, zoals hij dat te kennen heeft gegeven toen hij sprak over die leeuw en die beer, die hij aangreep, en die hij in de kracht van de Heere heeft verslagen. En zo zal de Heere ook die Filistijn, die onbesnedene, die tarter van God en Zijn slagorden, in mijn hand geven. Geen spoor van twijfel in dat rotsvaste geloof van David, waar hij roemt in Wie God is en waar hij met heel zijn hebben en houden zich voor de Heere en Zijn eer... Goed lezen hè! Ik lees ner-

gens in heel het spreken van David dat hij zo bewogen met dat volk is. Hebt u dat wel gelezen vorige week, toen u het nog eens nalas. Zie ik ook maar ergens een spoor van medelijden met dat volk? Zie ik hoe David zich druk maakt over zijn broeders? Nee! Heeft dat niet geleefd? Daar wil ik dan maar geen antwoord op geven. Ik houd me maar aan wat er staat. En wat staat er? Dat hij tot tweemaal toe zegt: "Die Filistijn onteert God". Dat dat nu maar in je vriendschap zwaar zou mogen wegen, dat dat ook je ziel aan elkaar verbindt, dat je dat niet kunt hebben. Want dat kon Jonathan ook niet hebben, al had hij niet de geloofsmoed en de geloofskracht in die ogenblikken, om met David op te staan. Zelfs heeft hij niet gezegd: "David, ik zal met jou gaan". Maar hij heeft David uitdrukkelijk tot twee maal toe horen belijden: "Gods eer weegt mij zo zwaar, daar heb ik mijn leven voor over". De eer van God ligt zo diep en teer in mijn hart, dat ik het niet kan hebben. Want het ware geloof in haar levendigheid kan het niet hebben dat God onteerd wordt. Dan strijdt hij niet zozeer voor de verlossing van dat volk allereerst. Maar dan strijdt hij daar voor de ere Gods allereerst. Daarom heb ik vorige week gezegd, zo aan het eind: in de ere Gods ligt de verlossing en de zaligheid van de Kerk. Want toen Christus op aarde is gekomen lag het niet voor in Zijn hart de verlossing van Zijn volk. Maar voor in Zijn hart en in alles wat Hij heeft gedaan lag het zwaarste op Zijn ziel, heeft het Hem in alles geleid: de eer van Zijn Vader, de verheerlijking van de deugden van God, de genoegdoening aan de eer van God. En daarin ligt de verlossing van Zijn Kerk. Want de eer van God, wegend in het hart van David, bracht verlossing voor een vloekwaardig, zondig, moedeloos, God verlatend volk.

En als Jonathan dat in David ziet, dat teer en oprecht, God verheerlijkend, uit zijn mond hoort spreken, dan wordt zijn ziel op het innigst met David verbonden. Ik heb David lief omdat hij God lief heeft. En ik wens David als mijn vriend om met hem in een vriendschapsverbond te komen, omdat ik in David dat zelfde leven tegen kom als wat God in mijn ziel heeft gewrocht. Die verbondenheid uit God en door God.

Zit dat nu ook zo in onze vriendschappen? Is dat het hart dat alles bepaalt? Zo niet, dan is al het goede van je vriendschap vergankelijk, uiteindelijk ijdel.

Dan gaat Jonathan met David een verbond sluiten. Weet u wat dat betekent? Jonathan ziet, net als zijn vader overigens, dat de Heere met David is. Jonathan heeft even ademloos toe gekeken toen David daar het strijdperk in ging met die reus Goliath. En Jonathan, zekers te weten, heeft voor David gebeden. Die heeft hem in zijn gebed gedragen. Die is in zijn liefde over David bekommerd geweest.

En als David uit de strijd terug keert als de verwinnaar in de strijd, die daarmee de zegen voor dat volk mee neemt, als het beeld van de Heere Jezus Christus, Die alleen gestreden heeft en de pers getreden heeft, Die alleen de ere Gods verdedigd heeft, het recht van God vervuld heeft, en in de weg van de rechtsverheerlijking de genade heeft aangebracht, zodat die genade rechtvaardig tot onrechtvaardigen zou worden gebracht. Als dan David terug keert uit de strijd, dan neemt Jonathan hem mee. Hoe dat is geweest staat ons niet beschreven. Maar Jonathan gaat met David... Want het gaat van Jonathan uit. Kijk maar naar heel het gebeuren in vers 3 en 4. David geeft niets aan Jonathan. Later in heel de geschiedenis, dan horen wij bijvoorbeeld in hoofdstuk 20, dat dit vriendschapsverbond een verbond des Heeren is geweest, 1 Samuël 20 vers 8. Daar gaat David zich op dat verbond beroepen, als hij de voortgaande haat van Saul

in zijn leven gaat ontwaren en ook gaat proeven dat Saul het op zijn dood heeft toegelegd. Dan mag hij zich op dit verbond, wat hier gesloten is, beroepen tegenover Jonathan. "Jonathan, wij hebben ons elkaar door beloften en eisen aan elkaar verbonden voor het leven, onder aanroeping van de Naam van God, en dat uit de liefde tot God en in de vreze van dezelfde Heere Die wij liefhebben en ons leven is, voor Wie wij ons leven feil hebben gehad, niet elke keer, maar wel bij ogenblikken". Jonathan de ene keer, David de andere keer.

En dan lezen wij nog weer later, die geschiedenis kent u, dat David aan dit verbond terug denkt om wel te doen, nadat hij koning is geworden over gans Israël en Juda, om wel te doen aan de nazaten van Jonathan.

Het is dus een verbond geweest dat hen gebonden heeft aan elkaar.

Hoeveel vriendschappen worden er gesloten omdat ik beter kan worden van die ander! Ik denk maar aan die verloren zoon. Nou, die had wat vrienden hoor, zolang hij rijk was. Zo zijn er wat mensen die vele vrienden hebben, totdat ze doodziek worden en een lang ziekbed krijgen. Dan vallen de vrienden één voor één af. Ze houden het niet vol. Maar de zieke moet het wel volhouden. Je zieke vriend moet het maar wel volhouden. Ze haken af. Ze geven het op. Want ja, als je gezond bent, dan kun je nog dingen samen doen. En als je ziek bent, ja dan is voor velen het plezier er wel af. Dan heb je geleerd wie wel je vrienden zijn en wie niet je vrienden zijn. Misschien zijn er dan onder ons die wel denken aan gebeurtenissen in hun leven en die met schaamte vervuld zouden moeten worden. Wat heb ik het af laten weten.

David en Jonathan hebben het onderling nooit af laten weten. Dat niet omdat David en Jonathan zo goed waren, maar omdat de vreze Gods in hun hart leefde. En omdat zij door de Geest van Christus geleid werden. En omdat ze elkaar lief hadden, niet op het fundament van menselijke liefde, menselijk medelijden, menselijke interesses, maar omdat ze elkaar lief hadden vanuit de verbondenheid aan de Heere, vanuit de kennis van de Heere, het vrezen van de Heere en het eren van de Heere.

Dan treden zij met elkaar in een verbond. Ja wel met elkaar, al gaat het hier van Jonathan uit. Dan zien wij hoe de oprechte liefde van Jonathan jegens David zich openbaart. Straks zal zijn vader tot in de dood verbitterd tegen David strijden. Ja, tot in de dood. Verbitterd in zijn vijandschap tegen Gods wil strijden. Hij kan en wil en zal zich nooit onder de tuchting van God onderwerpen. Hij zal het nooit met de Heere eens worden in zijn leven, om David tot koning te verheffen. Nooit zal Saul plaats maken voor David. Eerder zich dood vechten, zich dood ergeren. God bestrijdend. Dat is het ongeloof.

Maar in Jonathan komen wij tegen dat Jonathan zich helemaal uitlevert aan David. Helemaal! Niet David buigt voor de kroonprins, maar de kroonprins buigt voor David. Niet David geeft zijn eretekenen aan Jonathan, maar Jonathan geeft de eretekenen van zijn strijd en zijn aanstaande koningschap aan David. Hij geeft hem zijn wapens. Hij geeft hem zijn wapenrok. Hij geeft hem zijn koninklijke waardigheid. Zoals iemand het schreef: "Jonathan mag hier door het geloof ruimte geven in zijn leven aan de gezalfde des Heeren". Zoals straks Saul in zijn haat het zegt: "Het ontbreekt er nog maar aan dat hij koning wordt". "Voorzeker zal het koninkrijk nog voor hem wezen". "Het ontbreekt er nog maar aan dat hij zometeen tot koning door het volk, door mijn eigen zoon, door mijn eigen dochter, door mijn eigen leger tot koning wordt uitgeroepen". Dat roept verzet op bij hem. Maar Jonathan erkent de hand van God in het leven van David. Hij herkent die hand van God ook in het leven van David. En Jonathan

gelooft hetzelfde als zijn vader, in onderwerping. De liefde kan buigen. Want de liefde doet de naaste geen kwaad. De liefde kan zich finaal, tot op de laatste rest, uitleveren. De ware liefde geeft zichzelf prijs. Verdraagt alle dingen en denkt geen enkel kwaad. Die liefde van God, uit God, leeft hier in Jonathan. Daarom kan hij David alles geven. En David mag alles ontvangen.

Zo traden zij in een verbond. Dat lezen wij ook in het Nieuwe Testament ergens. En op die dag werden zij vrienden. Gaat er een lampje branden. Op die dag werden zij vrienden. Herodes Antipas en Pilatus de stadhouder. Op die dag waarop ze Jezus Christus tot op het diepste hadden vernederd en veracht. Op die dag waarop zij met wederzijdse instemming Christus hebben prijsgegeven aan de haat van een afkerige kerk, werden zij vrienden. Zulke vriendschappen zijn er veel. Wat staat dat in schril contrast met de vriendschap tussen Jonathan en David.

Maar weet u wat ik de Heere Jezus nu ook hoor zeggen? Dan moet u maar denken aan Psalm 25: "Het heilgeheim wordt aan Zijn vrienden..." Dat is wat anders dan dat je kunt zingen: "Welk een Vriend is onze Jezus". Dat is uit de mens. Ik lees nergens in de Bijbel dat een kind van God, die teer met God leeft, God zijn Vriend noemt. Dat lees ik nergens. Dus dat lied is onbijbels. Dat lied is oppervlakkig. Dat lied moesten we maar niet zingen. Welk een Vriend is onze Jezus.

Weet u wat veel meer is? Dat lees ik wel in de Bijbel. Als de Heere in je leven gaat verklaren dat Hij je in Zijn verbond Zijn vriendschap biedt, zoals wij straks zullen zingen in Psalm 103. Dan zeg ik het niet. Kijk, daar gaat het nu over. Het gaat er niet om wat u kunt zeggen. Het gaat er niet over of u/jij God je Vriend zou kunnen noemen, wat vaak ook nog eindigt in een zeer oppervlakkig leven. Wat ook eindigt in een hele oppervlakkige geloofsbeschouwing. Daar gaat het niet om. Het zou veel groter zijn als je mag zeggen: "Heere, ik ben Uw knecht, ik ben Uw dienaar, ik ben Uw vereerder". Dat is veel meer. En dat de Heere in dat tere leven met Hem, je gaat verklaren wat Hij aan Zijn discipelen heeft verklaard. Het heilgeheim wordt aan degenen die Hij Zijn vrienden noemt, naar Zijn vreêverbond getoond. Want dan hoor ik de Heere Jezus zeggen, dat geldt in afgeleide zin voor al de kinderen Gods die met de Heere leven: "Niemand heeft meerder liefde dan Deze, dat iemand Zijn leven zet voor Zijn vrienden. Gij, discipelen, zijt Mijn vrienden". Hoort u Wie het verklaart? Niet de discipelen van Jezus, maar Jezus van Zijn discipelen. Gij zijt Mijn vrienden, zo gij doet wat Ik u gebied. Dat is geen voorwaarde hoor. Nee, maar die vriendschap wordt beleefd, Mijn vrienden. Enkel en alleen in de omgang met Mij. En de omgang met Mij is altijd een omgang in liefde tot Mijn Woord. Die liefde brengt tot onderwerping aan Mijn Woord. Die liefde is een geschenk van dat genadeverbond, dat Hij in hun hart en leven meer en meer gaat openen, dat heilgeheim van Zijn eenzijdige liefde, van Zijn eenzijdige trouw. Dat heilgeheim dat genade nu genade is en dat Hij doodschuldige zondaren tot Zijn kinderen aanneemt vanwege Zijn Offer. Dat is een persoonlijke zaak hoor. Dat zullen wij vanmiddag ook nog wel horen als het gaat over: "Alzo lief heeft God de wereld gehad". Dan moet je echt niet denken dat met die "wereld" elk mens wordt bedoeld. Want dan versta je de Schriften niet. Ja, dan verdraai je de Schriften. Nee, het blijft een persoonlijke zaak. Het komt op de doorleving van die zaken aan. Het komt op de verklaring van God in uw leven aan. De discipelen, hoe wisten ze nu dat zij de vrienden van de Heere Jezus Christus waren? Omdat Hij het had verklaard in hun leven. Het heilgeheim wordt aan Zijn vrienden, naar Zijn vreêver-

bond, getoond. Dat brengt een teer en afhankelijk leven met zich mee. Dat brengt een leven met zich mee waarbij zij bediend worden door de Heilige Geest, uit die Meerdere Jonathan, Die hen alles schenkt. Want wat kunnen zij nu mee brengen? Enkel schuld. Enkel afval. Enkel gebrek. Enkel zonden en ongerechtigheid. Enkel dat ze moeten zeggen: "Heere, ik kan nog geen uur met U waken". Enkel dat ze moeten zeggen: "Ik durf niet eens te vragen wat U bedoelt". Wat zij mee kunnen nemen is enkel datgene wat God in het bloed van de Heere Jezus Christus moet wegwassen. Ze hebben niets om te betalen. Weet u wat ze mee nemen? Ze nemen hun onwaardigheid mee. Maar die mogen ze ook bij Hem kwijt raken. Dat hebben de discipelen wel geleerd toen de Heere Jezus hen het heilgeheim, bij de aanvang en in zijn voortgang, naar Zijn vreêverbond, als Zijn vrienden heeft getoond. Ik heet u niet meer dienstknechten. Zo noemen zij zichzelf wel. Hebt u Paulus ooit in een van de brieven zichzelf een vriend van God horen noemen? Hebt u hem ooit horen noemen: "God is mijn Vriend"? Staat dat ergens in de brieven van Paulus? Staat dat ergens in de brieven van Petrus? Nergens! Het staat helemaal nergens. Maar wat er wel staat is, dat ze een knecht des Heeren en een kind des Heeren zijn. Dus laten wij dan maar geen liederen zingen die niet overeenstemmen met Gods Woord en de bevinding van Gods heiligen, beschreven in Gods Woord. "Ik heet u niet meer dienstknechten". Dat moet Hij zeggen, niet ik. Dat moet Hij zeggen tegen mij. Want de dienstknecht weet niet wat zijn heer doet, maar Ik heb u vrienden genoemd, want al wat Ik van Mijn Vader gehoord heb, dat heb Ik u bekend gemaakt. Dat was hun leven. Dat was het manna dat Hij hen te eten gegeven heeft. Dat was de raad Gods die Hij aan hen geopenbaard heeft, de raad tot hun zaligheid, die verborgenheid van hoe Hij hen zalig zou maken en met hen in dat verbond zou treden, waarin Hij hen Zijn vrienden noemt en hen inwijdt in de heilgeheimen van Gods genaderaad.

Nu, daar lag nu ook de vriendschap tussen David en Jonathan in gefundeerd. Dat hebben zij in de Oude Bedeling ook samen mogen beleven.

Dan zou ik ook nog willen vragen vanmorgen: Hunkert jouw ziel, hunkert uw hart er naar om ook in dat verbond door God gebracht te worden? Om nu die gemeenzame omgang met de Heere te mogen kennen. Gods verborgen omgang vinden zielen waar Zijn vrees in woont. Die vrees wordt door genade en Geest in hun hart gewerkt. Als die Geest je is geschonken, ga je dat hieraan kennen in je leven, dat de Heere Zijn heil in je leven gaat verklaren, je daar behoeftig naar gaat maken en het gaat toepassen.

Dan zou ik willen zeggen: Jonathan mag dan ook nog wel een beeld van Gods kind zijn. Als die liefde voor die Meerdere en geestelijke David in het hart is geplant, als die liefde beleefd mag worden, als ze eens krijgen te zien hoe Hij op Golgotha als de geestelijke David de reus Goliath uit de hel met één slinger heeft gedood, waar Hij de nek van de satan heeft gebroken, waar Hij de macht van de satan openlijk tentoon heeft gesteld en heeft getriomfeerd, openlijk, over al die boze machten. Daar ziet hoe Hij voor hen in de vloek treedt en genoegdoening aan God doet.

Gemeente, als je daar nu werkelijk iets van krijgt te zien in je leven, als je in dat heilgeheim wordt geleid, als je mag zien hoe Hij heeft geleden en gestreden, en dat met toepassing, dus door het geloof, dan word je ziel te inniger aan Hem verbonden, en dan word je van harte gewillig en bereid, om niet te gaan discussiëren, om niet tegen te spreken. Foei! Dat altijd tegen sprekende en betweterige, dwaze hart van ons. Hebt u er ook al zo'n hekel aan gekregen? Hebt

u er ook al zo'n strijd mee gekregen? Dan ga je je van harte gewillig en bereid uitleveren. Dan zeg je niet: "Maar dat wil ik nog vast houden". Nee! Dan zeg je niet: "Ja maar, dat wil ik toch wel graag blijven doen". Nee! Dan zeg je: "Heere, neem alles maar van mij af, want het is allemaal niets, want U bent alles. Leer mij naar Uw wil te handelen. Heere, leid mij toch". De ware liefde maakt oprecht, gewillig en bereid om met alle zonde te breken en alle zonde van harte een vijand te zijn, op leven en dood.

Kent u die Meerdere Davidszoon? Kent u die liefde tot Hem? Kent u die bereidheid in uw hart om daar waar het Woord van God het u in uw leven aanwijst, te buigen, prijs te geven?

Nu is deze vriendschap voor David, juist in een moeilijke tijd in zijn leven, tot vertroosting geweest. Wat heeft David van God een vriend gekregen die hem mocht vertroosten, waarvan hij ook mocht getuigen: "Heere, ik heb hem van U gekregen". Groot als je dat van je man en vrouw en je huwelijk mag zeggen: "Van U gekregen. Van U gebeden en van U gekregen". Dat betekent niet dat ze je naar de mond praat, maar het betekent wel dat je mag opmerken dat ze je tot zegen gegeven is. Ligt het zo? Van U gekregen?

Dan gaan ze een triomftocht houden. Ze verlaten het slagveld. Dat zal ik kort houden vanmorgen. Want wreedheid en het verzet van Saul komen we nog wel vaker tegen. Maar dan verlaten ze daar het slagveld en dan komen ze door verschillende dorpen en steden, daar komen de vrouwen en meisjes, die niet mee uitgetogen waren uiteraard, maar voor wie gestreden moest worden. Die komen zingend en springend hen tegemoet. Ja mensen, ik ga er bij-na geen enkel woord aan vuil maken, dat het ook echt helemaal niets met dansen te maken heeft. Gruwelijk! Dat is de wereld. Dat verleidt alleen maar tot zonde. Dus alsjeblijft, haal zulke teksten nooit aan om te zeggen: "Ja maar, dansen zal wel mogen". Dat is goddeloos. Laat het alsjeblijft. Dat je er naar toe gaat is al erg genoeg. Maar als je het goed gaat praten met Gods Woord, maak je het alleen maar erger. Dus dat moet je niet doen.

Nee, zij hebben gehuppeld vol zielevreugd, verheugd in God, naar waarde nooit te danken. Zo lag het in hun hart. Persoonlijk allemaal? Dat weet ik niet. Maar dat heeft geleefd. Zij huppelen vol zielevreugd, in God verheugd. Ze hebben daar, zoals Calvijn het terecht verklaart, God verheerlijkt. Ze hebben gezien hoe God David heeft gegeven en hoe de Heere in David heeft gewerkt tot hun verlossing.

Zoals er een volk op aarde is dat mag zien dat God in Christus hun wereld van ongelof en ongerechtigheid met Zichzelf verzoenende was, zodat ze gaan zingen.

Dus praat nooit goed wat uit de hel komt. Dat is helder. Dat is klaar. Ook al ben je het er niet mee eens.

Maar dan zingen ze daar een lied dat David zal hebben vernederd voor God. Maar wat Saul in haat tegen David doet uitbreken. Saul heeft zijn duizenden verslagen. Nou, dat is toch ook niet niets. Maar David zijn tienduizenden. En dan lezen we: dat viel verkeerd bij Saul.

Is dat nu eerlijk, gemeente? Saul, je had jezelf er niet voor over. Saul, jij hebt het zelf niet aangedurfd om met Goliath te strijden. Nu moet je niet jaloers worden, maar ere geven wie ere toe komt, zoals Jonathan degene die de Heere vreest eert. Dat lezen we ergens in het Spreukenboek. Maar van die dag af had hij het oog op David. Zo kan het verkeren, het ene moment word je bemind en

het andere moment word je gehaat. Ja, want wij hebben in hoofdstuk 16, als David aan het hof wordt gebracht, dan lezen we dat Saul hem beminde. Zo zie je, beminnen kan zomaar over slaan in haat. Wanneer? Als het niet in de vreze Gods gegrond is. Kijk, daarom konden ze bij de intocht van de Heere Jezus in Jeruzalem "Hosanna" zingen, maar een enkele dag later konden ze "Kruisigt Hem" zeggen. Waarom? Er was geen liefde voor de Heere Jezus. En als er geen liefde tot de Heere Jezus is, dan kan het de ene dag zus en de andere dag zo.

En van die dag af is Saul met maar één ding bezig geweest. Ook als hij hem promoveert. Iemand schreef heel mooi: "Zijn bevordering is tot zijn verwijdering". Je kunt soms iemand een hogere post geven, in de hoop dat hij maar zal struikelen en helemaal verdwijnt. Wat leeft er toch in het hart van een mens! Enkel doodslag bij Saul. Hij wil David kwetsen. Hij wil David beschadigen. Hij wil David doden. Hij heeft het zelf twee keer geprobeerd. Maar weet u wat Saul ook gaat opmerken in zijn leven? Dat wat hij ook doet tegen David in zijn opstand tegen God, niet verenigd met het besluit Gods dat hij verworpen is als koning van Israël. Had hij er nu maar onder mogen buigen. Had hij zijn toevlucht nu maar tot de barmhartigheid van God genomen. Had hij zich nu maar onder de tuchtigingen Gods verootmoedigd voor God en gezegd: "Heere, Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig". Dan was er nog een weg voor een dwaze Saul geweest. Maar hij heeft het niet gewild dat David koning zou worden. Hij heeft het niet gewild dat God in Christus Koning over hem zou zijn. Maar hij moet zijns ondanks het erkennen: "God is met David. Gods beschermende hand, Gods zegenende hand, de hand van God die David voorspoedig maakt, ze is met David en ze is van mij geweken". Dat is wat! Die man is er zich meer en meer bewust van geworden dat God hem heeft verworpen, en hij wilde er niet voor buigen.

Je kunt het volhouden in je strijd tegen God, een leven lang, of een leven kort. Je kunt het niet met Zijn Woord, met Zijn wil eens zijn, en het ook nooit met Hem eens willen worden. Maar je gaat het verliezen! Zoals Goliath het heeft verloren, maar zoals ook de bondeling en besnedene Saul het heeft verloren. Want die tegen God strijdt, een gewis verlies en een gewisse ondergang is zijn deel, is haar deel.

Saul heeft zich verzet en hij heeft gevreesd voor David. En dan bevordert hij hem, zodat hij in en uit gaat. En het enige wat Saul kan doen, is dat de eer van David rijst. Ziet u dat nu? Gods raad kan nooit verbroken worden door onze raadslagen. Gods raad wordt altijd vervuld. Je kunt er onder wrijven, je kunt er onder worstelen, je kunt je er onderuit proberen te wrikken en je er uit te wrikken. Maar Gods raad zal bestaan. Beter is het om het er dan maar van te verliezen, er onder te buigen en door genade nog zaligheid te vinden in de Heere Jezus Christus als de Meerdere David. Daarin ligt het heil. Daarin had het ook gelegen voor Saul. Maar Saul heeft niet gewild. Vanmiddag zullen we daar nog wel wat over horen: de schuld van het ongeloof en de genade van het geloof.

Maar David, mag ik het zo zeggen tenslotte, Davids ster rijst. En net zomin als de Heere Jezus vóór Zijn tijd is gestorven, namelijk op het ogenblik dat Hij met de Vader had bepaald, onder de omstandigheden die Hij met Zijn Vader had bepaald, op de wijze zoals Hij met Zijn Vader had besloten. En niemand... Hoe vaak ze het ook geprobeerd hebben. Ze hebben getracht Hem te stenigen. Ze

hebben getracht Hem in het ravijn te duwen. Maar ondanks alle haat en ondanks al het samenzweren, Hij kon niet vóór Zijn tijd sterven. Want Hij regeert. Zo ook David. Hij ligt onder Gods bescherming. En wat onder Gods bescherming ligt, dat kun je van alle kanten aanvallen, maar het zal nooit vallen. Niet om wie David is. Maar om Wie nu de God van David is. Hij beschermt hem en Hij bewaart hem. En al zal hij straks vrezén, en al is het dat hij straks moet vluchten en moet zwerven over de aarde, maar hij ligt onder Gods bescherming. En of hij dat zelf altijd zo heeft ervaren, het is zo menigmaal donker voor hem geweest. Jazeker! Maar hij lag onder Gods bescherming. Hij lag onder de zegen van het eeuwige genadeverbond. En hij heeft zich bij ogenblikken mogen verheugen in de vriendschap die God hem heeft geboden in Jonathan.

Ligt u ook onder Gods bescherming? Ligt u ook onder die bescherming, waarvan u mag weten, dat hoe zwaar, hoe menigmaal u ook tegen Hem hebt overtreden... Hoor David eens piepen en kirren in Psalm 51, of Psalm 38, of Psalm 143. Hoor hem maar bevreesd uitroepen: "Neem toch Uw Heilige Geest niet van mij". Dan is hij op het zelf-de punt als Saul. Hij lag onder Gods bescherming. Hij lag met al zijn zonden en schuld in dat onwankelbare vredeverbond van God met Christus. Daarin is hij getrokken. Daarin is hij geplant. Dat is ook zijn troost geweest, ook in de moeilijkste ogenblikken van zijn leven, dat God hem Zijn vriendschap... Niet hij God zijn vriendschap, maar God Zijn beminnelijke vriendschap heeft getoond. En het nu ook voor David werkelijkheid is geweest: het heilgeheim, van Zijn bewaring en vergeving, van Zijn trouwe liefde, wordt aan Zijn vrienden, en aan niemand anders, naar Zijn trouwverbond getoond, om Christus' wil.

AMEN.

*Dankgebed.
Slotzang Psalm 119 : 32.
Zegenbede.*

5^e Predikatie over het leven van David
door Ds. A.J. Britstra
HHK Doornspijk – 5 juni 2011

Votum en groet.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 18 vers 16 t/m 30 en

Psalm 71 vers 1 t/m 6

16 Doch gans Israël en Juda had David lief, want hij ging uit en hij ging in voor hun aangezicht.

17 Derhalve zeide Saul tot David: Zie, mijn grootste dochter Merab, die zal ik u tot een vrouw geven; alleenlijk, wees mij een dapper zoon, en voer den krijg des HEEREN. (Want Saul zeide: Dat mijn hand niet tegen hem zij, maar dat de hand der Filistijnen tegen hem zij.)

18 Doch David zeide tot Saul: Wie ben ik en wat is mijn leven en mijns vaders huisgezin in Israël, dat ik des konings schoonzoon zou worden?

19 Het geschiedde nu ten tijde als men Merab, de dochter van Saul, aan David geven zou, zo is zij aan Adriël, den Meholathiet, ter vrouw gegeven.

20 Doch Michal, de dochter van Saul, had David lief. Toen dat Saul te kennen werd gegeven, zo was die zaak recht in zijn ogen.

21 En Saul zeide: Ik zal haar aan hem geven, dat zij hem ten valstrik zij en dat de hand der Filistijnen tegen hem zij. Daarom zeide Saul tot David: Met de andere zult gij heden mijn schoonzoon worden.

22 En Saul gebod zijn knechten: Spreekt met David in het heimelijk, zeggende: Zie, de koning heeft lust aan u en al zijn knechten hebben u lief; word dan nu des konings schoonzoon.

23 En de knechten van Saul spraken deze woorden voor de oren van David. Toen zeide David: Is dat licht in ulieder ogen des konings schoonzoon te worden, daar ik een arm en verachtzaam man ben?

24 En de knechten van Saul boodschapten het hem, zeggende: Zulke woorden heeft David gesproken.

25 Toen zeide Saul: Aldus zult gijlieden tot David zeggen: De koning heeft geen lust aan den bruidsschat, maar aan honderd voorhuiden der Filistijnen, opdat men zich wreke aan des konings vijanden. Want Saul dacht David te vellen door de hand der Filistijnen.

26 Zijn knechten nu boodschapten David deze woorden; en die zaak was recht in de ogen van David, dat hij des konings schoonzoon zou worden; maar de dagen waren nog niet vervuld.

27 Toen maakte zich David op, en hij en zijn mannen gingen heen en zij sloegen onder de Filistijnen tweehonderd mannen en David bracht hun voorhuiden, en men leverde ze den koning volkomenlijk, opdat hij schoon-zoon des konings worden zou. Toen gaf Saul hem zijn dochter Michal ter vrouw.

28 En Saul zag en merkte dat de HEERE met David was; en Michal, de dochter van Saul, had hem lief.

29 Toen vreesde Saul nog meer voor David; en Saul was David tot vijand al zijn dagen.

30 Als de vorsten der Filistijnen uittogen, zo geschiedde het als zij uittogen, dat David kloeker was dan al de knechten van Saul, zodat zijn naam zeer geacht was.

- 1 Op U, o HEERE, betrouw ik; laat mij niet beschaamd worden in eeuwigheid.
- 2 Red mij door Uw gerechtigheid en bevrijd mij; neig Uw oor tot mij en verlos mij.
- 3 Wees mij tot een Rotssteen om daarin te wonen, om geduriglijk daarin te gaan; Gij hebt bevel gegeven om mij te verlossen, want Gij zijt mijn Steenrots en mijn Burcht.
- 4 Mijn God, bevrijd mij van de hand des goddelozen, van de hand desgenen die verkeerdelijk handelt, en des opgeblazenen.
- 5 Want Gij zijt mijn Verwachting, Heere HEERE, mijn Vertrouwen van mijn jeugd aan.
- 6 Op U heb ik gesteund van den buik aan; van mijner moeders ingewand aan zijt Gij mijn Uithelper; mijn lof is geduriglijk van U.

Wij lezen in vers 28 van 1 Samuël 18 dat Saul zag en merkt dat de Heere met David is. Dat zou ik maar boven de preek willen schrijven.

DE HEERE IS MET DAVID

- 1^e. Saul spant strikken.
2^e. David doet zijn plicht.

Gebed.
Zingen Psalm

In 1 Samuël 18 valt ons gedurig op hoe wij lezen dat de Heere met David was, hoe de Heere David in zijn wegen voorspoedig heeft gemaakt. Dat heeft David mogen merken. Maar dat heeft ook Saul gemerkt. Saul merkte en zag dat de Heere met David was. Dat betekent ook dat Saul gezien heeft dat verzet tegen David uiteindelijk op zijn eigen hoofd terug zou komen. Dat betekent ook dat Saul wel in de gaten heeft gekregen dat hij maar niet David tegen zich had. David was helemaal niet tegen Saul. Maar dat Saul de Heere tegen had. Dat zag hij. De meeste mensen zien dat niet eens. Ik vrees ook in onze gemeente, dat de meesten niet zien dat God tegen hen is vanwege hun zonden en ongerechtigheid. Ze hebben er geen erg in, geen enkel besef van, geen levende indruk van, dat de Heere tegen u is, omdat u zich weigert te bekeren; dat de Heere tegen jou is, omdat jij vast wilt houden aan een leven waarvan je geweten getuigt, waarvan je zondag aan zondag uit het Woord hoort, waar de waarschuwingen van je ouders hebben geklonken. Dat je je dan ook maar niet tegen je ouders verzet. Dat je je maar niet ambtsdragers verzet. Maar dat je je tegen God verzet. Dat eindigt altijd in de dood en in de verwoesting. Echt waar! Weet u dat ook weten? Dat zijn de kinderen van God die dat weten. Die weten dat al hun verzet, al hun niet zich willen bekeren, verwoestend is.

Saul merkte het, maar het bracht hem niet tot bekering, maar hij verhardde zich nog meer. Hij heeft zich helemaal en meer en meer ingegraven in zijn verzet tegen God. Doe jij dat ook? Hoe vaker je tegen beter weten in, hoe vaker je tegen de waarschuwingen, de nodigheden, de raadgevingen van Gods Woord in gaat, hoe meer je je ingraaft tegen God. Ja, je merkt het niet. Maar er komt een dag waarop je het wel gaat merken.

Maar Saul bekeert zich niet. Maar in plaats van te gaan buigen, in plaats van tot berouw te komen, in plaats van dat hij een eerlijk man wordt, in plaats van dat

hij de vriendschap van David zoekt zoals Jonathan, gaat hij zich met hand en tand tegen verzetten. Tegen wie? Tegen God! En dat weet hij. Gemeente, let er maar eens op waar dat gaat eindigen straks in het leven van Saul. Waar hij in zijn wanhoop, in zijn haat tegen God, zulk een vreselijke dood sterft, zonder God, buiten God, tot zijn eeuwige, altijd durende, vreselijke ondergang. Want wie zich tegen God verzet, bereidt zichzelf toorn als een schat voor de dag van het oordeel en de openbaring van Gods rechtvaardigheid. Dat kun je een levenlang volhouden, jonge vrienden, maar daarna is het ook over. Dat kun je een levenlang volhouden, u die zichzelf maar blijft rechtvaardigen, u die zichzelf maar blijft handhaven. Iedereen heeft het gedaan, maar u niet. Ja, ik heb ook wel wat gedaan, maar de ander heeft het meeste gedaan. Daar kun je niet mee voor God verschijnen. Want wij zullen nog wel uit het voorbeeld van David leren wat genade werkt, gemeente. Daar moeten wij vanmorgen nu maar eens goed op letten. Ik zou allerlei lijnen naar het Nieuwe Testament kunnen trekken. Hoe de Heere Jezus is tegen gestaan door het Sanhedrin. En hoe Christus Zich dan ook in David openbaart, in hoe David wandelt, hoe hij eenvoudigweg... Ja, ik zeg 'eenvoudigweg', maar mensen, dat was een sterven voor hem. Daarin zal hij met zichzelf gedurig overhoop zijn gegaan. Want vertrouwen op God, mensen, zeg me niet dat dat makkelijk is. Vertel mij alstublieft niet dat dat maar iets is wat je moet doen. Vergeet het maar. Vertrouwen op God gaat altijd door de dood heen. Dat gaat altijd door de moeilijkheden heen. Dat gaat altijd met veel vijandschap van anderen gepaard hoor. Vertel me niet dat vertrouwen op God, geloven in de beloften, je bekeren, werken zijn die u kunt volbrengen, waar je voor kunt kiezen. Genade werkt het krachtdadig. Genade wint daar voor in, daadwerkelijk. Want vanmorgen moeten we goed zien: al ons mondpraten gaat er helemaal af, daar blijft niets van over. Al uw godsdienstige gepraat wordt vanmorgen afgesneden. En ik hoop dat u het láát afsnijden. Ik hoop dat de Heere het u geeft, want dat is genade. Dat het vrezen van de Heere, het vertrouwen op de Heere, het leven uit Zijn beloften altijd gepaard gaat met de gehoorzaamheid aan Zijn gebod. En het leven van velen, die wel prachtig kunnen praten, klopt niet met wat ze zeggen. En als uw leven niet klopt met wat uw mond getuigt, dan houdt u zichzelf voor de gek, dan houdt u misschien anderen nog voor de gek, maar reken er op dat God u gaat ontmaskeren. Want God ziet dwars door al ons schijnheilig gepraat heen. Daar kijkt Hij dwars door heen. Want het dienen van de Heere bestaat niet in het praten van onze mond. Maar het dienen van de Heere wordt openbaar in je leven. En als Christus gestalte krijgt in je hart, en Zijn Geest werkt in je hart, en Gods Woord kracht doet in je hart, en de Heere je Koning is geworden, dan gaat je leven dat openbaren. Dan hoef je niet meer te vragen: "Wat waren de laatste woorden?" Want het leven heeft genoeg gezegd. En als het leven niet genoeg zegt, mensen, houdt dan maar op met het vragen naar de laatste woorden. Want het leven openbaart of je des Heeren bent of niet. Het leven maakt openbaar of God door Zijn Geest in je hart woont, of je je werkelijk door het Woord Gods laat zeggen, of je werkelijk weet wat het is jezelf te verloochenen, jezelf te verliezen en het behoud in een Ander te hebben gevonden. Je leven toont of je met Paulus eerlijk mag zeggen: "De Heere Jezus Christus, Die alleen en helemaal onze Hoop is". Dan ben je duizend doden gestorven en heb je duizenden zorgen gehad. Want kijk dan maar even naar het leven van David. Wie is koning Saul voor hem? Koning Saul is een listige en een gemene, veel gevaarlijkere vijand voor hem dan Goliath. Goliath strijdt nog openlijk. Goliath briest en brult nog in zijn

aangezicht. Maar Saul doet zich als een vos voor. Een vriendelijk gezicht, zogenaamd genegen. Maar ondertussen nergens anders mee bezig dan doodsplannen ramen. Hebt u zo'n vijand?! Heb jij zo'n vijand? Heb jij een vijand die je dood wenst? Heb jij een vijand, hebt u een vijand die vol van schijnheiligheid is? Mensen, wat kun je je daar boos over maken als een mens schijnheilig is. Houd maar op. Maak u maar niet boos over die ander. Vraag maar eens om rechte zelfkennis, dan komt u die schijnheilige veel dichterbij tegen. Want die woont niet daar en daar. Die woont bij u in huis. Die zit op de stoel waar u op zit. Die slaapt op het bed waar u op slaapt. Die trekt de kleren aan die u aantrekt. Daar zit hij. Hier! Vol van schijn! Mooie praatjes, maar ondertussen. Houd maar op. Je moet niet kijken achter die mond in het hart. Als God het eens zou geven om u en mij elkaar in het hart te kijken, we zouden elkaar nooit meer aan kijken. Daar kunt u gerust zeker van zijn. We zouden elkaar nooit meer aan kijken als genade ons niet anders zou leren. Want ik geloof echt niet in het goede van de mens, want dan zou ik moeten geloven dat ik goed ben. Dat maakt genade onmogelijk.

Saul is intens gemeen. Ja, u hoort het goed, intens gemeen. Hebt u zo iemand in uw leven, die intens gemeen is tegen u? Saul breekt zijn woord jegens David. Hebt u ook zo iemand in uw leven, die zijn woorden breekt, die zijn beloften niet houdt en u daarmee zeer beledigt? Ja, beledigt, dat je de spot van Doornspijk bent geworden. Want dat is nu wat Saul doet. En weet u, God laat het allemaal toe. God geeft Saul in het leven van David, en God laat Saul, naar Zijn grote raad, waar Hij Zich aan de zonde niet bezondigt, Saul gedurig zijn webben spinnen om David daarin te laten vangen. "Heere, waarom doet U dat toch?" Dat kan heel gemakkelijk in het hart..., dat zal misschien ook in het hart van David hebben geleefd. "Heere, waarom al die moeite van Sauls kant? Waarom haat hij mij? Waarom staat U hem toe dat hij mij al dit leed en al deze moeite en verdriet aan kan doen?" Alleen maar tot uw heil. Alleen maar voor uw opvoeding. Alleen maar opdat dat geloof, dat als een mosterdzaadje is, zou gaan groeien en opwassen tot een volkomen mannelijke volwassenheid. Daarom. En opdat je straks zult merken Wie Ik nu werkelijk ben. Opdat je werkelijk Mij zult aanhangen. Opdat jouw godsdienst niet in je mond bestaat, maar in je hart en leven. Daarom. Zodat ze zullen zien wat genade vermag en Ik je ook nog tot een voorbeeld zal kunnen laten schilderen vanaf de kansel van Doornspijk.

Saul doet niets tegen David zelf, maar hij probeert hem telkens zo in de strijd te krijgen. O David, straks ga jij dat ook doen met Uria. Maar Saul probeert David als zijn overste zodanig voor in de strijd te krijgen en zo vaak in de strijd tegen de Filistijnen te sturen, dat hij maar één ding hoopt: "Ik hoop dat hij sterft. Ik hoop dat een Filistijnse pijl zijn hart zal doordringen. Ik hoop dat er een slingeraar van hun kant zal zijn die hem in zijn voorhoofd zal treffen". Hebt u zo'n vijand? Wat kunnen wij makkelijk praten, gemeente. Wat kunnen wij grote dingen zeggen, terwijl je je toch eens moet afvragen: maar klopt het wel? Want voor David was dat levensecht hoor. Elke keer weer in doodsgevaar gezonden. En weet u wat David heeft mogen ondervinden? Keer op keer gaf de Heere hem de overwinning. Saul in zijn schijnheiligheid, die alleen maar hoopt dat de Filistijnenhand, de hand van de heiden, de hand van de hater van God, de hand van hem die buiten het verbond staat, de hand van hem die God gehoond heeft, David zou vellen.

Dan breekt hij zijn woord. Merab. De kinderen weten het. Toen Goliath door David geveld en gedood was, toen ging de belofte waar worden voor David.

Althans, ze moest nu vervuld worden aan David. Merab, als de grootste, de oudste wilde dat zeggen, was hem beloofd. Daar hoefde hij niets meer voor te doen. Dat is al het eerste. Saul zegt rustig: "Je moet nog een paar oorlogen voeren, voordat..." En op het moment dat alle dingen klaar zijn voor het huwelijk... David heeft er in toegestemd, bescheiden, in het diepe besef: "Wie ben ik, dat ik in de koninklijke familie zal worden opgenomen?" Ja, wat door anderen eerzuchtig nagejaagd wordt... Want mensen, wij zitten vol met eerzucht. Wij willen graag de eerste zijn. Wij willen graag vooraan staan, al gaan we achterin zitten. Maar wij willen allemaal wel graag opvallen. Dat iemand het oog op ons slaat en dat wij een bijzonder plaatsje krijgen. Dat willen wij allemaal. Maar door genade leert een mens wel anders. David acht het ver boven zijn stand. Maar als het Gods leiding is, dan zal hij buigen. Dan is hij bereid om met Merab te trouwen. Alle dingen worden klaar gemaakt. Wij zouden zeggen: de trouwkaarten worden verstuurd. Maar op de dag dat Merab aan David gegeven zal worden, lezen we in Gods Woord: "En hij gaf haar aan Adriël". Zou je bloed niet gaan koken van woede! Wees nu eens eerlijk. Als ze je zo'n loer draaien. Zou je je niet waanzinnig diep beledigd voelen! En dat je een spot bent gemaakt van heel het hof en van heel het volk Israël. De trouwerij wordt afgeblazen. Ze gaat naar een ander, uit politieke overwegingen. Kom, zoek nu eens zo'n vijand op in uw leven. Voor zo'n mens ga je toch zeker niet meer vriendelijk doen. Of wel? Moet je ten opzichte van zo iemand nog je plicht na komen? Moet je ten opzichte van zo iemand nog je trouw betonen? Moet je zo iemand nog terwille zijn? Die je zo trouweloos, schijnheilig, bedrieglijk, beledigend, benadelend behandeld heeft?

Voelt u het mes al in uw hart? Daar ga je met al je rechten. Daar ga je met al je praat: "Ja maar, die en die, het is onrechtvaardig wat die gedaan heeft. Het is gemeen wat die gedaan heeft". Ja, dat zal wel. Daar doet niemand ook wat van af, want we gaan Saul niet goedpraten. Maar let nu eens op David. Weet u wat David gezongen heeft? Weet u wat wij ook weleens zingen in de kerk? Zingen gaat nog wel, maar uitleven in je leven, mensen, daar is echt genade voor nodig. Hoe lief heb ik Uw wet, het is mijn doel... Dat moet jullie doel ook zijn, jonge mensen. Het moet uw doel ook zijn. Dat moet ons aller levensdoel zijn, want dan leef je, en anders leef je niet. Het is mijn doel, de ganse dag, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, haar ijverig te betrachten.

En het venijn komt er na. Hoe listig ook mijn snode vijand woel'. Dan weet je dat dat een stervend leven is. Dan weet je dat dat een leven is waar je geen makkelijke praat hebt. Dan weet je dat dat een leven is, vol van strijd met jezelf, om je begeerte niet teugelloos door te laten gaan, jezelf te rechtvaardigen, en je te laten leiden door het onrecht dat een ander je heeft aan gedaan. Maar dan gaat het blijken, gemeente, of je genade hebt geleerd of niet. Dan gaat het blijken. Niet als je op je praatstoel zit. Maar als je zo in de strijd van je leven staat, als je zo verzocht wordt, als je zo beproefd wordt, als je zo listig behandeld wordt. Dan blijkt of je genade hebt en kent en beoefent, of niet. Want David had honderd en één redenen om zich boos te maken. David had rechtens tegen Saul kunnen zeggen: "Dit is gemeen wat u doet. Ik verlaat uw hof. Ik werk niet meer voor u. Ik leg mijn leven niet meer voor u in de waagschaal. Ik houd er mee op". Maar dat mocht niet. Waarom niet? Omdat God hem die taak aan het hof had opgelegd. Dat geloofde David vast. En kijk, als je er voor wegloopt, dan blijkt dat je geen genade hebt. Als je er voor wegloopt, ga dan eerlijk met jezelf om. Of als je je laat meeslepen en gaat reageren op zijn schijnheiligheid, op die z'n

belediging, op dat onrecht, nou, ga er maar op reageren. Dan blijkt gewoon dat je geen genade kent, gemeente. Dat blijkt gewoon! Want het betekent dat je niet kunt beoefenen wat David in een van zijn andere Psalmen zegt: “Geen ijdele zorg”. Ja, maar hij doet mij onrecht aan. “Geen ijdele zorg”. Ja, maar hij is gemeen tegen mij geweest. “Geen ijdele zorg”. Ja, maar u bent het toch wel met mij eens dat dat niet klopt? “Geen ijdele zorg”. Ja, maar hij is schijnheilig, hij heeft mij bedrogen, hij heeft zijn woord tegen mij gebroken. “Geen ijdele zorg doe u van het heilspoor dwalen. Houd in uw weg de Heere God op het oog. Vertrouw op Hem, dan zal de uitkomst niet falen”. Maar let op Saul en let op uw vijand, en reageer er naar naar de begeerte van uw hart, en u zult vallen, vallen, vallen.

David was door genade teer gemaakt. En weet u wat er dan gebeurt in je leven? Dan word je plichtsgetrouw, ook al komt alles er tegenop en heb je gegronde reden om te zeggen: “Ja maar, toch niet meer voor hem of toch niet meer voor haar”. Ja maar, God op het oog. Zijn wil, Zijn goedheid, Zijn vergevende genade, Zijn liefde in Jezus Christus.

Ja maar, dominee, u hebt makkelijk praten. Ja, dat klopt. Dat kunt u zeggen zolang u zichzelf wilt handhaven. Dominee, u hebt makkelijk praten. Mensen, het is niet mijn praat. Het staat hier in Gods Woord. Daar staat het. En als je daar niet voor buigt... U hoeft voor mij niet te buigen. Voor wat ik zeg hoef je niet te buigen. Maar als je voor Gods Woord niet buigt, kun je niet zalig worden. Dan ga je verloren. Dan verwoest je je eigen leven. Dan ben je een vloek voor je naaste. Eerlijk waar. David beoefent genade. Er over praten kan iedereen. David beoefent genade. Geen ijdele zorg doe u van het heilspoor dwalen. Hij let niet op wat Saul doet. Hij laat zich niet meeslepen door te reageren op hoe Saul tegenover hem doet. Maar hij mag zijn oog... Wat denkt u? Dat David iets kon wat ik en u niet kunnen? Mag ik u eens vragen: Is David anders dan u en ik? Zou hij een ander hart hebben gehad? Ik bedoel gewoon zoals hij geboren is, even buiten de wedergeboorte om gedacht. Dan zou hij net als u en ik doen. Dan zou hij zich ook mee laten slepen. Dan zou hij echt geen sterke wederstand doen. Dan zou hij echt niet bidden om de Heilige Geest om te leren God in het oog te houden en vooral niet te reageren op wat anderen mij aandoen. Echt aandoen hoor. Echt aandoen!

David let op God. Hoe lief heb ik, ondanks het snode woelen van de listige gemeenschap en schijnheiligheid van Saul; hoe lief heb ik Uw wet. Kijk, dat is nu de vreze Gods, gemeente. De vreze Gods, het dienen van de Heere, het kennen van de Heere, het eren van de Heere. Dat vervult met eerbied voor Hem, voor Zijn wil en voor Zijn Woord. Als dat werkelijk in je hart is gaan leven, dan kun je je niet wreken. Dan kun je niet jezelf vergoelijken, want de ander is begonnen. Dat kan niet meer. Uitgesloten. Genadeloos bent u dan, in dubbele betekenis van dat woord. Zonder genade van God, maar ook zonder genade voor een ander.

Toen ik hier aan begon heb ik gedacht: “Moet ik daar over gaan preken? Ik zou niet weten hoe ik daarover moet preken. Wat zit er nu eigenlijk in? Zal ik het maar overslaan? Een stukje van hoofdstuk 19 er bij lezen, dan begin ik wel weer in hoofdstuk 19”. Totdat de Heere je laat zien waar het hier nu eigenlijk over gaat. Dat de Heere je hier vlijmscherp laat zien: als Christus gestalte krijgt in je leven, als je de Heere echt leert kennen, echt leert vrezen, je verwachting werkelijk op Hem mag stellen, wat er dan gebeurt, wat er dan beoefend wordt, waar dat door heen gaat, gemeente. Toen dacht ik: een scherpere toetssteen is

er niet, voor u en voor mij. Een scherpere, een duidelijker is er niet. Daarom heb ik het tweede punt maar heel eenvoudig, misschien tot uw verbazing, genoemd: David doet zijn plicht. Dat leert genade: je plicht te doen, met het oog op God. En al betekent dat, dat ik Saul niet kan beteugelen... Weet u wat David heeft gezien? Kijk, dat is nu genade. Dan kan een mens het ook in de handen van God over geven. Saul ligt in de teugels van God hoor. Uw buurman die u dwars zit, die ligt in de teugels van God. Uw baas die u onrechtvaardig behandelt, hij ligt in de teugels van God. Hebt u het weleens gezien? Hebt u het echt weleens gezien? Dan doe je niet meer wat je nu doet: slecht maken, kwaad spreken, onderuit halen. Want dat leert genade niet. Voelt u nu hoe moeilijk het is om zalig te worden! Voelt u vanmorgen nu dat de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt! Niet omdat de genade weinig is. Maar het gaat altijd weer ten koste van wat je zelf wilt, van hoe je er zelf over denkt, hoe je het zelf zou willen oplossen, en dat je altijd weer bezig bent jezelf te vlijen, met genade hoor, met mooie Bijbelteksten en met weet ik wat allemaal meer. Je vlijt jezelf als je het leven van David niet kent. Hij doet zijn plicht, met het oog op God, Die hij in waarheid vreest. Dan is het niet wat ik wil het eerste, maar dan is het altijd weer, met strijd hoor, met grote strijd hier vanbinnen. Want je moet jezelf telkens weer kwijt raken. Zelfverloochening is makkelijk praten, maar het te beoefenen betekent gewoon: inleveren, inleveren, inleveren bij God. Dan blijft er een arme over, die alleen op God leert hopen. Ja, je kunt het mooi zingen: "Zalig hij, zalig zij die in dit leven Jakobs God ter hulpe heeft". Wiens verwachting op de Heere HEERE is. Ja, allen die U verwachten, zegt David in Psalm 25, zullen niet beschaamd worden. Ja, het zeggen gaat wel, maar mensen, om het te beleven, om het te beoefenen, dat het handen en voeten krijgt in je leven. Want genade krijgt handen en voeten in je leven hoor. Dat gaat blijken hoe je met anderen om gaat. Met wie? Met degenen die je vriendelijk gezind zijn? Nee, met degenen die er op gezet zijn om je te laten struikelen, om je in de val te lokken, om er voor te zorgen dat ze je leven verzuren. Met hen! En dan leert genade op God te hopen. Dan geven ze de uitkomst uit handen. Dan kunnen de omstandigheden... Want het wordt voor David nog veel donkerder dan dit. O ja, die vijand, de duivel is je grootste vijand. Ben je er achter gekomen? Ik vroeg immers of u ook zo'n vijand had. Saul was nog een mens van vlees en bloed. Maar Paulus zegt: "Wij hebben niet te strijden tegen vlees en bloed, we hebben te strijden tegen de boze machten in de lucht. We hebben te strijden met de overste der duivelen. We hebben te strijden tegen de geweldhebber en de god van deze eeuw. We hebben te strijden met de mensenmoorder van den beginne". Daar hebt u zeker geen last van? Daar heb jij zeker ook geen last van? Heb ik er wel last van? Kent u de duivel? Kent u zijn listige omleidingen? Ja, precies, in die baas van u. In die moeilijke buurman van u. In dat tegendraadse kind van u. Hebt u hem al opgemerkt? En wat laten we toch makkelijk veel tussen God en onze ziel komen, nietwaar! Als de Heere genade in je hart legt, gaat Hij je daar nu juist gevoelig voor maken. Ja, daar. En dan gaat Hij je leren vrezen om ook maar iets tussen God en je ziel te laten komen. Want alles wat je van God vervreemdt, geeft duisternis. Ook in het leven van Gods kinderen hoor. Duisternis, ellendigheid. Het teert ze uit en het eet ze op. Maar David heeft gewaakt. Dat is de genade van de Heere Jezus Christus, die Hij verheerlijkt in zondaren. Hij maakt dat ze gaan waken. Waar tegen? Om zich daar niet door mee te laten slepen en om daardoor niet aan de werken van de duivel toe te gaan geven in hun eigen hart en leven met hun begeerten en met hun

wensen, willen en werken. Maar dat ze waken: "Heere, bewaar mij, laat deze begeerte niet geprikkeld worden, maar laat mij die prikkels toch mogen doden in mijn leven, opdat ik getrouw met U mag wandelen. Want hoe lief heb ik Uw wet". Als ik die weg lief heb, dan wil ik naar die wet leven, want die wet wordt op mijn hart geschreven, gemeente. Die wet van God is Zijn genadewet, Zijn liefdeswet, is Zijn heilige wil die ik kus. Hier geschreven in mijn binnenst ingewand, omdat er Eén is geweest die die wet heeft gedragen in Zijn binnenst ingewand. Die daaronder verteerd is geworden, worstelend met de toorn van God, verzoenend zulk een zondaar als ik ben met God. Hoe kun je dan nog je naasten haten! Hoe kun je dan je nog beledigd voelen! Ja, dat kun je wel voelen, en dat doet je pijn. Maar dan leg je het toch in het gebed voor de Heere neer: "U weet alle dingen. Maar geef nu dat ik er voor waak, om er niet misplaatst op te reageren zodat ik U onteer". Want ze zullen wel zeggen: kijk, dat is iemand die de Heere vreest, dat zijn toch kerkmensen, die weten het toch allemaal zo goed, die voelen zich toch beter. Heere, dat ik geen voeding geef aan dat soort praat, omdat ik inderdaad ook maar doe wat in het hart van de zondaar ligt. "Heere, leer mij naar Uw wil te handelen. Laat mij Uw Naam ootmoedig mogen vrezen, en dat ik (kijk, daar heb je het nu) voorzichtig mag wandelen op al mijn wegen, opdat ik geen oorzaak geef tegen U". Dat is het nu, gemeente. Dan heb je God lief. Dan werkt Zijn Geest in je hart. Dan is het oog op Hem gericht, en dat bewaart om je niet door Saul uit de weg te laten brengen, je plicht te gaan nalaten, moedeloos in het stof te gaan zitten. Want wie het oog op God mag richten, heeft nooit reden om moedeloos te zijn. Niemand van ons ontvalle het hart, zei David bij zo'n machtige reus Goliath. Eén hoofdstukje later mag hij het zelf opnieuw gaan beoefenen met een veel gevaarlijkere vijand: Saul. David, word maar niet moedeloos en geef ook je plicht niet op. Nee, sterk de slappe handen en je knikkende knieën en wandel volvaardig in de vreze des Heeren de weg van Hem, Die veel meer vijandschap, haat, belediging, hoon heeft gedragen, maar Die Zich nooit van de wijs heeft laten maken, Die Zich nooit uit de weg heeft laten stoten.

Dat zijn de voetstappen van de Heere Jezus Christus, gemeente. Voel je het nu? Wel, als we dan David zien... Ach, ik ga maar aan een aantal dingen voorbij, dat geeft ook verder niet. Maar als we dan vanmorgen mogen zien wat genade werkelijk doet. Ja, het doet wat in het hart van de zondaar. Dat blijkt uit zijn leven. Dan moeten we niet David gaan bewonderen vanmorgen. Want David is niets! Paulus is niets! Abraham is niets! "Ho, dominee, dat moet u toch maar niet zeggen". Ja, ik zeg het wél! Want Gods volk, hoe hoog, hoe heerlijk, hoe krachtig ook, ze zijn niets in zichzelf. Ja, er zijn er onder Gods volk die het daar vast niet mee eens zijn, want dan moeten zij van de troon af. Dan zijn ze niet meer die bekeerde man. Nou, kom maar van die troon af hoor. Bekeert u toch. Bekeer je toch. Want daar komt het maar op aan. Maar dan mogen wij vanmorgen in David bewonderen, met moed, dat het nog een heilige drang in je leven mag brengen om ook die God van David te zoeken, ook maar tot de troon waar David heeft gesmeekt, waar David heeft geworsteld en waar David keer op keer is gestorven met zichzelf; om tot diezelfde troon te mogen gaan, om diezelfde genade te vragen. Ja, dan weet ik het, dan bid je tegen je vlees. Kijk, dat is nu bidden tegen je vlees en bidden tegen je eigen wil in en bidden tegen je boze hart in. Bidden tegen al dat denken en woelen van onszelf in. Maar, Heere, dat ik nu die genade van U mag ontvangen.

Dat gaat je buurman merken. Dat gaat je baas op je werk merken. Dat gaan de kinderen in het gezin merken. Gemeente, geen kletspraat. Dat gaan ze merken. Als die genade in je hart is gelegd, als die genade door je wordt begeerd en als je die hoop en dat vertrouwen, steunend op Zijn rijke beloften, die nooit zullen falen, al ga je er mee door de diepte van de zee, altijd begerend: "Maak, Heere, mijn gang en treden vast in Uw Woord. Ik zet mijn treden in Uw Woord, opdat mijn voet niet uit zou glijden, achter U aan te komen". En dan die overste Leidsman en Voleinder van het geloof maar in het oog te mogen houden. Nou, dat gaan ze merken hoor. Dat gaat je man merken. Dat gaat je vrouw merken. Dat gaan je kinderen merken. Dat gaat je werkgever merken. Dat gaan je werknemers merken. Dat gaan ze in de gemeente merken. Dat gaan ze op huisbezoek merken.

En David wandelde zo met God. Heere, Saul ligt in Uw hand en hij kan mij niet meer kwaad doen en beschadigen dan U wilt. En al Uw werk daarin is wijs, al is het dodelijk voor mijn vlees. In die weg leer je getuigen: "Niet meer ik leef". Ja, in die weg. Een andere weg is er niet. "Doch niet meer ik leef, maar Christus leeft in mij".

Mag uw hart daarin bijvallen? Dan ga je het zelfs met verwondering, met vreugde, met diepe schaamte. Daar snap je nu niets van. Dat kun je niet verklaren. In je eigen leven mag zien dat Christus in je woont. Dat Christus in je werkt. Dat was het leven van David. Is dat ook uw/jouw/mijn leven? Dan worden ze niet rijk en dan worden ze niet groot. Dan worden ze niet zelfredzaam. Dan kunnen ze niet meer groeien met zichzelf. Maar dan worden ze wel vertroost. God ziet in al hun wegen hun zielen ga, want hun tranen, die ze daarin wenen, de smart die hen daarin zo kan pijnigen, hun bloed, dat soms vergoten wordt, is dierbaar. Maar alleen zo hoor. Alleen zo. Dierbaar in Zijn ogen. Waarom? Het zijn de tranen van Zijn genade. Het is de smart van Zijn genade. Het is de gehoorzaamheid van Zijn genade. Het is de zelfverloochening van Zijn genade. Het is de teerheid van Zijn genade. Kijk, dan kun je ook met oog op de genade in het leven van Gods kinderen zingen: "Door U, door U alleen". Daarom wordt het ook in hun leven: "U alleen, U loven wij". Want ik was duizend keer verdwaald. Ik had duizend keer Uw Naam onteerd. Ik had duizend keer Uw Naam in opspraak gemaakt. Maar door Uw genade heb ik leren waken, heb ik geleerd voorzichtig te wandelen. Door Uw genade mocht ik de voetstappen drukken van die gezegende Zaligmaker, Jezus Christus.

AMEN.

*Dankgebed.
Slotzang Psalm 12 : 7.
Zegenbede.*

6^e Predikatie over het leven van David
door Ds. A.J. Britstra
HHK Doornspijk – 3 juli 2011

Votum en groet.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 19

1 Derhalve sprak Saul tot zijn zoon Jónathan en tot al zijn knechten om David te doden. Doch Jónathan, Sauls zoon, had groot welgevallen aan David.

2 En Jónathan verkondigde het David, zeggende: Mijn vader Saul zoekt u te doden; nu dan, wacht u toch des morgens en blijf in het verborgene en versteek u.

3 Doch ik zal uitgaan en aan de hand mijns vaders staan op het veld waar gij zult zijn; en ik zal van u tot mijn vader spreken, en zal zien wat het zij; dat zal ik u verkondigen.

4 Zo sprak dan Jónathan goed van David tot zijn vader Saul; en hij zeide tot hem: De koning zondige niet tegen zijn knecht David, omdat hij tegen u niet gezondigd heeft en omdat zijn daden voor u zeer goed zijn;

5 Want hij heeft zijn ziel in zijn hand gezet en hij heeft den Filistijn geslagen, en de HEERE heeft een groot heil aan het ganse Israël gedaan; gij hebt het gezien en gij zijt verblijd geweest; waarom zoudt gij dan tegen onschuldig bloed zondigen, David zonder oorzaak dodende?

6 Saul nu hoorde naar de stem van Jónathan; en Saul zwoer: Zo waarachtig als de HEERE leeft, hij zal niet gedood worden.

7 En Jónathan riep David, en Jónathan gaf hem al deze woorden te kennen; en Jónathan bracht David tot Saul, en hij was voor zijn aangezicht als gisteren en eergisteren.

8 En er werd wederom krijg; en David toog uit en streed tegen de Filistijnen en hij sloeg hen met een groten slag, en zij vloden voor zijn aangezicht.

9 Doch de boze geest des HEEREN was over Saul, en hij zat in zijn huis en zijn spies was in zijn hand; en David speelde op snarenspeel met de hand.

10 Saul nu zocht met de spies David aan den wand te spitten, doch hij ontweek van het aangezicht van Saul, die met de spies in den wand sloeg. Toen vlood David en ontkwam in dienzelven nacht.

11 Maar Saul zond boden heen tot Davids huis, dat zij hem bewaarden en dat zij hem des morgens doodden. Dit gaf Michal, zijn huisvrouw, David te kennen, zeggende: Indien gij uw ziel dezen nacht niet behoedt, zo zult gij morgen gedood worden.

12 En Michal liet David door een venster neder, en hij ging heen en vluchtte en ontkwam.

13 En Michal nam een beeld en zij legde het in het bed, en zij legde een geitenvel aan zijn hoofdpeluw, en dekte het met een kleed toe.

14 Saul nu zond boden om David te halen. Zij dan zeide: Hij is ziek.

15 Toen zond Saul boden om David te bezien, zeggende: Brengt hem in het bed tot mij op, dat men hem dode.

16 Als de boden kwamen, zo zie, er was een beeld in het bed, en er was een geitenvel aan zijn hoofdpeluw.

17 Toen zeide Saul tot Michal: Waarom hebt gij mij alzo bedrogen en hebt mijn vijand laten gaan, dat hij ontkomen is? Michal nu zeide tot Saul: Hij zeide tot mij: Laat mij gaan, waarom zou ik u doden?

18 Alzo vluchtte David en ontkwam, en hij kwam tot Samuël te Rama en hij gaf hem te kennen al wat Saul hem gedaan had; en hij en Samuël gingen heen en zij bleven te Najoth.

19 En men boodschapte Saul, zeggende: Zie, David is te Najoth bij Rama.

20 Toen zond Saul boden heen om David te halen; die zagen een vergadering van profeten profeterende, en Samuël staande over hen gesteld; en de Geest Gods was over Sauls boden, en die profeteerden ook.

21 Toen men het Saul boodschapte, zo zond hij andere boden, en die profeteerden ook; toen voer Saul voort en zond de derde boden, en die profeteerden ook.

22 Daarna ging hij ook zelf naar Rama en hij kwam tot den groten waterput die te Sechu was, en hij vraagde en zeide: Waar is Samuël, en David? Toen werd hem gezegd: Zie, zij zijn te Najoth bij Rama.

23 Toen ging hij derwaarts naar Najoth bij Rama; en dezelve Geest Gods was ook op hem, en hij al voortgaande, profeteerde, totdat hij te Najoth in Rama kwam.

24 En hij toog zelf ook zijn klederen uit en hij profeteerde zelf ook voor het aangezicht van Samuël; en hij viel bloot neder dienzelven gansen dag en den gansen nacht. Daar-om zegt men: Is Saul ook onder de profeten?

In afhankelijkheid van de bediening van de Heilige Geest hopen wij te gaan luisteren naar de boodschap zoals die tot ons komt uit dit hoofdstuk, waar wij boven schrijven:

DAVID VLUCHT NAAR SAMUËL

1^e. Sauls verharding.

2^e. Jonathans liefde.

3^e. Gods bescherming.

Gebed.

Zingen Psalm 119 : 55, 56 en 57.

Wij zien in Gods Woord nogal eens een aantal voorbeelden waarin op het allereindelijkst blijkt wat nu verharding is. Wij komen het tegen Judas, die, ondanks alle waarschuwingen die hem naar zijn uitgegaan, toch de duivel plaats geeft in zijn hart, en alles waarin hij is gewaarschuwd, afwijst. Levensgevaarlijk, gemeente, om de waarschuwingen van Gods Woord naast je neer te leggen, om haar vermaningen niet te achten. Het kan maar al te zeer een kenmerk zijn van uw verharding tegen God. U laat zich niet waarschuwen. U laat de zonden in uw leven niet aanwijzen. U wilt niet buigen voor het gezag van Gods Woord. We zien het ook in het leven van Saul. Hoe meer Saul ziet dat de Heere met David is, des te meer verhardt hij zich. En soms zijn er ogenblikken waarop je gaat denken: Zou Saul nog bijdraaien? Zou Saul nog tot inkeer komen? Zou hij misschien nog... Want als wij hem horen zweren: "David zal geenszins gedood worden". Als wij horen dat hij naar de stem van Jonathan, het pleiten van Jonathan voor David hoort, dan zou je een ogenblik kunnen denken: Zou het nog?

Dat kun je in de gemeente ook weleens hebben. Misschien hebben ambtsdragers dat weleens mee gemaakt. Dat ze vermaand hebben, ernstig, liefdevol, scherp, welmenend. En dat het leek dat er een ommekeer kwam; dat het leek dat men tot bezinning kwam; dat het leek dat men terug keerde van die boze wegen van zonde. Maar al spoedig openbaarde zich dat ze zich met te meer kracht in de zonde hebben geworpen. Zie maar bij Saul. Meer en meer breekt het open. In ons 1^e vers lezen wij dat Saul nu openlijk met zijn knechten en met Jonathan gaat spreken over het doden, vermoorden mogen wij hier ook rustig zeggen, van David. Hij moet uit de weg geruimd worden. Want David is, zo lezen wij in vers 17, zijn vijand. Een groot gevaar voor zijn koningschap. En Saul heeft het toch wel begrepen dat David door de Heere geholpen werd. Dat hebben we in het vorige hoofdstuk helder gezien. Dus Saul is druk bezig zich tegen God te verzetten. Willens en wetens! Dat is nu de zonde tegen de Heilige Geest. Je willens en wetens tegen Gods Woord verzetten, tegen Gods daden in opstand komen. De zonde tegen de Heilige Geest, zo schreef een bekend professor ooit eens in zijn dogmatiek, is een zonde die ook alleen in de kerk begaan kan worden, door de mensen die het meest van de waarheid weten. Maar zich door diezelfde waarheid niet laten gezeggen. Laat ons dat nu tot zelfonderzoek brengen, gemeente, een ieder voor zich zo heel persoonlijk in de binnenkamer voor Gods aangezicht. Laat u zich wel gezeggen? Laat u zich wel waarschuwen? Buigt u voor het getuigenis van Gods Woord? Of legt u het naast u neer? Als de Heere u over geeft naar die begeerte en richting van uw hart, dan kan het alleen maar op dezelfde weg eindigen als Saul. Want Saul gaat openlijk spreken: "David moet gedood worden". En straks, als de Heere weer grote verlossingsdaden door David gaat werken, dan slaat de geest van jaloezie weer zo in zijn hart toe en wordt hij weer zo ontvankelijk voor de boze inwerkingen en prikkelingen van die boze geest des Heeren hier. De enige keer dat het een geest des Heeren, een boze geest van de Verbondsgod Jehova is, die hier Zijn verbondswraak jegens Saul gaat uitvoeren, vanwege zijn opstandigheid, vanwege zijn verwerping van God en Zijn Woord, Zijn gezag. Hij gaat Zijn verbondswraak uitvoeren door die boze geest.

Dan zoekt hij opnieuw David aan de wand te spitten, en zijn bloeddorstige vervolgen krijgt zijn voortzetting dat hij, straks als David vlucht, achterna zendt, tot driemaal toe boden. En al moet het toch echt wel tot zijn hart en geweten zijn door gedrongen: de Heere beschermt hem. Want de eerste groep gaat profeteren en wordt door de Geest van God in hun boze bedoelingen verijdeld. Zij die zijn uitgegaan om de gezalfde des Heeren te grijpen, moeten God gaan loven en prijzen door gebeden en lofzangen. Dat tot drie keer toe. Je zou zeggen: Saul, zou je nu niet eens een keer tot bezinning komen? Saul, zou je nu de waarschuwingen van God niet eens een keer ter harte nemen? Saul, zou je nu niet je stramme knieën eens een keer gaan buigen? Ga je nu eens een keer ophouden in die strijd tegen God? Ga je nu eens een keer je wapenen inleveren bij God? Kom toch tot bezinning, Saul.

Maar Saul trekt zijn eigen wapenrusting aan, en hij rust zich uit om tegen de levende God te gaan strijden, en hij gaat zelf ook nog achter David aan. Welk een verharding!

Weet u, daar lezen we nog een zeer opvallend voorbeeld van in de Bijbel. Daar wou ik vanmorgen toch even uw aandacht op vestigen. Dan denk ik aan Farao. De Farao van Egypte, die het volk van Israël verdrukt. Wat lezen wij? Als Mozes geroepen wordt om gezonden te worden tot die Farao, om daar al zijn won-

derwerken te doen, om Farao te bewegen dat volk te laten gaan. Dan lezen wij in Exodus 4 vers 21: “En de Heere zeide tot Mozes: Terwijl gij heentrekt om weder in Egypte te keren, zie toe dat gij al de wonderen doet voor Farao, die Ik in uw hand gesteld heb. Doch Ik zal zijn hart verstokken, dat hij het volk niet zal la-ten gaan”. Dan zult gij tot Farao zeggen: “Alzo zegt de Heere: Mijn zoon, Mijn eerstgeborene is Israël, en Ik heb tot u gezegd: Laat Mijn zoon trekken, dat hij Mij diene, maar gij hebt geweigerd hem te laten trekken. Zie...” En dan wordt de tiende plaag al bij voorbaat aan Mozes geopenbaard. Mijn eerstgeborene, zijn eerstgeborene, uw eerstgeborene Farao, zal Ik doden.

Van tevoren, gemeente. En wat lezen wij dan onder andere? U moet het maar eens nalezen. Keer na keer. Plaag na plaag. Hoe de Heere hem ook slaat. Hoe de Heere hem ook waarschuwt. Hoe de Heere het hem ook heeft aangezegd. Hij heeft soms gepiept. Hij heeft soms gezegd: “Ik ben een grote zondaar bij God”. Hij heeft soms een keer beleden: “God is rechtvaardig en ik en mijn volk zijn onrechtvaardig”. Maar elke keer weer is het refrein, zoals wij dat lezen in Exodus 9 de laatste twee verzen: “Toen Farao zag dat de regen en hagel en de donder ophielden, zo verzondigde hij zich verder, en hij verzwaarde zijn hart, hij en zijn knechten”.

Toch even opletten, gemeente. Verharding net zo goed als de vermurwing van het hart; verharding, wie zijn schuld is dat dan? Hoe komt het nu dat u niet luistert? Vraag het je nu eens af, eerlijk vanmorgen. Hoe komt het nu dat ik gewoon zondag in, zondag uit, de ganse week door, bij alles wat mij uit Gods Woord is aangezegd, bij alles wat ik uit Gods Woord weet, aangaande zondigen, aangaande wat God van mij wil, wat Hem behaaglijk is, wat Hij van mij eist en wat ik Hem verplicht ben, zondag aan zondag en de hele week door leg ik het naast mij neer. Hoe komt dat nu? Vraagt u zich dat nu nooit af? Hoe komt het nu dat u niet worstelt in de binnenkamer? Hoe komt het nu dat je geen smekeling aan de troon van de genade bent? Hoe komt het nu dat dat Woord je gewoon ten diepste niet raakt, dat je het laat liggen en dat je het krachteloos maakt door ik weet niet wat voor opmerkingen en allerlei opvattingen. Hoe komt dat nu? Ja, u zou kunnen zeggen: “Dat komt omdat God mijn hart verstokt. Zo staat het toch in Exodus 4 vers 21! En als God mijn hart verstokt, en als God het mij niet geeft om te buigen. Als God het Saul ontzegt, wat kan de Heere dan nog anders van Saul verwachten dan dat hij niet zal luisteren, dan dat hij de verzenen, net als Paulus overigens, tegen de prikkels in slaat?” Hoe vaak hij ook maar..., en toch er tegenin gaan. Hoe komt het toch? Ja, de Heere geeft het niet aan Saul. Maar hoe komt het dan dat God het wel aan Saulus geeft? Die net zo gestreden heeft. Die net zo zich aan het verharden was tegen God. Hoe kan dat nu? Komt dat nu omdat Saul slechter is? Komt dat nu omdat Farao slechter is dan Saulus?

Gemeente, laten wij nu in de eerste plaats eens bij de oorzaak uit komen vanmorgen. Uw en mijn boze hart! Wij willen niet. En wij willen nooit. Want het bevalt ons eenvoudigweg niet wat God zegt, waartoe God ons verplicht, wat God ons als Zijn eis oplegt. Het bevalt ons gewoon niet. Een beetje netjes en een beetje in het gareel, natuurlijk, of misschien veel. Maar niet helemaal volkomen zoals God het in Zijn Woord zegt. Het bevalt ons gewoonweg niet. Wij willen nog wel een beetje door de knieën gaan, maar wij willen niet volstrekt en finaal door de knieën gaan. Wij willen nog wel een beetje belijden dat wij inderdaad niet zulke beste zijn en dat het inderdaad wel veel beter kan, en dat er

natuurlijk... Maar wij willen niet die veroordeelde zondaar zijn zoals God ons tekent in Zijn Woord.

Wie verhardt zich? U? Of verhardt God u? Wie verhardt zich? Saul? Of verhardt God hem? Wie verhardt zich? Farao? Of verhardt God hem? Want dan moet u er maar uit zien te komen, vanmorgen, hoe dat kan, dat er in Exodus 9 op het eind staat dat Farao zich verzondigde en dat hij zijn hart verzwaarde, verstijfde, verharde tegen God. En dat er in hoofdstuk 4 staat dat God hem verharde. Weet u, als God je hart verhardt, dan is dat omdat Hij Zich naar Zijn rechtvaardig oordeel over uw 'niet willen', over ons 'niet willen buigen', 'niet willen horen', 'niet willen aannemen van wat Hij zegt', dat Hij ons de genade onthoudt, dat Hij het ons eenvoudigweg niet geeft, wat wij verdienen. Zou het nu nog mogen gebeuren, dat wij daarmee in de nood terecht komen? Als je dat nu gaat merken in je hart: ik ben net als Saul, ik laat mij niet gezeggen, God bepaalt mijn leven niet, dat bepaal ikzelf wel. En ik bepaal ook wel in hoeverre God mijn leven bepaalt. Want ik leg dan de Schrift zo uit dat ze mij het beste past en dat ze mij geen pijn meer doet, dat ik er niet meer buiten gezet wordt, mij er atlijk bij kan rekenen, en al wat dies meer zij. Want, mensen, wij zijn zo akelig, dodelijk arglistig. Geloof u dat nu vanmorgen? Dat u, dat jij, dat ik, dan wij van onszelf zo dodelijk arglistig zijn, dat wij de zaak altijd zo verdraaien dat het ons uit komt, dat het bij ons past. Maar ben je nu nooit bang dat je God er niet werkelijk in mee hebt? Ben je nu nooit verlegen geworden om de krachtvolle werkingen van God de Heilige Geest in je leven, omdat je hebt geleerd: als Hij het niet doet, als Hij niet werkt, als Hij het niet schenkt, hoe zou ik mij bekeren? Heere, ik kan mij niet bekeren. Dat komt niet omdat U mij iets onthoudt, maar dat komt omdat ik in Adam tegen U gezondigd heb. Want wat U mij onthoudt, dat is rechtvaardig. Ik heb het niet verdiend, en ik kan het ook nooit verdienen. Maar ik heb tegen U gezondigd, en ik verhard mijn hart tegen Uw Woord, tegen Uw waarschuwingen, tegen Uw lieflijke nodigheden. Want ik wens niet zo bekeerd te worden zoals U Uw volk bekeert. Want dan moet ik los laten en over laten wat mij lief en dierbaar is, waar ik met al de vezels van mijn hart en leven aan vast gebonden zit. Ik wil niet, Heere God.

Is dat je nood nu wel eens geworden? Het is nooit de nood van Saul geworden. Het is nooit de nood van Farao geworden. Het is nooit de nood van Judas geworden. Maar het wordt de nood van hen die het om God te doen is geworden. Mijn harde hart, Heere, wie zal het verbreken? Mijn stenen hart, wie zal het weg nemen? Wie zal mij leren naar Uw wil te handelen? Wie zal mijn hart neigen om in Uw wegen te wandelen? Wie zal mij leren de toevlucht te nemen tot het bloed van de Heere Jezus Christus alleen? Wie zal mij leren voor Uw Woord te buigen? Heere, U alleen kunt dat. Want ik wil het niet. Dat kom ik hier tegen. Verstaat u het? En als je dat nu niet hebt, gemeente, zou je het dan niet gaan zoeken in het heden der genade, om het de Heere af te smeken: "Werk toch door, Heere, dwars door mijn onverschilligheid, opdat ik op de weg niet zou omkomen en door Uw toorn zal worden verteerd, omdat ik heb geweigerd Uw Zoon te kussen met onderwerping en toewijding".

Saul is in zijn verharding gestorven. Zult u dan ook in uw verharding sterven?! Farao is in zijn verharding geslagen. Zult u ook in uw verharding worden geslagen? Ik lees u nog wel de kanttekening voor, dan gaan we naar onze tweede punt. Als daar nu staat in Exodus 4 vers 21, dat de Heere Zijn oordeel over Farao uitspreekt, van tevoren: "Doch Ik zal zijn hart verstokken", dan lezen wij in de kanttekening: anders, dat betekent verstijven of verharden, alzo, dus op

deze wijze, namelijk, dat Ik hem Mijn genade onthoude". Kun je daar nu voor buigen? "en hem aan zijn boze wil en genegenheden overgeven zal". Kun je daar nu voor buigen? "En door des duivels ingeven en uit zulke wonderheden oorzaak en aanleiding nemen zal, des te meer, nog meer, steeds weer, Mijn geboden tegen te staan". Saul verhardt zich.

Maar als Jonathan hoort van de plannen, de samenzwering waarin hij betrokken wordt van zijn vader, dan waarschuwt hij uit liefde zijn vriend, zijn zielevriend, zijn Godvrezende vriend, zijn vriend in de Heere, David. En goed zien vanmorgen, Jonathan staat met David in een verbond. Jonathan en David, het ging van Jonathan uit, hebben een verbond met elkaar gesloten. Dat wil zeggen: ze zijn verplichtingen jegens elkaar aan gegaan. Dat is niet omdat ze dat moesten, omdat ze daartoe werden gedwongen. Maar werden daarin door de liefde tot elkaar, en de liefde tot God, gedrongen. Ze hadden elkaar lief, niet omdat ze elkaar zo aardig vonden. Maar ze hadden elkaar ten diepste lief omdat ze in elkaar het werk van God de Heilige Geest, het genadeleven hebben herkend.

Als Jonathan dan van de boze plannen van zijn vader hoort, dan waarschuwt hij David. Hij zegt dat hij zich in veiligheid moet brengen, door op een schuilplaats te gaan zitten in het veld, waar hij met zijn vader zal spreken. Ook opvallend dat er dan telkens weer het woordje "verkondigen" wordt gebruikt. Niet gewoon "zeggen", zoals het heel vaak in de Bijbel staat. Maar hier staat het woordje "verkondigen": "ik zal het u bekend maken, ik zal het u openbaren, ik zal er u van op de hoogte stellen". Niet gewoon zakelijk, nee, vanuit de liefde, bewogen met uw levenslot, bezorgd om uw welstand.

Ja, dan mag je er vanmorgen wel aan denken, als God Zijn Evangelie nog laat verkondigen, dat dat is uit oprechte zorg over uw welstand. Al staat u misschien niet in een verbond met de Heere Jezus Christus. Maar opdat u nog zou mogen komen tot dat verbond, zodat Hij uw Borg en Middelaar zou worden. Dan trek ik de lijn maar gelijk door. Opdat Hij uw Pleitbezorger, uw Advocaat, uw Voorspreker nog zou worden aan het Hof van God.

Wat blijkt de Godsvrees in Jonathans leven. Waartoe roept de Heere op, al Zijn kinderen? Wat is de vermaning van Gods Woord jegens de kinderen van God? Want de Heere werkt door vermaningen, en daar zijn de kinderen van God, de wederomgeborenen, vatbaar voor gemaakt. Dat dringt door. Dat wordt door de Heilige Geest gezegend, zodat ze niet alleen bidden: "Heere, neig mijn hart, om U te vrezen". Maar we hebben ook gezongen in Psalm 119: "Heere, ik neig mijn hart, om U te vrezen". Dus ook dat gaat van twee kanten, door de werking van Boven. Wat staat er in Efeze 4 vers 11? "En hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer". Nou, dat is wat Jonathan gaat doen. En dan niet bij zijn onbekende buurman. Weet u wiens boze werken, wiens zonde hij gaat bestraffen? Die van zijn vader! Dat doet hij op zulk een wijze, dat hij ondertussen door de vreze Gods leert beoefenen: "Eert uw vader en uw moeder". Eert uw vader en uw moeder, maar bestraft hun boze werken, opdat je geen gemeenschap zult hebben aan die onvruchtbare werken der duisternis. Want Gods kind wil daar geen gemeenschap mee hebben krachtens het nieuwe leven in hem uitgestort en dat ook in hem werkzaam is. Hij kan het met de zonde niet houden, vanwege de liefde tot God.

Jonathan zoekt zijn vader op. Dan gaat hij eerlijk en open met zijn vader om. Hij wil zijn vader niet laten vallen, want zijn liefde tot zijn vader is er evenzeer, want hij eert zijn vader. Maar hij neemt het onverschrokken op voor David. Zijn vader

heeft het doodsvonnis uitgesproken. Zijn vader heeft gezegd: "David moet sterven. David moet uit de weg geruimd worden. David is een gevaar. Jonathan, voor jou is hij een gevaar, want jij bent mijn troonopvolger. Maar hij zal straks een dezer dagen op de troon verheven worden". Daarom betreft hij Jonathan er ook bij. Wat komt het dan openbaar in het leven van Jonathan, dat hij niet op zijn eigen eer, op zijn eigen voordeel, op zijn eigen rijkdom en troonsbeklimmen uit is. Die jongen is daar aan gestorven, in beginsel en bij de voortduur weer. Hij is er aan gestorven om zijn eigen voordeel te zoeken ten koste van een ander. Want hij wenst in de wegen van de Heere te gaan. Wat Saul niet wilde, heeft Jonathan door genade wel gewild. Waar Saul zich niet voor liet inwinnen, heeft God Jonathan door genade toch voor ingewonnen.

Vader, wat heeft David u misdaan? Want u moet niet denken dat hij vanuit de hoogte met een opgeheven vinger heeft gesproken tegen zijn vader. Misschien heeft hij dat wel gedaan, terwijl hij hem ondertussen koninklijke eer heeft bewezen. Dat kan heel goed samengaan. Dat gaat juist samen. Maar op het gezag van Gods Woord, op het gezag van God Zelf heeft hij gesproken. Vader, wat heeft hij u misdaan? En wat mag hij dan, zoals het in vers 4 staat, goed van David spreken.

Spreken wij ook goed van onze naasten? Verdragen wij hun onhebbelijkheden? Verdragen wij hun zwakheden en gebreken? Dat wordt door de Heere Jezus aan Zijn kinderen geleerd, want Hij verdraagt hun zwakheden en gebreken. Hij verdraagt hen, maar draagt hen ook bij de voortduur op. Wordt dat nog onder ons gevonden? Dragen wij nog anderen op, van wie wij hun zwakheden en gebreken zien? Is die liefde, wordt die liefde in het gebed nog beoefend onder ons? Elkaar eten, vereten en verbijten is niet zo moeilijk. Dat gaat zomaar. Dat gaat ook naar de richting van ons hart, naar al de ingevingen van ons hart. Maar als de Heilige Geest in je hart komt, dan kun je daar niet meer aan toegeven, dan kun je daar niet meer je leven in vinden, dan wordt dat de dood voor je, dan krijg je een liefdevol hart voor een ander en draag je ze op in de binnenkamer, in al hun gebreken en zwakheden. En zeker onder het volk van God, waar de gemeenschap der heiligen gevonden zou moeten worden. Opdragen, goed spreken, verdragen, dat leert de vreze Gods. Dat leert die inwonende Geest.

En Jonathan sprak alleen maar goed van David tot zijn vader en zeide tot hem: "De koning zondige niet". Ziet u, hij zoekt hem terug te houden van zondigen. De koning zondige niet tegen zijn knecht David, omdat hij tegen u niet gezondigd heeft.

Dan gaat hij vertellen: "Zijn daden zijn toch zeer goed geweest. Heeft hij zijn leven voor u niet gewaagd! Hij heeft zijn leven voor heel Israël gewaagd. Hebt u zich niet verblijd toen daar die grote reus Goliath geveld werd en daarmee de benauwdheid en de gevangenis en de dreiging voor Israël gewend werd? Hebt u zich niet verblijd? Hebt u hem niet verhoogd?" Zo mag hij inspreken op en toespreken tot zijn vader. Terwijl David toch ook maar een zondaar was. Terwijl David toch ook maar een mens vol gebreken en zwakheden is geweest. Dat zal Jonathan ook toch wel gemerkt hebben. Nu draaien we het om. Jonathan mocht veel goeds van David spreken. Maar nu hebben we vorige week gehoord uit Romeinen 8, dat wanneer wij niet in Christus zijn, de verdoemenis op ons rust, het doodsvonnis. Wij zijn veroordeelde, geoordeelde, gevonniste zondaren.

Wat is het soms fijn in het gewone dagelijkse leven als in een moeilijke situatie iemand anders het voor je opneemt, iemand anders voor je in de bres springt, iemand anders zoekt om de narigheid af te wenden, om je zaak te bepleiten. Wat kan dat aangenaam zijn, dat iemand het voor je opneemt. Wat kan dat noodzakelijk zijn. Wie gaat het voor ons opnemen bij God? En dan niet te snel antwoorden, want wij kunnen makkelijk voorwerpelijke antwoorden geven. Maar voorwerpelijke antwoorden zullen u niet redden van de eeuwige dood. U moet het wel heel persoonlijk voor uzelf weten. Als u, als jij, als ik straks in het gericht voor God zullen verschijnen, en wij zullen er verschijnen. Hij zal ons oproepen en wij zullen allen rekenschap af moeten leggen. Wat gaat u zeggen? Wat denkt u te gaan zeggen? Waarmee denkt u dat u wordt losgelaten door die heilige God, Die de schuldige geenszins onschuldig zal houden, en die het heeft verklaard: "De ziel die zondigt, zal sterven". Wie is uw advocaat bij God? Wat kun je soms blij zijn met een goede, doorgewinterde, verstandige, maar ook eerlijke advocaat. Er zijn mensen die voor de rechter hebben gestaan, die dat wel weten. Want als u en ik voor de rechter komen en we moeten ons eigen pleit beslechten, de meesten van ons zullen wel met de handen in het haar zitten, hoe bespraakt we wel mogen zijn. Maar wie weet hoe hij zichzelf moet vrijpleiten, zijn eigen zaak bepleiten, alleen al bij de aardse rechter! De meesten, als ze een brief thuis zouden krijgen, dan gaan de sidderingen door het hart. Dan word je bang en bevreesd: Hoe moet dat gaan?

Nu hebt u de dagvaarding van God in uw leven. Meer dan eens is het u aangezegd. Hebt u weleens gesidderd? Hebt u weleens gevreesd? Want Jonathan kon veel goeds van David zeggen bij koning Saul. Maar wat voor goeds kan van u en mij bij God worden gezegd? Dat u zo netjes leeft? Dat u zo oppassend bent? Dat u zich netjes aan de regels houdt? Dat u misschien een heleboel zaken, waarvan we het snel met elkaar eens zullen zijn dat ze goed zijn onder ons. Zou u dat willen gaan noemen? Mag ik het nog eens een keer zeggen, het rijtje wat we zo onderhand wel kennen? Ik kom twee keer in de kerk. Want ja, hoe wil je die ene keer dat je er niet bent verantwoorden? Dat kan niet hoor. Dat red je niet. Nee, ik kom twee keer in de kerk. Wij leven thuis netjes bij de Bijbel. We lezen de Schriften drie keer per dag. Aan tafel worden de gebeden opgezegd. Ik zoek mijn kinderen altijd naar de catechisaties te brengen, dat ze daar werkelijk naar toe gaan. Daar zie ik op toe thuis. Ik laat ze maar niet gaan en denk: ja, hoe moet ik het voor elkaar krijgen? Nee, dat zoek ik echt te doen. Daar sta ik achter. Ik stuur ze er naar toe, want ze moeten daar naar toe. Misschien zijn er nog wel meer van zulke dingen die wij op kunnen noemen. Maar wou u zeggen dat u daarin zonder zonden bent? Wou u zeggen dat zelfs over die allerbeste dingen in uw leven niet de bezoedeling van uw verdorvenheid ligt? Niets zal u baten, al gewon u de gehele wereld om dat rantsoen van uw ziel bijeen te krijgen. Want God ziet geen goeds in ons buiten Christus. Buiten Christus bent u alleen onrein, hoeveel goeds u ook hebt, al zouden al die goede werken van de gehele wereld en de complete mensheid u op rekening geschreven worden, het zal u niet redden van de dood. Die gerechtigheid redt niet van de eeuwige dood. Dan zal het maar noodzakelijk zijn, en onderzoek daarin uw eigen hart en leven, dan zal het noodzakelijk zijn dat er een Ander is Die uw verloren zaak, uw bij voorbaat verloren zaak tot Zijn zaak maakt. Gemeente, dat zijn zaken in het leven hoor. Dat zijn geen dingen waarvan je kunt zeggen: "Ik hoop maar dat het zal gebeuren". Want als dat uw hoop is, alstublieft, waag het er niet op. Waag het niet op het feit dat u denkt dat God u wel genadig zal zijn,

want... Dan kan er een heleboel komen. Maar als het dan niet getuigd kan worden: "Alleen in Christus, werkelijk in Christus", dat het oog van geloof Hem heeft mogen zien, Hem weleens heeft mogen horen bidden in Johannes 17, als die Hogepriester Die voor de gevegenen des Vaders bidt, altijd voor hen bidt. Dat Hij als hun Pleitbezorger ten hemel is gevaren, met al Zijn kruisverdiensten. Dat de enige grond van uw verwachting Zijn volbrachte arbeid is in Zijn lijdelijke gehoorzaamheid. Dat wil zeggen: de gehoorzaamheid die Hij heeft volbracht in het dragen van de straf die u zou moeten dragen. Uw straf, uw verdoemenis! En Zijn dadelijke gehoorzaamheid wil zeggen, dat Hij elke dag, elk moment, zonder één seconde over te slaan, in liefde, eerbied en onderworpenheid, met volkomen toewijding en een volmaakte gehoorzaamheid de wet van God heeft nageleefd. Niet omdat het moest alleen, maar omdat Hij, die wet in Zijn geschreven, gedrongen werd uit de liefde tot God, uit de kennis van Zijn heilige Majesteit, als Degene Die de kracht van Zijn verbolgenheid en gramschap kende.

Is Jezus Christus uw Pleitbezorger bij God geworden? Heeft die getrouwe Zaligmaker, Die de zaak van verloren zondaren tot de Zijne maakt, uw en jouw, mijn zaak tot de Zijne gemaakt. Kun je dat weten? En of je dat kunt weten! Want als Hij voor u heeft gesproken... Nu kan Hij niets goeds van u spreken. Maar dan pleit Hij alleen maar op Zijn eigen werk. Dan pleit Hij alleen maar op de aanstelling die Hij van Zijn Vader heeft gekregen. Want u moet niet denken dat... Daar kun je van die verkeerde gedachten over hebben. Dat de Heere Jezus tussen een vertoornd God en die onheilige zondaar in gaat staan, om die vertoornde God in Zijn toorn te stillen. Dat moeten we niet vergeten. Het is die toornende God, Die Zelf de Borg heeft gezonden. Die Borg en Middelaar, is door die heilige God, Die de zonde niet verdraagt, Zelf in de wereld gezonden, Zelf van eeuwigheid aangesteld als de Advocaat voor verloren zondaren. Hij is Zelf Degene door Wiens hand het welbehagen van God gelukkig zal voort gaan. Daarom is één ding zo vast en zeker. Wanneer Hij uw verloren zaak, wanneer u uw verloren zaak aan Hem bent kwijt geraakt, wanneer u het werkelijk aan Hem mocht toevertrouwen, wanneer u werkelijk in uw boetvaardigheid aan Zijn voeten bent terecht gekomen, om het alleen van Hem af te laten hangen. Dan kan er nog veel vrees zijn, maar nooit zal uw zaak verloren gaan. En hoewel u zichzelf moet veroordelen en afkeuren, voor eeuwig wegwerpen, en dat u nooit meer tevreden kunt zijn over uzelf, maar al uw tevredenheid en algevoelzaamheid in de Heere Jezus Christus zoekt, en het ook werkelijk in Hem vinden mag. Want degenen die zoeken, zullen vinden. Degenen die dan zullen bidden, zullen gehoord worden. Degenen die kloppen, die zal worden open gedaan. Dat weten ze. Dat merken ze. Dat beleven ze.

Wel, hoe weinig zicht ze er ook op mogen hebben, de zaak is bij God in hun voordeel, in hun eeuwig behoud beslecht. Wat een zaligheid en een troost mag dan het volk van God ervaren, als Johannes, zoals we het vorige week aan de tafel hebben gelezen uit 1 Johannes 2, dat Johannes zegt: "Indien wij hebben gezondigd..." Ach, wie van ons, kinderen des Heeren, heeft niet gezondigd?! Dat we mogen weten dat wij een Voorspraak bij de Vader hebben. Johannes zegt: "Wij hebben en wij weten het". Want welke troost kun je uit je twijfelmoedigheid putten? Nee, Gods Geest troost niet met twijfelmoedigheden, maar God Geest troost door het oog des geloofs op die Zaligmaker, met de vastheid die er in Hem ligt.

Een Voorspraak bij de Vader. Wat een troost, als wij niets goeds van onszelf kunnen zeggen, en dat wij telkens weer aangeklaagd worden van binnen. Dan is de duivel er ook altijd wel bij hoor, om te prikkelen, om te verduisteren. Maar als nu die Geest dat neergebogen en bezwaarde hart, dat geen moed in zichzelf kan vinden, door het Woord gaat richten op die grote Zaligmaker aan de rechterhand van de Vader, Die daar voor hen spreekt. Ja, werkelijk. U zegt: "Dat is veel te groot". Ja, het is te groot voor onze beleving. Maar is niet minder dan genoeg is voor uw zaligheid, dan noodzakelijk is voor uw zaligheid. Dat Hij daar voor u spreekt. Dat Hij daar voor u bidt. Opdat door Zijn doorboorde handen de zegeningen van het genadeverbond tot u zouden mogen nederdalen, en dat Hij u vertroost, dat u in uw hopeloosheid Zijn zorg bent. Dan kan dat niet anders of dat troost met een onuitsprekelijke en ook een onuitputtelijke troost van Zijn liefde, van Zijn genade, van Zijn ontferming.

Saul ziet er van af. Saul zweert. Maar zo makkelijk als hij een eed zweert, zo makkelijk breekt hij hem. De God des hemels zal Zijn eden nooit breken.

Dan maar kort door dat derde punt. David komt weer aan het hof, zoals de Zoon bij de Vader Zijn Kerk een thuiskomen geeft. Dan wordt hij weer aange-grepen door die boze geest. David heeft het wel gezien. Dat is niet van het ene op het andere moment. Hij heeft gezien hoe Saul naar hem loerde, hoe de gezindheid en de gesteldheid van Saul weer omsloeg, zodat hij op zijn hoede was. En als hij hem dan opnieuw met een lans aan de muur wil spitten, dan weet David opnieuw, door Gods bescherming, te ontkomen. Want het is alleen maar Gods bescherming hoor. Je wordt bewaard van ogenblik tot ogenblik. En de Heere bewaart ze net zolang totdat de dag van hun dood is aangebroken, dat ze zullen sterven op de wijze die God voor hen heeft beschikt. Nu nog niet! Daarom kan David niet sterven. Dan kan niet, want God wil het niet.

En David gaat op de vlucht. Hoe gaat hij op de vlucht? Met de belofte. Dat is wat, als je met de belofte Gods op de vlucht moet, als je met de belofte Gods door de satan vervolgd wordt en door de wereld gehaat wordt, als je met de belofte van God niet de lucht in gaat, maar de diepte in gaat, als die belofte van God in je leven er steeds minder op gaan lijken dat het er ooit van zal komen. Begrijpt u het? Hoe vaak hebben we dat nu al gezien in de Schriften de afgelopen twee jaar. Als we denken aan Jozef. Met de belofte Gods de diepte in. David ook. Dat is Gods weg. Gods volk gaat met de belofte de kruisweg. Want zij gaan alleen maar in door velerlei verdrukkingen in het Koninkrijk van God. Is dat een bekende weg voor u? Of begrijpt u er niets van? Bekeert u dan, als u het niet verstaat, want dan bent u eenvoudigweg niet op de weg. Maar allen die achterna gezeten worden, die verdrukt worden, en toch mogen weten hoe God heeft gesproken, en daarop terug mogen vallen, ook al is er niets in hun leven wat er op lijkt dat het er ooit van zal komen. Houdt maar aan en grijpt maar moed, uw ziel zal vrolijk leven. Zo Hij vertoeft, verbeidt Hem, want Hij zal gewisselijk komen en niet achter blijven. Want Hij heeft het toch gesproken! Hij heeft het toch gezegd!

David gaat op de vlucht met de belofte Gods in zijn hart. Dat is de enige grond voor zijn verwachting en hoop, ook al gaat het de duisternis in.

Dan gaat hij naar Samuël. Waarom naar Samuël? Wel, Samuël is toch een knecht Gods! Dat is toch de richter Gods! Dat is toch degene die zo dicht bij de Heere leefde! Dat is toch degene die hem heeft gezalfd! Dat is toch degene die

het woord Gods tot hem heeft gesproken en een daad Gods in zijn leven heeft gesteld! Daar gaat hij naar terug om troost te zoeken, onderwijs te vragen, raad. Dan gaat Saul hem achterna. Saul die meer en meer merkt: Jonathan, Michal, ze laten hem allemaal los, als het gaat om zijn haat jegens David. Meer en meer zal degene die zich tegen God verhardt vereenzamen, dat hij straks in een eeuwige God-verlatenheid, in een oneindige eenzaamheid zal wegzinken. Michal helpt hem, en ze liegt nog om haar eigen leven te behouden, maar dat Saul echt wel doorzien hebben. Want Saul wist dat Jonathan, maar ook Michal David lief had, al was het een verschillende liefde. Dan hoort hij dat David in Rama is. David gaat met Samuël, onder Samuëls leiding en hoede naar Najoth. Dat is een plek in Rama. Dus niet een andere plaats, nee, het is een plek in Rama, waar een soort woongroep was van mensen die hetzelfde beroep hadden. Wat voor beroep hadden zij? Zij waren door de Heere tot het profetenschap geroepen. Dan horen wij dat zij profeteren. En als dan die boden van Saul komen, dan worden zij door de Geest van God aangegrepen. Weet u wat dat betekent? God grijpt in. God gaat zijn weerloze, niet weerbare knecht David beschermen. Want Hij bewaakt ze als de appel, als het zwart van Zijn oog, en Hij beschermt hem door heel die aanslag te verijdelen. Gods volk is zo veilig op aarde, al komen ze in het dodelijkst tijdsgewricht, al kan het zijn dat het in hun hart kruipt: "Een dezer dagen zal ik nog omkomen". Niets is minder waar! Want Hij bewaart ze tot het uiterste en in het uiterste. Niets zal hun ziel kunnen kwetsen en krenken. Niets zal hun het leven kunnen benemen als God het niet wil. Ach, wat is dan de bezorgdheid van Gods volk zo ongegrond!

Dan komt de tweede groep. Die wordt ook aangegrepen. Ik lees maar wat onze 24^e kanttekening bij dit hoofdstuk schrijft. Dan denk ik ook even aan dat profeteren uit het Nieuwe Testament. Wij denken: dan ga je toekomstvisioenen, toekomstboodschappen van God vertellen. Nee, dat kan wel, maar dat hoeft helemaal niet. Profeteren is met name dit: dat is, God lovende en Zijn Naam groot makende met gebeden en lofzangen. Dat is profeteren naar de kern, naar het wezen. Dus die mensen die gekomen zijn, tot drie keer toe, in de felle vervolging door Saul, die tot drie keer toe worden gezonden. Ze worden allemaal aangegrepen. En zij die zich tegen God verzetten, moeten God loven, gaan God grootmaken. Maar het zal wat zijn, gemeente, als wij onze knie straks zullen buigen voor de Heere Jezus Christus, om Hem de verschuldigde eer te geven in Zijn Majesteit. En wij zullen buigen, wij allemaal. Al heb je hier nooit willen buigen, dan zul je buigen, maar met zulk een groot verschil. De één zal buigen om voor eeuwig te worden weggeworpen. Want denk niet, dat als Hij, Die het Lam Gods is, in de dag van Zijn toorn zal komen en Zijn Majesteit zal openbaren, dat je dan niet zult buigen. Hier kun je briesen als een Saul. Maar straks zul je buigen, zoals hier al die boden van Saul en ook Saul zelf, en ze moeten God de eer geven. Waarvan? Dat Hij ze voor eeuwig zal wegwerpen. Dat Hij ze voor eeuwig zal buiten sluiten. Daar zullen zij God de eer van Zijn rechtvaardigheid voor geven.

God beschermt David.

En als dan Saul zelf komt en bij een put... Dan moeten wij niet denken aan een put met levend water, de put Segu. Levend water wil dan zeggen, stromend water. Dus je boort een put en je komt uit bij een waterader, grondwater. Nee, de put hier is meer een wateropslagplaats. Daarin werd het water dat uit de hemel viel bewaard voor de tijden dat het zomer was en dat er weinig water viel en dat het zo droog was. Dus een wateropslagplaats. Dat was een plaats van

ontmoetingen. Daar werd water geput of water gehaald. Daar sprak men met elkaar. Als je de laatste inlichtingen wilde weten, dan moest je daar zijn.

Saul ging er naar toe en dan krijgt hij te horen: "David is in Najoth". Dan moet u het maar zien. Je kunt nog zo briesen tegen God en tegen Zijn gezalfde, maar Gods volk is zo wel bewaard, die zijn zo veilig. Daar gaat Saul. En vanaf de put tot aan Najoth doet hij niets anders dan God loven en prijzen. En als hij in Najoth komt, waar alles onder de ordelijke leiding van Samuël staat, dan trekt hij zijn koninklijke kleet en zijn wapenrusting af. Dat mocht nu maar in ons leven gebeuren in de dag der genade. Dan valt hij als enige op de grond, zo door God vernederd. Dat zijn nu uw vijanden, kinderen van God. Dat zijn nu uw vijanden! Als ze op het felst strijden, als ze op hun gevaarlijkst zijn, werpt God ze terneer op de grond en ze kunnen u niet aanraken en ze kunnen u geen kwaad doen. Geen kwaad zal u genaken, zegt Psalm 91. Hier hebt u het: Geen kwaad zal u genaken. Hier hebt u het wat David zegt: "Ik vrees geen kwaad, want Gij zijt bij mij". Daar was hij veilig. Waar? In de Schuilplaats van de Allerhoogste. Op de vlucht met de belofte de donkerheid in. Maar hij was veilig voor al zijn vijanden, want God heeft Saul vernederd op het allerdiepst, zodat wat eerst tot zijn eer werd gezegd bij zijn zalving. Weet u nog wel? Saul heeft ook bij zijn zalving geprofeteerd. Toen heeft men in blijde verrassing gezegd: "Is Saul ook onder de profeten? Wat een vrijmacht van God, om een tot zulk een profeet te maken". Maar hier wordt het anders van betekenis. Nu wordt het een uitspraak, ten diepste, van verbazing over de almacht van God, dat Hij zelfs een vijand van Zijn goedheid doet spreken.

Wat heeft David daar mogen zingen. Dat heeft hij vaker mogen zingen en beleven. Maar wat heeft hij het hier ook mogen bezingen: "Zalig hij, die in dit leven, Jakobs God ter hulpe heeft, die door de nood gedreven tot Hem de toevlucht neemt, en die zelfs in het hachelijkst lot, zijn hoop vestigt op zijn God".

AMEN.

Dankgebed.

Slotzang.

Zegenbede.

7^e Predikatie over het leven van David
door Ds. A.J. Britstra
HHK Doornspijk – 4 september 2011

Votum en groet.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 20.

1 Toen vluchtte David van Najoth bij Rama; en hij kwam, en zeide voor het aangezicht van Jónathan: Wat heb ik gedaan, wat is mijn misdaad en wat is mijn zonde voor het aangezicht uws vaders, dat hij mijn ziel zoekt?

2 Hij daarentegen zeide tot hem: Dat zij verre, gij zult niet sterven. Zie, mijn vader doet geen grote zaak noch kleine zaak, die hij voor mijn oor niet openbaart; waarom zou dan mijn vader deze zaak van mij verbergen? Dat is niet.

3 Toen zwoer David verder en zeide: Uw vader weet zeer wel, dat ik genade in uw ogen gevonden heb; daarom heeft hij gezegd: Dat Jónathan dit niet wete, opdat hij zich niet bekommere. En zekerlijk, zo waarachtig als de HEE-RE leeft en uw ziel leeft, er is maar als één schrede tussen mij en tussen den dood.

4 Jónathan nu zeide tot David: Wat uw ziel zegt, dat zal ik u doen.

5 En David zeide tot Jónathan: Zie, morgen is de nieuwe maan, dat ik zekerlijk met den koning zou aanzitten om te eten; zo laat mij gaan, dat ik mij op het veld verberg tot aan den derden avond.

6 Indien uw vader mij gewisselijk mist, zo zult gij zeggen: David heeft van mij zeer begeerd, dat hij tot zijn stad Bethlehem mocht lopen, want aldaar is een jaarlijks offer voor het ganse geslacht.

7 Indien hij aldus zegt: Het is goed, zo heeft uw knecht vrede; maar indien hij gans ontstoken is, zo weet dat het kwaad bij hem ten volle besloten is.

8 Doe dan barmhartigheid aan uw knecht, want gij hebt uw knecht in een verbond des HEEREN met u gebracht; maar is er een misdaad in mij, zo dood gij mij; waarom zoudt gij mij toch tot uw vader brengen?

9 Toen zeide Jónathan: Dat zij verre van u. Maar indien ik zekerlijk merkte, dat dit kwaad bij mijn vader ten volle besloten ware, dat het u zou overkomen, zou ik dat u dan niet te kennen geven?

10 David nu zeide tot Jónathan: Wie zal het mij te kennen geven, indien uw vader u wat hard antwoordt?

11 Toen zeide Jónathan tot David: Kom, laat ons toch uitgaan in het veld. En die beiden gingen uit in het veld.

12 En Jónathan zeide tot David: De HEERE, de God Israëls, indien ik mijn vader onderzocht zal hebben omtrent dezen tijd, morgen of overmorgen, en zie, het is goed voor David, en ik dan tot u niet zende en voor uw oor openbare;

13 Alzo doe de HEERE aan Jónathan en alzo doe Hij daartoe! Als mijn vader het kwaad over u behaagt, zo zal ik het uw oor ontdekken en ik zal u trekken laten, dat gij in vrede heengaat; en de HEERE zij met u, gelijk als Hij met mijn vader geweest is.

14 En zult gij niet, indien ik dan nog leve, ja, zult gij niet de weldadigheid des HEEREN aan mij doen, dat ik niet sterve?

15 Ook zult gij uw weldadigheid niet afsnijden van mijn huis tot in eeuwigheid; ook niet, wanneer de HEERE een iegelijk der vijanden van David van den aardbodem zal afgesneden hebben.

16 Alzo maakte Jónathan een verbond met het huis van David, zeggende : Dat het de HEERE eise van de hand der vijanden Davids.

17 En Jónathan voer voort met David te doen zweren, omdat hij hem liefhad; want hij had hem lief met de liefde zijner ziel.

18 Daarna zeide Jónathan tot hem: Morgen is de nieuwe maan; dan zal men u missen, want uw zitplaats zal ledig gevonden worden.

19 En als gij de drie dagen zult uitgebleven zijn, kom haastig af en ga tot de plaats waar gij u verborgen hadt ten dage dezer handeling; en blijf bij den steen Ezel.

20 Zo zal ik drie pijlen terzijde schieten, alsof ik naar een teken schoot.

21 En zie, ik zal den jongen zenden, zeggende : Ga heen, zoek de pijlen. Indien ik uitdrukkelijk tot den jongen zeg: Zie, de pijlen zijn van u af en herwaarts; neem hem, en kom gij, want er is vrede voor u en er is geen ding, zo waarlijk de HEERE leeft.

22 Maar indien ik tot den jongen alzo zeg: Zie, de pijlen zijn van u af en verder; ga heen, want de HEERE heeft u laten gaan.

23 En aangaande de zaak waarvan ik en gij gesproken hebben, zie, de HEERE zij tussen mij en tussen u tot in eeuwigheid.

24 David nu verborg zich in het veld; en als het nieuwe maan was, zat de koning bij de spijze om te eten.

25 Toen zich de koning gezet had op zijn zitplaats, op ditmaal gelijk de andere maal, aan de stede bij den wand, zo stond Jónathan op, en Abner zat aan Sauls zijde; en Davids plaats werd ledig gevonden.

26 En Saul sprak te dien dage niets, want hij zeide: Hem is wat voorgevallen, dat hij niet rein is; voorzeker, hij is niet rein.

27 Het geschiedde nu des anderen daags, den tweeden der nieuwe maan, als Davids plaats ledig gevonden werd, zo zeide Saul tot zijn zoon Jónathan: Waarom is de zoon van Isaï noch gisteren noch heden tot de spijze gekomen?

28 En Jónathan antwoordde Saul: David begeerde van mij ernstiglijk naar Bethlehem te mogen gaan.

29 En hij zeide: Laat mij toch gaan, want ons geslacht heeft een offer in de stad, en mijn broeder heeft het mij zelf geboden; heb ik nu genade in uw ogen gevonden, laat mij toch ontslagen zijn, dat ik mijn broeders zie; hierom is hij aan des konings tafel niet gekomen.

30 Toen ontstak de toorn van Saul tegen Jónathan en hij zeide tot hem: Gij zoon der verkeerde in wederspanningheid, weet ik het niet dat gij den zoon van Isaï verkoren hebt tot uw schande en tot schande van de naaktheid uwer moeder?

31 Want al de dagen die de zoon van Isaï op den aardbodem leven zal, zo zult gij noch uw koninkrijk bevestigd worden; nu dan, schik heen en haal hem tot mij, want hij is een kind des doods.

32 Toen antwoordde Jónathan Saul, zijn vader, en zeide tot hem: Waarom zal hij gedood worden? Wat heeft hij gedaan?

33 Toen schoot Saul de spies op hem om hem te slaan. Alzo merkte Jónathan dat dit ten volle bij zijn vader besloten was, David te doden.

34 Daarom stond Jónathan van de tafel op in hittigheid des toorns; en hij at op den tweeden dag der nieuwe maan geen brood, want hij was bekommerd om David, omdat zijn vader hem gesmaad had.

35 En het geschiedde des morgens, dat Jónathan in het veld ging, op den tijd die David bestemd was; en er was een kleine jongen bij hem.

36 En hij zeide tot zijn jongen: Loop, zoek nu de pijlen die ik schieten zal. De jongen liep heen, en hij schoot een pijl, dien hij deed over hem vliegen.

37 Toen de jongen tot aan de plaats des pijls dien Jónathan geschoten had, gekomen was, zo riep Jónathan den jongen na en zeide: Is niet de pijl van u af en verder?

38 Wederom riep Jónathan den jongen na: Haast u, spoed u, sta niet stil. De jongen van Jónathan nu raapte den pijl op en hij kwam tot zijn heer.

39 Doch de jongen wist er niets van; Jónathan en David alleen wisten van de zaak.

40 Toen gaf Jónathan zijn gereedschap aan den jongen dien hij had; en hij zeide tot hem: Ga heen, breng het in de stad.

41 Als de jongen heenging, zo stond David op van de zuidzijde en hij viel op zijn aangezicht ter aarde en hij boog zich driemaal; en zij kustten elkander en weenden met elkander, totdat het David gans veel maakte.

42 Toen zeide Jónathan tot David: Ga in vrede; hetgeen dat wij beiden in den Naam des HEEREN gezworen hebben, zeggende: De HEERE zij tussen mij en tussen u, en tussen mijn zaad en tussen uw zaad, zij tot in der eeuwigheid.

43 Daarna stond hij op en ging heen; en Jónathan kwam in de stad.

Gebed.

Zingen Psalm 119 : 72, 77 en 85.

Wij schrijven onder het hoofdstuk dat wij vanmorgen hebben gelezen:

DAVID WORDT EEN BALLING

1^e. Zijn zware beproeving.

2^e. De lieflijke vertroosting.

Wij lezen in Spreuken 21 vers 30: "Er is geen wijsheid en er is geen verstand en er is geen raad tegen de Heere". Dat betekent: alles wat God in Zijn raad heeft voorgenomen, maar ook al datgene wat Hij krachtens het genade-verbond belooft aan Christus, door Christus en allen die Christus toebehoren, dat is vast en zeker. We lezen toch wel in de Bijbel: "Zou Hij het zeggen en niet doen". Ik denk alleen al aan de eerste belofte uit de Bijbel, dat de Heere vijandschap zal zetten tussen het Zaad van de vrouw en het zaad van de slang. En wie zal overwinnen? Uiteraard naar Gods wil en welbehagen Christus, als hét Zaad van de vrouw. Maar hoe heeft de duivel dat constant en voortdurend bestreden. En dat doet hij nog! En hoewel hij weet dat er geen raad en wijsheid en geen verstand tegen de Heere is, dat het bij voorbaat een verloren strijd voor hem is, toch gaat hij door, hij houdt niet op. U en ik, wij zouden nog een keer ophouden omdat we zeggen: "Ach, het is een verloren zaak". Aan de andere kant, er zijn mensen die zich tot het laatste toe blijven vastbijten in de strijd tegen dit of dat onrecht dat hen is aangedaan. Nooit leggen ze er zich bij neer, alsof de Heere hun leven niet leidt, alsof de Heere het in hun leven verkeerd doet. Mensen die het altijd tot het laatste toe maar nooit gewonnen kunnen geven, geven aan dat zij niet geloven in de wijsheid van God, en ze kunnen zich niet vernederen en verootmoedigen voor het aangezicht van God. Daarom gaan ze door tot het bittere uiterste. En je hoeft maar over een bepaalde zaak te beginnen in hun leven en het begint te bruisen van binnen en er komt een vulkaanuitbarsting. Dat kan

tot op het sterfbed door gaan. Dat geeft maar één ding aan: nooit geleerd om voor God te buigen. Dat is duivelswerk. Want dat is een vrucht van het verzet van satan tegen God. Nooit buigen!

Daarom heeft Hij de Heere Jezus Christus, waarvan David een beeld is in zijn zware beproevingen en zijn weg naar de troon. David is een beeld van de Heere Jezus Christus. In hem wordt iets zichtbaar van de weg van Christus, ook van het heil in Christus. Maar in David wordt ook iets openbaar van de weg van de Kerk naar de troon. Een weg in deze wereld van velerlei druk en beproeving. Maar nu staat in die strijd vast dat hoewel de duivel hen geen voetbreed zal geven, en dat hij uit zichzelf nooit voor hen zal wijken. Daarom zien wij Saul in ons hoofdstuk met een dodelijke haat David vervolgen tot de dood toe. En we hebben gelezen, die man geloofde dat David een belofte van God had gekregen, dat hij koning zou worden. Want als Jonathan het voor David opneemt, dan vaart hij gigantisch uit tegen hem. Dan maakt hij hem uit voor hoerenzoon. Je bent een zoon van een weerspannige en tuchteloze vrouw. Hij beledigt Jonathan. Hij beledigt de moeder van Jonathan, zijn eigen vrouw. En dan zegt hij: "Jonathan, weet je nu nog steeds niet, jij die David tot je schande hebt verkozen, dat jouw koninkrijk nooit bevestigd zal worden zolang die jongen levend op de aarde loopt! Hij moet sterven, want anders verliezen wij het koninkrijk". Ziet u hoe Saul gelooft wat God tegen David heeft gezegd, maar dat hij ondertussen toch blijft strijden. Tegen wie? Tegen David? Hij strijdt tegen God. En dat weet hij ook. Dat is nu de zonde tegen de Heilige Geest. Hij strijdt tegen God, willens en wetens. Hij weet ten diepste dat het een verloren zaak is, en toch gaat hij tot het einde door. Daarin is Saul tegelijk, hoewel het allemaal voor zijn eigen rekening komt straks in het gericht; daarin is Saul tegelijk, naar de raad van God, een gesel voor David, die David beproeft en waardoor David wordt opgevoed tot het koningschap, waar David wordt opgevoed in en tot de vreze des Heeren. Want niemand kan de Heere vrezen zonder druk en moeite hier op aarde, terwijl ze het lichaam der zonde, hun boze hart, met zich mee dragen. De Heere tuchtigt al Zijn kinderen. Hij kastijdt hen als een liefhebbend vader. En daarom allerhande druk en tegenslag, moeite en verdriet. Opdat ze geoefend zouden worden tot de vreze des Heeren, tot een Godzalig leven. Tot een leven waarin zij leren geheel en al alleen afhankelijk te zijn van God, Die het gezegd heeft in Zijn Woord. Zodat zij in Zijn verbond, in Zijn macht en majesteit, in Zijn kracht en toezeggingen hun leven zoeken. Zodat zij een vluchtend volk blijven. Een volk dat vlucht tot God, om Hem aan te roepen in de nood van hun leven. Om telkens weer te leren dat zij zonder Hem niets kunnen doen. Dat ze zijn aangewezen op die God Die met hen een verbond heeft gesloten. Die hen Zelf heeft opgezocht en met Zich in een verbond heeft gebracht. Psalm 119 is niets anders dan verbondsleven. Het is genadeleven, geloofsleven. Het is het leven van al Gods kinderen.

"Uw wet is in mijn hart geschreven". Ja, niet als een wet om die te doen, tot verdiensten. Maar als een wet om die te doen uit liefde en dankbaarheid. En heel hun hart hunkert er naar, door genade, door de Geest Die in hun hart leeft en werkt en hen aan Christus heeft verbonden in dat genadeverbond. Het hunkert er naar, om zelfs in de zwaarste beproeving en de moeilijkste wegen van hun leven, naar de wil van God te leven.

Wij mensen, wat doen wij als er tegenslag is? Ach, mensen, het murmureren is hier zo geboren. En het bedenken van allerlei wegen om er uit te komen, dat is hier zo geboren. En ach, dan doen we misschien nog wel een gebedje om de

Heere te vragen. Maar laten we nu eerlijk zijn en tot onszelf inkeren. In die moeilijke wegen, waar heeft het u gebracht? Waar heeft het u aan ontdekt? Waar zocht u het? Op wie stelde u uw vertrouwen? Tot wie vluchtte u?

David is in doodsgevaar. Een bekende uitspraak onder ons: "Er is maar als één schrede tussen ons en de dood". Hoe gemakkelijk wordt dat tot termen verklaard! Het staat gewoon in de Schrift. Al die oude termen, vele er van staan gewoon letterlijk in de Schrift. Dat is niet de taal van een zwaar volk. Dat is de taal van een Bijbelgetrouw volk.

Eén schrede tussen mij en de dood. Dat betekent: het gevaar is zo groot geworden, ik ben mijn leven niet meer zeker, Jonathan. Want Saul heeft het op mij toegelegd. En dat ziet David beter dan Jonathan. Dat is ook nog wel te begrijpen. Jonathan had David hartelijk lief. Ja, zo lief, dat hij zijn vader afvalt. Want als hij zijn vader zou gehoorzamen, zou hij tegen God zondigen. Dat is de enige keer dat je ongehoorzaam mag zijn aan je vader en je moeder en allen die over je gesteld zijn. Dat is het enige geval waarin je hun gezag mag verwerpen. Alleen als zij gehoorzaamheid vragen op de wegen die tot ongehoorzaamheid jegens God leiden. En in alle andere gevallen ben je tot in het laatste toe gehoorzaamheid uit liefde verplicht, krachtens Gods gezag.

Dat dat vlees kruisigend is en dat dat zelfverloochening is en dat dat een weg van genade is, in soms wel heel bijzonder zware, moeilijke, onbegrijpelijke en onvoorstelbare omstandigheden, dat is een ding dat zeker is. Maar wie mag buigen in die wegen voor de God des hemels en zich tot Hem mag wenden om wijsheid en om raad, die zal de Heere niet leeg heen zenden. Al krijgen wij doorgaans ook niet wat wij het liefst zouden willen hebben. Maar als er dan iets van de vreze des Heeren in ons hart is, dan zullen wij leren, al datgene wat van ons is, bij de Heere in te leveren en te zeggen: "Heere, Uw wil geschiede, maar laat mij U volgen, en geef dat ik niet jegens U zal overtreden en dat ik daarin liefde en trouw, door Uw Geest, mag beoefenen". Dat maakt je zorgvuldig. En als wij iets uit het leven van David in dit hoofdstuk leren, is het wel dat hij zorgvuldig is. De vreze des Heeren maakt zorgvuldig. Om je maar niet van de moeite en zorg af te maken, met allerlei opmerkingen en zondige wegen. Maar ze leert mij bukken en buigen voor God. Ze leert mij Hem aan te kleven om wijsheid en eerlijkheid. Want hoe makkelijk had David zich nu los kunnen maken van Saul. Hoe gemakkelijk had hij nu kunnen zeggen: "Ik moet niets meer van die man weten, ik wil gaan, ik wil hier weg, ik heb niets met Saul te maken". Weet u waar hij naar toe vlucht? Als hij in Rama, in Najoth geweest is, dan gaat hij naar Gibéa toe. Dat is de koninklijke plaats. Dat is de plaats waar Saul woont. Dan zoekt hij Jonathan op. Weet u waarom? Hij zoekt naar de weg van de Heere in zijn leven. Dat is nooit de makkelijkste weg en zeker niet de weg van de minste weerstand. Die weg, waarin ik de ene zonde op de andere zonde stapel, door kwaad te spreken van hen die ik ontvlucht en die mij het leven moeilijk maken.

Genade maakt zorgvuldig. De vreze des Heeren leert altijd op Zijn Woord te letten, dat ik toch Hem niet zou lasteren. Dat mijn levenswandel en -gang niet een gang zou zijn waarbij ze zouden zeggen: "Moet je nu eens kijken, dat is nou iemand die de Heere vreest. Moet je eens kijken hoe hij over die en die denkt". Dan kunnen wij het begrijpen misschien. Maar weet u, wat wij van elkaar kunnen begrijpen, staat niet gelijk aan wat God van ons goedkeurt. Want God keurt de minste zonde nog niet goed. En Hij keurt dat absoluut af wat u en ik van elkaar kunnen begrijpen. Waar wij elkaars zwakheden wel verstaan. En

moge de Heere geve: verdragen. Maar bij God heeft dat vergeving nodig. En wat vergeving nodig heeft, is overtreding van Zijn wet en daarom schending van Zijn majesteit. Daarom, als de vreze des Heeren in ons hart regeert, zoals wij zongen met Psalm 25, dat Zijn verbond en woorden onze ware schatten zijn. Dan hebben wij een leven, ja, door de worstelingen heen, middenin de strijd, met vallen en struikelen, waar wij onze zwakheid wel gewaar worden. Maar nochtans in ons hart alle zonde afkeuren en bidden: "Heere, leer mij naar Uw wil te handelen. Laat mij voorzichtig en bedachtzaam zijn. Dat ik vooral niet eigen wegen zou gaan en eigen wegen zou gebruiken, en anderen proberen in dat kwaad mij tot steun te maken". Want ja, dat doen we ook. Dan zoeken we elkaar op in de moeite die een ander ons aan doet, en dan zoeken we het liefst hen op die ons daarin ook bijvallen en vervolgens keuren we de ander af. En we vallen van de ene zonde van doodslag in de andere zonde van doodslag. Want dan willen we niet weten wat er onderling allemaal gezegd wordt over de ander. En het is niets anders dan doodslag. Het is niets anders dan een duidelijke blijk dat we ons eens af moeten vragen: "Vrees ik de Heere wel?" Want dat zijn degenen die daar niet mee door kunnen gaan en die daarin voelen dat zij overtreden en voor God niet kunnen bestaan.

David zoekt Jonathan op in zijn troost, in zijn zware beproeving en nood. Want hij wil niet eigen wegen gaan. Daar is hij beducht voor geraakt. Dat kan later wel mis gaan. Maar, geliefde gemeente, wij moeten ons bij dit hoofdstuk bepalen, daarin wat de Heere ons hierin onderwijst. Dan moeten wij niet leven van de zonden van David, maar laat daarin, waarin David ons door de vreze des Heeren, een voorbeeld zijn, ons tot een voorbeeld zijn. Want hoe gemakkelijk gebruiken wij zijn zonden om ons te troosten, terwijl we het eigenlijk maar vervelend vinden als hij een voorbeeld in de vreze des Heeren is. Dan geven wij er getuigenis van dat we ons af moeten vragen: "Vrees ik de Heere nu wel werkelijk? Heb ik eerbied voor Zijn hoge Majesteit, die spreekt in het gezag van Zijn heilig Woord?"

David had een belofte. Nu gaat de Heere zo'n onbegrijpelijke weg met die belofte in zijn leven. Hij ziet er niets van. Maar ik houd mij toch aan wat Calvijn zegt in zijn verklaring: "Hij heeft een vast vertrouwen op God".

David heeft een vast vertrouwen op God in de zwaarste nood van zijn leven, als er niets zichtbaar wordt van de gedane belofte en alles zich tegen hem keert, dat hij het uitroept: "Eén stapje nog tussen mij en de dood". En toch een vast vertrouwen. Waaruit blijkt dat? Dat blijkt hieruit, dat hij niet eigen wegen gaat, dat hij de weg van de Heere zoekt. Waaruit blijkt dat? Dat blijkt hieruit, dat hij niet in zonde uitbreekt tegen Saul. Welk onvertogen woord heeft hij hier gesproken in dit hoofdstuk over Saul? Welk onvertogen woord heeft hij gesproken over de Heere? Klaagt hij over zijn God? Over Zijn trouw? Over Zijn macht? David buigt en David zoekt. En zelfs in de zwaarste nood zijn Gods geboden zijn woorden, zijn getuigenissen, zijn vermaak.

"Heere, maak in Uw Woord mijn gang en treden vast, en laat geen ongerechtigheid over mij heersen". En dan te weten dat wij mensen zijn die ons voor niets en de minste druk en tegenslag aan de zonde overgeven. Ze hoeven maar één verkeerd woord te zeggen, waar ik ook maar het idee van krijg dat men dat tegen mij bedoelt. Nou, je moet eens kijken wat er omhoog komt!

Maar David legt zich op de belofte van God neer. Want alleen die zich in waarheid aan de God van de beloften leert toevertrouwen, van die God Die heeft gezegd: "Er is geen wijsheid tegen Mij, geen kracht tegen Mij, geen raad en geen

verstand tegen Mij". Alleen degene die dat in waarheid gelooft, die zal zich ook restloos en onvoorwaardelijk aan die belovende God toevertrouwen. "Heere, het is Uw zaak, U hebt het beloofd". Daar ligt zijn rust. Daar liggen zijn worstelingen. Daar ligt zijn strijd. Daar ligt ook zijn troost. Want wie zal troost uit de beloften ontvangen die zich in zijn leven aan de wil van God en Zijn voorzienige leiding niet wil overgeven? Hoe zouden dan de beloften van God ons ooit tot vertroosting en tot een eerlijke grond kunnen zijn? Dat is het niet!

Maar David vertrouwt zich aan de Heere toe. Dan hebben ze die prachtige, indrukwekkende, onderlinge ontmoeting. Twee kinderen van God die elkaar hartelijk lief hebben, waarbij de een de ander door ootmoedigheid uitnemender acht dan zichzelf. Wat is dat ver weg in onze dagen in het kerkelijke leven.

Door ootmoedigheid. Jonathan en David weten zich allebei de kleinste en de minste voor God. Daarom kan David voor Jonathan buigen en daarom kan Jonathan voor David buigen. Hoe? Jonathan geeft David de eer van zijn koningschap: "Ik zal geen koning worden". Maar het is goed in zijn ogen, en liefelijk, God verheerlijkend, dat David zijn plaats zal innemen. Dat niet Jonathan koning zal worden, maar dat David op de troon zal zitten. En het is goed in de ogen van de kroonprins. Mensen, wat is daar een genade voor nodig, om te sterven aan datgene wat wij zo graag vast willen houden: eer en heerlijkheid, rijkdom, macht, gemak en al die dingen meer. Het zou veel begrijpelijker voor u en mij zijn geweest als Jonathan ook een vijand van David was geworden. Dat is veel meer naar het vlees. Dat is veel meer te verwachten naar hoe wij in elkaar steken door onze val in Adam. Maar in Jonathan komt de vreze des Heeren, haar kracht en haar macht openbaar.

David, u zult koning worden. Hij gelooft het ook, net zo goed als zijn vader. Alleen, hij gelooft het met een God verheerlijkend geloof. Hij gelooft het met zaligheid voor zichzelf, en hij onderwerpt zich aan David, die grote koning, die door God gezalfd is.

Een klein vraagje. Kent u ook iets van die zelfverloochenende buigingen voor Christus? Verstaat u daar ook iets van? Is Hij ook uitnemend in uw ogen? Hebt u gezien dat de beloften Gods op Hem liggen? Hoe Hij de verhoogde Koning is. Mocht u al voor Hem buigen en Sions Vorst erkennen voor uw Heere?

Maar, gemeente, dat is niet naar ons hart hoor. Al onze praat ten spijt. Want onze godsdienst moet niet in onze mond bestaan, maar onze godsdienst moet in ons leven openbaar komen, in de vruchten. Ik geef niets om woorden alleen. Woorden spreken is niet zo moeilijk. Maar de vreze des Heeren uit te leven, daar is de kracht van de Hemel voor nodig. Praten kunnen wij nog wel naar ons vlees. Godsdienst in de mond is de mogelijkheid van een totaal verdorven en onwederom geboren mens. Maar de vreze des Heeren, die vruchten draagt in het leven, waar we sterven aan onszelf en Gode mogen leven, daar is de kracht van de Hemel voor nodig, daar is de kracht van de Heilige Geest voor nodig. Daar is voor nodig dat Christus intrek neemt in ons hart. Want anders zal het nooit geschieden, hoe ver u ook komt in een oppassend en netjes leven en goede praat. Het moet blijken! Ach, en dan nog niet eens eerst voor de anderen. Dat zijn dingen die blijken wanneer wij onze ontmoetingen hebben met degenen die de Heere ook vrezen en die ons verstaan in die gangen. Dat is allereerst een zaak van de binnenkamer. Kijk, dat kende David nu.

Dan moesten wij maar eens letten hoe David en Jonathan met elkaar om gaan. Jonathan had zijn vader, ondanks alles, lief. Daarom kon hij geen kwaad denken van zijn vader. Wellicht dat hij vooral gedacht heeft "dat zijn zijn razernij

buien". "Maar als die over zijn, David, dan heb je niets te vrezen". Maar David zei: "Jonathan, je vader wil mij willens en wetens de dood in jagen. Het is maar niet een kwestie van zijn razernij buien. De Heere heeft hem overgegeven en losgelaten, en hij zal mij vervolgen tot in het graf. En we moeten er maar achter zien te komen..., en ik zal het je ook tonen". Dan moeten wij ook zeggen vanmorgen, dan gaat David een verkeerde weg. Want als zij dat plan maken dat hij op de nieuwe maan, dat was elke maand weer, elke maand nieuwe maans feestdag, als de maan weer helemaal zichtbaar was, rond, dat weten de kinderen ook wel. Hij wordt kleiner, dan zie je hem niet meer, en hij wordt telkens weer groter, voor ons gevoel. Natuurlijk blijft hij steeds hetzelfde. Dat komt door de aarde die tussen de maan en de zon in staat. Maar het is net of die maan langzamerhand verdwijnt, en daarna langzamerhand tevoorschijn komt. Als hij weer helemaal rond zichtbaar was, dat was de nieuwe maans dag. Dan hield men een offerplechtigheid, om de Heere te eren, elke maand weer, om te gedenken hoe goed de Heere voor zondige mensen is.

Hoeveel van dat soort dagen hebben wij dit jaar nu gehad. De Heere schreef er het volk van Israël in de kindertijd elke maand één voor. De vrijheid van de nieuwtestamentische kerk is dat zij aan die zaken niet meer gebonden is. Dan moeten we maar eens vragen: is dat de godsdienst van ons hart? Want dan hoeven we niet meer op regeltjes te letten. Als we de Heere vrezen hoeven we niet op de regeltjes te letten, of we wel precies dit stipt en precies dat stipt houden. De liefde tot God is daarin leidinggevend. Nou, hoeveel nieuwe maans dagen hebben wij dit jaar gehad, dat wij de Heere plechtig dank mochten zeggen, in het diepe besef hoe diep afhankelijk wij van Zijn goedheid en zorg zijn? Op zo'n dag was er ook een offermaaltijd. Naar die maaltijd verwijst dit hoofdstuk. Dan moest David in het koninklijke huis zijn. Dan zat hij naast de koning, direct bij de koning. Aan de andere kant Abner. Ik meen dat dat een oom van Saul was.

David zegt: "Ik zal mijn plek leeg laten". En dan komen er vragen. "Dan moet je maar zeggen..." Dat is de zwakheid van David. Daarin begaat hij toch een zonde. Want liegen is altijd tegen Gods wil. Ook de noodleugen is tegen Gods wil. Dan kun je redeneren wat je wilt. Maar dan zie je pas iets hoe vast wij in de zonde zitten, hoe gebroken het leven door de vloek is geworden. Ook de noodleugen is van God veroordeeld. Want je kunt toch niet zeggen dat het ene gebod boven het andere gebod staat. Of wel? Dat heeft men vroeger wel willen beweren, en vandaag nog. Maar ik zie er geen enkele grond voor in het Woord. David bedenkt hier ook een list. Dan spreekt hij niet de waarheid. Want hij zegt: "Zeg maar tegen je vader dat ik naar Bethlehem ga voor het jaarlijkse offer in de familie". Dat stond hoger dan de nieuwe maans feestdagen.

Dan gaat Jonathan. En het gebeurt zoals we het lezen in ons hoofdstuk. De eerste dag is er nog geen vuiltje aan de lucht als Davids plek leeg is. Ik ga maar niet vertellen waarom. Maar hij was onrein geworden. Althans, dat vermoedde men. En Saul heeft gedacht: "Ach, dan zien we morgen wel weer, want morgen moet hij er weer zijn en overmorgen ook". Maar als dan de tweede dag David opnieuw zijn plek leeg laat, dan vraagt Saul het aan zijn zoon Jonathan, want die zal vast wel weten waar David is, waar zijn grote vriend is. Dan vertelt Jonathan wat David hem gezegd heeft: "Zeg maar...". En dan wordt Saul woedend. Zo woedend, dat als zijn zoon nog eens tegenspreekt: "Ja maar, vader, waarin heeft David dan tegen u gezondigd dat hij de dood waardig is?", dat zijn vader geen enkel woord geeft. Want ongeloof is zo onredelijk. Met ongeloof valt

ook niet te praten. Met ongeloof valt niet te onderhandelen. Ongeloof is nooit voor rede vatbaar. En dan na te gaan dat dat de grootste zonde van ons hart is. Dat dat de zonde is waar ons aller hart in gebonden is, ongeloof jegens God en Zijn Woord en Zijn Gezalfde. Er valt niet mee te praten. Dat doet God ook niet hoor. Hij laat het Woord prediken. Dat betekent niet dat Hij met ons in gesprek gaat om ons voor rede vatbaar te maken. Maar door de prediking voltrekt Hij het wonder, dat die mensen, die voor geen rede vatbaar zijn, u en ik, dat die mensen, die altijd wat op God tegen hebben, dat die mensen, die nooit geneigd zullen zijn om voor God te buigen, dat Hij ze nochtans door de prediking van Zijn Woord, in de kracht van Zijn Geest, zal wederbaren. Waarom? Omdat zij er om vragen? Nooit zullen zij er om vragen. Net zomin als Saul ooit voor David zal buigen. Net zomin zal een zondaar voor Christus buigen. Maar door de prediking geschiedt het wonder, dat Hij dat hart, dat zo hard en in ongeloof gebakerd is en in ongeloof vast ligt en in ongeloof zich blijft verzetten, dat Hij dat doorbreekt, eenzijdig. Dat is nu het verkiezend welbehagen, gemeente. Dat is nu de hoop van hen die leren verstaan wat de macht van het ongeloof in hun hart is. Het is het gebed van degene die in zijn ongelovigheid ontdekt is: "Heere, bekeer mij, want anders gebeurt het nooit, want ik wil het niet en ik kan het niet en ik doe het niet. Maar doe Gij het, Heere, tot de eer en verheerlijking van Uw Naam. Want het is mijn hartelijke verlangen (ach, hoe kom je er aan?), maar het is mijn hartelijke verlangen geworden, het is de noodzaak in mijn leven geworden. Heere, ik moet bekeerd worden om U te bedoelen, om U lief te hebben en U lief te krijgen en te houden. Het is genade alleen. Heere, zie dan nog in gunst op mij van Boven". Kent u dat soort worstelingen? Kent u dat gebed? Kent u die ontdekkende zaken?

Maar Saul werpt de spies naar Jonathan, zoals de Joodse kerk, en wij met haar, de Christus des Heeren hebben gekruisigd.

Och, en dan weten we wat die twee jongens onderling met elkaar hebben afgesproken, en wat zich afspeelt rond het schieten van die pijlen. Dan zien we ook hierin hoe Jonathan in het verbond dat hij met David... Want goed zien, Jonathan heeft het verbond met David gesloten. Het ging van Jonathan uit. Jonathan bewijst zijn trouw en liefde in dat verbond. Gemeente, daar zou ik nog heel wat over kunnen zeggen met betrekking tot allerlei verbonden onder ons, onder andere het huwelijksverbond. Ik weet best dat daar zaken liggen die buitengewoon moeilijk zijn. Dat weet ik best, voor zover ik het kan weten en inschatten en inleven. Maar wij kunnen nooit van ons ja-woord af. Nooit! Wat wij onder getuige van God hebben beloofd aan de ander, in het huwelijk, maar ook andere verbonden. Daar zijn wij voor ons leven aan gebonden voor God, Die een Wreker is van degene die zijn beloften breekt, en die een rechtvaardige Rechter is. Weegt dat in ons hart als het moeilijk is, als er huwelijksnood is? U hebt "ja" gezegd. Ik heb "ja" gezegd. We kunnen praten wat we willen en begrip hebben voor elkaar. Allemaal waar. En het is waar, we zouden niet graag willen ruilen met deze of gene. Maar ieder voor zich, voor het aangezicht van God, u en ik, hebt u niet zelf "ja" gezegd! Hebt u het niet voor de Heere beleden, om in liefde en trouw de ander te dienen. Niet op voorwaarde dat, maar onder de verplichting tot. En wat brengt ons dat in de nood en de moeite? Die wij ook onder kinderen kunnen waarnemen. Want hoevelen onder onze oudere ouders zijn er die lijden aan de echtscheidingen van hun kinderen! Hoeveel leed werkt dat. Nog afgezien van de gevolgen er van voor henzelf en eventuele kinderen.

Maar waar het mij vanmorgen maar om gaat, is niet dat wij naar deze of gene kijken, want, mensen, dan hebt u het goed fout gedaan vanmorgen. Als wij alleen naar de kerk komen om te luisteren voor een ander, dan hebt u zichzelf veroordeeld. Wij komen toch in de kerk om te luisteren voor onszelf! En niet om te praten over deze of gene. Want dat is een gruwel in de ogen van God. Maar om nu te beseffen: "Ik heb ja gezegd", bij het belijdenis doen, bij het dopen, bij het trouwen. Ik heb "ja" gezegd tegen de heilige God. Ik heb mij onder eden verbonden en beloofd in die weg te wandelen. Daar word je nu nooit van ontslagen, gemeente. En als je het niet meer weet en als je geen weg meer ziet, waar gaat u heen? Waar zoeken wij uitkomst? Tot wie gaan wij om raad en wijsheid? Wat blijkt dan zo vaak? Dat wij tot onze menselijke wegen van zonde onze toevlucht nemen. Dan hoef ik niet te veroordelen wat een ander doet. Niemand van ons, want wij staan allen schuldig. Maar wat weegt uw ja-woord nog voor God? Wat weegt mijn ja-woord nog voor God? Weet u, Jonathan, wat koste het hem allemaal om zijn "ja" gestand te doen! Meer, wat heeft het Christus gekost om Zijn ja-woord, van eeuwigheid gegeven, in dat trouw- en zoenverbond; wat heeft het Christus gekost? Wat is ons offer, in ons huwelijk en andere verbonden, ook in de maatschappij; wat is ons offer vergeleken met Zijn offer?

Jonathan buigt voor David. Jonathan geeft zich in dat verbond, naar zijn woord, aan David, en hij is David trouw, met alle kosten die er bij horen, met heel de weg die daarop zal volgen. Evenzeer als David. Ze zijn met elkaar in een verbond des Heeren getreden en ze zijn elkaar door genade trouw gebleven, en in de vreze des Heeren hebben ze gewandeld voor het aangezicht van God, in de moeilijkste wegen van de schaduwen des doods.

Weet u waarom dat kan? Nu zeg ik wat vanmorgen, waarvan ik diep overtuigd ben. Kijk, wie is God nu in waarheid voor u en mij? Kennen wij dat vluchten tot Hem, Die onuitsprekelijk benauwd is geweest om Zijn verbond gestand te doen. Kennen wij Hem Die de toorn van God heeft gedragen voor een zondig volk, dat Hem krachtens verbond gegeven was en aan wie Hij Zich krachtens het verbond der genade verbonden heeft? Wat heeft Hij doorstaan! Wie heeft Hij weerstaan! Hoe heeft Hij betaald! Hoe heeft Hij geweend! Hoe heeft Hij gebeden! Hoe heeft Hij gestreden en geworsteld! Er kunnen huwelijken zijn waarvan we met elkaar gauw zeggen: "Dat is niet om te leven!" Maar wat verdraagt Christus van Zijn kinderen dan! Welk een ongeduld, welk een tegenspreken, welk een overtreden, welk een onverbeterlijkheid verdraagt Hij van Zijn volk! Hoeveel schuld en zonde, zwaar en menigmaal tegen U overtreden. Wat verdraagt Hij van de zijnen! Dat is onuitsprekelijk. En wij klagen? Zou de Heere geen weg weten? Eerlijk waar, gemeente, ik wil niet goedkoop lijken en ook niet goedkoop praten. Maar zou de Heere geen weg weten in uw zorg en moeite? Zou er bij Hem geen wijsheid, geen genade zijn?

David en Jonathan hebben anders ondervonden, uit de kennis van de Heere Jezus Christus, als hun grote Verbondshoofd. En dan liever als een balling over de aarde gaan, en dan liever het kruis te dragen, en dan liever gedurig gedrukt te worden. Ja, niet één keer, niet twee keer; niet één week, niet twee weken; niet één jaar, niet twee jaar, maar gedurig. Kijk nu naar het leven van David: vol van druk en zware beproeving. Maar daarom juist ook vol van lieflijke vertroosting. Want het een is niet verkrijgbaar zonder het ander. Dat leert ons de Schrift, dat leert ons Gods Woord en de bevinding der heiligen bevestigt het. Want

verder komt de bevinding niet. De bevinding kan nooit meer doen dan bevestigen wat God geschreven heeft. En dat doet ze dan ook.

Ze hebben elkaar hartelijk lief. En hier gaan ze uit elkaar. Ze zullen elkaar niet meer ontmoeten wellicht. Jonathan zal straks sterven op het gebergte van Gilbóa. Als wij David zien wenen in vers 41. Ja, hen beiden zien wenen, en zoals dat in het Oosten gewoonte is, dat ze elkaar kussen, niet maar uit beleefdheid, maar uit oprechte Goddelijke liefde. Wat zijn die twee aan elkaar verbonden geweest. Gemeente, zijn er nog twee van zulken in onze gemeente? Die zo vanwege het Godswerk, die zo vanwege die God aan elkaar verbonden zijn geraakt. Dat zij alles kunnen missen, maar dat hun vriendschap zulk een grote gave is.

Wat blijft er nu tussen hen in staan? Waardoor blijven zij nu hun levenlang aan elkaar verbonden, zoals Gods kind zijn levenlang aan God blijft verbonden? Dat verbond tussen Jonathan en David, in al haar zegenrijke gevolgen straks voor Mefibóseth. Zoals het verbond tussen Christus en Zijn Vader zulk een zegenrijke gevolgen heeft voor allen die Hem ootmoedig vrezen, die zijn toegebracht door de prediking van het Woord en die door de Geest van Christus worden geleid in de wegen des Heeren. En dat, hoewel het nog zo moeilijk is en nog zo zwaar, en ze niet geteld en geacht zijn, mogen weten: dit weet ik vast, ook als ik verontrust ben, ook als ik bekommerd ben, ook als ik geschud word en in de donkere leiding van God gebracht wordt; dit weet ik vast: God zal mij nooit vergeten. Waarom niet? Dan pas ik vers 8 toe op het leven tussen Gods kind en God. Doe dan barmhartigheid aan Uw knecht, want Gij, Gij o Heere hebt Uw knecht met U in een verbond gebracht.

Weten wij daar van, van zulk een verbondssluiting in ons leven, tussen de Heere en onze ziel? Daar ligt veiligheid. Daar ligt vastheid. Daar ligt zekerheid.

AMEN.

Dankgebed.

Slotzang Psalm 61 : 2 en 3.

Zegenbede.

8e Predikatie over het leven David
door Ds. A.J. Britstra
HHK Doornspijk – 2 oktober 2011

Zingen Psalm 57 : 1 en 2.

Votum en groet.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 21

1 Toen kwam David te Nob tot den priester Achimélech; en Achimélech kwam bevende David tegemoet en hij zeide tot hem: Waarom zijt gij alleen en geen man met u?

2 En David zeide tot den priester Achimélech: De koning heeft mij een zaak bevolen en zeide tot mij: Laat niemand iets van de zaak weten om dewelke ik u gezonden heb en die ik u geboden heb; den jongelingen nu heb ik de plaats van zulk een te kennen gegeven.

3 En nu, wat is er onder uw hand? Geef mij vijf broden in mijn hand of wat er gevonden wordt.

4 En de priester antwoordde David en zeide: Er is geen gemeen brood onder mijn hand; maar er is heilig brood, wanneer zich de jongelingen slechts van de vrouwen onthouden hebben.

5 David nu antwoordde den priester en zeide tot hem: Ja trouwens, de vrouwen zijn ons onthouden geweest gisteren en eergisteren, toen ik uitging, en de vaten der jongelingen zijn heilig; en het is enigerwijze gemeen brood, te meer dewijl heden ander in de vaten zal geheiligd worden.

6 Toen gaf de priester hem dat heilige brood, dewijl er geen brood was dan de toonbroden die van voor het aangezicht des HEEREN weggenomen waren, dat men er warm brood legde, ten dage als dat weggenomen werd.

7 Daar was nu een man van de knechten van Saul te dienzelven dage opgehouden voor het aangezicht des HEEREN, en zijn naam was Doëg, een Edomiet, de machtigste onder de herders die Saul had.

8 En David zeide tot Achimélech: Is hier onder uw hand geen spies of zwaard? Want ik heb noch mijn zwaard, noch ook mijn wapenen in mijn hand genomen, dewijl de zaak des konings haastig was.

9 Toen zeide de priester: Het zwaard van Goliath, den Filistijn, denwelken gij sloegt in het Eikendal, zie, dat is hier, gewonden in een kleed, achter den efod; indien gij u dat nemen wilt, zo neem het, want hier is geen ander dan dat. David nu zeide: Er is zijns gelijke niet; geef het mij.

10 En David maakte zich op en vluchtte te dien dage van het aangezicht van Saul; en hij kwam tot Achis, den koning van Gath.

11 Doch de knechten van Achis zeiden tot hem: Is deze niet David, de koning des lands? Zong men niet van dezen in de reien, zeggende: Saul heeft zijn dui-zenden verslagen, maar David zijn tienduizenden?

12 En David legde deze woorden in zijn hart, en hij was zeer bevreesd voor het aangezicht van Achis, den koning van Gath.

13 Daarom veranderde hij zijn gelaat voor hun ogen en hij maakte zichzelve gek onder hun handen; en hij bekrabbelde de deuren der poort en hij liet zijn zever in zijn baard aflopen.

14 Toen zeide Achis tot zijn knechten: Zie, gij ziet dat de man razende is; waarom hebt gij hem tot mij gebracht?

15 Heb ik razenden gebrek, dat gij dezen gebracht hebt om voor mij te razen? Zal deze in mijn huis komen?

In afhankelijkheid van het werk van de Heilige Geest hopen wij te luisteren naar de boodschap zoals die klinkt in dit 21^e hoofdstuk, waaronder wij schrijven:

DE STRUIKELENDE DAVID DOOR ZIJN GETROUWE GOD BEWAARD

- 1e. Zijn vlucht naar Nob.
- 2e. Zijn vlucht naar Gath.

Gebed.

Zingen Psalm 34 : 9, 10 en 11.

Een hamer en een spijker, wij kennen het allemaal. En zeker ook de jongere jongens, die zullen vast weleens met een hamer een spijker en hout spelen. Dan probeer je zo'n spijker in het hout te slaan, want er moet iets vast gemaakt worden. Doorgaans zijn daar meerdere slagen van de hamer voor nodig, niet-waar. Het is maar zelden dat je met één klap de spijker precies op de goede plek, diep genoeg en vast genoeg in het hout weet te slaan. Dus ze hebben meestal meerdere klappen nodig, meerdere slagen met de hamer om de spijker diep genoeg in het hout te drijven, zodat hij vast genoeg zit.

Zo is het nu ook met het beproevende werk van de Heere. De beproevingen waarin de Heere Zijn kinderen brengt, zijn als die hamerslagen. De spijker is de beoefening van het geloof in hun leven. En om die spijker diep genoeg in het Hout, Jezus Christus, te slaan, is het nodig dat zij gedurig hamerslagen krijgen. Wij zouden misschien zeggen: "Ja maar, doet dat niet zeer? Is dat niet hard?" Dan moet je maar denken waar het om gaat, waar het de Heere om te doen is. Het is de Heere met al die slagen van de beproevingen er om te doen dat Zijn kinderen door het geloof vaster worden gemaakt in Christus Jezus. Als dat beleeft mag worden, als dat ondervonden, als dat gezien mag worden, dan zul je leren dat de kinderen van de Heere dankbaar zijn voor de vele beproevingen en tegenslagen waarin de Heere hen in hun leven brengt. Dat ze dankbaar kunnen zijn voor het kruis, waar ze menigmaal onder zuchten en ook nog weleens onder woelen, en toch dat de Heere ze dankbaar maakt onder dat kruis, wat Hij hen heeft opgelegd, waardoor zij juist temeer tot God en Christus, tot Zijn Woord en beloften, in hun zwakheden en schuld gedreven zijn. Er komt geen mens in de hemel buiten de beproevingen om, want de Heere kastijdt al Zijn kinderen. Als je niet gekastijd wordt, ben je een bastaard, zegt Paulus in de Hebrëënbrieff.

Daarom kan Jakobus ook zeggen dat we het voor grote vreugde moeten achten, dat de Heere ons door vele beproevingen beproeft, oefent. Want die beproevingen zuiveren en die beproevingen sterken als het het werk van de Heere is, om ons tot Christus en tot Zijn genadeverbond te brengen, om ons in het vrezen van Hem te onderwijzen. Want anders zijn er hele andere vruchten in ons leven. Dus zoek het maar eens na: wat is de vrucht van alle tegenslag in ons leven? Wat werkt het uit?

David is op de vlucht geslagen. Saul staat hem naar het leven, en het is bij Saul ten volle besloten. Dan zien wij dat David vlucht naar Nob. Waarom naar Nob?

Waarom niet direct naar Gath? Omdat David allereerst de Heere om raad wil vragen. Als wij ons hoofdstuk lezen, dan zouden we kunnen denken: ach, hier kom ik alleen maar zonden van David tegen. Dat is waar. David is in ons hoofdstuk nou niet bepaald een voorbeeld van Godsvrucht. Wij leren David in ons hoofdstuk kennen als een David die door leugen en bedrog zich steeds vaster werkt zonder God. Maar dan zien wij toch maar één kant van de zaak. Psalm 34, en velen menen ook Psalm 56, heeft David gedicht naar aanleiding van deze tijd in zijn leven. Dan zien wij ook andere dingen. Dan zien wij in Psalm 34, zoals wij net gezongen hebben, dat David ook in die dagen heeft geweten van een gebroken hart. Dat wil zeggen, dat hij grote bekommernis heeft gekend over zijn zonden en dwaasheden. Dat hij zich om zijn zonden voor God verneedert heeft. En dat is toch een zoete vrucht die niet vrucht is van boze werken, maar wel van de genade van God, die hen ondanks henzelf toch bewaart.

We moeten ook waken voor een groot gevaar, gemeente. Een gevaar waar velen wel degelijk zich schuldig aan maken. Dat wij de gebreken en de zwakheden, de zonden en overtredingen van de kinderen van God in de Schrift gebruiken als een uitvlucht en een excuus voor onze zwakheden. Dan hebt u het niet begrepen. Als wij zo makkelijk kunnen zeggen: "Ach, David was toch ook niet volmaakt, en David heeft toch ook gelogen om er uit te komen", hoewel hij er niet uit kwam. Let daar maar op! Want hij kwam er niet uit hoor, met zijn liegen en bedriegen. Maar hij liep hopeloos vast. En als God niet genadig voor hem was geweest, dan was hij omgekomen. Als God hem niet in al zijn vrezen genade had bewezen, dan was hij in zeven sloten tegelijk gekomen en dan was hij overal vast gelopen en dood gelopen. Als God hem had overgegeven, naar zijn verdiensten, dan had het nooit meer gekund met David. Het is dus genade van God. Maar die genade mogen wij niet misbruiken om onze zonden en zwakheden, om ons afdwalen goed te praten. En gebruik ook nooit... Waak er voor, want God zal het in het gericht bestraffen. Waak er voor dat je de zonden van Gods kinderen als een schild gebruikt om je achter te verschuilen. Want dat schild zal niet houden hoor! Schuil liever met je zonden en schuld achter het bloed van de Heere Jezus Christus. Dat betekent dan ook dat je je schuldig weet. Dat betekent dan ook dat je je afkeurt. Dat betekent dan ook dat je je voor God zult aanklagen. Dat betekent dan ook dat je nooit de zwakheden van Gods kinderen als een excuus gebruiken zult: "Ach, David deed het ook, dus ik mag het ook?" Zo werkt het niet. Dan heb je het niet begrepen. Ook dit staat in de Schrift als een waarschuwing. Niet als een verlof, een toestemming, maar als een waarschuwing. Ga niet deze weg van David. Laat je waarschuwen. Want de wegen van liegen en bedriegen brengen je alleen maar in moeilijkheden. Dat zien wij ook in het leven van David.

Kijk eens wat het liegen van David voor gevolgen heeft voor de priesterstad Nob. Dan kunnen wij zeggen: David is niet schuldig geweest aan de wreedheid van Saul. Maar David heeft zelf goed in de gaten (dat zullen we in een volgend hoofdstuk horen) dat hij door zijn liegen en bedriegen aanleiding heeft gegeven, dat al die priesters met de scherpte van het zwaard worden geslagen. Dat heel die stad Nob, zelfs met de dieren, door de haatdragende en goddeloze Ezauskind, Doëg, wordt uitgemoord.

Liegen kan zulk een ontzaglijk verstrekkende gevolgen hebben. Leg het maar liever in de voorzienige handen van God neer. Ook al betekent het dat je in je zwakheid en dwaasheid openbaar komt. Maar David had wijzer gedaan als hij

het in de handen van de Heere had gegeven. En dat heeft hij niet elke keer gedaan.

Hij gaat naar Nob. Waarom? Wel, om de Heere om raad te vragen. Dat kunnen wij ook uit het volgende hoofdstuk verstaan. Hij neemt zijn toevlucht tot Nob omdat daar de tabernakel staat opgericht. Die is van Silo naar Nob gebracht. De ark staat er niet, die staat nog in Kirjath-Jearim. Maar toch vlucht hij naar het heiligdom van de Heere, om Zijn raad te vragen en zijn sterkte nochtans te zoeken in de belofte van de Heere.

Nou, dan mogen wij ook wel een poosje voor de spiegel staan. Wat doen wij in de zorgen en moeiten van ons leven? Waar vluchten wij naar toe? Waar zoeken wij hulp? Om welke raad bent u verlegen? Om welke hulp ben jij verlegen? In al zijn zwakheid, zonden en schuld is David nochtans om de hulp van de Heere verlegen, en zoekt hij het bij de Heere in al zijn vrezen.

Wij weten dat Achimélech voor David de Heere heeft gezocht. Van wie verwacht u het? Ik bedoel niet dat we het makkelijk kunnen zeggen. Ik bedoel, van wie verwacht u het in de binnenkamer? Van wie verwacht u het als u alleen bent? Van wie verwacht u het als de zorgen en moeiten voor u opdoemen en u dreigen te overwoekeren? Tot wie wendt u zich? Hoe vaak is het: "Ach, we zullen wel zien. Je moet je overgeven hè! Je kunt niets anders doen". Hoe vaak hoor je ook: "Ja, we bidden, en dat is het enige". Zou dat nu een uiting zijn van vertrouwen? Of is het meer een uiting van wanhoop? Dat moet je nu maar zelf onderzoeken. Want het kan zo verschillend liggen.

"Och, ik kan alleen maar bidden. Ja, het is niet veel. Ja, eigenlijk is het niets. Maar het is het enige wat je hebt hè!" Is dat ons vertrouwen op de Heere?! Is dat ons vertrouwen op de Machtige Jakobs?! "Ja, we bidden wel, maar hebben weinig verwachting". Dat is ongeloof. Dat is diep schuldig, en daar moesten we ons diep over schamen. Want waarom hebt u geen vertrouwen op die God? Hij doet het toch niet verkeerd! Hij kan en wil en zal in nood, zelfs bij het naderen van de dood... (wat kun je het makkelijk zingen hè!) volkomen uitkomst geven. Het komt er op aan, gemeente, dat we dat nu in eenvoudigheid, al is het met veel vrezen en beven in ons hart, maar toch in eenvoudigheid mogen beoefenen, dat we ons werkelijk aan de Heere mogen over geven. Dat heeft David in beginsel wel degelijk gedaan. Daarom vlucht hij naar Nob in de allereerste plaats. Maar als hij daar in Nob komt, dan ziet hij tot zich komen een bevende Achimélech. Achimélech trilt over zijn hele lijf. Het is aan hem te zien. Waarom? Wel, David was een man die in die dagen altijd met velen ging. Immers, hij was het hoofd in het leger van Saul. Hij trok altijd met een leger uit, met vele mannen die met hem mee gingen. David vond je nooit alleen. Het was zeer bijzonder, opmerkelijk, verwonderenswaardig, verdacht, apart, dat David alleen kwam. En wat doet David dan? Is hij dan eerlijk? Zegt hij dan: "Ik ben uit de gratie van Saul". Het is niet altijd wijs om alles te vertellen, gemeente. Je hoeft niet altijd alles te vertellen, terwijl je wel eerlijk kunt blijven. Maar eerlijk zijn en alles vertellen zijn twee verschillende dingen hoor. Je moet ook wijs zijn in wat je wel zegt en in wat je niet zegt. Maar David is niet wijs in wat hij wel of niet zegt. David is dwaas door te gaan liegen. Dat is voor ons allemaal zeer goed voorstelbaar. Want als je in het nauw wordt gedreven, hoe gemakkelijk kunnen wij het hulpmiddel van het liegen gebruiken om ons er uit te redden, althans te menen dat wij ons er uit kunnen redden. Voor het volk van de Heere, ja voor een ieder van ons geldt Efeze 4 vers 25: "Legt af alle leugen". Want liegen is niet uit God, maar uit de duivel, en zal zijn wrange vruchten in je leven vroeg of

laat zeker bewijzen. Dat geldt niet alleen voor onbekeerden, maar ook voor degenen die de Heere vrezen. Zij moesten zich te meer laten afmanen van zulke slinkse wegen.

David is die wegen op gegaan.

Och, zal iemand zeggen, misschien een jongere die Psalm 34 goed kent. In Psalm 34 zeg je misschien: daar zegt David, ik weet niet precies welk vers het is: "Maar als je nu een lang leven wilt zien, als je graag oud wilt worden, als je graag een gezegend leven wilt hebben, houdt dan uw tong in toom (staat in vers 7), dat zij nooit schandelijk spreek of smaalt, dat nooit bedrog of leugentaal op uw lippen koom". David, wat heb jij dan gedaan bij Achimélech? En hoe heb jij je aangesteld bij Achis? Zo kan het zijn dat een zoon zijn vader verwijt: "U waarschuwt mij voor de zonde die u zelf ook hebt gedaan. U wou mij vertellen wat ik moet doen, terwijl u het zelf ook hebt gedaan?" Wat kan een vader zich dan zwak voelen. Toch hoeft u zich dan niet zwak te voelen, vader. Kijk eens naar David. David is in die zonde gevallen. David heeft die zonde begaan. Maar in de weg van bekering en berouw, een gebroken hart (Psalm 34) en een verslagen geest, heeft hij zich vernederd voor de Heere. Mag u daar nu ook van weten, vader, die uw kind waarschuwt voor zondige en schadelijke wegen? Mag u daarvan weten? Maar uw gezag ligt niet in het feit dat u het zo goed gedaan hebt. Mensen, dan kan ik wel van de preekstoel af gaan. Als mijn gezag zou moeten bestaan dat ik het allemaal zo goed doe, en dat mijn woorden niet meer waar zijn omdat ik niet waar ben, dan kunnen we de kerk wel sluiten, want dan is er geen ambtsdrager geschikt. Want wij zeggen het niet omdat wij beter zijn. Vader? Moeder? Opa? Oma? Ambtsdrager? Wij zeggen het niet omdat wij beter zijn, omdat wij het altijd beter hebben gedaan, maar omdat er toch lessen zijn geleerd. Dat de les is geleerd dat Gods Woord altijd gezag heeft, ondanks mijn zwakheden. Daarom, jonge mensen, verwijt je vader en moeder niet hun vorige zonden. Wie weet hoe zij daar in het verborgene over hebben geweend. Wie weet hoe zij zich daarover voor God hebben verootmoedigd. Wie weet hoe zij over de wrangheid van die zonde hebben moeten boeten in hun leven. Verwijt het niet, maar neem het toch aan. Niet omdat zij beter zijn, maar omdat zij je heil zoeken.

Zo spreekt David in Psalm 34. Hij spreekt daar niet omdat hij het beter heeft gedaan. Want dan kun je Psalm 34 wel uit de Bijbel halen. Maar hij mag zo spreken omdat hij van de Heere onderwezen is, en dat het Woord van God onverbroken blijft staan. Daarom doet hij het ook niet vanuit de hoogte. Daarom spreekt je vader je ook niet aan als degene die mijlenver boven je staat. Dat moeten we niet doen, vaders en moeders. Misschien als je mag waarschuwen, dat je er iets van mag vertellen, iets van kunt vertellen, hoe je vroegere dwaasheden uit je jeugd je tot smart zijn geworden, en hoe je door schade en schande wijzer bent geworden. Dat je daarom je kinderen wilt bewaren voor diezelfde moeilijkheden en zware wegen en slagen, die uw deel zijn geworden. Zoals bij David.

Als David afmaant van de leugenpaden, dan is dat omdat hij zelf heeft onderzocht hoe schadelijk ze zijn, en in hoeveel gevaar je daarom wordt gebracht, en hoezeer ook het wijken van de Heere daarin beleefd wordt.

David liegt. Want als Achimélech vraagt: "Waarom bent u alleen?". Dan zegt hij niet: "Omdat ik op de vlucht ben". Dan zegt hij niet: "Omdat ik in ongenade bij Saul gevallen ben". Dan zegt hij niet: "Ik heb geen plek meer waar ik naar toe kan gaan, want er is geen mens meer die voor mij zorgt, ik ben in levensgevaar,

de koning van Israël staat mij naar het leven". Maar dan zegt hij: "Ik heb een geheime opdracht van de koning gekregen. Die geheime opdracht heeft de koning mij bevolen met grote haast uit te oefenen. Daarom ben ik alleen. Ik heb tegen mijn jongens gezegd: daar en daar spreken wij af, daar kom ik weer bij jullie, maar ik moet eerst de Heere vragen en ik zal eten halen". Want daar gaat het ook om. David heeft honger. Geen luxe-honger. Geen honger naar lekker. Dat zeggen we weleens hè, kinderen. We hebben lekkere honger. Nou, David had geen lekkere honger. David had een bijtende honger. David had hard eten nodig, zoals eens de discipelen die de Heere Jezus volgden op sabbat. Want deze geschiedenis, hier in hoofdstuk 21, vindt plaats op de sabbat. Waaruit weten wij dat? Wel, wij weten dat uit dit hoofdstuk, omdat er staat in vers 6, dat de toonbroden op die dag verwisseld werden. Dat gebeurde altijd op de rustdag. Dan werden er twaalf broden op zilveren schalen, vers gebakken, warm en heerlijk geurend, in de tabernakel gebracht door de priesters en daar gezet op de tafel van de Heere, de tafel der toonbroden. Niet omdat de Heere Jezus eten moet hebben van de mensen. Niet omdat God een tafel op aarde nodig heeft. Alle ceremoniën uit het Oude Testament zijn niet in de eerste plaats bedoeld voor de Heere, maar al die ceremoniën en handelingen zijn bedoeld voor u en voor mij. Die zijn bedoeld voor het volk, om hen te onderwijzen. En waarin onderwijzen de toonbroden ons dan? Wel, jonge mensen, oude mensen, wij allen, neem het ter harte: elke dag als je thuis aan tafel zit en de tafel gedekt wordt, bij wie ben je dan te gast? Dat moesten we veel meer bedenken in onze consumptie-maatschappij. Dat moesten we veel meer bedenken, bij al dat verkwisten en weggooien en doorbrengen van het eten. Vaders, u bent priesters aan de tafel van de Heere. Dagelijks zijn wij aan de tafel van het eten te gast bij onze grote Weldoener, God, Die het ons rijkelijk verleent. Je zou toch zeggen, kinderen, ik zit toch bij papa en mama aan tafel? Zeker waar. Maar we moeten hoger kijken. Dat papa en mama die tafel kunnen dekken, dat papa en mama eten op tafel kunnen zetten, dat mama het eten heeft kunnen bereiden en papa er voor heeft kunnen werken, dat heb je van de Heere gekregen!

Die toonbroden in de tabernakel en later de tempel, die onderwijzen ons dat wij dagelijks te gast zijn bij de hoogste Majesteit aan tafel. Hij geeft het ons. Laat het ons bedenken, opdat wij ons aan tafel voor God mogen verootmoedigen, en dat ook ons eten en drinken zou mogen zijn ter ere Gods, zoals Paulus onderwijst. Want dat onderwijzen de toonbroden ons. Eten en drinken ontvangen wij uit de hand des Heeren.

Maar die toonbroden, daar was nog wat mee. Want immers, de farizeeën spreken de Heere Jezus daar op aan. Dat zij op de sabbat niet hoorden te eten, de discipelen. Althans, ze mochten wel eten, maar ze mochten niet van het koren nemen, dat wrijven, om de honger te stillen. Want daartoe deden ze het. Niet als wat extra's, zoals wij een koekje bij de koffie eten. Nee, maar zij namen van het veld, omdat het hen hongerde.

Die toonbroden mochten door niemand gegeten worden, volgens Leviticus 24, dan alleen door de priesters. Achi-mélech zegt: "David, wij hebben niets anders voor u te eten dan de toonbroden, de heilige broden, de afgezonderde broden van de toonbrodentafel. En het is niet geoorloofd om die te geven aan anderen, behalve de priesters".

Nu moeten we een hele belangrijke les gaan leren, die de Heere Jezus de farizeeën ook heeft geleerd. Dat doet Hij naar aanleiding van deze gebeurtenis in de Schrift. Wat zegt de Heere Jezus dan tegen de farizeeën, die de discipelen

bestrafen, of eigenlijk vooral de Heere Jezus. “Hebt gij niet gelezen van David in Nob, en hoe Achimélech hem de toonbroden gegeven heeft, die niet anders zijn dan alleen de priesters toe kwamen? En toch heeft Achimélech niet gezondigd. En toch is David om het vragen van die toonbroden onschuldig geweest”. Waarom dan? Omdat het de Heere niet om slaafse navolging van de wet gaat. Weet u wat het geval is? De bedoeling van de letter is altijd in overeenstemming met de letter van de wet. Maar de letter van het gebod kunnen we wel gebruiken tegen de bedoeling van het gebod. Zal ik dat eens herhalen? Goed opletten. De bedoeling van het gebod is altijd in overeenstemming met de letter van het gebod. Maar wij kunnen de letter van het gebod... En daar waren de farizeeën zeer precies is. Wij kunnen die letter van het gebod wel gebruiken tegen de bedoeling van het gebod. Want wat is de bedoeling van het gebod? Barmhartigheid! Wat is de vervulling van de wet? God liefhebben en de naaste als jezelf. Dan kan het zijn dat een stipte onderhouding van de wet, ten diepste overtreding van de wet is. Hoe dan? Als Achimélech tegen David had gezegd: “Sorry, David, maar dat is alleen maar voor de priesters van de Heere. Je moet maar zien hoe je aan je brood komt. Ik heb het niet voor je”. En hij had David zo weggestuurd. Dan had hij gezondigd. Wij zouden zeggen: “Nee, dan zou hij zich aan de regel hebben gehouden”. Nee, zegt de Heere Jezus, daar-mee had Achimélech aangegeven dat hij de regel helemaal niet verstaat; dat Achimélech helemaal niet verstond dat Ik barmhartigheid wil en niet offer, Matthéüs 9 vers 13 en Matthéüs 12, een van de eerste acht verzen. Zoals het aangehaald is uit Hoséa 6 vers 6. Barmhartigheid wil Ik en niet offerande. Niet regel voor regel en gebod voor gebod. Als je je nu maar precies aan de regeltjes houdt, dan komt het allemaal goed. Dan heb je het niet verstaan. De Heere leert geen slaafse gehoorzaamheid aan de wet, maar Hij leert liefdesgehoorzaamheid aan de wet. En de liefde doet de naaste geen kwaad. De liefde zoekt de naaste te dienen in zijn nood, in zijn moeite. Daarom is de liefde de bedoeling van de wet. Die drukt zich uit in regels, waar we ons aan hebben te houden. Maar als er nood is, dan breekt de nood nooit de wet. Dat zeggen wij weleens. Nood breekt de wet. Maar meestal is dat alleen maar om er onderuit te komen. Maar in de Schrift breekt nood nooit de wet. Want in de nood geldt de liefde als het meeste. Dan is de ceremoniële wet in haar regel niet de zaak waar het om gaat. Maar dan gaat het om de bedoeling van de regel. En dat is liefhebben. Dat betekent niet dat er van alles bij door kan. Want wij zien vaak veel voor liefde aan, wat echt geen liefde is. Wat alleen maar gemakzucht is, oppervlakkigheid, toegeven aan ons boze hart, en al die dingen meer.

Maar Achimélech kon hier maar één ding doen, zoals later de Heere Jezus Zijn discipelen liet oogsten. Ach ja, wat is oogsten? Als je een handvol koren neemt, om je honger te stillen. Dat is liefhebben degene die in nood om hulp komt vragen. Als er een ongeluk gebeurt op zondag, hier op de Zuiderzeestraatweg, dan zeggen wij toch ook niet: “Het is zondag, de dokter mag niet komen werken op zondag”! Dat zou toch dwaas zijn! Dat zou tegen Gods wil zijn. Dat zou wreed overtreding van Gods wet zijn, die ons leert de sabbatsrust in acht te nemen, maar niet ten koste van de naaste in nood. Daarom geeft Achimélech, overeenkomstig de wil van God de toonbroden aan David.

Dan vraagt hij nog een zwaard, een wapen. David wordt hier door de voorzienige leiding van de Heere bij het zwaard van Goliath gebracht, waarmee hij in de mogendheden des Heeren, in het volle vertrouwen op de Heere, een onmo-

gelijke overwinning heeft mogen behalen door Gods genade. David, zou hij tot bezinning komen?

Hebben wij weleens dat soort ogenblikken in ons leven, dat de Heere ons op onze zondige wegen tegen komt, om ons te bepalen bij Zijn vroegere weldaden? En bracht ons dat er toe om die zondige paden te verlaten, en te bedenken hoe de Heere heeft geholpen en hoe de Heere zal helpen? Want mag dat niet een bijzonder grote aanmoediging en bemoediging zijn, gemeente, voor ons allen in alle nood en smart, om ons hart toch tot de Heere te verheffen en op Zijn macht en ontferming te vertrouwen. Of denkt u dat dat niet kan voor u? Of denkt u dat u niet mag vertrouwen op de ontferming en de macht van de Heere? Zoek toch uw kracht niet in uw overleggingen, zoals David hier deed. Zoek niet uw kracht om er op eigen kracht uit te komen. Maar neem uw toevlucht toch tot de open beloften van God. Je kunt niet zomaar tot elke belofte de toevlucht nemen. Maar als de Heere nu zegt, gemeente: "Roept Mij aan in de benauwdheid". Dan staat er niet bij: "U wel en jij niet". Dan staat er niet bij: "Maar dan moet je wel aan be-paalde voorwaarden hebben voldaan". Dat staat er niet bij, want dat wil God er helemaal niet bij hebben. Dat is één van die beloften uit de Schrift, die de Heere er in geplaatst heeft, opdat wij in onze zorg en moeite, tegenslag, waar we niet uit komen en waar we vast lopen, waar we niet weten heen te moeten, er door te komen; dat de Heere die belofte in Zijn Woord heeft gezet, opdat u daarin onderwezen, uw hoop op God zou stellen. Wee degene die niet op God hoopt, terwijl Hij zo ruim spreekt. Wee toch degene, dwaas degene die aan die beloften van de Heere voorbij gaat en zegt: "Ach, het zal wel niet, misschien wel zo in het algemeen". Geliefde gemeente, u moet niet in het algemeen tot de Heere bidden. Niet in algemeen je zonden belijden, maar ook niet in het algemeen je hulp vragen. Zoek je kracht in het Woord van God, en kom maar voor Zijn aangezicht met wat Hij Zelf heeft gezegd. En dat je het aan mag wijzen: "Heere, hier zegt U het toch! Roep Mij aan". Roep Hem dan aan. Smeek Hem om die genade, om uw kracht in die belofte te zoeken, daar uw rust en veiligheid, daar u op te vlijen, daar op te steunen. Dat is niet zo eenvoudig. Dat brengt wat strijd met zich mee. Kijk maar naar David, een kind Gods, onderwezen van zijn jeugd af aan, dat de Heere zijn vertrouwen en zijn verwachting is. Maar zie eens hier hoe hij weg glijdt op dat glibberige pad van de zonde, waar hij zijn zwakheid tegen komt. Leer er toch van. Het is geen eenvoudige weg, maar het is wel een zekere weg. En dan maar liever op het spreken van de Heere mij neervlijen, met alles wat woelt en stormt, dan tot zondige wegen mij te begeven.

Als u van die beloften Gods geen gebruik maakt, dan sluit u het voor uzelf toe. God niet. God sluit Zijn hulp niet af voor u en voor jou. Maar als u Hem niet wilt zoeken en jij, in de weg van Zijn Woord, dan sluit u het zelf af. Doe dat niet, want zal tot je ondergang leiden.

David krijgt het zwaard van Goliath. Dat krijgt hij mee. Wat moet David in deze weg geleerd hebben hoe zwak hij is in zichzelf. Want nu gaat hij naar Achis toe, zijn grootste vijand. Want hij heeft wat Filistijns bloed laten vloeien. En die Filistijnen zitten zeker niet op hem te wachten. David, hoe krijg je het in je hoofd om net daar naar toe te gaan. Daaraan ziet u, als een kind van de Heere zich laat leiden door zijn zondige hart, dan raakt hij van de regen in de drup, dan raakt hij van kwaad tot erger in de zorgen en moeiten. Maar dan zie je ook, dat wie zijn verstand gaat maken tot de stok waarop hij leunt, ook Gods kind, dan gaat het niet goed. Dan gaat hij dwaze dingen doen, zonder dat hij het ziet.

En als hij daar bij Achis in Gath komt, nog wel de woon-plaats, de geboorte- en toogplaats van Goliath, dan merkt hij om zich heen hoe er over hem gepraat wordt. Dat is... Daar moet u maar eens op letten. "Dat is David, van wie gezongen is..." Oftewel, daar in de stad van Gath, daar zien zij David veel meer als koning van Israël dan in Israël zelf. Daar in Gath hebben ze er wat meer van gezien, dat het met Saul een aflopende zaak is en dat het met David een opgaande zaak is.

Vraag het maar niet aan David in die ogenblikken. Maar soms, soms kan de wereld weleens wat scherper zien dan de kerk.

En als David hoort hoe hij daar in groot gevaar komt te verkeren, in doodsgevaar... David, hoe ben je er in terecht gekomen?! Door eigen schuld, door dwaze keuzes, door leugen en bedrog mijzelf in de moeilijkheden gebracht. En wat dan doen? Er zelf uit zien te komen? Nee, David verootmoedigt zich voor de Heere. Gemeente, dat is een uitnemende weg. Wij kunnen ons wel vast werken. Maar als je je er dan weer zelf uit wil werken, vervolgens, het zal niet gaan. U moet niet proberen er dan uit te komen, maar u moet maar zoeken op de knieën te komen. "Ja maar, ik heb het zelf gedaan". Jazeker, maar u komt er zelf niet uit. "Ja maar, zou de Heere mij dan nu nog wel willen helpen? Zou de Heere mij nu nog genade willen bewijzen, nu ik mijzelf zo in de nood heb gebracht, nu ik alleen maar kan zeggen: ik heb het verdiend om in de handen van Achis te vallen; ik heb het verdiend dat ik in de gevangenis terecht kom; ik heb het verdiend dat ik ter dood gebracht wordt". Wees toch niet als Judas. Want Judas zei: "Ik heb het allemaal verdiend, ik kan er niets aan veranderen, ik kan mijzelf niet beter maken. Het moet maar komen". Wees niet zo dwaas als Judas. Want als David ook op datzelfde punt terecht komt, en alleen maar kan zeggen "eigen schuld, eigen schuld, eigen schuld", dan keert hij daarmee niet de rug naar de Heere toe, maar dan buigt hij zich.

"Ja maar, kan dat dan, mag dat dan?" Och, hoe wil je er anders uit komen, behalve in de weg van Judas, in de weg van Kaïn? Buig dan maar met je schuld voor de Heere. Zeg maar hoe je het hebt verdiend dat de Heere je aan je plaats zou laten omkomen. Toe maar, zeg maar eerlijk tegen de Heere dat je jezelf in de nesten hebt gewerkt. Belijd het maar: "Heere, als U met mij zult gaan doen naar ik heb verdiend, dan zal ik worden weggevaagd en vallen in de handen van de vijanden, en al de consequenties van mijn zondige levensgedrag ontmoeten en ontvangen. En, Heere, als U dat doet, dan bent U eeuwig recht, want ik heb gezondigd. Ik ben dwaas geweest. Maar zie mij toch tot U vluchten". Wat kan dat goedkoop klinken. Dat klinkt goedkoop, als we niets zien van die ontfermende genade van God, Die niet vraagt naar waardigheid en verdienste, Die niet zoekt naar een grond in u en jou om je te helpen, maar Die Zichzelf vrijelijk aanbiedt tot hulp en heil voor verloren en schuldige zondaren, die in hun schuld buigen.

Want hoe zou David anders ooit geholpen kunnen worden. Dat ligt alleen in God. Ziet u, God is getrouw, ook al is Zijn volk nog zo vaak in haar dwaasheid ontrouw. Daar kunnen zij geen misbruik van maken. Daar kunnen zij alleen maar bitter over wenen met Petrus. En zo zal David bitter hebben geweend, zoals wij leren uit Psalm 34. Hij heeft de Heere in zijn nood met zijn schuld gezocht. En de Heere heeft hem in zijn benauwdheid geholpen. Deze ellendige riep. Deze ellendige dwaas. Deze ellendige zondaar. Deze ellendige verlater van de Heere en Zijn goede wet. Deze ellendige knecht van U riep, en de Heere hoorde en heeft hem uit al zijn benauwdheden verlost. Wat wordt de

Heere daar groot voor je, in Zijn genade, in Zijn neerbuigende goedheid, in Zijn ontfermen, in Zijn hulp.

Zoek het toch bij de Heere. U en ik, wij gaan onderuit hoor. Maar ga dan maar onderuit. Verlies dan maar je benen en je armen en buig toch voor die hoge God, Die acht geeft op het gebed van degene die in zijn zonden en ellenden zich tot Hem ter genezing blijft wenden.

En David stelt zich aan. Of dat goed is geweest? Ik laat het maar in het midden. Het is in ieder geval geen weg die wij behoren te gaan. Maar hij ontkomt bijzonder aan de handen van Achis. Achis die zijn grootste vijand in de handen krijgt. David die zelf het hol van de leeuw binnen gaat. Hij krijgt hem op een presenteerblaadje gepresenteerd. Hij had in één keer met hem af kunnen rekenen en die gevaarlijke, Godvrezende, maar nochtans zondige David uit de weg kunnen ruimen als zijn grootste bedreiging. Maar de Heere heerst. God heerst, dwars door al de zonden van Zijn volk heen. En ze leven zo lang als Hij het wil, vanwege de taak die Hij hen geeft.

We zouden kunnen vragen: wie is nu de grote waanzinnige in ons hoofdstuk? David die zich aanstelt, of Achis die zijn kans laat gaan. Door God verduisterd in zijn oordeel laat hij David weg sturen: "Ik heb aan waanzinnigen genoeg aan mijn hof". En David mag het gevaar ontkomen. Wat zal hij klein zijn geworden voor God. Wat zal de lof van de Heere in zijn hart hebben geleefd. En wat heeft hij hier een bemoediging van Godswege gekregen, dat de Heere ondanks al zijn struikelen en dwaasheid nochtans getrouw is geweest, met hem niet naar zijn zonden heeft gedaan, maar in Zijn genade Zich over hem ontfermd.

Zoek toch die ontferming. Vraag maar om die genade die je leert buigen, die je leert je uit te leveren en over te geven aan de Heere, niet zonder je schuld, maar met al je schuld en dwaasheid.

Want er is er Eén in de benauwdheid geweest. Zo van God gedrukt. Zo door angst vernederd. Zo door verschrikkingen overweldigd. Die getrouw is gebleven. Die niet één keer Zijn voet heeft gezet op het pad der zondaren, zoals we vrijdag hebben gehoord: "Want gij weet dat Hij geopenbaard is om onze zonden weg te nemen, en er is in Hem geen zonde". Dat is de troost van David. Dat is de troost van allen die met David de Heere vrezen en in Zijn ontfermingen een vaste toevlucht leerden zoeken.

Alleen achter... Ja, niet achter uitvluchten, verontschuldigen en excuses. In al hun zwakheden zijn ze daaraan ontdekt: het houdt niet. Maar dat zij mogen vluchten tot en in de wonden van die Zaligmaker, Die voor hen volmaakt is geweest, Die voor hen smetteloos, zuiver op aarde heeft gewandeld. Die voor hen van de baarmoeder af rein is geweest, om hun volkomen Zaligmaker te zijn. Zodat zij het met David weleens mogen zingen: "Heere, u kent al mijn zwerven op aarde". En dat zij, geoefend in die weg, het door het geloof mogen zingen: "Dit weet ik vast: God zal mij nooit begeven". Wat een genade, om Christus' wil.

AMEN.

*Dankgebed.
Slotzang Psalm 99 : 7.
Zegenbede.*

9^e Predikatie over het leven van David
door Ds. A.J. Britstra
HHK Doornspijk – 16 oktober 2011

Votum en groet.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 22

1 Toen ging David vandaar en ontkwam in de spelonk van Adullam. En zijn broeders hoorden het en het ganse huis zijns vaders, en kwamen derwaarts tot hem af.

2 En tot hem vergaderden alle man die benauwd was, en alle man die een schuldeiser had, en alle man wiens ziel bitterlijk bedroefd was, en hij werd tot overste over hen; zodat bij hem waren omtrent vierhonderd mannen.

3 En David ging vandaar naar Mizpe der Moabieten; en hij zeide tot den koning der Moabieten: Laat toch mijn vader en mijn moeder bij ulieden uitgaan, totdat ik weet wat God mij doen zal.

4 En hij bracht hen voor het aangezicht van den koning der Moabieten; en zij bleven bij hem al de dagen die David in de vesting was.

5 Doch de profeet Gad zeide tot David: Blijf in de vesting niet, ga heen en ga in het land van Juda. Toen ging David heen en hij kwam in het woud Chereth.

6 En Saul hoorde dat David bekend geworden was en de mannen die bij hem waren. Saul nu zat op een heuvel onder het geboomte te Rama en hij had zijn spies in zijn hand, en al zijn knechten stonden bij hem.

7 Toen zeide Saul tot zijn knechten die bij hem stonden: Hoort toch, gij zonen van Jemini, zal ook de zoon van Isaï u altogader akkers en wijnbergen geven? Zal hij u allen tot oversten van duizenden en oversten van honderden stellen?

8 Dat gij u allen tegen mij verbonden hebt en niemand voor mijn oor openbaart, dat mijn zoon een verbond gemaakt heeft met den zoon van Isaï; en niemand is onder ulieden dien het wee doet van mijnentwege, en die het voor mijn oor openbaart. Want mijn zoon heeft mijn knecht tegen mij opgewekt tot een lagenlegger, gelijk het te dezen dage is.

9 Toen antwoordde Doëg, de Edomiet, die bij de knechten van Saul stond, en zeide: Ik zag den zoon van Isaï, komende te Nob, tot Achimélech, den zoon van Ahítub;

10 Die den HEERE voor hem vraagde en gaf hem teerkost; hij gaf hem ook het zwaard van Goliath, den Filistijn.

11 Toen zond de koning heen om den priester Achimélech, den zoon van Ahítub, te roepen, en zijns vaders ganse huis, de priesters die te Nob waren; en zij kwamen allen tot den koning.

12 En Saul zeide: Hoor nu, gij zoon van Ahítub. En hij zeide: Zie, hier ben ik, mijn heer.

13 Toen zeide Saul tot hem: Waarom hebt gijlieden tezamen u tegen mij verbonden, gij en de zoon van Isaï, mits dat gij hem gegeven hebt brood en het zwaard, en God voor hem gevraagd, dat hij zou opstaan tegen mij tot een lagenlegger, gelijk het te dezen dage is?

14 En Achimélech antwoordde den koning en zeide: Wie is toch onder al uw knechten getrouw als David en des konings schoonzoon, en voortgaande in uw gehoorzaamheid en is eerlijk in uw huis?

15 Heb ik heden begonnen God voor hem te vragen? Dat zij verre van mij; de koning legge op zijn knecht geen ding, noch op het ganse huis mijns vaders, want uw knecht heeft van al deze dingen niets geweten, klein noch groot.

16 Doch de koning zeide: Achimélech, gij moet den dood sterven, gij en het ganse huis uws vaders.

17 En de koning zeide tot de trawanten die bij hem stonden: Wendt u en doodt de priesters des HEEREN, omdat hun hand ook met David is en omdat zij geweten hebben dat hij vluchtte, en hebben het voor mijn oren niet geopenbaard. Doch de knechten des konings wilden hun hand niet uitsteken om op de priesters des HEEREN aan te vallen.

18 Toen zeide de koning tot Doëg: Wend gij u en val aan op de priesters. Toen wendde zich Doëg, de Edomiet, en hij viel aan op de priesters en doodde te dien dage vijf en tachtig mannen die den linnen lijfrok droegen.

19 Hij sloeg ook Nob, de stad dezer priesters, met de scherpste des zwaards, van den man tot de vrouw, van de kinderen tot de zuigelingen; zelfs de ossen en ezels en de schapen sloeg hij met de scherpste des zwaards.

20 Doch één der zonen van Achimélech, den zoon van Ahítub, ontkwam, wiens naam was Abjathar; die vluchtte David na.

21 En Abjathar boodschapte het David, dat Saul de priesters des HEEREN gedood had.

22 Toen zeide David tot Abjathar: Ik wist wel te dien dage toen Doëg, de Edomiet, daar was, dat hij het voorzeker Saul zou te kennen geven; ik heb oorzaak gegeven tegen al de zielen van uws vaders huis.

23 Blijf bij mij, vrees niet, want wie mijn ziel zoeken zal, die zal uw ziel zoeken; maar gij zult met mij in bewaring zijn.

Gebed.

Zingen Psalm 142 : 1, 2, 4 en 5.

Van deze Psalm mogen we gerust aannemen dat David in deze tijd van zijn leven, waarvan we gelezen hebben uit 1 Samuël 22, heeft gedicht. Maar die niet alleen toen in zijn hart zal hebben geleefd, maar ook later nog.

Weet u wat dat is, vertrouwen op Gods beloften? Kunt u vertellen, kunnen wij uit ons eigen leven er van getuigen wat het is om te vertrouwen op de beloften van God? Niet dat we het slechts kunnen zeggen "je moet vertrouwen", maar dat je mag getuigen: "Ik heb leren vertrouwen, op datgene wat de Heere toezegt. Ik heb leren vertrouwen op die God Die Zich in het Woord openbaart als Degene Die tot allen die belast en beladen zijn heeft gezegd: "Komt tot Mij". Die het heeft gezegd: "Laat uw hart, zelfs in de grootste smarten, toch gerust zijn in Mij". Want welke reden hebben wij om te vrezen? Had David niet vele redenen om te vrezen? Als wij zijn leven overzien, voor zover wij dat tot nu toe kunnen, dan is dat nu niet bepaald een gemakkelijk leven geweest. Maar dat is een leven geweest vol strijd. Wie spreekt over vertrouwen, zal spreken over strijd.

Dat is een leven geweest waarin David voortdurend in deze ogenblikken opgejaagd is geweest. Zelfs tijdens zijn koningschap, meer dan eens op de vlucht is gejaagd, in velerlei moeiten is gebracht, en ook zo zijn worstelingen, moeiten in zijn gezinsleven zal hebben ervaren.

Nu had David een belofte van de Heere. Een duidelijke belofte. Een bijzondere belofte. Een belofte die alleen David heeft gekregen. Voor hem en na hem nie-

mand. Er staan beloften in de Bijbel die voor een ieder toegankelijk zijn. Er staan beloften in de Bijbel die de Heere slechts beperkt heeft voor bepaalde personen. U en ik, wij krijgen geen belofte dat wij koning worden, zoals David dat heeft gekregen. U en ik, wij kunnen de belofte niet eens krijgen, dat de Christus naar het vlees uit ons geboren zal worden. Maar, dat heb ik weleens vaker gezegd, er staat wel in de Bijbel: "Wie Mij aanroept in de nood". Wie dan ook. Wie u ook bent. Hoe zondig. Hoe slecht, Hoe vuil. Maar: "Wie Mij aanroept in de nood". Dat aanroepen gaat dan ook altijd gepaard met loslaten van uw vuil, uw zonden. Het ware aanroepen van de Heere zal altijd gepaard gaan met oprechte bekering, want anders is het huichelachtig. Dan heb je God alleen maar nodig om je wat te geven, om vervolgens gewoon weer door te gaan. Maar er staat nochtans in de Bijbel: "Wie Mij aanroept in de nood". Er staat niet bij dat u dat niet zou mogen doen, dat jij dat niet zou mogen doen. Je wordt zelfs aangemoedigd om het wel te doen, om die weg te bewandelen. "die vindt Mijn gunst, oneindig groot". Dat valt niet te bekijken in het aankleven, maar dat zal de Heere nochtans waarmaken, in wat voor een weg? Niet in de weg van "ach, het zal allemaal wel loslopen". Nee, in een weg van strijd. In een weg van worstelingen. In een weg van benauwdheid. In een weg van verliezen van jezelf. In die weg, waarin u buiten God aan alles leert sterven, om alleen God in Christus als een God van genade en ontferming over te houden. En die weg begeert de mens van zichzelf geenszins. Wij willen wel vertrouwen op de beloften. Maar hoe de Heere dat leert, daar zijn we uit en van onszelf vijandig gezind tegen.

David heeft het mogen leren. Daar lezen wij van in zijn persoonlijk gebed en getuigenis van Psalm 142. Daar is hij in grote nood. Dan wordt hij overstelpt, oftewel de angst wordt hem de baas. Hij weet het echt niet meer. Hij ziet geen enkele uitweg meer. Hij is totaal vast gelopen. Alle deuren om hem heen... Dat bedoel ik nu even niet geestelijk, om met God verzoend te worden, want dat was hij al. Maar in de omstandigheden van zijn leven wordt het hem onmogelijk gemaakt. Hij wordt opgejaagd door Saul. En van alle kanten is Saul in zijn wrede haat zo ijverig, dat hij David geen enkele rust gunt.

Wat dan? Wat doet David dan? Dan blijkt het ware vertrouwen op God. Dat blijkt niet zozeer als de zon schijnt, maar dat gaat blijken als de storm losbreekt. Daarom moeten de stormen ook losbreken. Daarom geeft de Heere veel storm in het leven van de Zijnen. Want dat is Zijn wijze weg om hen te leren vertrouwen, ondanks alle omstandigheden. Dat vertrouwen, al komen ze er met hun verstand niet meer uit en moeten ze zeggen: "Heere, ik heb ook geen middelen meer". We moeten altijd de middelen gebruiken. Maar als de Heere nu ook eens de middelen weg neemt! Dan kunnen wij zeggen: "Nu weet ik het ook niet meer". Maar is dat het laatste woord? "Dan moeten we maar kijken of er misschien..." Nee, David zegt... Psalm 142, we hebben het gezongen. Hij wou vluchten, maar kon nergens heen. Zijn dood was voorhanden. Hij hield geen hoop meer over. Maar wel hoop op God, gemeente. Wel hoop op God. Want de Heere leert Zijn kinderen niet aan de hoop op Hem te sterven. Maar Hij leert de hoop op Hem te beoefenen. En die hoop blijkt in 't dodelijkst tijdsgezicht, als ze met heel hun hart en leven, met al hun onmogelijkheden, tot de Heere de toevlucht nemen, zich overgeven en uitleveren op grond van Zijn Eigen Woord. Want Calvijn blijft maar benadrukken in zijn commentaren, dat David niet heeft getwijfeld, ook hier niet, aan de belofte die God hem had gegeven. Die belofte was het enige dat hij over hield. In de weg van het verlies

van al het andere. Die belofte werd juist het enige houvast in zijn leven. Toen alles in zijn weg er op ging lijken “in plaats van dichterbij, raak ik alleen maar verder weg”. En dan wordt het beproefd: Wat geloof je nu? Wat je ziet of wat je uit Gods mond hebt gehoord. Wat vertrouw je dan? De omstandigheden die je in-sluiten en die het donker maken, of mag je dan ondanks die omstandigheden nochtans vertrouwen op God? Maar de Heere zal... Waarom? Omdat de Heere zo getrouw is als sterk, Die Zijn werk voor mij zal voleinden.

Dus vertrouwen op de beloften, daar kun je makkelijk over praten. Maar als de Heere het je gaat leren, dan weet je met welk een smart, met welk een strijd, met welk een duisternis en benauwdheid dat gepaard gaat.

En zo ook David in het hoofdstuk dat wij met elkaar lezen. David mocht ontkomen door een bijzondere genade van God en een bijzondere daad van God in de verblinding van de koning van Gath. En dat hij terug moest gaan naar het land van Israël. Daar gaat hij dan ook naar toe, naar de spelonk van Adullam. Een grottegebeuren waarvan sommige grotten zo groot waren dat je er ook kon wonen, dat er een veilige wijk was waar mensen je niet zomaar konden vinden, ook niet het speurende leger en de inlichtingendienst van Saul.

Wat lezen wij dan in de Schriften? Dat de vader en de moeder en de broers, familieleden, tot David komen. Waarom zouden ze dat gedaan hebben? Immers, we hebben gezien dat de broers van David, althans, sommigen onder hen, uit hen is wel gebleken dat ze niet veel van David moesten hebben. Denk aan de strijd met Goliath.

En toch komen hier zijn vader en zijn moeder, al zijn broers, zijn familieleden tot hem. Is dat geweest om David te steunen, te sterken? Gaan wij daarom tot degenen die het moeilijk hebben? Of is het alleen maar om vervolgens aan anderen te vertellen dit en dat? Dat gebeurt wat hoor. We gaan naar mensen in moeite. We doen heel meelevend. Maar het is alleen maar om er straks over te kunnen praten met een ander. Dan moet u maar niet gaan. Of gaan wij naar anderen toe om hen werkelijk tot steun en sterkte te zijn, om met ze mee te leven, met ze mee te wenen? Om er iets van te beoefenen: “Draagt elkanders lasten”. En dat wij zo ook de noden van degenen die ons lief zijn, van onze medegemeenteleden, ook voor de Heere brengen.

Hoe dat zal hebben gelegen bij de familieleden van David, ik zou het u niet kunnen zeggen. Een gegronde reden zou toch ook kunnen zijn dat ze gevreesd hebben voor de wreedheid van Saul. Het is niet zo vreemd en het zou ook niet de eerste keer zijn dat familieleden worden opgepakt en onder druk gezet om de voortvluchtige te kunnen grijpen. En reken er op, Saul zou geen middel onbeproefd laten. Saul zou in zijn wreedheid hen de ergste dingen hebben aangedaan, getuige alleen al zijn wrede en gewetenloze daad richting de priesters van Nob en hun gezinnen. Want de ganse stad heeft hij uitgemoord door de hand van Doëg. Daarbij heeft hij niets gespaard, als een mens die de grip op zijn leven, de grip op de werkelijkheid ook finaal kwijt was geraakt. Waar is een mens toe in staat als hij de macht maar heeft. Als wij de mogelijkheden maar hebben, dan zijn wij werkelijk tot alle dingen in staat.

Dan zit David daar met zijn vader en zijn moeder. En wat blijkt dan? Dat David voor hen zorgt. Wat hun motivering ook is geweest, David zorgt voor hen, zoals eens Jezus Christus voor Zijn moeder heeft gezorgd in Zijn grootste nood, niet aan Zichzelf gedacht. Dat is waar. Wij zijn mensen, en het kan in de nood van ons leven zo zijn dat wij aan onszelf genoeg hebben, dat wij er niet meer aan toe kunnen komen om in onze nood nog te denken aan de nood en de moeite

en het verdriet en de pijn van anderen. Maar Christus heeft in de grootste nood en benauwdheid van Zijn ziel niet aan Zichzelf gedacht. Want alles wat Hij heeft gedaan, heeft Hij voor een ander gedaan. Tot eer van Zijn Vader. Tot zaligheid van Zijn volk. Zo heeft Hij ook aan het kruis, in het diepste van Zijn lijden, aan Zijn moeder gedacht en haar toevertrouwd aan de zorgen van de discipel die Hij lief had. Hij had ze allemaal lief, maar toch had Johannes, daarvan wordt wel in het bijzonder getuigd dat dat de discipel was die Jezus lief had. Dat was niet de liefde van Johannes tot Jezus, maar de liefde van Jezus tot Johannes.

En zo is ook David vol zorg voor zijn ouders. Daar zit ook lering in. Dat vinden we misschien niet altijd zo geestelijk, en dat vinden we misschien niet altijd zo diepgravend. Maar, gemeente, het Woord van God is een Woord dat betrekking heeft op het gehele leven van ons. Niet alleen maar “als ik maar zalig mag worden; als ik maar vergeving mag krijgen; als ik maar bekeerd ben”. Weet u waar waarachtige bekering uit blijkt? Waaruit de waarheid van de vreze des Heeren blijkt? Als je ook zorg draagt voor je ouders. Dat je weet dat je ze van God gekregen hebt. Als we onze ouders kunnen verwaarlozen, dan vreest u de Heere niet. Als je je ouders kunt over geven, dan vrees je de Heere niet.

Daarom blijkt de vreze van de Heere uit het leven van David. Als hij zijn ouders niet aan de hardheid van zijn leven, de hardigheid van zijn dagelijks bestaan, de moeite die dat voor hem mee bracht, dat hij hen daar niet wil houden in die grotten, in die spelonk van Adullam. Maar dat hij meer gemak, rust en veiligheid voor zijn ouders zoekt. Hij zoekt werkelijk het beste voor hen. Zij hoeven niet met David in zijn verdrukking te lijden als dat niet nodig is. Hij zoekt dan ook wegen. Dan gaat hij naar de koning van Moab. Wij zouden zeggen: “David, wat heb je daar nu te zoeken?” Het is wel een broedervolk van het volk Israëel, maar het is toch ook een volk waar ze veel vijandigheid van hebben ontvangen.

Waarom gaat hij naar Moab? Dan moet ik u maar in herinnering roepen dat daar een moeder van David vandaan kwam. Als ik het goed zeg was het zijn betovergrootmoeder, Ruth. Daar lagen dus familiebanden ook richting dat huis van Moab. Blijkbaar heeft dat nog goede invloed. Isaï was toch een kleinzoon van Ruth, de moeder van Obed, de vader van Isaï. Hij wordt daar ook welwillend ontvangen, want zijn ouders mogen daar blijven. Hij gaat weer terug met zijn mannen, naar de spelonk van Adullam. Maar zijn ouders, die hem lief zijn, die hebben een veilige plek, op een veilige afstand van Saul. Je hoeft ze niet aan het gevaar bloot te stellen. Als de Heere dat wil, dan gaat de Heere die wegen ook wel zo leiden. Zo worden zij in veiligheid gebracht.

Zoeken wij het goede voor onze ouders, voor zover wij ze nog mogen hebben? Daaruit blijkt de vreze des Heeren. Al kun je dat natuurlijk niet zomaar weer terug om zeggen: “Een ieder die goed zorgt voor zijn ouders, vreest de Heere”. Dan zijn er wel meer dingen te noemen.

Dan lezen wij dat er velen tot David komen. Er staat in vers 2: “En tot hem vergaderden (verzamelden) alle man (allerlei mannen) die benauwd was, en allerlei mannen die een schuldeiser hadden, en allerlei mannen wiens ziel bitterlijk bedroefd was, en hij werd tot een overste over hen”. Vierhonderd mannen. Er wordt nog weleens negatief over gesproken. Dat zijn mannen van niet al te best allooi. Calvijn is er vrij negatief over. Dat de Heere hiermee ook grotere en meer kwellingen en moeilijkheden in het leven van David geeft. Hij moet straks wel koning worden. Hoe zal je dan met mensen om gaan? Dat valt nog niet zo mee. Ja, mensen die volgzzaam zijn, daar heb je geen moeite mee. Maar mensen die tegenspreken, of mensen die aan de zonde vast willen houden. Het

is niet voor niets dat in het Woord van God Paulus door de Geest Timotheüs onderwijst en zegt: "Onderwijs degenen die tegenstaan, met zachtmoedigheid, want een dienstknecht des Heeren moet de kwaden kunnen verdragen". Wat een wijsheid! Dus de Heere voedt ook in deze weg David op.

Toch ligt mijn voorkeur wel een beetje ergens anders. Veel meer bij de verklaring van Pink. Zo heb je verschillen. Het een hoeft het ander niet uit te sluiten.

Maar Pink schrijft hier veel meer in: "Hier hebben wij een beeld van wie nu tot Christus komen". Er is namelijk in de tekst niets wat ons moet laten denken dat het hier om slechte mensen ging. Maar wel mensen die in moeilijkheden terecht waren gekomen. Daar maakte men zich doorgaans wel zelf schuldig aan. Maar dat past dan ook goed bij het beeld dat dit een type is van zondaren die tot Christus de toevlucht nemen, om Hem tot hun Profeet, Priester en Koning te laten stellen.

Want wij lezen in de eerste plaats: "Tot hem vergaderden allerlei mannen die benauwd was". Benauwd wil zeggen, te weten, door armoede of enige andere ellende.

Mag ik dat nu eens geestelijk overbrengen? Wie neemt nu tot de Meerdere David, tot de Zoon van David de toevlucht? Waar worden die mensen nu in gekenschetst? Waar worden ze aan herkend? Wat voor een leven hebben zij? Wat is de gestalte van hun hart? Wel, dan zijn ze benauwd. En hoe zijn ze nu tot de armoede, die hen benauwd maakt, geraakt? Geliefden, hebt u het geleerd bij de Heere vandaan? U hebt uzelf in armoede gestort, doordat we de zonde liefhebben, en dat we de Heere niet willen erkennen en dienen. Of voelt u zich niet arm? Zegt u: "Dominee, waar hebt u het toch over? Arm? We hebben het toch goed. We hebben het in Nederland goed. We hebben het zelfs in de kerk nog goed. Elke zondag gaat het altijd toch nog maar door. Dominee, ik zie alleen maar rijkdom". Maar ziet u dan niet, zie jij dan niet hoe nameloos arm u/jij bent door je dagelijkse zonden tegen God? Arm in dankbaarheid. Arm in het vrezen van de Heere. Arm in het strijden tegen de zonde. En rijk? Ja, rijk aan overtredingen. Rijk aan gedachteloos doorleven. Rijk aan biddeloosheid, hoewel de gebeden nog wel worden opgezonden, maar een biddeloos hart. Rijk aan liefdeloosheid. Rijk aan eigenwilligheid. Rijk aan: "Ik weet het zelf wel, ik weet het beter".

Heeft die arm makende rijkdom u weleens benauwd gemaakt voor God? Of moet u zeggen: "Ja, dominee, als u het zo bedoelt, daar snap ik niets van. Ja, het wordt zondag aan zondag uitgedragen, maar ik snap er niets van, want ik ken het niet". Zou u dan eens niet beginnen te vragen: "Heere, ontdek mij eens aan mijn armoede. Heere, maak mij toch bekend hoe geestelijk arm ik ben". Opdat u eens in waarheid benauwd mag worden, want er komt niemand tot Christus dan in benauwdheid van ziel. Geen zondaar zal zich laten bewegen om tot Christus de toevlucht, en door zijn armoede, die ten diepste niets anders dan Goddelijke rijkdom is, rijk gemaakt te worden. Rijk in genade. Rijk in ontferming. Rijk in de verzoening met God.

Het tweede is, die een schuldeiser had. Mensen die schulden hadden gemaakt, door eigen schuld, of misschien wel door een slechte regering van Saul. Want als wij niet regeren in de vreze des Heeren, hoewel de Heere dan nog steeds degene die regeert Zelf aanstelt en bepaalt. Een regering die niet naar het Woord is, ontwricht. Gemeente, dat zien we om ons heen in ons eigen land. Een regering waarbij het Woord van God verlaten wordt, daar komt de zonde legaal in de wet verklaard te staan. Daar worden allen die de Schrift willen na-

spreken, meer en meer in het nauw gebracht. Dat mogen wij straks niet meer zeggen. Ja, misschien nog binnen de muren van de kerk en binnen de muren van je huis. Maar waag het niet op school. En ook straks in het parlement en al die plekken waar de regeerders zitten, let op je woorden. Want Wilders wordt vrij gesproken, maar degenen die naar het Woord van God wensen te wandelen, die zullen straks veroordeeld worden. Want meer en meer is het wel helder dat men het niet meer verdraagt dat wij zullen spreken naar de Schrift. En meer en meer zien wij ook in het christendom hoe het water bij de wijn wordt vermengd, om maar zo lang mogelijk ons aan te passen en het vol te houden, onder het mom van vele mooie woorden, Schriftwoorden zelfs. Maar ondertussen verlaat men de Schrift. Men redt het eigen leven.

Dus wellicht dat er mensen in de problemen zijn gekomen in Israël, door de wanregering van Saul. Schuldeisers gemaakt. Ze kwamen er niet meer uit. Ze konden het niet meer afbetalen. En de schuldeiser kwam het net te sluiten en hij kwam aan te dringen. Er moest betaald worden, want anders haal ik uw kinderen bij u vandaan. Zo ging dat. Dan verkoop ik uw kinderen als slaven, dan moet u mij zo maar terug betalen. Zo ging dat. En dus vluchtten ze.

En nu eens geestelijk. Is de Heere al bij u in de weg van de wet aangedrongen op u? Als we zo ook op de catechisaties op dit moment de Tien Geboden behandelen en dan zien hoe geestelijk die wet is. Ze gaat niet alleen over de uiterlijke daden, maar ze gaat tot in het innerlijk en tot de kleinste dingen van ons leven, zodat er niets meer over blijft waarvan wij zouden kunnen zeggen: "Dat is nog goed, dat is nog rein, dat is nog onaangetast". Weet u wat de wet ons leert? Dat wij totaal melaats zijn. Dat er niets van ons deugt. Dat wij altijd geneigd zijn tot allerlei boosheid, in wat wij zouden kunnen zeggen: grote en kleine dingen. Maar ondertussen, wij stapelen schuld op schuld. En de wet gaat dat ontdekken. Kent u dat ontdekkende werk van de wet? Dat God volmaaktheid van u eist, volkomen toewijding en een liefde die nergens in faalt. Kent u dat ontdekkende en in de benauwdheid brengende werk van de heilige wet als een schuldeiser van God? En waar dan heen te vluchten? Dan heb je aan David niet genoeg. Dan heb je aan Gods volk niet genoeg. Daar heb je niets aan. Ze kunnen je de weg wijzen. Maar ze zijn de Zaligmaker niet, en ze kunnen je ook niets van de zaligheid geven.

Weet u wat het is om met uw schulden, die u kwellen en als een last op uw rug en op uw hart worden gedragen, tot de Heere de toevlucht te nemen? Dan vraag je niet om vergeving, dan vraag je niet om de toepassing van het bloed, zonder dat heel je hart, dat wil zeggen, je denken, je voelen en je willen daar geheel in betrokken is. En dat het een ernst wordt in je leven: bij God in de schuld.

Zij komen tot David. Daar worden zij ontvangen. En dan lezen wij tenslotte: "wiens ziel bitterlijk bedroefd was". Misschien wel omdat hen onrecht is aangedaan. Dat Saul te zware en valse lasten heeft opgelegd. Hoe het ook zal zijn geweest, bitterlijk bedroefd. Is er ooit iemand tot Christus gekomen die niet bitterlijk bedroefd is geweest over zijn zonden en zijn schuld. Gemeente, dat is niet een overweging van mijn verstand alleen. Maar vluchten tot de Heere in de nood van je leven. Dan bedoel ik nu de geestelijke nood. Maar daar mag je alle nood wel bij nemen. Dat gebeurt nu met heel je hart. En weten wij er dan van dat er bij die grote Davidszoon uitkomst is? Hebben wij verkwikking van Hem ontvangen? Want die in waarheid tot Hem vluchten, die zullen te Zijner tijd verkwikt worden door de Heere. Die kan Hij lange tijd laten zuchten en smeken.

Maar net zo goed als die verloren zoon, uiteindelijk toch in de handen van zijn vader valt, die hem toesnelde. De toesnellende barmhartigheid van God. Zo zal een ieder die in waarheid tot Christus komt, op Gods tijd ook verkwikt worden. Dan moeten wij maar goed onthouden, wanneer wij de Heere zoeken te vrezen, dan is dat een eenzaam leven. Want als de Heere Jezus Christus als de Man van smarten, waar David hier een beeld, een type, een voorbeeld, een afschaduwing van is. Christus Jezus Die bekend was met krankheên. Dat wil zeggen, Die zoveel smarten en moeiten heeft gedragen, onuitsprekelijk, dat een ieder die Hem volgt, ook in dat leven met Hem zal delen. Het leven van het lijden achter Christus. Het leven van dagelijks uw kruis opnemen achter de Heere Jezus Christus aan. Dat is niet dat gemakkelijke leven. Als u denkt dat we de Heere kunnen vrezen met een gemakkelijk leven, dan vraag ik mij af wat u nog gelooft van de Catechismus die zegt dat wij strijd hebben met die driekoppige vijand, de wereld, de duivel en ons eigen vlees. Allen die de Heere vrezen kennen die vijand en de strijd met die vijand, die zich altijd weer opdoet, hetzij in uw huwelijk, hetzij in uw gezin, hetzij in de verhoudingen in de gemeente, hetzij op uw werk, hetzij alleen bij uw computer. Maar zij kennen die vijand die hen onophoudelijk aanvecht, en waar zij voortdurend strijd mee hebben te leveren, waardoor zij ook door de Heere geoefend worden om op Hem te leren hopen.

Dan gebeurt er wat in het leven van David. Wat? Dan lezen wij dat de profeet Gath tot hem komt. Weet u wat ook prachtig is om te zien in dit gedeelte? David heeft wat geleerd van zijn vorige weg. Hij heeft geleerd: ik moet wachten op Gods tijd. Daarom zegt hij ook tegen de koning van Moab: "Mogen mijn ouders hier blijven 'totdat'!" Dat is een prachtig en een belangrijk woordje in het geestelijke genadeleven. Want dat geeft aan: eerder kan ik niet handelen, eerder weet ik echt niet wat ik moet doen. Daarom is er in dat woordje "totdat" een uitzien naar de Heere. Mijn hand, mijn oog, Heere, is op U geslagen, om van U hulp en heil te vragen. Totdat U mij ook genadig bent geweest.

Velen kunnen zichzelf helpen door zich de genade te beloven die ze nooit in handen krijgen, omdat ze niet verstaan wat de betekenis van het woordje "totdat" is. Dan weten ze te spreken over de beloften van de Heere en wat daar allemaal wel niet in ligt. Nou, u mag het eerlijk zeggen hoor. Dat kun je niet groot genoeg, niet ruim genoeg, niet diep genoeg maken. Maar het gaat er om dat we er deelgenoot van worden. En niet alleen maar dat wij dat hopen. Er zijn zaken waar Gods volk alleen maar in kan hopen, als het gaat om de zaligheid in de hemel der hemelen. Die zaak zal hen op aarde niet worden geschonken. Dus dat zijn zaken waar ze enkel in hopen.

Maar er zijn ook zaken waarvan ze mogen weten: "Daar hoef ik niet meer op te hopen om het te ontvangen, maar ik heb het ontvangen, de Heere heeft het mij geschonken. En ik heb gedurig nodig dat de Heere het mij blijft schenken, jazer".

Maar als wij dat leven op de beloften van God leren, dan leren wij ook dat de bevelen van God ons doorgaans alleen maar dieper in de problemen brengen. Zal ik dat nog eens herhalen? Gods kinderen weten dat de bevelen van God veel moeite in hun leven geeft. Kijk eens naar David. "Totdat de Heere zal hebben gesproken wat ik heb gedaan, weet ik het niet en laat ik zoals het nu is, durf ik niet te handelen. Want bij mist moet je niet uit varen".

En dan komt de profeet Gath bij hem. Wat zegt die profeet? Ga ook maar in Moab wonen? Nee. Weet u wat die profeet tegen hem zegt namens Gods? Je moet dichterbij de gevarezone in.

De spelonk van Adullam lag buiten het landschap van Judéa. Maar nu zegt de profeet Gath: "U moet naar Judéa gaan". Ja maar, daar is toch het grootste gevaar! Hoeveel bezwaren hadden daar wel niet in het hart van David tegenop kunnen komen, en zijn er wellicht opgekomen. Moet ik dan dichter naar Saul toe? Moet ik mij dan als in het hol van de leeuw gaan begeven? De Heere zegt: "Je moet naar Judéa". En weet u wat de genade nu leert? Ook al is het bevel tegen al mijn bezwaren. Ook al strijdt Gods bevel met al mijn redeneringen, met mijn gezonde verstand. Ook al strijdt het met van alles en nog wat hier van binnen. Weet u waar genade uit blijkt? Weet u waar de genade van het geloof uit blijkt? In de gehoorzaamheid aan Gods Woord, om dan toch die weg te gaan, ook al is alles er, naar de omstandigheden, echt finaal op tegen, en kom ik alleen maar in grotere moeilijkheden. Maar de genade van het geloof, dat op de beloften Gods leert zien, leert naar Gods bevelen te luisteren. Waarom kan het geloof naar Gods bevelen luisteren? Omdat het Zijn beloften gelooft. Het ware geloof onderwerpt zich, met kruisigen van eigen vlees en verstand, aan de bevelen des Heeren, omdat ze alleen op die weg vaster op de beloften worden gemaakt.

Gemeente, praat er maar niet al te makkelijk over. Want dat leven op de beloften Gods, dat is een leven door de strijd en temidden van de moeilijkheden. Waar Gods bevelen ons meer dan eens weleens lijken te strijden met wat Hij belooft. Maar het geloof weet: God is wijs en God is machtig en Hij zal het doen. Hoe? Dat weet ik niet. Dat kan ik niet bekijken. Dat heb ik niet op een rij. Maar Hij heeft het gesproken. En dan brengt de Heere door Zijn bevelen dieper in de moeiten om vaster op Zijn beloften te stellen. Dat is nu de bevinding van de heiligen, want dat is wat Gods Woord ons leert. Daarom gehoorzaamt David en hij gaat. Want hij heeft geleerd, werkelijk, met vrees en beven. Je moet niet denken dat je dat zo even doet. David is zichzelf nog niet kwijt. Nee, maar temidden van vrees en beven vertrouwt hij nochtans op de Heere. Dat vertrouwen blijkt uit zijn gehoorzaamheid. Dus, gemeente, nooit vertrouwen en gehoorzaamheid los van elkaar maken, want dan krijgt u het Woord van God tegen. Wie zegt te vertrouwen en niet gehoorzaamt, die weet er niets van. Die beide behoren bijeen. Dat is een tweeling-genade.

En daar gaat David. Achter de Heere aan. Zijn woord volgend. En zich in zijn angst en vrees, in al zijn verwardheid (daar hebben we van gezongen met Psalm 94). Verward, ja Gods kind kan verward zijn over de raadselachtige regering van God in zijn leven, en over die onbegrijpelijke bevelen die eerder op zijn dood zijn toegelegd, schijnbaar, dan op zijn redding. Maar hij volgt, zelfverloochenend, God verheerlijkend, in vrees en beven. Alleen de belofte Gods tot zijn enige rustpunt. Daarom kunnen ze het wel zingen: "In de grootste smarten blijven onze harten in de Heere gerust". Hoe leer je dat, zo te berusten in het welbehagen van de Heere? Als de belofte je genoeg is. Als je je leert tevreden te houden met het belovende spreken van de Heere en dat Zijn genade u genoeg is. Dan leer je berusten, in de goede zin van dat woord. Namelijk met hoop op God, met vertrouwen van God en met het volgen van God. Dat is het leven van Gods kinderen.

En dan tenslotte, daar wou ik vanmorgen niet al te veel op in gaan. Saul zit vol met zelfbeklag. De man is vreselijk achterdochtig, paranoïde geworden. U moet er maar eens op letten, laten wij onszelf er maar eens op onderzoeken. Als wij achterdochtig zijn, waardoor komt dat doorgaans? Komt het niet vaak omdat wij zelf niet te vertrouwen zijn! Het kan weleens komen door een hele negatieve

ontmoeting met iemand, een ervaring met iemand, waardoor je meer op je hoede bent geraakt. Dat kan ook. Maar weet u waarom Saul achterdochtig is? Waarom hij een ander niet vertrouwt? Omdat hij weet hoe vol leugen en bedrog hij zelf zit. Daarom is hij achterdochtig. Hij vertrouwt een ander niet, omdat hij weet: ik ben niet te vertrouwen. En hij beklagt zich bij zijn aanvoerders van het leger. "Er is niemand die om mij geeft. Er is niemand die medelijden met mij heeft. Het doet niemand wee dat het zo met mij gaat". Mensen, als wij zo klagen, dan blijkt daaruit alleen maar dat wij niet hebben geleerd met onze nood en moeite tot de Heere te gaan. "Niemand heeft medelijden met mij". Toen David dat leerde, heeft hij tot God zijn toevlucht genomen. En daar heeft hij een poosje uit kunnen rusten.

Het is beter om onszelf aan te klagen, want veel moeiten in ons leven hebben geen andere oorzaak dan onze eigen zonden en schuld. Veel moeiten en zorgen in ons leven hebben geen enkele andere oorzaak dan onze eigen ongehoorzaamheid en dat wij zelf mensen van vlees en bloed, zondig vlees en bloed zijn. Zoek het maar eens na. Verootmoedig u maar voor de Heere.

En dan vertelt Doëg wat hij heeft gezien. Dan moet Achimélech komen en dan is er geen enkel eerlijk onderzoek. Trouwens, wel schoon welk getuigenis Achimélech van David geeft. Dat is geen enkele vleierij hoor. Daarin heeft hij eerlijk gesproken. Het geweten van Saul had toen ook moeten gaan spreken. Hoe heeft de Heere Zich ook met dat getuigenis van David vrij gemaakt van het bloed van Saul. Saul, je zoekt zelf je ondergang. Saul, jij bijt je vast in de wrede kwaadaardigheid en wraakgierigheid van je hart. Saul, jij bent degene die van de weg is. Maar Saul gaat door.

Vrees daar voor, dat je door gaat op de wegen van de zonde, want je raakt je grip op de werkelijkheid kwijt. Want alleen degenen die vast gemaakt wordt in het Woord van God, die heeft zicht op de werkelijkheid. En die krijgt meer en meer zicht op de werkelijkheid. En die het Woord van God verlaat, die weet niet wat hij ziet. Die kan de feiten niet verstaan en uitleggen.

Dan vertelt Doëg wat hij heeft gezien. En Achimélech, hoe hij zijn onschuld ook betuigt... "Ben ik vandaag pas begonnen met het vragen van de Heere voor David? U weet toch wel beter! Dat heb ik steeds gedaan". Maar Saul is niet redelijk. Alles wat tegen hem is, of waarvan hij denkt dat tegen hem is, moet uit de weg geruimd worden, schuldig of niet schuldig. En hij zegt: "Valt aan op de priesters van de Heere". Dat is wat! Want dat is een regelrechte aanval op God. Zijn knechten schrikken daar allemaal voor terug. Zij durven de gezalfde van de Heere niet aan te grijpen. Ze hebben misschien ook gevoeld: dat is een onrechtvaardig oordeel, hier kunnen wij niet aan mee doen. In ieder geval heeft de Heere hun handen gebonden, zodat zij niet hun handen uit staken. Maar Doëg, de Edomiet, Ezauskind, die durft dat wel. En hij doodt vijftientig priesters. Niet alleen die ene. Al die vijftientig. Vervolgens trekt hij met een leger naar Nob en daar steekt hij alles dood, de mannen en de vrouwen, de kinderen en de zuigelingen. Ja, zelfs de dieren. Dan kunnen u en ik vragen: "Heere, waarom laat U dat toe? Dat is toch onrechtvaardig wat zij doen". En dat is het. Maar weet u wat de Heere daar nu mee bedoelt? Dat wij zouden leren beoefenen wat wij belijden met onze Nederlandse Geloofsbelijdenis: om de rechtvaardige oordelen van God met ootmoedigheid en eerbiedigheid te aanbidden, en er ons niet nieuwsgierig in te dringen. U kunt het niet verklaren. Ik kan het niet verklaren. Moeten wij alles kunnen verklaren? Kunt u God pas vertrouwen als Hij u rekenschap heeft afgelegd? Heeft de Heere uw goedkeuring nodig? Of kunnen

we nog zwijgen, de hand op de mond leggen, belijden: “Heere, ik ben maar een mens met een klein verstand en ook nog verduisterd. Hoe zou ik al Uw handelen kunnen doorzien? En Gij zijt die hoge en heilige en grote God. Leer mij dan buigen. Leer mij zwijgen bij wat ik zie. Niet gemakkelijk te spreken, en al helemaal niet U te beschuldigen, en vragen in te leveren aan de rechtbank, waar ik straks met Job ook maar één ding zal leren”. Wie bent u? Op duizend vragen zult u niet één antwoord hebben. Zwijg dan maar, met eerbied voor God.

Maar ik mag er wel iets bij zeggen vanmorgen, zonder dat daarmee alles verklaard is. Dat kunt u nalezen in 1 Samuël 2 vers 31 t/m vers 33. Wat heeft de Heere daar tegen Eli gezegd? Daar heeft de Heere Eli rechtvaardig gestraft, dat uit zijn nageslacht straks geen man meer priester zal zijn. Dus weet u wat hier gebeurt in de Schrift? God voert Zijn rechtvaardig oordeel uit. Dat hoeft Hij niet aan u en mij uit te leggen. Want wie zijn wij? Stof en as! Dat zich hoogmoedig en verwaand ten opzichte van God durft op te stellen: “Heere, waar bent U toch mee bezig?” Mens, weet u wel waar u mee bezig bent? Weten wij dat wel? God straft het nageslacht van Eli, overeenkomstig Zijn dreigementen. Want God vervult al Zijn beloften. Maar Hij vervult ook al Zijn dreigementen. Dan zien wij hier ook in de Schrift, naar de raad van God heeft Doëg, in zijn eigen verantwoordelijkheid, zonden en schuld, toch de wil van God vervuld.

God is niet schuldig aan de zonde van Doëg en de wreedheid van Saul. Want zij hebben het zelf gedaan, en ze kunnen niet zeggen: “Ik werd gedwongen”. Of wel? Net zo min als Judas heeft gezegd: “Ik werd gedwongen door de raad van God”. Dwaasheid! Hij zegt: “Ik heb gezondigd, ik heb het zelf gedaan, bewust, met heel mijn hart er mee ingestemd. Daarom sta ik schuldig”. Zo ook hier, Doëg en Saul staan schuldig in hun daad, en nochtans... Niet dat u het kunt ontwarren. Niet dat u die knoop kunt losmaken. Wie dan ook van ons. Nochtans zijn ze uitvoerders van het rechtvaardige oordeel van God over het geslacht van Eli. Want er is niets in deze wereld wat buiten God om gaat. Is er een kwaad in de stad dat niet van Hem is! En al blijft de mens verantwoordelijk, en al is de duivel verantwoordelijk, God staat er boven. Want God regeert. En dat heeft David geleerd.

Eentje ontkomt. Die vindt veiligheid bij hem. En David heeft mogen beoefenen, dat hoewel nu de smarten zo groot en zo vele waren, dat hij één ding mocht weten, in zijn smart: “De Heere zal mij niet begeven”. Of zoals wij het zingen in Psalm 13: “Maar in dit smartelijk verdriet, mistrouwt, wantrouwt mijn hart Uw goedheid niet. Nee, het zal zich in Uw heil verblijden”. Wanneer? In dat smartelijk verdriet. “Ik zal de Heere mijn lofzang wijden, die mij genadig bijstand biedt”.

AMEN.

Dankgebed.

Slotzang Psalm 33 : 10.

Zegenbede.

10^e Predikatie over het leven van David
door Ds. A.J. Britstra
HHK Doornspijk – 6 november 2011

Votum en groet.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 23

1 En men boodschapte David, zeggende: Zie, de Filistijnen strijden tegen Kehíla en zij beroven de schuren.

2 En David vraagde den HEERE, zeggende: Zal ik heengaan en deze Filistijnen slaan? En de HEERE zeide tot David: Ga heen en gij zult de Filistijnen slaan en Kehíla verlossen.

3 Doch de mannen van David zeiden tot hem: Zie, wij vrezen hier in Juda; hoeveel te meer, als wij naar Kehíla tegen der Filistijnen slagorden gaan zullen.

4 Toen vraagde David den HEERE nog verder, en de HEERE antwoordde hem, en zeide: Maak u op, trek af naar Kehíla, want Ik geef de Filistijnen in uw hand.

5 Alzo toog David en zijn mannen naar Kehíla, en hij streed tegen de Filistijnen en dreef hun vee weg en hij sloeg onder hen een groten slag; alzo verloste David de inwoners van Kehíla.

6 En het geschiedde toen Abjathar, de zoon van Achimélech, tot David vluchtte naar Kehíla, dat hij afkwam met den efod in zijn hand.

7 Als Saul te kennen gegeven werd, dat David te Kehíla gekomen was, zo zeide Saul: God heeft hem in mijn hand overgegeven, want hij is besloten, komende in een stad met poorten en grendels.

8 Toen liet Saul al het volk ten strijde roepen, dat zij aftogen naar Kehíla om David en zijn mannen te belegeren.

9 Als nu David verstond dat Saul dit kwaad tegen hem heimelijk voorhad, zeide hij tot den priester Abjathar: Breng den efod herwaarts.

10 En David zeide: HEERE, God Israëls, Uw knecht heeft zekerlijk gehoord, dat Saul zoekt naar Kehíla te komen, en de stad te verderven om mijnentwil.

11 Zullen mij ook de burgers van Kehíla in zijn hand overgeven? Zal Saul afkomen, gelijk als Uw knecht gehoord heeft? O HEERE, God Israëls, geef het toch Uw knecht te kennen! De HEERE nu zeide: Hij zal afkomen.

12 Daarna zeide David: Zouden de burgers van Kehíla mij en mijn mannen overgeven in de hand van Saul? En de HEERE zeide: Zij zouden u overgeven.

13 Toen maakte zich David en zijn mannen op, omtrent zeshonderd man, en zij gingen uit Kehíla en zij gingen heen waar zij konden gaan. Toen Saul gebodschapt werd, dat David uit Kehíla ontkomen was, zo hield hij op uit te trekken.

14 David nu bleef in de woestijn in de vestingen en hij bleef op den berg in de woestijn Zif; en Saul zocht hem alle dagen, doch God gaf hem niet over in zijn hand.

15 Als David zag dat Saul uitgetogen was om zijn ziel te zoeken, zo was David in de woestijn Zif in een woud.

16 Toen maakte zich Jónathan, de zoon van Saul, op en hij ging tot David in het woud; en hij versterkte zijn hand in God.

17 En hij zeide tot hem: Vrees niet, want de hand van Saul, mijn vader, zal u niet vinden, maar gij zult koning worden over Israël en ik zal de tweede bij u zijn; ook weet mijn vader Saul zulks wel.

18 En die beiden maakten een verbond voor het aangezicht des HEEREN; en David bleef in het woud, maar Jónathan ging naar zijn huis.

19 Toen togen de Zifieten op tot Saul naar Gíbea, zeggende: Heeft zich niet David bij ons verborgen in de vestingen in het woud, op den heuvel van Hachíla, die aan de rechterhand der wildernis is?

20 Nu dan, o koning, kom spoedig af naar al de begeerte uwer ziel; en het komt ons toe hem over te geven in de hand des konings.

21 Toen zeide Saul: Gezegend zijt gijlieden den HEERE, dat gij u over mij ontfermd hebt.

22 Gaat toch heen en bereidt de zaak nog meer, dat gij weet en beziet zijn plaats, waar zijn gang is, wie hem daar gezien heeft; want hij heeft tot mij gezegd, dat hij zeer listiglijk pleegt te handelen.

23 Daarom, ziet toe en verneemt naar alle schuilplaatsen in dewelke hij schuilt; komt dan weder tot mij met vast bescheid, zo zal ik met ulieden gaan; en het zal geschieden, zo hij in het land is, zo zal ik hem naspeuren onder alle duizenden van Juda.

24 Toen maakten zij zich op en zij gingen naar Zif voor het aangezicht van Saul. David nu en zijn mannen waren in de woestijn van Maon, in het vlakke veld, aan de rechterhand der wildernis.

25 Saul en zijn mannen gingen ook om te zoeken. Dat werd David geboodschapt, die van dien rotssteen afgegaan was, en bleef in de woestijn van Maon. Toen Saul dat hoorde, jaagde hij David na in de woestijn van Maon.

26 En Saul ging aan deze zijde des bergs en David en zijn mannen aan gene zijde des bergs. Het geschiedde nu dat zich David haastte om te ontgaan van het aangezicht van Saul; en Saul en zijn mannen omsingelden David en zijn mannen om die te grijpen.

27 Doch daar kwam een bode tot Saul, zeggende: Haast u en kom, want de Filistijnen zijn in het land gevallen.

28 Toen keerde zich Saul van David na te jagen en hij toog den Filistijnen tegevoet; daarom noemde men die plaats Sela-Machlekôth.

In afhankelijkheid van de werking van de Heilige Geest zoeken wij te luisteren naar 1 Samuël 23, waar wij onder schrijven:

DAVIDS ELLENDIGE OMZWERVEN

1^e. Dat hij onderworpen is aan Gods Woord en wil.

2^e. Hoe hij vertroost wordt met Gods Woord en belofte.

3^e. Hoe hij bewaard wordt naar Gods Woord en trouw.

Gebed.

Zingen Psalm ?

Wij mogen David vanmorgen ontmoeten in 1 Samuël 23 in een zeer aangename gezindheid en gestalte. Hij weet zich afhankelijk van de Heere. In die afhankelijkheid leeft hij ook in deze ogenblikken. Dat is wel anders geweest en dat zal ook later weer anders worden. Maar hier in hoofdstuk 23 ontmoeten wij hem als iemand die zich in alles van de Heere afhankelijk weet, en die daarin ook daadwerkelijk gelukkig is, en die in die weg ook zeer zeker gezegend zal worden.

David heeft de Heere nodig. Zonder de Heere wenst hij en wil hij niets doen. Bang voor eigen wegen en eigen wijsheid. In beginsel en bij de voortgang ook gestorven aan het doordrijven van wat hij wil en het opdringen van hoe hij het ziet. Zien wij hem in dit hoofdstuk klein, afhankelijk van de Heere zijn. Dat is zeer aangenaam. Want dat brengt ook met zich mee een nabij en een teer leven bij de Heere. Dat is het leven waarin ook ervaren wordt: "Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft".

Kennen wij iets van dat afhankelijk zijn van de Heere? Zien wij daar ook vanmorgen in het leven van David het schone, het aantrekkelijke, het begerenswaardige van? Dat is al wat, als wij het aantrekkelijke en het begerenswaardige er van gaan opmerken.

David heeft gehoord dat de stad Kehíla geplunderd en beroofd wordt door Filistijnse benden. Kehíla is een stad met poorten en grendelen, horen wij straks Saul zeggen, zo op de grens van Juda en de Filistijnen. Het is in het hart van David... Hij heeft zijn plan. Hij heeft zijn begeerte. Het is in het hart van David om die stad te hulp te komen.

Het is altijd goed om te hulp te komen. Het is altijd goed als ons hart verwijld wordt om een ander bij te staan. Het moet ons tot schaamte zijn als dat niet zoveel, of wellicht helemaal niet in ons hart gevonden wordt. Helpen in de zonde, dat wil nog wel. Maar nu helpen om in de nood te voorzien.

Maar al is het in het hart van David, en is dat een goede begeerte, hij ziet het als noodzakelijk en hij ziet het als gewenst, ja het is tevens de begeerte om de goedkeuring van de Heere op zijn weg. Het zwaarste weegt voor hem: "Heere, zult U met ons optrekken? Zult U ons nabij zijn? Mogen wij onder Uw hand, wat ik bekeer, ons voornemen? Zult U ons voorspoedig maken? Is het Uw weg? Is het naar Uw wil?"

De toepassing daarvan is toch ook niet zo heel moeilijk. Zijn wij ook, met ons plannen maken, beslissingen nemen, met onze keuzes, weten wij ons ook afhankelijk daarin van de Heere, om onze weg voorspoedig te maken, en zijn wij oprecht verlegen om Zijn goedkeuring? Is het goed omdat de Heere mee gaat, en niet om allerlei andere redenen?

Hoe heeft David de Heere gevraagd? We horen het verschillende malen in ons hoofdstuk. Wel, in de eerste verzen wordt het niet zozeer genoemd. Maar wij kunnen bijvoorbeeld denken aan de profeet Gad, waarvan wij lazen in het vorige hoofdstuk. Een profeet die de Heere Zijn koning en gezalfde altijd gaf. Daar moet u maar op letten. Iedere koning heeft een profeet die hem de wil des Heeren bekend maakt. Iedere koning, iedere gezalfde wordt vergezeld door een profeet die door de Heere gezonden is. Ook de zondige koningen, die gedurig tot bekering worden geroepen en de weg des Heeren worden gewezen. De Heere heeft het volk van Israël telkens weer profeten gezonden, om hen te leren wat God wil. Dat doet de Heere vandaag niet meer. Profeten hebben wij in dat opzicht niet meer. Al kan iemand soms weleens profetisch spreken. Maar de Heere zendt ons vandaag Zijn Woord. Wij hoeven niet te leven bij invallen van mensen, al zijn het kinderen van God. Wij hoeven niet een koers te varen die bepaald wordt door iemand die zegt: "Ik heb van de Heere gekregen..." Wij hebben te varen bij het Woord Gods. En dat Woord is helder. Dat Woord bepaalt de koers. Dat Woord is ons kompas. Want als wij gaan drijven op wat mensen zeggen, Godvruchtig en Godzalig. Het zal niet de eerste keer zijn dat dat in verwoesting uit gaat lopen, hoe goed bedoeld en oprecht gemeend ook. Maar het zal niet de eerste keer zijn dat je verongelukt. Daarom hebben we,

ook wat Gods volk van de Heere krijgt, maar weer te toetsen aan het Woord van God. Dat Woord is helder. Dat Woord wijst ook duidelijk de weg. Gods wil is niet onbekend. De vraag is wel: Kent u Gods wil uit Zijn Woord? Waarvan wij met de Nederlandse Geloofsbelijdenis belijden dat de wil van God daarin volkomen vervat is. Onderzoeken wij het Woord? Maken wij het ons eigen? Nemen wij met het minste genoeg? Houden wij het maar bij de bekende verhalen en wat wij menen dat daar staat? Nee, u dient het zelf te lezen, u daar zelf in te laten onderleggen met de bede om de Heilige Geest, of Hij uw oog wil verlichten en of Hij je hart ook wil neigen om naar Gods Woord te handelen. Want weten en doen zijn wel twee verschillende dingen. En het komt in het Koninkrijk van God niet aan op het weten alleen, maar wat beslissend is, is het doen. Leer mij naar Uw wil te handelen, is de bede. Heere, maak dat ik doe wat U zegt, en neig daartoe mijn hart, verenig het om U te vrezen, met mijn hand, met mijn voet, met mijn hoofd en mijn dagelijkse leven. Want daar komt het op aan. En dat is de begeerte van David. Moet ik en mag ik ter oorlog gaan? Mag ik ter hulpe komen, Heere? Of is Uw wil toch anders? Daarin is Gods wil voor hem bepalend.

Is dat ook voor ons bepalend? Waaraan kun je dat nu aflezen in je leven, dat Gods wil voor mij bepalend is? Dat het mijn oprechte begeerte is dat mijn wil gehoorzaam gemaakt wordt aan de wil van God. Nu, dat zal blijken uit een leven dicht bij Gods Woord. Dat zal blijken uit een onderzoeken van dat Woord, met alle moeilijke vragen die er kunnen zijn. Dat zal hierin blijken dat wij niet maar een deel, misschien wel het grootste deel, of het mooiste deel, of het makkelijkste deel van Gods Woord tot ons uitgangspunt nemen. Maar het hele Woord van God. Ook de twaalf kleine profeten, die niet zo bekend zijn. Ook de boekjes van Maléachi en Haggai, van Joël en Obadja. Ook het kleine boekje van Judas. Het gehele Woord van God, van Genesis tot Openbaring. Wat weten wij er van? Hoe goed kent u de wil van God? Hoe echt is het u er om te doen die wil te kennen?

En David krijgt antwoord. Want wie het om de wil van God in waarheid te doen is, krijgt antwoord. Hoeveel tijd de Heere er ook over doet, en op welke wijze Hij het ook maar geeft. Maar ik geloof nog steeds wat we met de berijming van Psalm 85 vers 3 zingen: "Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft". In al de omstandigheden van hun leven. Hij zal hen nooit begeven die naar Hem vragen en die het om Hem te doen is. Of dacht u wel? Ja, zegt u, maar dominee, deze moeilijke vraag en die moeilijke kwestie, en wat moet ik hier dan mee in mijn leven? Dan vraag ik u nochtans: Is het u er werkelijk om te doen, de wil van God in al die vragen, moeiten en worstelingen te kennen? Dan zal dat blijken in een hangen aan het Woord en een hangen door het gebed aan God. Met de dichter van Psalm 123: "Heere, zo ziet mijn oog op U, totdat..." Daar komt wat op af hoor. Maar daar gaat het wel om. "Totdat U mij genadig zult zijn". Wij hoeven maar in ons hoofdstuk te kijken, dat David met die weg en met die gezindheid en met genade echt niet verkeerd uit gekomen is. En dat de Heere David in al zijn ellendige omzwervingen, die Hij om Zijn wijze redenen in hun leven brengt, heeft onderhouden, heeft uitgered, al Zijn beloften volmaakt en tot op de bodem vervuld.

En David krijgt antwoord: "Trek maar op, want Ik zal de Filistijnen in uw hand geven, en u zult haar verlossen".

Maar dan komt er bezwaar. Dan komt er tegenstand. David heeft antwoord gekregen. De Heere heeft Zijn wil duidelijk gemaakt. Maar dan zijn er toch uit die

zeshonderd (het is inmiddels van vierhonderd naar zeshonderd gegaan), die zeshonderd mannen rondom hem, daar zijn er die zeggen... En is dat van verstand ontbloot? Is dat van aannemelijkheid ontbloot? Nee, geenszins. Die bezwaren hebben wel degelijk grond als we zien op de omstandigheden. David, kijk nou, nu wil jij een tweede front beginnen. Moeten wij nu ook met de Filistijnen slag geven, terwijl wij hier in de woestijn ons al angstig zoeken te verstoppen voor koning Saul? En wat doet David dan? Wuift hij dat weg? Of zegt hij: "Ja maar, ik..." Nee, die bezwaren neemt hij mee voor het aangezicht van de Heere. Hij trekt het zich ook niet persoonlijk aan: "Wat is dat met jullie? Geloven jullie mij niet meer? Vertrouwen jullie mij niet meer?" Dat gaat zo makkelijk. Je trekt het naar jezelf toe. Het valt in je vlees. Dan durven mensen aan je te twifelen; dat is toch wat! Nee, maar dat doet David ook niet, door genade. David buigt opnieuw voor de Heere, en hij neemt al die bezwaren, al die opmerkingen, al die moeiten neemt hij mee en brengt die voor het aangezicht van de Heere. En hij vraagt: "Heere, zou U het dan willen bevestigen?" Die bevestiging heeft David niet nodig, maar die bevestiging vraagt hij voor zijn soldaten, voor dat volk dat met hem optrekt. Dan krijgt hij bij vernieuwing bij God vandaan de vrijmoedigheid: "Trek op". En dan gaan ze ook allemaal, als één man. Dus het is voor al die zeshonderd (ik kan me niet anders voorstellen) toch helder geweest: "Wij moeten van de Heere met David mee". Of ze allemaal zullen overleven? Die belofte heeft de Heere niet gegeven. Dat er in die strijd niemand zou vallen een geen bloed zou vloeien? Die belofte heeft de Heere niet gegeven. Maar wel de belofte: "U zult ze overwinnen". En op die belofte mogen ze gaan.

En hebben ze de stad ook bevrijd van al die plundersaars, die het graan dat nog op de dorsvloeren buiten de stad lag, wilden stelen, en veel er van ook hebben gestolen. En zo heeft de Heere, ook voor het dagelijks onderhoud van Kehíla in een bijzondere weg willen zorgen.

Saul? Waar is hij? Maar de Heere zendt David. Wij zouden kunnen zeggen: Dat zal toch wel grote dankbaarheid in de stad Kehíla hebben gegeven. En me dunkt, dat zal het ook wel hebben gedaan. Maar dankbaarheid en dankbaarheid, gemeente, dat is twee. Je kunt soms heel gemakkelijk dankbaar zijn voor wat je hebt gekregen. Dan kan een mens ook werkelijk menen dat hij dankbaar is. Maar wat kan die dankbaarheid ontdekt worden als niet echt en niet hartelijk en niet waar, door nieuwe moeite. Want wat gebeurt er? Saul hoort dat David in Kehíla is. Een stad met poorten en grendelen. En wat denkt Saul? Ja, hoe haalt hij het in zijn hoofd? Die man die gezondigd heeft tegen de Heilige Geest. Want dat maakt vers 17 wel helder. Hoewel hij wist wie de gezalfde des Heeren was, heeft hij zich tot het laatste toe in zijn leven verzet tegen de gezalfde des Heeren. Hoewel hij de wil Gods helder kende uit de mond van Samuël (daar hebt u de zonde van de Heilige Geest), blijft hij zich hardnekkig verzetten tegen de wil van God. En zelfs zo'n mens kan nog zeggen wat er staat in vers 7: "God heeft David in mijn hand over gegeven, want (dan zeg ik het maar even met mijn eigen woorden) hij zit als een rat in de val".

Saul mobiliseert zijn leger. Hij stuurt zijn beste mannen naar de stad Kehíla om haar te omsingelen, om David te grijpen. Nou, wat zou u denken, een echt dankbaar mens, wat zou hij doen? Die doet de deuren op slot hoor, en die zal zijn weldoener niet vergeten. Ik zou best een heleboel verzachtende omstandigheden kunnen noemen. Kehíla is een stad met ook kleine kinderen, nietwaar! Moeten die zuigelingen nu sterven om Davids wil? Want als Saul de stad in

handen krijgt, ja redeneren en redeneren, rekenen en rekenen; maar als Saul nu de stad in handen zou krijgen, dan maakt hij het met de grond gelijk als wij David niet uit zouden leveren, wanneer wij David in bescherming zouden nemen. Een dankbaar mens kan wat af redeneren, waaruit blijkt dat hij niet zo dankbaar is als dat hij wel wil weten.

En David kent de arglistigheid van het menselijke hart. David sluit zijn ogen niet voor de werkelijkheid. David vertrouwt niet op de dankbaarheid van Kehíla, maar hij gaat er mee naar de Heere. Dan vraagt hij opnieuw de wil van God. Dan horen wij van een ander middel. Abjathar is ook mee afgekomen. Hij draagt de efod. Wat was de efod? Daar zou ik toch even bij stil willen staan.

De efod was een kleed dat de hogepriester moest dragen. U kunt het lezen in Exodus 28 en Leviticus 8. Dan moet u de kanttekeningen op de verzen 30 ook maar eens nalezen. Ook bij Leviticus 8 vers 8. Die efod werd door de Heere aan de hogepriester gegeven. Dat was te vergelijken met wat wij tegenwoordig een hesje noemen. Het raakt ongeveer tot de middel. Boven was het met touwtjes, met stenen, beter gezegd, onixstenen, waar de namen van de stammen van Israël op stonden, vast gemaakt, ook met verschillende kleuren, purperblauw op de zijkant. En op die efod (want het kleed was de eigenlijke efod) zat de borstplaat ter hoogte van het hart. Op die borstplaat waren drie rijen met vier stenen, waar ook weer de naam van elke stam op één steen stond ingegrift. In die borstplaat lagen de Urim en de Thumim. Door de Urim en Thumim maakte de Heere Zijn wil bekend. Als u nu eens gaat uitzoeken wat dat precies is, zult u er niet achter komen. Wij weten niet wat dat precies is geweest. Zijn dat nu twee stenen geweest, waarbij misschien de kleur, de een zwart, de ander wit, waarbij dan wit voor “ja” of “onschuldig” stond, en zwart voor “nee” en “schuldig”. Dat weten we niet. We weten niet eens of het er maar twee waren. Urim en Thumim zijn in het Hebreeuws zelfs meervouden. Dat wil nog niet zeggen dat er dus meer dan twee waren. Want als het over de Goddelijke dingen gaat, wordt nogal eens in meervoud gesproken over datgene wat één is. Urim en Thumim zouden we kunnen vertalen met misschien “licht en waarheid”. Maar hoe het ook precies is geweest en hoe dat ook precies heeft gewerkt, is voor ons totaal onbelangrijk. Wel aardig om te weten, maar u kunt Gods wil alleen maar uit Zijn Woord kennen. God gebruikt de Urim en de Thumim niet meer. Maar voor David en zijn mannen en voor Abjathar, dat levitische geslacht, was het helder. En zij wisten uit het gebruik van de Urim en de Thumim wat de wil van God was. Daardoor openbaarde Hij Zich en maakte Hij Zijn beslissing en weg bekend. Dat was dan ook helder. Ook al weten wij niet hoe het er uit heeft gezien. Ook al weten wij niet hoe het gewerkt heeft. Dat is voor ons dus ook niet belangrijk. Voor David was het helder. En die efod gebruikt de Heere om David antwoord te geven.

Wat krijgt hij dan voor antwoord? Saul, ik heb gehoord dat hij komt. Hoe? Wij weten het niet. Onbelangrijk. Maar het is hem ter ore gekomen. “Maar, Heere, als Saul komt, zouden de inwoners van Kehíla mij dan uitleveren?” Dat is toch niet te verwachten! Of wel? Maar David is nuchter. Een geestelijk mens is een nuchter mens. Die bouwt niet op prinses. Die leert het af om op mensen zijn verwachtingen te stellen. Die leert het steeds meer af om op mensen te zien. Hoezeer hij ook mensen kan waarderen en ook met het volk van God zich zeer één kan voelen. Maar hij/zij leunt en steunt niet op hem of haar. Want het is vlees, enkel vlees, zelfs de meest begenadigde. Gods kind steunt op God.

Dan krijgt hij antwoord. “Ja, Saul komt”. En dan vraagt David het aan. Je mag bij de Heere aanvragen hoor. “Maar zouden dan de inwoners mij overleveren?” En dan dat onthutsende antwoord: “Ja, dat zouden ze doen. Als u het er op aan laat komen, David, en u blijft in Kehila, dan moet u er op rekenen dat de inwoners van de stad u gaan uitleveren”.

Wat doet David dan? Staat hij dan boos op? “Wat een schaamteloze ondankbaarheid”. Gaat hij de straten door, al mokkend en murmurierend, de mensen boos aankijkend en zeggen: “Ik vertrouw jullie helemaal niet”? Gaat hij terug slaan, terug kwetsen, terug schelden? Die mensen zijn zich nog van geen kwaad bewust. Ze menen waarschijnlijk dat ze echt dankbaar zijn. Maar God heeft wel dieper gekeken. Nee, David buigt onder de wil van God. Al betekent dat ellendig omzwerven buiten de stad. Al betekent dat dat je moet leven met de gedachte: “Ik heb mijn leven voor hen op het spel gezet, bij wijze van spreken; ik heb mijn leven voor hen willen geven, maar zij hebben mij niet gewild”. Och, als de Heere Jezus Christus Zich nu zou hebben laten leiden; als nu voor Hem de maat zou zijn de dankbaarheid, dan had Hij het evengoed kunnen laten. Want hoevelen gaan nog steeds ondankbaar voorbij aan de kruispaal van Golgotha! Hoevelen achten Zijn bloed nog steeds onrein om hen te reinigen! Hoevelen verwerpen die dierbare en zaligende Koning tot op de dag van vandaag! Als Hij het van uw dankbaarheid had moeten hebben, had Hij het evengoed kunnen laten. Als Hij het van mijn dankbaarheid moest hebben, had Hij het evengoed kunnen laten. Maar iets van die Zaligmaker wordt zichtbaar in een kind van God, hier David. Hij is eenswillend met God. Hij ziet niet op mensen, maar hij mag zien op die overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Dat is het beste, gemeente. Bij alles wat tegenzit, bij alles wat mensen je aandoen, bij alles wat er over je heen gegoten wordt en hoe je wordt tegengestaan: één ding is voornaam en één ding telt dan maar, één ding is dan ook de plaats waar Zijn zegen op rust: laat het oog nu maar op de Heere gericht zijn en draag wat Hij in Zijn voorzienigheid op uw weg brengt. Draag het maar. Verdraag het maar. Och, bent u anders waard? Hebt u anders verdiend? Heeft de Heere het niet in Zijn wijsheid gedaan? Is het niet om u aan uw hoogmoed te doen sterven! Is het niet om u gehoorzaamheid te leren! Is het niet opdat u zich zoudt verootmoedigen over oude- en nieuwe zonden! Zo leeft het bij David. En als je op God mag zien en op Gods Woord mag hopen, dan kun je dragen en verdragen. Als gezien mag worden op God in de Man van smarten, Jezus Christus, en Zijn weg enigszins verstaan mag worden, en het gewicht ervan voor uw eigen zaligheid. Dan sta je niet op je strepen. Dan sla je niet van je af, ook al word je gekwetst en met ondankbaarheid betaald.

David buigt voor het Woord van God. Hij trekt eenvoudigweg de stad uit om naar onherbergzamer gebied zich te begeven, namelijk in de woestijn Zif. En weet, wie Hem aanroept in de nood, en naar Zijn Woord mag handelen en wandelen, met de gezindheid van die getrouwe Zaligmaker in het hart, bij aanvang, die zal door de Heere ook Zijn gunst, oneindig groot, vinden in de wegen van moeite en verdriet. Maar om die troost te vinden is de dood van mijn eigen ik nodig. Om Hem aan te roepen en alleen op Hem te hopen, is de dood van mijn eigen zondige ik zo noodzakelijk; is het zo nodig dat ik sterf in de gehoorzaamheid aan de wil van God. En eerlijk is eerlijk, wij kunnen moeilijke vragen, waarvan wij het antwoord misschien niet zomaar in de Bijbel op kunnen zoe-

ken, omdat de Heere ons geen encyclopedie met antwoorden op al uw vragen heeft nagelaten. Maar u denkt toch zeker niet (of wel?) dat die met hartpijnigende vragen, wat ze ook maar mogen zijn, welke omstandigheid, welke moeite ze ook betreffen; u denkt toch zeker niet dat God geen antwoord geeft. Dan kunnen wij weleens makkelijk zeggen: "Je krijgt geen briefje uit de hemel". Dat is ook helemaal niet nodig. Wij hebben een Woord uit de hemel. En denken wij echt: "De Heere zal het wel niet horen. De Heere zal het wel niet zeggen. Er zal wel geen antwoord op zijn". Er is antwoord voor al uw vragen bij de Heere. Ook al betekent het dat het antwoord is: "Zwijg Gode, mijn ziel, leer in 's Heeren welbehagen te rusten". Is dat geen antwoord?! De Heere is goed en wijs, en daarom zal Hij het alles tot een goed einde brengen, en zal Hij het alles gebruiken tot Zijn eer en mijn zaligheid. Is dat geen antwoord! Misschien niet het antwoord dat we verwachtten en wij graag zouden willen. Maar Hij geeft antwoord. Dan geeft de Heere ook vertroosting. Want David wordt gedrukt. Zou er dan geen moedeloosheid om de hoek kunnen komen kijken? Kan dan de ziel niet bij een ogenblik overstelpt worden, om maar het Bijbelse woordje te gebruiken. Zodat hij, die in die weg van de Heere mag gaan, toch in die weg zijn zwakheid, zijn kleinheid, zijn broosheid beleeft.

Nu wordt Jonathan door de Heere naar David gezonden. David heeft niet om Jonathan gevraagd. Dat kon misschien ook wel helemaal niet. Maar de Heere geeft het die Godzalige vriend van hem in zijn hart, om in die moeilijke wegen van strijd en tegenstand, en dat vurige vervolgen door zijn eigen vader, hij gaat naar David toe. Hij wordt door de Heere veilig bij David gebracht. Dan moet u eens horen wat die Godsgezant en Godsvriend hem tot sterking mag toeroepen: "Vrees niet David, al moet je ellendig omzwerven en zijn de wegen van de Heere zo ondoorzichtig, en lijkt het wel dat de vervulling alleen maar verder weg raakt en weet jij niet hoe je ooit op de troon van Israël gezet zult worden. Vrees niet, want allen die op God hopen en op Zijn Woord, die zal Hij niet begeven. Allen die hun hulp en bijstand alleen van de Heere verwachten, die zal hij nooit begeven. Uw zonden staan het niet in de weg. Maar die op Hem hopen, op Hem alleen, die zal Hij zeker helpen en Hij zal Zijn belofte aan hen zeker vervullen. Ook al voelen ze dat niet en mag het nog zo donker zijn, en lijkt de grip straks nog meer van de satan en de boze in de hand van Saul steeds machtiger om in zijn leven te komen, dat het onmogelijk wordt, dat hij niet meer weet welke kant hij op moet, dat hij geen uitweg meer ziet. Maar, David, vrees niet, want al is de satan nog zo machtig en al gaat Saul nog zo woedend te keer, en al is het dat u maar klein, zwak en weinig bent, God is aan uw zijde, David. Dat mag u zeker weten uit de belofte die Hij u eens heeft gegeven. En Gods beloften falen niet. Dan kan er veel op af komen en tegenop komen, maar als de Heere dan Zijn beloften weer gaat inscherpen, als Hij gaat inscherpen Wie Hij is, die getrouwe God, Die in Zijn genade David gezalfd heeft, dan krijgt David moed en krachten. Dan worden ze hem vernieuwd uit het Woord van God. Jonathan komt niet met zichzelf. Al moet het voor David een verkwikking zijn geweest dat zo'n goede vriend hem in zijn druk kwam opzoeken. Maar hij kwam niet met zichzelf. Geen bemoedigende woordjes van: "Je moet de moed er maar in houden, probeer maar vol te houden, het is geen gemakkelijke weg, maar och, het zal misschien nog wel eens goed komen". Wij kunnen zo goedkoop vertroosten. Weet u wat het is om met de beloften Gods te vertroosten! Weet u wat het is

om met het Woord Gods te vertroosten in soms zulke erbarmelijke omstandigheden.

“Maar als ik nu niet met een kind van God te doen heb, hoe moet ik die vertroosten? Als ik nu niet weet dat die ander de Heere vreest? Als ik zelfs weet dat die ander opstandig is en murmureert en zelfs durft te zeggen: “Waarom doet de Heere...” Als ik nu voel dat het bij de ander helemaal niet om de Heere te doen is en klaagt veel en men klaagt maar door en men klaagt altijd hetzelfde? Altijd bij de kerk behoord, maar ik hoor ze nooit over de Heere praten. Ik hoor ze nooit over hun worstelingen.

Dan ook in die omstandigheden, bestraf de zonde maar. Ja hoor, je mag het klagen bestraffen. Heb begrip. Praat maar niet te snel. Luister vooral goed. Vraag maar of de Heere een wacht voor je lippen wil zetten, want voor je het weet heb je wat gezegd wat dom is, wat beschadigt, wat kwetst en waar je de Heere niet in mee krijgt. Maar als je nu werkelijk een ander zoekt te troosten vanuit het Woord Gods, zoekt aan te spreken vanuit het Woord Gods, nou, daar gaan gebedsworstelingen aan vooraf, dat je het rechte woord, het juiste woord, met een goede gezindheid, en tot behoud van de ander, tot het bestwil van de ander, en daarin tot eer van God zou mogen spreken. Nou, dan mag je de meest klagerige, en degene die zo leeg is van God en Zijn Woord, hoewel ze er zo bij opgevoed en opgegroeid zijn, mag je er dan toch op wijzen: “Maar zou er bij de Heere geen verwachting zijn?!” Kom, wie verbiedt ons van de Heere verwachting te hebben? Wie zal ons bestraffen als wij zoeken onze hoop en verwachting op de Heere te stellen? Mogen wij daar niet altijd toe oproepen! Zegt de Heere het niet in Zijn Woord: “Zie op Mij”. Komt Hij niet met Zijn Woord: “Waarom vraagt u het bij Egypte en zoekt u het bij Assyrië? Waarom zoekt u overal uw hulp? Waarom stelt u al uw verwachting hier op en daar op, maar niet op Mij?” Want zou er bij de Heere voor al onze zorgen en noden geen uitkomst zijn, denkt u? En durft u te twifelen aan God? Ik zeg niet dat Hij zal doen wat u graag wilt. Maar wie Hem aanroept in de nood... Er staat niet bij: “Die moet dit hebben en die moet dat hebben, en die moet zus en zo”, en weet ik veel wat nog meer. Dat staat er niet! Opdat niemand van ons, in al onze zorgen, ooit God zou kunnen beschuldigen dat Hij de weg toegesloten heeft. Dat heeft Hij voor niemand van ons. Alsof de Heere gezegd heeft: “Die en die misschien, die mogen het nog bij Mij zoeken. Maar u en de rest, nee, u niet”. Weet u als zulke gedachte het hart vervult, want u veracht God en u beschuldigt Hem van de vreselijkste dingen. Want Hij zegt: “Roep Mij aan in de dag der benauwdheid, en wie Mij aanroept, die zal Mijn gunst...” Ja, hoe de Heere dat gaat geven en op welke manier, dat is bij God. Dat we er daarom misschien niet om willen vragen, omdat de Heere wellicht niet zal doen wat ik graag wil, dat ligt voor u. Maar zeg nooit dat God u niet heeft willen helpen. En denk nooit dat God u niet kan helpen. U hoeft niet te twifelen aan de gewilligheid Gods. Waar in Gods Woord hebt u daar ook maar enige grond voor? U zegt: “Hij is vrijmachtig en soeverein”. Dat is helemaal waar. Daarom, schrijf God vooral niet de weg voor, stippel het niet voor Hem uit en vertel Hem niet wat Hij moet doen. Maar de soevereiniteit van God, Zijn vrijmacht, vertelt ons niet: “Misschien wel, misschien niet”. Nee, dan zegt de Heere in Zijn Woord... (maar ja, is dat nu voor ons de norm?): “Zoek Mij en leef. Bekeer u tot Mij en Ik zal u helpen”. Dan niet redeneren: “Een mens kan zichzelf niet bekeren”, en al die dingen meer. Want voor de meeste mensen die dat zeggen, leeft dat helemaal niet. Maar als Gods

Woord in ons hart inslaat, dan ben je niet bezig met de vragen: "Ik kan mij niet bekeren". Weet je waar je dan mee bezig bent? Dan ben je bezig met het beoefenen van de waarachtige bekering. Als je het Woord Gods gelooft, dan wordt die bekering daadwerkelijk uitgewerkt. Dan ga je klagend belijden, dan ga je de Heere aanroepen. Dan ga je niet redeneren met al die gereformeerde kennis, die er zeker moet zijn. Maar je gaat er niet mee redeneren. Maar het gaat leven in het hart: "Ja, bij de Heere zou nog uitkomst zijn, laat ik dan mijn hoop op de Heere stellen: "Heere, leer mij dan op U te hopen, opdat ik het mag zingen met Psalm 130. dat ik in al mijn klagen, in al mijn zuchten, nochtans op Uw onfeilbaar Woord, op Uw trouw, alleen op Uw hulp, alleen op Uw genade mijn hoop stel, en dat vanwege Uw eniggeboren Zoon, Die alle gehoorzaamheid heeft vervuld, want hoe zou ik het anders van U kunnen verwachten, want ik heb U niets te betalen". Nee, niks geen gepraat over bekering. Maar door het Woord Gods en Zijn Geest betoning van waarachtige bekering.

David, vrees niet, de Heere zal u niet begeven, en Hij zal U niet verlaten. Hij heeft het beloofd. En al weet mijn vader Saul dat ook nog zo goed... Ja, dat zal wat zijn. Ik ben er diep van overtuigd: die man heeft gezondigd tegen de Heilige Geest om wat er in vers 17 staat.

Maar u en ik, wij weten van de Zaligmaker. Wij weten van de genade Gods in die Zaligmaker, ontsloten zelfs voor de allerergsten. Maar Wie is Hij voor u? Zoekt u Hem? Hebt u Hem lief? Luistert u naar Hem? Is Hij wel uw Profeet? Wenst u Hem als uw Koning? Zoekt u Hem als uw Priester? Welke plaats neemt de verkondiging van Christus in uw/jouw leven in? Is het u ernst? Want het zal wat zijn aan Hem voorbij te gaan, willens en wetens: "Heere, ik wil me niet bekeren, ik wil niet bekeerd worden, ik wil de wereld lief hebben. De dominee (welke dominee dat dan ook maar is) kan het op zondag nog zo helder, nog zo eerlijk, nog zo krachtig, nog zo aandringend neerleggen, maar ik wil niet. Geef mij de wereld, dan mag U Uw Zaligmaker voor Uzelf houden. Ik heb Hem niet nodig. Maar ik houd het op mijn afgoden en op de zonde". Laat je waarschuwen, dat is de weg van de zonde tegen de Heilige Geest. Dat is de weg naar de zonde van de Heilige Geest. U verharden tegen het Evangelie en de roepingen Gods. U verzetten tegen de waarschuwingen en de waarachtige bekering. Weest gewaarschuwd, jong en oud, wie zich verhardt onder de liefde voor de wereld, of onder geklets van weet ik veel wat. Het is de weg van de zonde tegen de Heilige Geest. Bekeert u toch en vraagt nog naar Sions Vorst en Zaligmaker, Die nog in het heden der genade in Zijn bloed u wordt voorgesteld als een volkomen Zaligmaker, niet alleen voor anderen, maar ook voor u, indien u maar wilt horen naar Zijn roepstem. Indien u maar zult horen naar Zijn nodigingen. Indien u zich maar laat bewegen om tot Hem te komen, Die allen die tot Hem kwamen niet heeft weggezonden, dan alleen die in blijvend verzet naar Zijn wil niet wensten te wandelen, zoals die rijke jongeling.

Dan mag ik vandaag toch ook weleens vragen: Hebt u weleens bezoek gehad van Jonathan? Een vertroostende Jonathan, die het Woord van God zo eenvoudig, maar ook harttreffend uit mag leggen, uit mag dragen en mag bemoeiden vanuit het Woord des Heeren. Nee, niet goedkoop en ongegrond. Dat zouden we toch niet durven zeggen hier! Om u maar op het Woord te werpen en door het Woord op de God des heils.

Dan zal ik kort zijn in het laatste gedeelte. Eigenlijk kan het niet. Jonathan gaat terug naar huis. Ja, hij blijft op de weg die de Heere met hem houdt. Hij wijkt

niet af, hij voegt zich niet bij David. Zijn taak ligt elders. Hij wordt niet ongehoorzaam aan Gods wil in zijn leven. En David moet vluchten, want de Zifieten zullen hem ook uitleveren. Dan gaat hij nog zuidelijker, een nog ruimer gebied. Dan horen wij hoe Saul in zijn listigheid... Trouwens, als wij dat Saul horen zeggen over David, dan moeten wij dat niet in negatieve zin opnoemen. Listig heeft bij ons vooral een hele negatieve klank, omdat wij van de slang in het Paradijs horen dat hij listig was. Maar het is helemaal niet negatief bedoeld door God. Het wil zeggen dat het een zeer verstandig en nadenkend dier was, op de een of andere wijze. Listig wil niet zeggen "gemeen" ofzo. Maar listig wil zeggen, laat ik het maar even toepassen op David, dat hij een buitengewoon goed strategisch inzicht had, en dat hij op een zeer verstandige wijze zijn vijanden benaderde en de strijd met zijn vijanden voerde. Dus helemaal niets negatiefs, maar juist positief. Maar het maakt Saul extra waakzaam: "Let op alles wat hij doet, waar hij naar toe gaat". Ik zou bijna zeggen, je moet maar als politieagent een poosje gaan posten, om al zijn gangen na te gaan en op zijn patronen zicht te krijgen. Wellicht dat wij dan een ogenblik krijgen... En zo is hij uit getrokken. Zo gaat hij David achterna. En weet u hoe hoog de nood komt? Die komt zo hoog, dat hij door Saul wordt ingesloten. David aan de ene kant van de berg. Saul met zijn soldaten aan de andere kant van de berg. Maar zodanig dat David meer en meer de klauwen van de duisternis in zijn leven heeft gevoeld. "Heere, hoe moet het nu?" Waar alles dicht ging. Nu niet even geestelijk in de zin: door zijn zonden. Die benauwdheid heeft hij ook gekend. En ook daarin heeft hij de val van zijn vijand gezien en de genade van God. Nee, maar nu in de leiding van zijn leven. "Heere, nu is Saul om mij heen. Ik weet niet waar ik naar toe moet. Ik weet niet hoe ik uit moet breken en door moet breken. Het lijkt wel af te lopen met mij". En dan net door de belofte Gods genadig versterkt. Het zal hem geleerd hebben, we lezen het niet, maar dat kan niet anders in zo'n gesteldheid en in die weg, waarin wij David in hoofdstuk 23 tegen komen, dan dat naar het getuigenis van Psalm 118 vers 3 hem tot ootmoedig gebed heeft gedreven. Van alle zijden door zijn vijand benauwd, mag hij ootmoedig eindigen en hopen op de Heere. Heeft de Heere hem beschaamd? In een wonderlijke weg, door een wonderlijke verlossing en uitredding, wordt de grip van de satan in zijn leven los gemaakt. Saul wordt opgeroepen. God regeert, gemeente. Dat heeft David daar geleerd. Soms door de kleinste dingen en onvoorziene gebeurtenissen. Maar daar wordt een boodschapper gezonden en Saul moet David laten gaan en hij moet eerst zijn aandacht gaan richten... Daartoe heeft God het hart van Saul ook geneigd. En zo heeft de Heere David in de ruimte doen gaan, hem uit al zijn benauwdheden... Dat is eigenlijk de kern van wat wij lezen in vers 14: "En Saul zocht hem alle dagen". Telkens weer zinde hij op wraak, zinde hij op kwaad doen, zinde hij op gevangen nemen, zinde hij er op het Woord van God te verijdelen.

Doch God gaf hem niet, nooit, geen enkele keer, al was hij er soms vlak bij, nooit in zijn handen. Wat is dat een machtige troost voor allen die de Heere vrezen, dat de Heere hier toch in dit hoofdstuk u toeroept. U die uw ziel zoekt te wassen in het bloed van Jezus Christus, u die uw hart, waar dat gebed leeft: "Leer mij naar Uw wil te handelen". U die aanvankelijk mocht leren uw hulp en heil alleen van de Heere te verwachten. De Heere zal u nooit verlaten en Hij zal u nooit begeven. Hij houdt getrouw Zijn Woord. Hij zal uw ziel verlossen en Hij zal u door het leven leiden. O, let dan maar op Hem en wees voorzichtig met je

zondige hart. Want de Heere zal de Zijnen niet in de hand van de satan geven. Want niemand zal ze rukken uit de hand van Jezus Christus. Al kan het in die hand nog zo donker worden. Al kan er in die hand nog zoveel bestrijding zijn. Al kan het, liggend in die hand, de hel er op af komen. De poorten der hel zullen Zijn Gemeente geenszins overweldigen. Want gebouwd op dat Fundament, Jezus Christus, zullen zij van kracht tot kracht steeds voort gaan, om voor God in Sion te verschijnen.

AMEN.

Dankgebed.

Slotzang.

Zegenbede.

11e Predikatie over het leven van David
door Ds. A.J. Britstra
HHK Doornspijk – 13 november 2011

Zingen Psalm 90 : 6 en 1.

Votum en groet.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing 1 Samuël 24

- 1 En David toog vandaar op, en hij bleef in de vestingen van Engédi.
- 2 En het geschiedde nadat Saul wedergekeerd was van achter de Filistijnen, zo gaf men hem te kennen, zeggende: Zie, David is in de woestijn van Engédi.
- 3 Toen nam Saul drieduizend uitgelezen mannen uit gans Israël, en hij toog heen om David en zijn mannen te zoeken boven op de rotsstenen der steenbokken.
- 4 En hij kwam tot de schaapskooien aan den weg, waar een spelonk was; en Saul ging daarin, om zijn voeten te dekken. David nu en zijn mannen zaten aan de zijden der spelonk.
- 5 Toen zeiden de mannen van David tot hem: Zie, den dag in welchen de HEERE tot u zegt: Zie, Ik geef uw vijand in uw hand, en gij zult hem doen gelijk als het goed zal zijn in uw ogen. En David stond op en sneed stillekens een slip van Sauls mantel.
- 6 Doch het geschiedde daarna, dat Davids hart hem sloeg, omdat hij de slip van Saul afgesneden had.
- 7 En hij zeide tot zijn mannen: Dat late de HEERE verre van mij zijn, dat ik die zaak doen zou aan mijn heer, den gezalfde des HEEREN, dat ik mijn hand tegen hem uitsteken zou; want hij is de gezalfde des HEEREN.
- 8 En David scheidde zijn mannen met woorden en liet hun niet toe dat zij opstonden tegen Saul. En Saul maakte zich op uit de spelonk en ging op den weg.
- 9 Daarna maakte zich David ook op en ging uit de spelonk en hij riep Saul achterna, zeggende: Mijn heer koning. Toen zag Saul achter zich om en David boog zich met het aangezicht ter aarde en neigde zich.
- 10 En David zeide tot Saul: Waarom hoort gij de woorden der mensen, zeggende: Zie, David zoekt uw kwaad?
- 11 Zie, te dezen dage hebben uw ogen gezien, dat de HEERE u heden in mijn hand gegeven heeft in deze spelonk, en men zeide dat ik u doden zou; doch mijn hand verschoonde u, want ik zeide: Ik zal mijn hand niet uitsteken tegen mijn heer, want hij is de gezalfde des HEEREN.
- 12 Zie toch, mijn vader, ja, zie de slip uws mantels in mijn hand; want als ik de slip uws mantels afgesneden heb, zo heb ik u niet gedood; beken en zie dat er in mijn hand geen kwaad noch overtreding is en ik tegen u niet gezondigd heb. Nochtans jaagt gij mijn ziel, dat gij ze wegneemt.
- 13 De HEERE zal richten tussen mij en tussen u, en de HEERE zal mij wreken aan u; maar mijn hand zal niet tegen u zijn.
- 14 Gelijk als het spreekwoord der ouden zegt: Van de goddelozen komt goddeloosheid voort; maar mijn hand zal niet tegen u zijn.
- 15 Naar wien is de koning van Israël uitgegaan? Wien jaagt gij na? Naar een doden hond? Naar een enige vlo?

16 Doch de HEERE zal zijn tot Rechter en richten tussen mij en tussen u, en zien daarin en twisten mijn twist en richten mij van uw hand.

17 En het geschiedde toen David geëindigd had al deze woorden tot Saul te spreken, zo zeide Saul: Is dit uw stem, mijn zoon David? Toen hief Saul zijn stem op en weende.

18 En hij zeide tot David: Gij zijt rechtvaardiger dan ik; want gij hebt mij goed vergolden en ik heb u kwaad vergolden.

19 En gij hebt mij heden aangewezen, dat gij mij goedgegaan hebt; want de HEERE had mij in uw hand besloten en gij hebt mij niet gedood.

20 Zo wanneer iemand zijn vijand gevonden heeft, zal hij hem op een goeden weg laten gaan? De HEERE nu vergelde u het goede voor dezen dag dien gij mij heden gemaakt hebt.

21 En nu, zie, ik weet dat gij voorzeker koning worden zult, en dat het koninkrijk van Israël in uw hand bestaan zal.

22 Zo zweer mij dan nu bij den HEERE, zo gij mijn zaad na mij zult uitroeien, en mijn naam zult uitdelgen van mijns vaders huis!

23 Toen zwoer David aan Saul; en Saul ging in zijn huis, maar David en zijn mannen gingen op in de vesting.

Wij schrijven onder dit hoofdstuk:

DE LEIDINGEN GODS IN ENGÉDI

Ik zal u ook zeggen waarom. Tot driemaal toe komen wij in dit gedeelte tegen dat de Heere Saul in de handen van David geeft. Dat komen wij in de mond van zijn mannen tegen in vers 5. We komen het in de mond van David tegen in vers 11. En we komen het in de mond van Saul tegen in vers 19. Voor alle drie ligt daar een lering in. Daarom hebben wij boven de preek gezet: "De leidingen Gods in Engédi". Drie gedachten. Die zult u ook alle drie in de tekst terug kunnen vinden.

1e. Saul gespaard.

2e. God gevreesd.

3e. David geëerd.

Gebed.

Zingen Psalm 7 : 1, 5 en 6.

Wij hebben in het vorige hoofdstuk mogen zien hoe David slechts ternauwernood, althans naar de zijde van de mens beleefd en beleden, beschreven ook in de Schriften, slechts ternauwernood aan de hand en de greep, de dodelijke greep en de dodende greep van Saul is ontkomen. Toch was het een ruime verlossing. Want immers, de Heere verlost al de Zijnen. De verlossing die de Heere geeft is nooit nauw, maar is altijd ruim, want ze is zeker en ze is vast. En ook al hebben de kinderen van de Heere daar niet altijd dat zicht op, toch mogen wij weten uit deze periode in het leven van David dat hij dicht bij de Heere heeft mogen leven, en dat hij al zijn vrees toch leerde overwinnen door het geloof in de belofte van God, waardoor hij een vast vertrouwen heeft gehad, ook al is het nog zo bestreden. Dan moeten wij maar niet kijken naar wat er later is gebeurd, gemeente, want wij kunnen ook de grote dingen in het leven

van Gods kinderen proberen te verkleinen door op hun zonden te wijzen, dat er ook wel andere tijden zijn geweest. Ja, dat weten wij wel. Dat weten wij uit de Schrif-ten. Maar laat toch wel staan wat hier staat en spiegel uw leven er maar aan, ook aan dit hoofdstuk. Niet alleen maar aan de dieptepunten in het leven van David. Nee, u zult ook ter zaligheid de hoogtepunten moeten kennen. Dan zal het leven van David ook uw/mijn leven moeten zijn. Want zo houdt de Heere ons Zijn Woord voor, ook het boek Samuël, als een spiegel. Het is onderwijs. Het is leiding. Er zouden vele dingen van te zeggen zijn. En er wordt ook veel gezegd, preek na preek. Maar het wordt ons ook voorgehouden als een spiegel. Herkent u iets van Gods werk in uw eigen hart en leven? Ziet u nu wie een rechtvaardige is? Ziet u nu wie God vreest en wie niet? Ziet u nu wat het genadewerk Gods vermag in het leven van een zondaar, of zien we het niet? Want het komt er op aan voor u en voor mij of wij dezelfde God kennen als David. Dan kennen wij ook dezelfde zaken als David. In een hele andere weg, in hele andere omstandigheden, vele eeuwen later, en toch dezelfde Godsvrees die de ware vruchten der rechtvaardigheid voortbrengt. Die niet alleen maar leeft bij de diepe kennis van de verdorvenheid van zijn hart, maar die ook mag weten dat hij nochtans niet meer is wat hij eertijds was, en dat hij/zij de Heere eerlijk mag dienen en leert wat het vrezen van God is. Want daar komt het op aan, de vreze Gods die van het kwade doet wijken. Die niet kletst en praat, alles vergoedelijkt en overal begrip voor wil hebben als hij mis gaat. Nee, Gods Woord leert ons meer dan dat en Gods kinderen kennen meer dan dat. Want die rechtvaardig is brengt rechtvaardigheid voort. Namelijk door de onwederstandelijke werking van God de Heilige Geest, Die Christus werkelijk gestalte geeft in al Zijn kinderen.

In ons hoofdstuk zien wij een bijzondere leiding van God. David heeft de wijk genomen naar Engédi. Dat is een stad die in een oase ligt in de bergen aan de westkust van de Dode Zee in die tijd. Zeer vruchtbaar. Vele rotsvestingen. Wij zullen zien in dit hoofdstuk, daar waren spelonken, zo groot dat je er wel zeshonderd man in kon verstoppen. Terwijl een ander zijn behoefte doet, vlakbij is, en toch je aanwezigheid niet opmerken. Want dat is wat ons beschreven wordt in de eerste verzen. Daar zien wij Saul uitrukken met drieduizend uitgelezen mannen. Weet u wat dat betekent? Hij heeft de beste helden, de sterkste helden, de moedigste helden, de meest vaardige helden uitgezocht. Drieduizend man. Dat verraadt iets, dat laat iets zien hoe Saul over David denkt. Die heb je niet zomaar te pakken. Daar heb je het beste van het beste voor nodig. Dat Saul niet zomaar wat mensen uitstuurt. Nee, hij is zo gebrand op het grijpen van David, dat hij het beste wat hij heeft, zijn elitetroepen mobiliseert en mee neemt. Er zal maar drieduizend man achter je aan zitten, en dan het beste van het beste, goed getrainde mannen, veel ervaring in de strijd. Dan zou je doodsangsten uitzitten, of niet? Dan kan je toch maar één ding denken: "Mijn laatste uur is geslagen. Wat zal ik met mijn zeshonderd man?!"

In die spelonken daar, in de oase van Engédi, had je spelonken waar soms muurtjes voor gemetseld waren, zodat de ingang dicht was. Misschien wel één kleine opening uiteraard. Want die spelonken werden dan gebruikt voor het kleinvee als stal. En langs één van zo'n spelonk komt Saul met zijn mannen. Dan moet hij naar de wc, want dat betekent het heel eenvoudig: de voeten dekken. Hij moet zijn behoefte doen. Dan gaat hij één van die spelonken binnen, waar zo'n muurtje voor staat. Is dat dan geen leiding van God! Daar valt Saul als het ware David in de schoot. De soldaten, waar ze precies zijn, dat

weten wij niet. Maar buiten de spelonk. Er is er niet één met Saul naar binnen gegaan. Saul waant zich ten volle veilig, vreest geen enkel kwaad, terwijl hij in doodsgevaar verkeert. Want zo blind is een mens, dat hij niet verstaat dat hij buiten Christus...

Ach, het is eigenlijk geen uitleg van de tekst. Maar ik wil toch wel graag kwijt dat je buiten Christus elk ogenblik in doodsgevaar bent. Wat gelooft u daar nog van? Dat je elk ogenblik kunt worden opgeroepen, dat je levensdraad wordt afgesneden. Hoe zal het dan wezen met u en met mij? Dat moet geen vraag blijven hoor! Want buiten Christus bent u in doodsgevaar.

Saul zit daar. En natuurlijk de legermacht van David. Die zit 'toevallig' precies in dezelfde spelonk. Dus die spelonk is wel heel groot geweest. Wij zijn wel met meer dan zeshonderd man vanmorgen. Nou, stel u maar voor, een spelonk zo groot als de kerk. En zodanig dat er vele verstopplaatsen zijn. Het is er natuurlijk donker. En daar zit Saul. Dat is een makkelijke prooi, nietwaar! Dat zal niets kosten om Saul op dat ogenblik te grijpen. Dan wordt er gefluisterd. Dat geeft ook al iets aan hoe groot die spelonk is geweest, want Saul heeft er niets van gehoord. Daar zeggen een aantal mannen tegen David: "David, dit is de dag (vers 5) waarin de Heere uw vijand in uw handen geeft". Wij zouden zeggen: "Ja, dat is waar". Immers, het is Gods leiding. Hij zit daar toch niet toevallig! Alle dingen geschieden toch naar de raad van God! En onze vaders hebben geleerd dat wij op de voorzienige leiding van God in ons leven moeten letten. Maar dat is een zaak hoor, en dat is een les, waarin je ook zeer voorzichtig moet zijn. Want sommige mensen kunnen de voorzienige leiding van God zomaar uitleggen, terwijl ze daar helemaal geen grond voor hebben. Ze weten precies hoe het zit. Ze kunnen precies vertellen wat de Heere er mee bedoelt. Net als de mannen van David. Wij komen namelijk nergens in de Bijbel de belofte tegen dat David ook deze vijand zal slaan. En daarom, wat die mannen daar in vers 5 zeggen is niet zozeer een aanhalen van een belofte die David heeft gekregen, alswel een conclusie die zij trekken. David is de gezalfde koning. Saul is de verworpen koning. Saul zit nu zo vlakbij en zo onbeschermd. Er is maar één verklaring voor die leiding, volgens de mannen: "David, u krijgt verlof van God om hem te doden". En het is een geweldige list van de duivel. Laten wij acht geven op de voorzienige leiding van God in ons leven, maar wacht u voor al te gemakkelijke, al te snelle conclusies, waar u geen enkele grond voor kunt vinden in het Woord van God. Want wij kunnen wel een heleboel dingen 'voelen' en 'aanvoelen', en we kunnen zelfs menen dat we dat van de Heilige Geest hebben gekregen. Maar wees maar voorzichtig. Ons hart is zo bar arglistig, dat wij onszelf graag iets wijs maken. Wees maar voorzichtig met precies te weten en te kunnen vertellen: het is dit of het is dat. Want het kon weleens een geweldige list van de satan zijn om uw ziel te strikken in zijn vallen.

David sluipt naar Saul toe. Hoe dat mogelijk is? Hoe dat gegaan is? We kunnen het ons voorstellen, maar laat uw fantasie vooral rusten. Want onze fantasie voegt doorgaans niet veel waardevols toe, maakt het wel dramatisch en prachtig voor het vlees. Laat dat maar liggen, want het Woord laat het liggen. Maar een ding is zeker, David sluipt behendig, stillekens naar hem toe en hij snijdt een slip van de mantel van Saul af. Dat betekent dat hij werkelijk op een haar na bij hem is geweest. Het zou voor David werkelijk heel eenvoudig zijn geweest om daar..., het klinkt misschien een beetje raar, maar toch om daar de keel van Saul door te snijden en een einde aan zijn leven te maken en de weg

vrij te maken voor zichzelf. Wat een verleiding om zelf aan het werk te gaan, zelf de belofte van God te vervullen en dan met een beroep op de voorzienige leiding van God. En dan jezelf wat aanpraten.

Als David de slip van de mantel van Saul heeft afgesneden en zo dichtbij is geweest, mensen, wat moet hij door de vreeze Gods bewaard zijn geweest. Wat moet de Heere hem hebben terug gehouden van kwaad te doen in Zijn heilige ogen. Maar David wordt er voor bewaard.

En als hij die slip heeft afgesneden, dan lezen we in de Bijbel dat zijn hart hem slaat. Dat wil zeggen, van het ene op het andere moment..., het is al spannend geweest, dat kunt u zich voorstellen. En het hart zal hem sowieso al wel al in de keel hebben geklopt, hoewel hij een ervaren krijgsman was. Maar als hij die slip afsnijdt, dan begint zijn hart zo geweldig te bonzen en dan gaat zijn geweten zo spreken. Ja, wat spreekt zijn geweten dan? Waar is hij dan bang voor? Dan vreest hij dat hij God vertoornd heeft. Dat zeggen onze kanttekenaren, en dat is een juiste verklaring van de tekst. Zijn hart bonst, zijn geweten gaat spreken: "David, wat heb je gedaan? Je hebt de slip van de heilige des Heeren afgesneden, en je hebt je naar hem toe laten drijven door mannen die meenden dat je hem hebt mogen doden op Gods gezag, met Gods toestemming, als een gave van God".

David heeft Saul gespaard. Hij heeft zijn mes niet naar hem uitgestoken, lichamelijk. Maar alleen al het afsnijden van de slip, alleen al die kleine beschadiging, alleen al die nadering tot hem met die bedoeling, daar schrikt hij geweldig van.

Schrikken wij nog als wij zondigen? Schrikken wij? Kennen wij er iets van in ons leven? Dat ons hart geweldig begon te bonzen. Niet omdat je bang was dat je gepakt zou worden. Niet omdat je bang was dat de politie je mee zou nemen. Niet omdat je bang was dat de meester of juf het uit zou vinden. Niet omdat je bang was voor de gevolgen van je daden. Want dat zijn meestal de redenen waarom wij geweldig kunnen schrikken en bang worden. Maar dat is alleen maar eigenliefde.

Maar David vreesde voor God. Heb ik mij niet schuldig gemaakt jegens U? Heb ik niet Uw wet overtreden?

Schrikken wij daar nog van, jonge mensen? Of is het de meest gewone zaak van de wereld? Draai je je hand er niet voor om? Heb je er geen enkele last van? Liegen, vuile woorden spreken, je vader en je moeder niet eren, heel gemakkelijk over ambtsdragers zaken zeggen die misschien wel waar zijn, maar die alleen maar bedoeld zijn om te beschadigen, eigenlijk om je minachting te uiten. Aan hoeveel zonden maken wij ons dagelijks schuldig? Bent u er zich wel bewust van? Als je je er echt bewust van wordt, en je weet dat je werkelijk met een heilige God te maken heeft Die de zonden geenszins ongestraft zal laten. Dan zou je hart je slaan. Dan zou je schrikken voor God. Ik moet eerlijk zeggen, die schrik kom je eigenlijk niet veel tegen. Hoe zit dat bij ons persoonlijk? Ik sta niet te zeggen wat ik denk hoor. Ik sta hier niet te zeggen wat ik vind. Ik sta hier niet te zeggen wat mijn verklaring hier van de tekst is. Het Woord spreekt wel voor zichzelf. Ik spreek het op gezag van de Heere Zelf, Die uw en mijn hart kent en onze nieren proeft en ons doorgrondt tot op de grond van ons hart. Och ja, dat kun je zo wegwuiven. Dat doen wij vaak. Met preken ook. Die wuif je zo weg. En waarom? Nou, dan kijk je vooral naar de man die het heeft gezegd. Daar weet je dit van en daar denk je dat over. Dat kun je doen hoor. Dat kun je een leven lang volhouden. Dan kun je nog menen dat je een kind van God bent

en dat je Godvrezend doet ook. Dat kan ook allemaal. Maar de Heere geve dat wij er allemaal, ook op de kansel, iets van zullen beseffen dat wij er nooit mee weg komen, maar dan ook nooit. En dat de Heere er in het gericht op terug zal komen. En dat wij hier menen in ons recht te staan en dat wij goede rede-nen hebben om te doen en te zeggen wat wij doen en zeggen. Maar voor God kom je er niet mee weg.

Geloven wij dat nog wel in de gemeente, in de Hersteld Hervormde gemeente van Doornspijk? Wel, dan moeten wij maar eens letten op wat David doet.

Kijk, daar openbaart zich de vreze Gods. We kunnen praten wat we willen, maar die vreze Gods moet zich openbaren in ons leven, en die zal zich openbaren in ons leven waar de Heilige Geest werkt. Dan kunnen we het niet doen met praatjes. Dan kunnen we het niet doen met allerlei zelf-verontschuldigen en verzachtende omstandigheden en het recht overeind houden van onze rechten en meningen. Want die zullen sneuvelen waar de Heilige Geest werkt.

Want David zegt: "Ik zal mijn hand nooit naar de gezalfde des Heeren uitsteken". Ja maar, het is Saul, David. Een koning die je naar het leven staat. Een koning waarvan jij toch ook weet dat hij door God verworpen is. Het is Saul, David, in wie een boze geest is, die de duivel dient, die het koninkrijk Gods schade aanricht. David, het is Saul, een man vol van zonde. Die man heeft geen recht op het leven en God heeft hem verworpen. Wat praat je nu toch? Wat doe je moeilijk?

Eerbied voor het ambt. Echte eerbied voor het ambt. Voor het heilige van de Heere. Voor hetgeen dat Hij heeft afgezonderd. Niet omdat het beter is, maar omdat Hij het heeft gewild. Misschien in kronkelige wegen.

David zegt: "Mijn hand zal zich niet vergrijpen". Dus zijn mond ook niet. En dus zijn hart niet, want uit het hart zijn de uitgangen van het leven. "Mijn mond en mijn hand zullen zich niet vergrijpen aan de gezalfde des Heeren. Hij zal niet over mijn tong gaan. Ik zal geen kwaad van hem spreken. Dat verhoede de Heere in de oprechte vreze van Zijn Naam". Die waarachtige eerbied leert: voor het heilige van God... U moet maar eens kijken in Leviticus 5. Daar gaat het over de heiligheden des Heeren. Nu, ook de ambtsdragers, priesters, Levieten, de koning, de gezalfden zijn heiligen des Heeren, waar wij ons nooit of te nimmer aan mogen vergrijpen, dan alleen op straffe van de toorn Gods.

Betekent dat uiteindelijk dat dat een vrijbrief is voor de heiligen des Heeren? Kom nou, dat denkt u toch zeker niet! Maar wat gelooft u nog van de rechtvaardige vergelding Gods? Ook al kunt u uw vingers er niet achter krijgen. Ook al kunt u niet het recht bewerken. Daar ziet David zelfs zeer bewust van af. David zegt niet: "Mijn hand zal recht werken". Weet u waarom niet? Omdat David wel weet wat voor een doortrap slecht hart hij heeft, en dat bij al zijn bedoelingen zoveel van zijn vuile vlees mee werkt. Daarom zegt David: "Dat verhoede de Heere". Dan moet u eens kijken hoe hij met Saul om gaat. Gemeente, jong en oud, daar hebben wij nu een prachtig voorbeeld van het eerbiedigen van het 5^e gebod door het geloof in de belofte Gods. Want niemand kan de wet in waarheid eerbiedigen dan alleen degene die zich toevertrouwt aan de zorg des Heeren en die leeft bij Zijn belofte, ook al ziet hij er niets van, maar dat de Heere het zal werken en dat Hij niet uw en mijn hand nodig heeft om Zijn belofte te vervullen. Hij zal het doen. Hij laat het God ook doen. Niet zoals Abraham is David hier. Abraham die zelf probeert de belofte van God te vervullen. David ziet er hier ten enenmale, in de vreze van Gods Naam, helemaal van af. De Heere zal het doen. De toorn des mans werkt geen recht en gerechtigheid.

David laat zich niet leiden door de emoties van boosheid en verbittering. Zo begrijpelijk voor ons allemaal. Maar David vertrouwt zich aan de Heere toe. Hij zal de weg banen. Hij zal Zijn Woord waar maken. Daar heeft de Heere mij niet voor nodig, en mijn zonden zullen alleen maar in de weg staan.

Daar gaat hij. Saul gaat er uit. En David gaat er uit. En kort achter Saul aan komt David en roept hem toe: "Mijn heer koning". Daar hebt u nu een werkelijk respectvol omgaan met een mens die naar onze inschattingen geen enkel respect meer verdient. Maar Gods kind leert: "Ik laat mij niet leiden door de zonde van de ander, maar de Heere lere mij Zijn recht te betrachten". Daar komen al uw zonden nu vandaan. Snapt u het? Daar komt nu dat makkelijke praten over ambtsdragers vandaan. Daar komt dat laatdunkende vandaan. U vreest God niet. Dat durf ik rustig te zeggen vanmorgen vanaf de kansel. Ik zeg het niet als persoon. Ik zeg het niet als Britstra. Ik zeg het als de dienstknecht des Heeren. Daar komt het vandaan dat u en ik ons schuldig maken aan het laatdunkend spreken over ambtsdragers. Wij vrezen God niet, maar wij hebben erg veel op met onszelf, u en ik.

Maar zo lag het bij David niet. Mijn heer koning. Daar brengt hij verschuldigde eer aan de koning die God over hem gesteld heeft. Ook al is het nog zo'n goddeloze man. Ook al is het zelfs een man die hem zo persoonlijk opjaagt als een dier. Over de vreze Gods gesproken, gemeente. Wat brengt dat dan een sterven aan jezelf mee. Wat vraagt dat om de genade van zelfverloochening. Wat vraagt dat om het kruisigen van je eigen opvattingen, meningen en je denkende verstand. Of niet? Voor u en voor mij.

David eert de koning. Hij spreekt hem zelfs aan als "mijn vader". We zouden kunnen zeggen vanmorgen: "Dat is omdat Saul zijn schoonvader is". Jazeker, maar dat is niet het diepste van dat woord. Profeten werden als vader aangesproken. Gezalfden des Heeren, profeten, priesters en koningen werden als vader aangesproken uit diep respect voor hen. Niet omdat die mens zo goed is. Nee, dat moet u niet verkeerd begrijpen. Niet omdat die mens zo goed is. Saul had meer dan genoeg om zich voor God in het stof te verootmoedigen en zichzelf als een walg te ervaren in zijn ongehoorzaamheid en strijd tegen David. Maar dat was een zaak tussen God en zijn ziel. Daar hebben u en ik niets mee te maken. David gaat ook niet zeggen: "Saul, het is niet erg wat je hebt gedaan, of het is niet zo verkeerd wat je hebt gedaan". Dat hoor ik David ook niet zeggen. Maar David valt hem niet aan, omdat David, naar mijn diepe overtuiging, er iets van heeft geleerd: "Ach, Heere, wat Saul kan, kan ik ook als U mij niet bewaart". Ook dat mag er ons wel voor bewaren om laatdunkend over ambtsdragers in de kerk uit te laten. Want dacht u nu werkelijk dat u het beter zou doen? Dacht u dat? Vergeet het maar, want wij zijn allemaal van dezelfde lap gescheurd. Of geloven wij dat niet?

Mijn heer, mijn vader... Lees het nog meer eens na, jonge mensen, ook als het om je ouders gaat. De zondag die over het 5^e gebod handelt. Daar hebben we nog niet zo lang geleden bij stil gestaan. Alle verschuldigde eer, alle liefde ben ik hen schuldig, die de Heere over mij heeft gesteld, ondanks hun zwakheden, hun dwaasheden en hun zonden. Die nemen niet weg dat ik hen nochtans verschuldigde eer schuldig ben.

Dan mag David zich... Kijk, daarom heeft hij verstaan waarom de Heere dit doet. Niet zoals de mannen uit zijn leger, om Saul te doden. Dat was een beproevende ver-zoeking. Als hij Saul had gedood, had hij gezondigd voor God. Maar David heeft verstaan dat de Heere hem hier nu gelegenheid geeft om eer-

lijk zijn onschuld tegen de koning te belijden, om hem zijn onderdanigheid en nederigheid te tonen. "Koning, wat is het dat u achter een dode hond bent aan gegaan, ik ben het niet waard dat u mij zo opjaagt met de meest uitgelezen mannen van Israël. Een enige vlo. Wat is het! Je ziet het niet eens. Je staat er op zonder het te weten. Wat stelt het voor!"

Hij wil er maar mee zeggen: "Ik ben in en van mijzelf een niets betekenend iemand. Ik ben net zo verachtelijk in mij-zelf als een dode hond. Wat heb je er aan?" En zo geeft hij uiting, op Oosterse wijzen, aan zijn nederigheid en zijn bescheidenheid. En dat tegenover wie?

Wij worden veroordeeld vanmorgen, gemeente. En dat tegenover wat voor een ambtsdrager? Maar hij brengt verschuldigde eer. En hij is bescheiden en nederig en hij weet zijn plaats. Dat leert alleen genade hoor. Want ons eigen hart verleidt ons. Dan hebben we rechten, want rechteloosheid wordt ook niet veel beleefd. Echt niet. Want dan zou dat blijken in een Godvrezende levenswandel. Maar wat vermag het werk van God in het hart van een zondaar. Aan de vruchten kent men de boom. Welke vruchten brengt u voort? Welke vruchten brengen wij voort? Vruchten van liefde? Vruchten van het besef dat wij aan de wet Gods onderworpen zijn? En dat die wet onze betrachting is de ganse dag? Hoe lief heb ik Uw wet, zij is mijn betrachting de ganse dag. Heere, hoe snood mijn vijand ook woel, en hoe betreurenswaardig wordt gedaan, nochtans, hoe lief heb ik Uw wet, zij is mijn betrachting de ganse dag. Dan kan ik dragen en verdragen. Dan ga ik niet mijn eigen recht werken. Weet u waarom niet? Kijk, dat is nu als Christus een gestalte in u krijgt, zodat je niet maar een gedaante van Godzaligheid hebt, maar dat de kracht van Godzaligheid blijkt. Christus kon met één wenk en met één zucht en één traan, één woord, legioenen van engelen uit de hemel laten aanrukken om Hem te beschermen tegen hen die met stokken en kettingen naar Hem uit waren gerukt, om Hem als de grootste misdadiger aller tijden in te rekenen. Als Eén op Zijn recht had kunnen staan, mogen staan... U en ik nooit! Echt nooit! Maar Hij Die geen zonde had en geen zonde heeft gedaan. Die zo laatdunkend behandeld en geacht is, Hij geeft Zijn rechten over in de handen Gods.

Kijk, daar hebt u de vreze Gods. Daar hebt u de gestalte van Christus. Ook al kan ik mijn eigen recht... Kijk, er zijn middelen, en die weg mag je gaan. Maar wel Godvrezend, want anders zondig je ook in de weg van de middelen. Maar dat je het nu over mag geven in de handen van God. Want gelooft u nog, geloof jij nog in jouw omstandigheden, in uw omstandigheden, wat u hebt mee gemaakt, met wat er toen en toen in uw leven is gebeurd, toen u zoveel onrecht is aangedaan, toen u zo met de rug tegen de muur werd gezet, toen u zo onheus behandeld werd. Of toen u dit of dat hoorde. Daar moet je altijd maar voorzichtig mee zijn, want er wordt veel gepraat en het meeste er van is leugen. Dus wees maar voorzichtig met de praatjes die altijd rond gaan. Maar dat je nu je rechten in de handen van God over mocht geven, en mocht weten deze troost (dat was de troost van David): "De Heere zal recht doen". Misschien niet vandaag. Misschien niet morgen. Misschien zal ik mijn recht mijn hele leven niet zien. Maar dat geeft niet. Als dat wel geeft, is er wraakgierigheid in uw hart, en die veroordeelt God. Maar het geeft niet, want er komt een dag waarop de Heere recht zal doen, een dag die de volle troost is voor Gods kinderen. Ze mogen het in Zijn hand geven. Daar komt iets van Christus openbaar. En allen die het niet kunnen, en allen die het niet willen, en allen die het afweren, u kent Christus niet. U kent geen genade, U dient zich te bekeren van uw wraakgierig-

heid. U dient zich te bekeren van laster. U dient zich te bekeren van uw goddeloze houding tegenover het ambt. U mag eerlijk met de ambtsdragers om gaan hoor. Hebben ze u geraakt? Hebben ze u misdaan? U mag het eerlijk zeggen. Doet David dat niet? Dat doet David ook. Maar met respect voor het ambt, waar hij geen kwaad woord wil spreken over Saul, waar er geen haat is in zijn hart jegens Saul, waar hij vreugde kan vinden in het ongeluk en de ondergang van Saul. Wat hebben wij dan nog veel te leren, of niet?

David mag het in de handen van de Heere overgeven. Er zouden nog veel meer lessen uit dit gedeelte te halen zijn. We moeten toch naar het laatste toe.

Saul wordt gespaard in een verleiding om hem te doden op grond van de uitleg van de voorzienige leiding van God die niet klopt. God wordt gevreesd. David ziet juist in die voorzienige leiding een weg waarin hij de vrees voor God mag betonen in het afblijven van het heilige des Heeren, en dat de Heere hem die gelegenheid geeft om Saul eerlijk, frank en vrij, open te zeggen: "Saul, ik zoek uw kwaad niet, eerlijk niet". Maar hoe nu ook deze voorzienige leiding van God iets los maakt in het hart van die verhardde, Gode vijandige Saul. Een onbekeerde man die zich verhardt tegen de wil van God. Maar hij beseft nu... Want wat kan dat veel losmaken in het hart en leven van een mens. Hij beseft nu in welk groot doodsgevaar hij is geweest. Hij beseft nu pas hoe dicht hij bij de dood is geweest. Wat kan een mens dan veel zeggen, dat het lijkt alsof hij tot bekering is gekomen. Wat kan een mens, die zo is geholpen en zo is bewaard en gespaard, dingen gaan zeggen dat je denkt: dat konden weleens vruchten van genade zijn. Nee hoor, wat wij tegen komen in de mond van Saul, is geen vrucht van bekerende genade, is geen vrucht van het werk van de Heilige Geest uit Christus. Want wij hoeven maar twee hoofdstukken verder te gaan, hoofdstuk 26, en dan zien wij Saul op dezelfde weg voortgaan als voorheen, met alles wat hij hier zegt, zo teer, zo ontroerd, zo geraakt, zo bevreesd, zo geëmotioneerd, zien we hem twee hoofdstukken verder in dezelfde vijandigheid, op hetzelfde pad voortgaan in de haat tegen David. Dus elke verandering is nog geen verbetering, gemeente. En het kan soms heel wat lijken, terwijl het allemaal natuur is, boze natuur. Zoals de rijke jongeling heel wat leek, maar zijn godsdienst was van genade uit God ten enenmale helemaal verstoken.

Dan belijdt Saul huilend, diep geraakt, waar even weer zijn geweten open wordt gebroken en er nog een tere plek, die in zijn hart is overgebleven, wordt aangeraakt, waarmee God Zich vrij maakt van het bloed van Saul.

David, mijn zoon, u bent rechtvaardiger dan ik. Daarmee wil hij zeggen: "Ik ben schuldig, ik heb gezondigd". Dat kon Farao ook zeggen onder de druk van de omstandigheden, onder de indruk van waar hij aan ontkomen was.

"U bent onschuldig". Dat is wel een troost voor David geweest. En wat zegt Saul dan, door die voorzienige leiding van God in zijn leven? Dat de Heere David zeker op de troon zal zetten. Dat is wat! Zijn grootste vijand, die hem met de dood bedreigt en zal bedreigen, moet erkennen: "God heeft gesproken in jouw leven en ik heb het ook gehoord". En hij bevestigt wat Jonathan in het vorige hoofdstuk heeft gezegd. Hij bevestigt ook dat Jonathan zei: "Mijn vader weet het ook heel goed". Hier blijkt het. David, u zult koning worden. U zult regeren, en het koninkrijk zal onder u bestendig worden.

Dan durft hij David een belofte te vragen. 't Is wat! Onbeschaamd hoor. Wat zien wij ook de kracht van de zonde in het leven van Saul. Dan laat hij David beloven: "Spaar mijn nageslacht". Dat zal hij doen, want de rechtvaardige zoekt zijn belofte te houden. Dat moet hij ook leren. Dan moet hij leren met de Predi-

ker: “Het is beter om niet te beloven, dan om te beloven en niet te doen”. Daar wordt wat schuld gemaakt in de kerk, ook door ambtsdragers, ook door dominees. Je kunt soms zo gemakkelijk iets beloven, ter goeder trouw, met goede bedoelingen, eerlijk en oprecht. Maar wat komt er van terecht?! Hoe ernstig neem je je beloften? Het is waar, dat mag ons vooral in het ambt wel doen veroetmoedigen. Nu bedoel ik niet buiten Doorspijk, ik bedoel in Doornspijk, op de kansel en onder de kansel. Wat kun je soms gemakkelijk iets beloven. We moeten leren niet te beloven, opdat wij beloven en het niet doen en daarmee schade aanrichten, boven alles de Naam van de Heere schade aanrichten. Dat moet ook hier teer gelegd worden, teer gemaakt worden, teer gehouden worden.

Maar David heeft die belofte gehouden.

Wat gebeurt er dan vervolgens? Wij zouden zeggen: Nu kan David naar huis gaan. Immers, het is toch uitgepraat! Het is toch in een zeker opzicht goed gemaakt!

Weet u wat David doet? Hij gaat de rotsvestingen weer in. Saul gaat zijns weegs, naar Gibéa, het koninklijke paleis, en David gaat de rotsvestingen weer in. David, wat doe je nu? Je kunt toch naar huis? Nee, want de vreze Gods maakt niet dom en ook niet lichtgelovig. De vreze Gods leert ook verstandig en bedachtzaam, voorzichtig te zijn. Immers, David heeft Saul leren kennen als één die zijn woord gaf en die kon beloven, en het vervolgens gewoon niet deed. Die wel tot twee keer toe heeft gezegd: “Ik heb geen kwaad tegen David in de zin”, maar tot twee keer toe zijn speer alsnog naar hem heeft uitgeworpen. David blijft op zijn hoede. Dat is geen verachten van Saul, maar dat is een verstandigheid die de vreze des Heeren leert. Dat betekent niet dat je ineens samsam bent. Dat betekent niet dat je dus wel weer samen op kunt trekken. Dat wil het niet altijd zeggen! Soms betekent dat alleen maar: laten de we-gen scheiden en blijf voorzichtig. Zo ook hier. David gaat de rotsvestingen in. Maar de Heere trekt met hem mee en op. En Saul gaat terug naar huis, onbekeerd. Wel geëmotioneerd. Wat moeten we dus voorzichtig zijn. Maar toch onbekeerd. Het kan heel wat lijken. Maar men zei vroeger niet voor niets, want de ouden zijn wijs gemaakt door de geest der Schriften: “Laat het maar eens overwinteren, laat het maar eens overzomeren”. Niet wat hij vandaag zegt, maar wat nu dag na dag, maand na maand zal mogen blijken. Want woorden zijn niet genoeg. Het moet uit je daden blijken of je God vreest of niet.

AMEN.

Zingen Psalm 119 : 49
Dankgebed.
Slotzang Psalm 138 : 3.
Zegenbede.